

www.e-rara.ch

**Pandectarum sive partitionum universalium Conradi Gesneri Tigurini,
medici & philosophiae professoris, libri XXI**

Gessner, Conrad

Tiguri, anno 1548

Zentralbibliothek Zürich

Shelf Mark: 5.13,2

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-1936>

Partitionum universalium liber XIII. De naturali philosophia.

---

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

PARTITIONVM VNIVER

SALIVM LIBER XIII. DE NATV

rali Philosophia.

HVMANISSIMO VIRO IOANNI

HERVAGIO TYPOGRAPHO CELEBER.

rimo Basileæ, Conradus Gesnerus

S. D. P.

NIVERSA quidem philosophia in magno hominum neglectu posita, appetitur quam paucissimis (ut ueterem querelam & seculis hæctenus omnibus cõmunem repetam) tum uero maxime ea sui parte deserta iacet, qua longius ab usu uulgari quæstusq; digressa, ad rerum causas & principia exploranda tanquam in excelsa seorsim specula, caput inter nubila condit. Complures dialecticæ & rhetoricæ studiorum candidati reperiuntur, quod illa ad nullam non professionem uilia sint, & populo se accommodent: pauci morum & reipublicæ institutiones ex philosophiæ fontibus imbibunt: pauciores Naturæ primordia, progressus, effectus, in cælo, elementis, meteoris, lapidibus, metallis, plantis & animalibus admirantur: paucissimi supra naturam animis euecti, primam & sacram sapientiam *μὲν τὰ φυσικὰ*, serio colunt. Hinc est nimirum, quod cum in cæteris studijs, quorū maior usus in populo & stipendia pinguiora sperantur, abunde librorum extet, perpauca in Physicis ac similibus excudantur. Vix enim unus aut alter est, post Græcos Aristotelis interpretes, qui laude dignū aliquid in hunc usq; diem, quod quidem in lucem produerit, tot iam seculis ediderit. Solus nuper Georgius Agricola, magnum Germaniæ decus, de metallis libros eruditissimos edidit. Plantarum quidem historiam non pauci nostra ætate excoluerunt: sed ita pleriq; ut medicè magis quam physicè scripserint. Ruellius duntaxat multa physicæ considerationis, primo præcipue sui operis libro edocuit. Verum ut hac in parte, quæ posterior est, & ad particularia descendit, ita in plerisq; alijs physici medicis possessione sua cessisse uidentur, & uetus rerum naturæ intra suos limites consideratio tantum non desisse. Quo magis laudandi sunt hodie, qui illā ueluti postliminio reuocant, suis sedibus restituunt: & non particularia tantū, quæ procul iam à methodo euagantur, sed ipsam à primordijs scientiā tractant, & imis gradibus relictis arcè conscendunt: inter quos primas, meo iudicio, Iacobus Schegkius hodie obtinet, uir magnæ doctrinæ, & philosophi nomine cum paucis hoc tempore dignus. Et quoniam tu Lucubrationes aliquot Physicas huius authoris publicas fecisti, uidelicet Commentarios in octo libros Acroamatum Aristotelis, & in tres libros de Anima, & in eosdem Græcas enarratiunculas ex prolixis Simplicij commentarijs desumptas: æquissimam huius Opellæ nostræ in nomen tuum inscriptionem, nec tibi ingratam fore existimaui. Reliquorum etiam ex officina tua librorum, quos multos & optimos Græce Latineq; multis iam annis excudisti, iustum catalogum hic attexerem, si omnes memoria cõplecterer. Quos memini igitur in præsentia (reliquos enim passim in primo Bibliothecæ nostræ Tomo, ex tua natos officina non tacui) ordine aliquo enumerabo, primum qui ad artes & philosophiam pertinent: deinde historicos & poëticos, postremo theologicos. Sunt autem isti:

☞ Michaëlis Humelbergij Grammatica Græca.

Demosthenis opera Græca cum Græcis Vlpiani commentarijs.

Antonij Bernardi Mirandulani institutio in uniuersam logicam, & Commentarius in eandem, & Apologia libri 4.

C. Iulij Higiniij poëticon astronomicon. Euclides Græce & Latine.

Macrobius ex emendatione Ioachimi Camerarij.

Ioannis Boccarij Genealogia cum annotationibus Iacobi Micylli.

L. Anni Senecæ opera. M. Tul. Ciceronis opera, Tomis 4.

Philippi Melancthonis opera. Iacobus Schegkius in Acroamata & libros 3. de anima.

Eiusdem Græcæ enarratiuncula ex Simplicio in libros de anima.

☞ Thucydides Græce: & scholia Græca in eundem.

Procopij, Agathiæ, Aretini, & Iornandis historiæ.

T. Liuius. L. Florus, cum S. Ruffo.

M. Antonij Sabellici Enneades & Exempla cum D. Gasparis Hedionis Corollario.

Pauli Constantini. Phrygionis Chronica regnorum omnium ab orbe condito.

Vitichindi de rebus gestis Saxonum, & Henrici primi, & Ottonis i. aliorumq; succedentium imperatorum, libri 3. Aenæ Syluij historia Bohemica.

☞ Homeri Ilias & Odysea Græce cum scholijs.

Euripidis Tragediæ Græcæ: & Scholia Græca in earundem aliquot seorsim.

P. Vergilij opera (ni fallor) cum commentarijs. Plautus, ni fallor.

P. Ouidij omnia cum commentarijs. Martialis cum scholijs Iacobi Micylli.

Epigrammata Græca Ioacliimi Camerarij, Micylli, & antiqua quædam collecta.

¶ Cl. Galleni opera Græca ex Heruagij, Bebelij, & Cratandri officinis.

¶ Septuaginta Græce, longe quàm antehac emendatiores.

Epiphanius Græce. Cyrilli opera, Latine.

Chrysofotomi commentarij in D. Pauli epistolas, Latine.

M. Bucerij Enarrationes perpetuæ in Euangelia.

Eiusdem translatio & commentarius in Sophoniam.

Vuolfgangi Musculi Dufani Commentarij in Euangeliũ Matthæi: & alij in Ioannem, copiosi utriq; & doctissimi magno passim applausu excepti.

Hæc & alia plura, quæ uel solus, uel cum alijs, aut per alios impensis tuis uolumina studiofis exhibuisti, humanissime Heruagi, uel tacente me laudes tuas ubiq; concelebrant: ego hæc non tam ut tua tibi extollerem, quàm ut præconis uice fungerer, & empturientibus honestissimas merces tuas indicarem, ut potui commemorare uolui. Tu uoluntati nostræ fauebis, & bona studia bono animo iuuare perges: ita tibi propitius & benignus sit Dominus. Vale. Tiguri, octauo calendæ Maij, 1548.

TITVL I LIBRI XIII.

TITVLVS I. De naturali philosophia in genere: & quinam authores omnes eius partes scriptis illustrauerint, siue libris proprijs, siue cõmentarijs aut compendijs in omnia aut pleraq; Aristotelis physica editis: & peculiariter de prima huius sapientie parte, quæ libris Acroamatum octo apud Aristotelẽ continetur.	VI. Qui scripserint de naturis rerum omnium naturalium perfecte mixtarum: id est, de lapidibus, metallis, plantis, & animalibus. Et primum de Lapidibus ac gemmis.
II. De coelo & mundo in uniuersum: & priuatim de stellis ac planetis.	VII. De metallis, et similibus, quæ mineralia uocant.
III. De quatuor elementis, & pertinentibus ad ea.	VIII. De plantis: cuius pars altera est de arboribus.
IIII. De generatione & corruptione: & elementorum qualitatibus primis: ac temporum differentijs, ut quatuor anni partibus.	IX. De anima, in partes aliquot diuisus secundum diuersos sensus, & alias animæ facultates.
V. De Meteoris, & elementorum quibusdam effectibus & facultatibus.	X. De his quæ uocant Parua naturalia apud Aristotelem, primum in genere: deinde priuatim de somno & insomnijs, memoria & remissionis, uita & morte, iuuentute, senectute, & respiratione.
	XI. De animalibus.
	XII. De magia naturali, & miraculis.

TITVLVS

TITVLVS I. DE NATVRALI PHILOSO-

PHIA IN GENERE; ET QVINAM AVTHORES,
omnes eius partes scriptis illustrauerint, siue libris proprijs, siue com-
mentarijs aut compendijs in omnia aut pleraq; Aristotelis Physi-
ca editis; & peculiariter de prima huius sapientiae parte,
quae libris Acroamatum octo apud
Aristotelem continetur,

IVPITER Physic9 qui,
Caelius 21. 1.

Aurū esse sapientiā, ar-
gentū uero naturalīū
notitiā, Caelius 7. 24.

Cur Physicē spreuerit

Ptolemæus, Caelius 26. 14.

De naturalis philosophiæ libris opportu-
nis; nec non de ueterum cōmentato-
ribus suscipiēdis, Ang. Decemb. 1. 7.

Encomiū philosophiæ naturalis, Io. Lo-
niceri: & in præfatione Themistij in
Paraphrasin suā in 8. libros Physico-
rum Aristotelis, & Simplicij in Com-
mentarios suos, idē utriusq; ut alter ab
altero mutuatus p suo usurpauerit.

Fran. Caballi de numero & ordine Phy-
sicorum librorū Aristotelis sententiā
posuimus Tomo 1. fol. 85. b.

Aristotelis Philosophiā naturalis unde-
quaq; absoluta, cuius librorū omniū
argumēta Tom. 1. copiose exposuim9.

Philosophiā naturalis Alberti Magni,
Burlei in Aristot. de natura cōmentarij,
Commentarij Conradi Summerhart in
Physica Aristotelis.

In eadem scripserunt, Galetanus, Gratia
dei, Guido Perpinianus, Io. Canonici-
cus, & Henricus Gandensis.

Io. Eccius scripsit cōmentarios in Aristo-
telis libros 8. Physicorū, De cœlo, De
generatione et corrupt. De meteoris,
De anima, De sensu et sensato, De me-
moria et reminiscentiā, De somno et
uigilia, De longitudine & breuitate
uitæ.

Io. de Ianduno, commentarij in eadem.
Item Ioan. de Lapide explanatio.

Marsilij in Physica commentarij. Item
Martini Polichij, & Pauli Veneti in
8. libros Aristotelis.

Eiusdem Summa de naturalibus.
Strodus quidam in Aristotelem cōmen-
tarios scripsit.

In Aristotelis libros omnes, Thomæ A-
quinatis commentarij.

In Physica Aristotelis pleraq; Para-
phrasin Themistij, ab Hermolao Bar-
baro Latinitate donata.

Iac. Fabri Stapulensis in Physica Para-
phrasin Fr. Vatablus recognouit, &
Iod. Clichthoueus scholijs exposuit.

Io. Velcurionis Physicorū lib. 4. ad Ari-
stotelis Physicorū methodū cōpositi.

Hieronym9 Vuildenbergius scripsit E-
pitomen, octo Physicorum, De cœlo
4. De generatione & Meteororū 4.
De anima, 3.

In Aristotelis Physicorū libros omnes
argumenta copiosa tanquā Compen-
dia, Raph. Volaterrani libro 38.

Compendium scientiæ naturalis ex
Aristotele per Hermolaum Barbarū.
Elementorum Physiologiæ libri 4. Ioan.
Monhemij.

Francisci Titelmanni Physicorum libri
12. siue Compendium naturalis Phi-
losophiæ.

Simonis Brofferij philosophiæ natura-
lis Epitome, cum commentarijs Hie-
ronymi Rupei.

Thomæ Bricot Compendium librorum
Aristotelis: aliās, Textus abbreviatus
Aristotelis sup naturali philosophiā,
nempe in libros de cœlo, de genera-
tione & corruptione, de meteoris, de
anima, & Parua naturalia usq; ad li-
brum de longitudine & breuitate ui-
tæ inclusiue.

De commentarijs & compendijs in 8. libros
physicorum Aristotelis.

Aristotelis physicorū, siue Acroamatū,
id est, naturalis auscultationis libri 8.
Quorum priores quatuor seorsim de
principijs inscribunt, posteriores de
mou.

Simplicij commentarij Greci in Acroa-

DE PHYSICIS

- matum libros 8. et Latini, Lucillo Philaltheo interprete.
- Eudemii commentarij in libros de Physico auditu.
- Alexandrum Aphrodisiensem & Ammonium, in libros Physicorum scripsisse testatur Augustinus Niphus.
- In libros 4. de naturali auscultatione Io. Gramatici, comentarij Græci, & Latini Guilhelmo Dorotheo interprete.
- Aristotelis Physicorū expositio per Michaëlem Psellum.
- Themistij Paraphrasis in Naturalē auscultationem. Extat & alia quædā authoris incerti Græce apud Diegū Hurtadū Cæsaris hoc tempore oratorem Romæ.
- Aristotelis Physica cū prefatione et scholijs usq; ad 4. librū, nescio cuius scholiastæ, Græce extant Romæ in Vaticana Biblioth.
- ¶ Jacobi Schegkij commentarij doctissimi in 8. libros Physicorum.
- Aristotelis Physicorū libri 8. cū translatione antiqua, & Ioā. Argyropyli, & cū expositionib. Thomæ Aquinatis. His accedunt, Quæstiones de formis, Index, & Summa Ruperti Linconien, super 8. libris. Volumen excusum Venetijs 1506. in fol.
- Alber. Magnus in Aristotelis Physica.
- Aug. Niphus Arist. physicorū libros trātulit, simul et comentarijs illustravit.
- Hildegardis in 4. libros Physicorum.
- Io. Versor super 8. libris Physicorū, barbare.
- ¶ Iodoci Clichthouei in Introductionē Jacobi Fabri super 8. libris Physicorū commentarij.
- Iacobi Schekki Compendium doctissimū in Acroamata Aristotelis, cuius capita Tomo primo posuimus.
- Textus abbreviatus super 8. libris Physicorum Aristotelis per Thomam Bricot, cum continuatione Textus M. Georgij, & Quæstionibus eiusdem, Opus barbarum. Physicorum acroamatum compendiū per Io. Lonicerū.
- Summam totius philosophiæ naturalis Metochites quidam Græce edidit.
- Physiologiæ libri 4. Ge. Vallæ.
- Medulla philosophiæ naturalis & medicinæ per Symphorianū Camperium.
- Philosophiæ naturalis Summa M. Rodolphi, stilo barbaro.
- ¶ Qui extra Aristotelem Physica quedam huius generis scripserint.
- Physica Io. Fœnifecæ.
- Alexandri Traiani Aphorismi 322. in naturali philosophia.
- Plutarchi de Placitis philosophorū physicis præcipue libri quinque Græci, & Latini G. Budæo interprete, Capita eorum simul omnia proponuntur in Basiliensi editiōe Frobeniana Græca operum Plutarchi. Nos ea exscripta suis quæq; locis digessimus.
- De physiologia liber Mercurij Sanchoaniathon.
- In T. Lucretij poetæ libros comentarij Io. Baptistæ Pij, & Petri Aponi. Nos illorū quæq; capita, quæ uulgatis editiōib. pponi solent, huic operi inseruimus.
- Honorius scripsit clauem physicæ siue de naturis rerum.
- De philosophia naturali, & naturalibus rebus Vincentius Belluacensis libro 16. Speculi Doctrinalis.
- Naturale speculū Vincentij Belluacensis, libris 33.
- Historiæ naturales Isidori.
- De naturis rerum qui scripserint, uide infra Titulo 6.
- Naturæ historia Io. Rauisij Textoris.
- De physicis differētijs & dubitationib; Theophylactus Simocatus Græ.
- Lumen animæ authoris incerti liber, plurima habet physica. Vide Appendicem Tomi 1. in Matthia Farinatore.
- De pomo liber Aristotelis ad naturalem philosophiam pertinet.
- ¶ De natura, causis & principijs, necessitate, fortuna, fato.
- Quid sit natura, Plutarchus de Placitis 1. 1. & de natura, 1. 30.
- De natura, Brusonius 4. 23. Gellius 13. 1. Manipulus florū, & Octavianus Mirand. ex poetis.
- De natura & uno, Plotinus. Sed huiusmodi fortē ad Metaphysica pertinebant: à quibus totam hanc de principijs doctrinā physici mutuari uident.
- De diuisione naturæ, Io. Scotus mon. Naturam

- Naturam esse duplicem, Cælius 26. 12.
 De uniuersali natura, Rabanus Ful-
 densis.
 Pulcherrima descriptio de naturæ ordi-
 ne ac potestate ex Bardesane Syrio,
 ac Pacuuij carmen allatum de re con-
 simili, Crinitus 13. 1.
 Cur naturam dixerit iustam Hippocra-
 tes, Cælius 3. 21.
 In quo differant principium & elemen-
 tum, Plutarchus de Placit. 1. 2.
 De principijs & causis naturalibus, Ni-
 cephorus Blemmides,
 Causæ, Octauian. Mirand.
 De causis, Hieronymus Hangeft, & li-
 ber Proculi.
 De causa continente Jacobi Schekkiij li-
 bellus: De eadē Leonardus Fuchsius,
 & alij quidam medici: & Galenus in
 libro contra Iulianum.
 Causam finalem ignorans, omnem igno-
 rat, Proclus in Alcibiadem, Basil. edi-
 tionis 434. 38.
 De naturis rerum exordialium, Helio-
 dorus.
 De causa agente ac suspiciente, Cælius
 10. 20.
 De materia & forma, Aristot. lib. 1. Phy-
 sicorum; & de reliquis causis lib. 2.
 De causa uel essentia uniuersa, libellus
 Iosephi: uel (ut aliqui uolunt) Caij cu-
 iusdam presbyteri Romani.
 De principijs rerum iuxta Mosen con-
 tra philosophos, Theodoretus lib. 2.
 De principijs Physicis, Plutarchus de
 Placit. 1. 3.
 De principijs naturæ, Thom. Aquinas.
 De materia prima, dialogus Gerardij de
 Marbays.
 De materiæ primæ appetitu, Ioan. Fr.
 Picus.
 De materia & forma, Ge. Gemistus. Vi-
 de etiam infra in Theologia, ubi de
 creatione, ab initio Genesis.
 Forma corporea diuiditur & mouetur
 ab alia, Marsilius Fic. 2. 20. Vide in
 Metaphysicis.
 De eo quod nos in eodem non consista-
 mus, subinde fluente substantia, Plu-
 tarch. Symp. 9. 11.
 De nihilo, unde omnia creata sunt, Ca-
 roli Bouilli liber: & eiusdem Epito-
 me per epistolam: & rursus per He-
 catodiam.
 Nullam rem gigni è nihilo, sed è certis
 omnia principijs fieri, Lucr. 1.
 Nullam rem ad nihilū interimi, sed quæ-
 dam esse æterna corpora, in quæ om-
 nia dissoluantur, Lucr. 1.
 Chaos in 4. elementa, Ouidius Metam.
 Chaos quid, Cælius 25. 16. (lib. 1.)
 De unitate formæ, Albertus Magnus.
 Non ideo prima corpora neganda, quia
 uideri nō possint, cum multa alia sint
 in rebus corpora, quæ itidem uideri
 nequeant, Lucretius lib. 1.
 Ea corpora, quæ rerum sunt primordia,
 solida atq; æterna esse, Ibidem.
 Prima corpora uario & assiduo motu et
 gignere, & resolvere res omnes, Lu-
 cretius libro 2.
 Prima corpora maxima celeritate moue-
 ri, Ibidem. Plura uide inferius ubi
 de Elementis Tit. 3.
 Quid sit illud Timæi mundum constare
 ex mente ac necessitate, Cælius 1. 5.
 De necessitate, Plutarch. de Plac. 1. 25.
 De substantia necessitatis, Ibid. 1. 26.
 Octauian. Mirand. et Brusoni 4. 26.
 De necessitate deorū, Iamblichus, Basil.
 editionis 193. 11.
 In Ciceronem de fato, Geor. Valla.
 De futuris contingentibus Aristot. de
 Enunciat.
 De fato, Gregorius Nyffenus, Plotinus,
 Plutarchus, Alexāder Aphrodisiēn.
 De prouidentia, Aelianus.
 De fortuna & fato, Cælius 10. 20.
 Fortuna, Doletus Tomo 2.
 Accidere, Ibidem.
 De fortuna, Plutarch. de Placitis, 1. 29.
 Vide etiam in Ethicis, proxime ante
 diuitias & paupertatem.
 ¶ De motu, loco, uacuo, infinito, tempore.
 De motu Aristoteles Physicorum lib. 3.
 & deinceps: & Plutarch. de Placitis,
 1. 23.
 Motus, Octauianus Mirand.
 Elementa mouentur mobiliter, cœlestes
 sphæræ mouentur stabiliter, animæ
 stant mobiliter, angeli stant stabiliter,
 Deus est ipse stans, Marsilius lib. 2.
 epist. 19.

- Naturalis cuiusq; speciei motus, quia certo agitur ordine, ideo à certo quodam principio ad certum finem dirigi & prouenire cognoscitur, Marsilius 2. 2.
- Motus actiui & passiu, Cælius 3. 21.
- De motu theorematâ Procli trãslata per Iustum Velsium.
- De circulari motu, Plotinus.
- Humores omnes motu frigesunt præter mare, Plutarchus caus. natural. 8. Vide in Dialectica Laur. Vallæ.
- Motu ignem excitari, Pontanus de stellis lib. 1.
- De motu mentis, Marsilius epistolarum lib. 2. ca. 5. 6. 7. Sed de animæ motu infra dicetur, in Titulo de anima.
- De primo motore Helias Creteñ. Plura uide in Metaphysicis.
- Incorporea non pati, Plotinus.
- ¶ De natura loci, Thomas Aquinas.
- De loco, Plutarchus in Placitis 1. 19. & *περὶ χώρας* 1. 20.
- Quibus modis aliquid dicat locale, uel circumscriptibile, Lombardus 1. 37.
- An spiritus sint locales & circumscriptibiles, Ibidem.
- Quod Deus est ubiq; sine locali motu, Ibidem.
- Deus nec loco, nec tempore mouetur, Ibidem.
- ¶ De inani, Plutarchus de Placitis 1. 18. Vacuum an alicubi, Ibidem 2. 9.
- De uacuo, Pandulphus Cellenutius in dialogo de bombardâ.
- Vacuum in mundo esse nequit. Vtrum uisus sine aëre intermedio possit perfici. An extra mundum possit esse uacuum, Cælius 1. 7.
- Quomodo dicat Plato, antipistasin motus, quoniam nullū usquã sit uacuū, causam esse eius quod accidit circa medicinales cucurbitulas, & deglutitionis, & ponderum proiectionis, & fluxionis aquarum, & fulminum, & apparentis circa succinum & magnetem tractionis, & sonorū concentus, Plutarch. Platoniarū quæstionū 6.
- Præter corpora inane in rebus esse, Lucretius lib. 1.
- Nihil per se esse in rerum natura, præter inane & corpora, cætera omnia aut his coniuncta, aut horum esse euentata, Ibidem.
- Infinîtum esse in omnes parteis spatiū, atq; infinita in eo semper moueri corpora, Lucret. lib. 1.
- De infinito, Aristoteles Physicorū lib. 3. Iaco. Scherrius lib. 1. cap. 6. Compendij sui.
- De sectione corporum, Plutarchus de Placit. 1. 16.
- De lineis physicis, Rupertus Lincolnensis.
- De tempore, Aristotel. lib. Physicorum; Iaco. Schekkius lib. 1. ca. ultimo Compendij physici, Plutarchus de Placit. 1. 21.
- De essentia temporis, Ibidem 1. 22.
- De tempore, Doletus Tomo 1. Brusonius 6. 26. Octauian. Mirandula. Florileg. Græ. lib. 1. sect. 90.
- Tempus describitur, quod uelocissimū, omnia producat, consumat, mutat, Ge. Maior ex poëtis.
- De Alexandro prætercurrente tempus, & temporis à Lysippo in statua formatione, Tzetzes 10. 322. Vide in Chiliadibus Erasmi, Nosce tempus.
- De ijs qui nugantur, temporis effigiem uitæ esse effigiem & non temporis, Tzetzes 10. 323.
- De hoc, Tempus præteritum etiam Deo reparare impossibile, Tzetz. 10. 324.
- De tempore & occasione, Raph. Volaterranus lib. 31.
- Tempus siue temporale, Lumen animæ par. 2. ca. 245.
- Quid sit mutari secundū tempus, Lombardus 1. 37.
- Deum tempore non moueri, Ibidem.
- De instantibus, Thomas Aquinas.
- Instans tempus an dicatur futurum, Cælius 9. 15.
- Temporalia, Octauian. Mirand.
- Aeuitas quid in 12. tabulis, Crinit. 8. 13.
- De æternitate & tempore, Plotinus.
- Aeuiternus & æuinteger, Crinit. 12. 13.
- De tēpore liber & tabula Ioachimi Ringelbergij. Sed temporis partiū diuisionē supra in Astronomiâ require; & infra Tit. 4. libri huius.
- Deus nec loco, nec tempore mouetur, Lombardus 1. 37.

TITVLVS II. DE COELO

*& mundo in uniuersum: & priuatim de
stellis ac planetis.*

¶ *Qui integros libros de mundo scri-
pserint, &c.*

Aristotelis de cœlo & mūdo libri 4.
Græci, & Latini Io. Argyropylo
interprete. Argumēta in singulos
libros, uide Tomo 1.

In eisdem commentarij Græci Alexan-
dri Aphrod. Simpliçij, quos Guilhel-
mus Morbetus Latinitate donauit.

In eisdem Cōmentarij Alberti Magni,
Thomæ de Vio Gaierani, Io. de lan-
duno, & Augustini Niphi; qui textū
quoq; transtulit.

Alberticij quæstiones in libros de cœlo.
De cœlo & mundo quæstiones Ioannis
Verforis.

De cœlo Io. Damiani libri 2.

Genesius Sepulueda, super Aristotelem
de mundo.

Vide superius qui in omnes aut plæ-
rosq; Aristotelis Physicorum libros
scripserint.

De mundo Aristotelis liber ad Alexan-
dram, quem Latinitate donauerunt,
Guil. Budæus, Petrus Alcyonius, &
Andreas à Lacuna.

In eundē cōmentarij Simonis Grynæi.
De mūdo liber Aristotelis an Theophra-
sti, Cælius Rhod. paginis 305. 415.
571. 682.

Philon Iudæus de mundo Græce, & La-
tine Guil. Budæo interprete.

Cleomedis de mundo librum Græcum,
Geor. Valla Latinum fecit.

C. Plinij Secundi liber secundus inscri-
bitur De mundo & cœlestibus, & ter-
restribus & aërijs.

An finitus sit mundus, & an unus, Plin-
ius 2. 1. & Aristot. lib. 1. de cœlo.

De forma mundi, Plinius 2. 2.

De motu eius 2. 3.

Cur mundus dicatur, 2. 4.

Totum etiā Plinij opus, quod libris 37.
constat, Historia mundi inscribitur.

Mundus qualis sit: Numen quoddā:
Aeternus, immensus, ingenitus, incor-
ruptibilis: Mundi extera indagare mens
humana non potest; Mundus facer: Cer-

tus, incerto tamen similis: Cuncta com-
plexus in se: Mundum naturam rerum
esse: Mundi mensura nosci non potest
ab homine: Mundi infiniti secundum
quosdam. Hæc omnia diuersis locis li-
bro secundo apud Plinium enarrantur,
quos Plinianus index indicabit.

Auerroys de substantia mundi: aliās
Destructiones destructionū contra Al-
gazelem: quarum capita recensuimus
Tomo 1. fol. 100. b.

¶ *Quæ sequuntur de mundo, tractantur in Cælij Rhod.
antiquis lectionib. Numeri paginas Basiliens.
editionis denotant.*

Mundana musica, 317. Mundus an
egeat alimento, 22. An per uacuū agi-
tetur, 15. Mundus corporis genitor, ut
animi Deus, 382. Cur Lunæ appella-
tione significetur, 767. Decas Pytha-
goricis cur, 862. Mundus inenarrabile
Dei opus, 4. Mundus inferorum no-
mine à ueteribus significari solitus, 220.
221. Mundus, magnus homo, 56. Mun-
dus quartus, homo, Ibidem. Mundus,
malorum congeries, 4. Naturæ simu-
lachrum 35. Platoni Deus, 3. Quare à
Deo factus, 12. Mundus quid, Ibidem.
Quo anni tēpore creatus, 15. Mundus
tanquam resp. & templum Dei, 35. Vn-
de dictus, 13. Mundi anima, 24. 199.
611. 930. 931. 770. Mundi cardinū stel-
læ, 59. Mundi colores tres, 31. Figura
21. Mundi initia unde ducta iuxta Py-
thagoreos, 562. Mundi innumerabiles
Origeni, 56. Tres, 55. Mundi motus,
293. Mūdi pars supra lunā, mutationis
expers, 5. Partes & latera, 17. Primor-
dia eius an demonstrari queant, 16. Prin-
cipia eius tria, 12. Mundi pulchritudo
unde colligatur, 14. Pars eius superior
& inferior quæ, 20. Mundi symbolum
serpens caudā præmordens, 1170. Ex-
tra mundum an corpus esse possit, 15.
Mundum constare mente et necessitate,
12. Mundum continens natura quibus
nominibus censeatur, 12. Mundū esse
finitum, 30. Vnum esse, 15. Mundum
nec soles duos, nec duo regna pati, 927.
& 928. Mundum sentire, 29. Supra
mundum tres principes theologis pri-

scis, 244. In mundo pulchra fieri non mirum, 14.

¶ *Quae de mundo Plutarchus scribat libro 2. de Placitis philosophorum. Numeris capita denotantur.*

De mūdo 1. De figura eius, 2. An sit animatus, 3. An incorruptibilis, 4. Vnde alatur, 5. De ordine mundi eius partium situ, 7. Quam ob causam inclinetur, 8.

¶ *Quae Plato de mundo scripserit. Numeri paginas Graecae Basilicē. editionis designant.*

Mundus, 121. 161. 314. 326. 636. Mundus superior, 640. Foris laevis, 478. Mundus deus, ibidem, & 501. Animae et cogitationis particeps animal, 477. Animal perfectum, 478. Senectae & morbi expers, Ibidem. Vnus, Ibidem. Orbicularis, Ibidem. Vtrum ingentus, 477. Mundi generatio, 484. Propriissimum eius principium, 477. Mundi gubernatio, 161. Per Saturnum, 121. Per Iouem, 122. Mundi motus, 478. Exemplar, 477. Corpus ex quatuor, 478. Anima eius, Ibidem. Animam esse quae toti mundo prouideat, 608. Vnum esse, non plures, 487.

Marsilius Fic. de uita mūdi, in Apologia ubi de astrologia & medicina agit.

Mundum hunc & similes alios innumerabiles in infinito spacio, non à deis, sed fortuito primorum corporum concursu, & genitos & interituros esse: atq; adeo iam senem esse hunc mundum, Lucretius lib. 2. circa finem.

Mundi partes non posse deorum sedes esse, Lucretius libro 5.

Mundum non esse à deis hominum causa constitutum, Lucretius Ibidem.

De mundi creatione, uide Genesin in Biblijs, & authores qui in Hexameron scripserunt.

Terram, mare, caelum, lumen, solem, & ceteras mundi partes, qui mortales putat, non putare deos mortales esse, cum illae non sint dii, Lucretius lib. 5.

Et natum & interituum esse mundum, Lucretius ibidem.

Ingenitum & incorruptibile esse, Ocellus ab initio libri sui de uniuerso, &

Aristotel. lib. 1. de caelo: & in Acroasmatis, &c.

Aristotelis. argumenta ponit Iacob. Schekkius Compendij sui libro 2. & mox eadem refutat.

De corruptione mundi Stoicorum & aliorum sententiae, in Philonis Iudaei libro de mundo.

In ignem omnia reuoluenda secundum Orpheum, Marsilius lib. 8. epist. 64.

Mundi imminutio & corruptio, Aelianus in Varijs Grae. fol. 38.

Contra Aristotelem de aeternitate mundi, Io. Ferrerius Pedemontanus.

Mundum quidem esse aeternum; ceterum inde non posse separari perpetuitate gloriae ac fama apud posteros: quando mundo ipso manente, ea quae in ipso sunt, uicissitudine quadam nunc occidunt, nunc rursus orientur, Macrobius in Somn. 2. 10.

Quibus argumentis uideri possit mundum non esse aeternum, Ibidem.

Zachariae dialogus Ammonius, aut philosophus, aut de mundi aeternitate.

Procli epicheremata, quibus mundum aeternum astruit.

Eorundem destructio per Ioannem Philoponum.

De aeternitate mundi Thomas Aquinas. Leonardi Nugaroli Protonotarij apostolici, de aeternitate mundi liber.

¶ *De caelo, eius substantia, uiribus, concentu, significatione, &c.*

Caelum, Octavian. Mirand. Vide supra ab initio huius Tituli, de caelo & mundo.

Coelestis rei dictiones, Doletus Tom. 2. De coelestibus, Iamblichus Basil. editio. 195. 14.

Quid caelum, anima, Deus, angelus, Marsilius Fic. 2. 82.

De caelo, & quae eius substantia, Plutarchus de Placit. 2. 11.

De materia caeli contra Auerroym, Aegidius Romanus.

De caeli creatione, materia, figura, uide in Theologia super Genesin.

Caelum aut est uita quaedam uisibilis, aut natura uitae proxima, Marsilius Fic. 2. 74.

Caelum

- Coelum est forma sine materia, ut non nullis placet, Marsilius 2. 71.
- An coelum sit igneum, Caelius 24. 14.
- Coelum esse ignem in quo tria sint, calor, lumen, uitalis humor, Cael. 24. 15.
- In coelis & stellis quomodo elementa sint, Agrippa 1. 8.
- De natura quintae essentiae, Chalcidius.
- Corpus quintum praeter quatuor elementa, Ge. Gemistus.
- De quinta essentia ad uniuersum orbem disponendum atque absoluendum; ibidemque Mercurij Aegyptij uerba relata; & Vergilij carmen expositum, Crinitus 6. 12.
- Quintum corpus nec grauitatem habere, nec leuitatem; Coelum esse absque materia, Caelius 1. 12.
- Origenis opinio de corpusculis aetheris atque aereis, Caelius 2. 15.
- Vergilij locus de Olympo omnipotentem, Caelius lib. 20. ca. 13.
- Quid aetheris nomine intelligendum, Caelius Rhod. pag. 26. & alibi, uide Indicem eius.
- Belus quid, Caelius lib. 1. ca. 6.
- Coelum quis furnum dixerit, homines autem carbonem, Caelius 24. 11.
- Coelum esse picturatum, & cur dictum sit ouum, Caelius 1. 6.
- Dignitas caeli ex historia, item ex physicis rationibus. In caelo esse trinitatis mysterium; Cur dicatur *σπανός*; Si staret coelum, nihil moueretur; Si calor caelestis deficiat, nullibi erit calor uel frigus, Caelius 1. 20.
- Coelum an sit animatum, ex Peripateticorum doctrina. Item quae sint in eo dextra & sinistra, antica, postica, superiora, inferiora, Caelius 1. 12.
- Coelestia corpora an sint animata, Georgius Gemistus.
- De anima caeli, Paulus Ritius.
- Quid de animabus, coelestibus nostri sentiant theologi, Corn. Agrippa 3. 15.
- De coelestibus uel caelorum animabus, Idem lib. 2. cap. 55. 56. 57. 58.
- De nominibus animarum caelestium, eorundemque dominio in hunc inferiorum mundum uidelicet hominem, Corn. Agrippa 2. 58.
- Uirtutes coelestes quomodo moueant suas sphaeras, extrinsecus uidelicet eis adiunctae, non autem insitae corpori earum, Iacob. Schekkius Compendij sui lib. 2. cap. 7.
- Mundum, sphaeras, stellas, sentire, ac preces exaudire; Sphaeram maximam esse mundi oculum, Caelius 1. 19.
- An sint in caelo colores ex Peripatetica schola, an item calor, Caelius Rhod. paginis, 27. 32. 931. 932.
- De caeli coloribus, Plinius 2. 27.
- De flamma caeli, Plinius 2. 28.
- An bestiae caelestia uenerentur, Caelius 7. 25.
- Coelestia qui primum adorarint, Caelius 22. 2.
- Coelestia an uiuant, Ibidem.
- Lux in caelo, Marsilius Fic. 2. 81.
- Differentia lucis in caelo atque in elementis apud Platonicos ac Peripateticos, Marsil. Fic. 2. 75.
- Coeleste lumen lumine caelesti perspicitur, supercoeleste supercoelesti, Marsil. 2. 63.
- Lumen esse coelestium uirtutum uehiculum, Caelius 20. 5.
- Risus caeli ex luminum gaudio proficiens, id est, lumen omnia fouet atque delectat, Marsil. Fic. 2. 108.
- De coelestium corporum ad species incorporeas uicinitate, Iamblichus Basil. edit. 199. 15. & 16.
- Dei lumen in ardore empyrei caeli refulget, Marsil. Fic. 2. 46.
- In coelum tertium quomodo ascendatur, Marsilius 2. 30. & per sequentia sex capita.
- Per quas caeli plagas animae ascendunt atque descendunt, Marsil. 10. 31. & Porphyrius in Quaestionibus, Homericis.
- De caeli sectione, & in quot circulos sectetur, Plutarch. de Placit. 2. 12.
- De 11. circulis caelum ambientibus, Macrobius in Somn. 10. 15.
- In caelo easdem inesse zonas, quae insunt terrae; atque causam huius diuersitatis esse solem, qui ut accessu suo causa caloris est, ita recessu frigus inducit, Macrobius in Somn. 2. 7.
- Coelum & terram quinque distingui zonis, Ouidius lib. 1. Metam.
- An coelestia nutriantur; Cardinum coe-

- li distinctio ac potestas, Cælius 1. 13.
 Quot sint omnino sphaerae coelestes, Cælius 1. 14.
 De motu cœli, Pontanus lib. 4. de stellis. Hæc fortè in Astronomia dicenda erant; sed ea ab hac Physices parte emanat. Vide in Astronomia Tit. 3. par. 3.
 Cœlum stare, terram moueri, commentum Cælij Calcagnini.
 Elementa mobiliter, coelestes sphaerae stabiliter mouentur, Marsil. 2. 18.
 Cœlum cur semper & in orbem moueatur, Macrobius in Somn. 1. 17.
 Quo sensu summus Deus uocet, Ibidem.
 Cur cœlum moueatur ab Oriente in Occasum, Cælius 1. 12.
 De septem intelligentijs orbis mouentibus, Ioan. Trittenhemius.
 Cœlorum concentus, Cælius 1. 19.
 Concentum quendam effici motu coelestium corporum, & quomodo ratio eius concentus à Pythagora sit deprehensa, Macrobius in Somn. lib. 2. cap. 1. & 2. & 3.
 Qui fiat ut inter sonos coelestis illius concentus, alius acutior sit, alius grauior: Quodnam ibi melodiæ sit genus: Et cur sonus ille à nobis non audiatur, Macrobius in Somn. 2. 4.
 ¶ De Tarsensibus populis, & cœli potestate, Crinitus 1. 6.
 De influenza coelesti, Corn. Agrippa, 1. 11.
 De influentijs cœlorum, Cl. Cælestinus.
 Quomodo superni influxus cū sint natura boni, in istis inferioribus deprauentur, & malorum causæ efficiantur, Corn. Agrippa 3. 39.
 Quomodo res inferiores subsunt corporibus coelestibus, & quomodo humanum corpus, ipsaq; hominum exercitia & mores, stellis atq; signis distribuantur, Agrippa 1. 22. & in sequentibus aliquot capitibus de cœli influenza.
 An cœlum initialis sit generationis causa, Cælius 1. 18.
 De proprietatibus cœli in locis, Plinius 2. 64.
 Superiorum uniuscuiusq; proprietates, Iamblichus Basil. edit. 177. 2.
 Cœlum non efficere religionem, sed fortè significare, itidem alias res multas, Marsilius Fic. lib. 7. epistola 19. & 22. & 23.
 Multa per cœlum significantur, quæ nõ fiunt à cœlo, Marsilius 7. 23.
 Per harmoniam in cœlo regnantem super reliqua harmonice cuncta contemperat, Proclus in Alcibiad. Basil. edit. 433. 37.
 ¶ Pars 2. De stellis, & planetis.
 De stellis quod ad Phænomena, & stellarum nomina, uide supra in libro de Astronomia, Tit. 3.
 De luminarium creatione, Lombardus 2. 14.
 De mundo, astris, Plinius lib. 2.
 Astra unde dicantur, Cælius 1. 21.
 Asteriace, Cælius 1. 15.
 Stellæ quibus è principijs consistunt, Pontanus lib. 1. de stellis.
 Quæ stellarum substantia & quomodo compositæ sint, Plutarchus de Placitis, 2. 13.
 De stellarum formis, Ibidem 14. Ordine & situ, Ibidem 15. Vegetatione & motu, 16. Vnde illuminentur, 17.
 De sole, luna, astris, Io. Damianus lib. 2.
 Solem stellasq; non esse igneas, Cælius lib. 24. cap. 16. & 17.
 Terram esse stellam unam ex Pythagora, Cælius 1. 4.
 De stellarum animis, mundum, sphaeras, stellas, sentire ac preces audire, Cælius 1. 19.
 Origenis placita de stellarum animis: quas intelligi oporteat Neptuni stellas uel Iouis, Cælius 1. 19.
 Qui fiat ut quædam stellæ nunquam à nobis uideantur, et quanta stellarum omnium magnitudo, Macrobius in Somn. 1. 16.
 Animabus stellas mouentibus Platonici flores, & terræ arborumq; fructus sacrificant, Marsilius 8. 22.
 Solem, lunam, & cæteras stellas, ea esse magnitudine, qua nobis uidentur, Lucretius lib. 5.
 De syderum generatione & motu, Ibidem.
 Ecquid stellæ, quas fixas uocant, siro etiam proprioq; motu agantur, Macrobius

- crobius in Somn. 1. 17.
- Falso Epicurum opinari, astra cum ori-
antur, accendi; cum occidant, extin-
gui, Cælius 24. 13.
- An probabile sit labi e cælo stellas, Cæ-
lius 11. 5.
- Syderum radijs in terræ centro incen-
dium excitari, Cælius 15. 16.
- ¶ Planetarum potestas maior sit an fixa-
rum stellarum: quæ in utrisq; nomi-
nū & in motu diuersitatis ratio: Chal-
dæorum placita de planetis, item dijs
consiliarijs: Planetæ pisces, item in re
militari; Sol & Luna an inter plane-
tas; De planetis q̄q; plura, Cæl. 1. 16.
- Obseruandas esse regiones terræ, & si-
tum planetarū, Pontan. Meteor. 10.
- Quid ita humana species credatur, tum
Solaris, tum Mercurialis, Cælius 3. 5.
- Apologia in librum suum de Sole & lu-
mine, Marsilij Ficini.
- De substantia Solis, magnitudine, forma,
solstitio, & bruma, & deliquio, Plu-
tarchus de Placit. lib. 2. cap. 20. 21. 22.
- Pro Sole Mithra deus apud Persas colit-
tur, Crinitus 5. 14.
- Solis descriptio, & cur dicat Phaëthon,
Cælius 24. 12.
- Peripateticæ rationes Solē stellasq; non
esse igneas, Cælius li. 24. ca. 16. & 17.
- Quæ Solis potestas, & quare falsum ma-
re, Plinius 2. 103.
- Sol ut calefaciat, Georgius Gemistus.
- An fatendum sit Solem calere, Cælius
24. 14.
- Qua ratione cum paruus admodum sit
Sol, tantum tamen emittat lumen, Lu-
cretius libro 5.
- Solis magnitudinē non recte metiri Epi-
curum argumento oculorum.
- Sol oriens & occidens cur maior uideatur
& remotior, Cælius 24. 12.
- Cur à nobis longius abeat Sol, Cæl. 20. 5.
- Diuitum liberaliū domos dici Solis men-
sam: de Solis ortu, deq; solstitiali her-
ba & morbo, Cælius 29. 4.
- Apollo unde dicatur, Ibidem.
- De Apolline, &c. plura uide infra in
Theologia ethnicorum.
- Cur Sol mundi oculus, & cur Theæ fi-
lius dicatur, Cælius 15. 1.
- Solem non esse adorandum tanquam re-
rum omnium authorem, Marsil. 12. 2.
- Solis ad Deum Orphica cōparatio, Mar-
silius 6. 43.
- Solem esse inuisibilis filij Dei uisibilem
imaginem, Cælius 15. 22.
- Sol imago uicariusq; Dei, Marsil. Fic.
12. 16.
- Cōparatio Solis ad Deum, Marsil. 6. 43.
- Cur Deo summo Solem similem dicat
Plato, Cælius 22. 1.
- Soles duos, neq; item duo regna patitur
mundus, Cælius 24. 11.
- Leo Solis symbolum, Cælius 13. 8.
- De Solis bobus & copria, Cælius 26. 17.
- Soli cur dicentur boues, Cælius 12. 1.
- Solis currus descriptio, Ouidius lib. 2.
Metamorph.
- Equorum Solis nomina, Ibidem.
- Solem & Lunam maxime imperare ele-
mentis, Pontanus de Meteor. 2.
- ¶ De Lunæ substantia, Plutarch. de Pla-
cit. lib. 2. cap. 25. Magnitudine, ca.
26. Forma, 27. Illuminatione,
ca. 28. Deliquio, ca. 29. Quam
speciem præbeat, & cur terrea uidea-
tur, ca. 30. De interapedine eius
quam à Sole distat, ca. 31.
- De Lunari ratione, Plinius 18. 32.
- Pontani liber de Luna, imperfectus.
- Cur Luna maculosa, Cælius 1. 15.
- Cur Luna non eundem præferat sche-
matismum: An item à planetis illustre-
tur uti à Sole, Cælius 20. 5.
- De Lunari lumine, cur Selene: & de Dia-
na plura, Ibidem.
- Sententia triplex de Lunari lumine: qui-
bus probetur rationibus Lunam re-
percussu lucem non propagare, Cæ-
lius 20. 4.
- An lunaribus radijs effici possit iris, Cæ-
lius 22. 27.
- Lunam humectare non arefacere, Cæ-
lius 20. 3.
- Quæ potestas Lunæ & terrena & mari-
na, Plinius 2. 102.
- De natura Lunæ, Idem 2. 104.
- De ijs quæ habere sympathiam uidentur
cum Luna augescente ac senescente,
Gellius 20. 7.
- An credibile sit silentem Lunam aliquid
in nos agere, Cælius 20. 32.
- Numina sub Luna antiqui gentiles da-

mones uocabant, Marfil. Ficin. 8. 23.
 ¶ Quomodo cognoscendū quibus stel-
 lis res naturales subsunt, atq; quæ res
 sunt Solares, Agrippa lib. 1. de occ.
 phil. ca. 23. Quæ res Lunæ subsunt,
 1. 24. Quæ Saturno, 1. 25. Quæ
 Iouialia sint 1. 26. Quæ Martē re-
 ferant, 1. 27. Quæ sint Venerea,
 1. 28. Quæ sequant̄ Mercuriū, 1. 29.

TITVLVS III. DE ELEMEN-
 tis in genere primum : deinde singillatim de
 igne, aëre, aqua & terra.

DE elementis Io. Fr. Picus, et Io. Diu-
 rius lib. 2. aphorif. ca. 1.

De iisdem Aristoteles in posterioribus
 duobus de Cælo libris, & in libris de
 generatione & corruptione, passim
 etiam in Meteoris quædam: & pauca
 in libello ad Alexandrum de mundo.
 Vide Tomo 1. Bibliothecæ, in Aristo-
 tele, argumenta in hosce libros. Vi-
 de etiam supra Titul. 1. de principijs
 physicis.

De elementis Gregorius Nyffenus 3. &
 Octavian. Mirand. ex poetis.

De elementis libri 2. Cl. Galeni.

Eiusdem commentarij in Hippocratē
 de natura humana: in quibus itidem
 de elementis differit.

De elementis Isidorus lib. 13. Etymol.

De triplici elementorum ratione consi-
 deranda, Agrippa 1. 4.

Elementa cur dicant̄ σοιχηα, Cælius 1. 17.
 Ex similibus Anaxagoræ partibus non
 posse res oēs consistere, Lucret. lib. 1.

Errasse Heraclitum, & eos, qui ex solo
 igne res omēs cōsistere opinati sunt:
 omnesq; illos, qui unum duntaxat
 quodlibet elementum rerū materiem
 existimarunt, Lucretius libro 1.

¶ Quæ sequuntur, tractat Lucretius libro 2.

Diuerfas esse figuras primorum corpo-
 rum. Item finitas.

Infinita esse inter se similia cuiuslibet fi-
 guræ corpora.

Nullam rem non ex diuersis principio-
 rum generibus constare.

Nō posse omnia principia omnibus con-
 necti: sed dissidere inter se quædam.

Prima corpora omni colore priuata esse.

Item cæteris qualitibus sensibilibus,
 Ex insensibilibus principijs gigni sensi-
 lia omnia posse.

Prima corpora, cum per inane deorsum
 ferantur omnia, rectā tamen decede-
 re, & declinare aliquantulum.

Quo in motu sint prima corpora, in eo-
 dem semper & fuisse, & futura esse.

Mirum non esse, cum moueantur sem-
 per prima corpora, nō uideri tamen
 eorum motum.

¶ Nō minus falli eos qui ex pluribus ele-
 mentis, aut ex omnibus etiam, ut Em-
 pedocles, res omnes gigni opinant̄,
 Lucretius lib. 1.

De atomis, Paulus Mittelburgius.

De pororum transformatione, Plutar-
 chus Sympof. 6. 2.

De quatuor elementis, Plinius 2. 5.

De figuris elementorum ex Pythagori-
 ca doctrina apud Platonem, Crini-
 tus 13. 10.

Elementorum colores, sapesq; Cæ-
 lius 1. 17.

Differentia lucis in cælo atq; in elemen-
 tis, Marsilius Fic. 2. 75.

Lux in elementis, Idem 2. 81.

Quomodo elementa omnia et sydera ex
 primis corporibus primū genita, Lu-
 cretius lib. 5.

Quomodo elemēta sunt in cælis, in stel-
 lis, in dæmonibus, in angelis, in ipso
 deniq; Deo, Corn. Agrippa 1. 8.

Quos terminos habeat motus elemento-
 rum & planetarum atq; brutorum,
 Marsilius 2. 4.

Ex elementis, &c. prouidentia demon-
 stratio, Theodoretus de prouid. lib. 2.

Elementis quibus qui numeri sacri, A-
 grippa 2. 21.

Aceruata terrarum miracula, & cætero-
 rum elementorum, Plinius 2. 98.

Elementorum miracula quædam & na-
 turales proprietates, uide paulò post
 in Meteoris.

Animū ē quatuor constare naturis, Lu-
 cretius lib. 3.

Omnia constare ē quatuor elementis, ip-
 saq; inuicem conuerti, Pontanus de
 Meteor. 1.

Solem & Lunam maxime imperare ele-
 mentis, Ibidem 2.

De qua-

- De quatuor elementis, & eorundē qualitatibus, & in se inuicem permixtionibus, Corn. Agrippa 1. 3.
- De generibus compositorū, quomodo se habeant ad elementa, atq; quid elementis ipsis conueniat cum anima, & sensibus, & moribus, Corn. Agrippa 1. 7.
- Corporum genera quinque, Cælius pag. 39. Plura uide in indice eius.
- Corporum genera, Cælius 28. 23.
- Vide superius ab initio Tituli 2. huius libri.
- Omnia corpora ex sua natura deorsum ferri, Lucretius lib. 2.
- Lumen in corpore, Marsilius Fic. 111.
- ¶ De igne Io. Damianus lib. 2. & Theophrasti libellus, quem Fran. Picus Latinum fecit.
- Ignis inuentio & usus, T. Lucretius libro 5. & Pontanus de stellis lib. 1.
- Qui ignem primò inuenerint, mox è silice & lignis, Polydorus 2. 17.
- Obiter an ignis sit coloratus, Cælius 25. 5.
- Ignis laus, Cælius 27. 24.
- Ignis an aqua utilior, libellus Plutarchi, quē Gybertus Longolius transtulit.
- Ignis cultus apud uarias gentes, Cælius 15. 15.
- De ignis mysterio, Polydorus 5. 7.
- Cælum esse ignem, in quo tria sint, calor, lumen, uitalis humor, Cælius 24. 15.
- Motu ignem excitari, Pontanus de stellis lib. 1. Laurentius Valla in dialectica sua negat.
- Ignis & caloris diuersitas pro uarietate materiæ, Macrobius Saturnal. 7. 16. & Galenus in libro contra Lycum.
- In ignem omnia reuoluenda secundum Orpheum, Marsilius 8. 64.
- De accensione quæ fit igni, Lumen animæ Tit. 13.
- Cur homo tantum utatur igne, Cælius 15. 15.
- De mirabilibus ignis ac terræ naturis, Agrippa 1. 5.
- Ignium miracula, medicinæ, & prodigia, Plinius 36. 27.
- Cur frigefacta extrema, si admoueantur igni, dolent, Cælius 25. 6.
- Ignis cur urinam lacestat, Gellius 19. 4.
- De lapidibus ad structuram, qui igni & tempestati resistunt, Plinius 36. 22.
- Vitruuius alicubi in Larigni oppidi mentione laricis lignū maxime igni resistere scribit.
- Tauri ignem efflantes, Ouidius Metamorph. lib. 7.
- Iupiter in ignem, Ibidem 6.
- De profluentibus ex terra, humore, aëre, igne, &c. Ge. Agricola libro 1. de fossilium natura.
- De igne inferorum in Inferis dicetur in Theologia.
- Fumus causa ut caperentur uici aliqui, Aelianus in Varijs Græ. 55.
- Fumus capnosphrantes, capnistæ carnes, Cælius 26. 21.
- Capnomantes, Cælius 7. 29.
- ¶ De aëre, Plinius 2. 38. & Io. Damianus lib. 2.
- Aërem ictum moueri in orbem, Cælius 3. 28.
- Aestate cur aër motus flabro frigus acquirat, Macrob. Sat. 7. 8.
- De aëris motu, Seneca naturalium quaestionum 5.
- De aeris regionibus & affectibus, Aristoteles lib. 1. Meteororum.
- De aere Problemata Aristotelis, sectione 22.
- De terra & aere, L. Anneus Seneca.
- De admirandis aeris & uentorum, &c. naturis, Agrippa 1. 6.
- De profluentibus ex terra, humore, aëre, &c. Ge. Agricola lib. 1. de fossilium natura.
- ¶ De aquis, L. Anneus Seneca.
- De aqua, Io. Damianus lib. 2.
- De aquarum loco, Lombardus 2. 14.
- Aquarū nomine mortales intelligi, Cælius 26. 23.
- De aqua & terra disputatio Dantis.
- De admirandis aquæ, &c. naturis, Agrippa 1. 6.
- Hydata, id est, aquæ quid indicent, hydrostasium, hydrus, chersydrus, hydatis, & plura uocabula cum hydro composita, Cælius 26. 3.
- De clepsydra, Clepsydrion, hydrologio, Cælius 18. 39.
- Aquarij, Aquiminarij, Cælius 18. 40.

- Hydrophoros puella, hydrophoria fe-
sta, Ibidem.
- Frigidam suffundere apud Plautū quid,
Cælius 14. 2. Vide in Chiliadibus
Erasmi.
- Aqua donata Persarum regi, Aelianus
in Varijs Græ. fol. 5.
- Quæ superfluitent, Cælius 27. 17.
- An aqua sit coloris expers, Cælius 26. 9.
- De aquarum colore, sapore, odore, Ge.
Agricola lib. 1. de fossilium natura.
- Aquas naturaliter esse sine colore & sa-
pore, Pontanus Meteor. 41.
- Cur aqua in summa parte alba, in fundo
uero nigra spectatur? Plutarch. caus.
natur. 39.
- Aqua dulcis cur abluendis fordibus ma-
gis idonea sit quàm salsa, Macrobius
Saturn. 7. 13. quæstione 3.
- Cur frigidior æstate aqua in puteis, Lu-
cretius libro 6.
- Quomodo aqua sit terræ innexa, Pli-
nius 2. 68.
- De navigatione maris & fluminum, Ibi-
dem cap. 69.
- Fluminum simulachra uarie, nunc hu-
mana, nunc bubula exprimi specie
consueuisse, Cælius 17. 33.
- Fluuiorum simulachra, Aelianus in Va-
rijs Græ. fol. 13. & Florileg. Græ. li. 4.
sectione 28.
- De fluuijs, Ibidem lib. 1. sect. 73.
- Ex elementis, fluuijs, & fontibus prou-
identia demōstratio, Theodoretus de
prouidentia lib. 2.
- Fluuius scemina, Thressa uerè & Barba-
rus, Tzetzes 13. 473. Ait autē Thres-
sam esse Thraciæ fluuium.
- Fons, Florileg. Græ. lib. 1. sect. 65.
- Mos abluendi infantes sale aut frigida
aqua, enarratur Vergilij locus, Cæ-
lius 6. 2.
- Delacu Nicomedensiu, C. Plinius lib.
10. epistolarum.
- Pergusæ lacus descriptio, Ouidius li. 5.
Metamorph.
- Mirabilia aquarum & medicina, C. Pli-
nius Sec. lib. 31. cap. 1. 2. 3. &c. Vide In-
dicem Plinianum.
- Selemnæ aqua absoluendo amori præ-
stans, Cælius 16. 25.
- De thermis, uide apud Georg. Agrico-
lam, in Opere de natura eorum quæ
effluunt ex terra.
- Calentium aquarum rationes aliquot;
cur earundem uel lapides item progig-
nantur, Cælius 30. 16.
- Thermarum Carolinarū in Boëmia en-
comium, per Gasp. Bruschiū.
- Aquas aliquas sponte calidas, nihil aut
parum medicamenti habere, & dul-
ces seu potabiles esse, Aloisius Mün-
della epistola 10.
- De thermis plura uide infra in libro de
Medicina.
- De aquis plura uide paulò post in Me-
teoris.
- De maris mediterranei progressu & flu-
xu, Macrobius Saturnal. 7. 12. quæ-
stiuicula 13.
- Quibus in terris non pluat, & aceruata
terrarum miracula, Plinius 2. 98.
- Nauseabundos cur faciat mare, Cælius
26. 13.
- De mari & eius affectiōibus plura quæ-
re apud Aristotelē in Meteoris lib. 2.
- Quæ potestas Lunæ & terræ & mari-
na, Plinius 2. 102.
- De Oceano, multa apud Io. Tortellium
de Orthographia in O.
- De Oceani ambitu gemino, & eius exi-
guitate, Macrobius in Somnum 2. 9.
Vide supra in libro de Geographia
Titur. 7.
- ¶ De terra L. Anneus Seneca, Aristote-
les lib. 4. de cælo Octavian. Mirand.
Io. Damianus lib. 2. de terra, & ijs quæ
ex ea sunt.
- De terra, & quæ eius essentia, quantaq;
Plutarchus de Placit. 3. 9. Eius fi-
gura, 3. 10. Situ, 3. 11. Inclina-
tione, 3. 12. Motione, 3. 13. De
eius dimensione & quot eius circuli,
3. 14.
- Terram esse mundi chorū mediū:
Terram esse stellam unam ex Pytha-
gora. Cur dea à Platone dicta. Ter-
ræ nomen non esse uile. Cur firma-
mentum dicatur: Item cælum quo-
modo unitas omnium. Terræ præ-
conia plura, & quæ sit eius forma.
Chersos quid, item chersæa, Cæl. 1. 4.
- De natura terræ, Plinius 2. 65.
- De forma eius, 2. 66.

Terram anima & sensu præditam esse,
ex Platoniorum doctrina, Cælius
1. 19.

Terræ epitheta aliquot declarantur, &
cur terra dicatur clitta, Cælius 15. 18.

Terra dicæa, Cælius 23. 18.

De terræ simulachro, Cælius 27. 6.

Terram esse cauernosam, Pontanus Me-
teorum 38.

De terræ cavitatibus, Cælius 26. 12.

Antra cur dicata dijs, Cælius 24. 17.

Syderum radijs in terræ centro incen-
dium excitari, Cælius 15. 16.

Terræ incendiū, Ouidius Metamor.
lib. 2.

Terra qua de causa immobilis sit, & om-
nia in eam suo motu ferantur ponde-
ra, Macrobius in Somn. 1. 22.

Terram moueri circa cœlum immobile,
Nicolaus Copernicus.

Firmamentum cur dicatur terra, Cæ-
lius 1. 4.

De umbilico terrarum pluscula, Cælius
15. 20.

Quibus in terris non pluat, & acruata
terrarum miracula, Plinius 2. 98.

De mirabilibus ignis ac terræ naturis,
Agrippa 1. 5.

Terrestre tonitru, Cælius 30. 27.

Terra an produxerit peccatum, aut no-
xium quippiam, Cælius 1. 3.

Terræ filij qui dicantur, Cælius 20. 28.

Terræ filij qui dicantur, item cœli, aut
dij, Cælius 3. 8.

Malleus terræ, Cælius 2. 10.

Orbis longitudo, Cælius 1. 12.

Terræ per mensuras cōputatæ digestio,
Plinius 6. 33.

Terræ uniuersæ mensura, longitudo, &
& latitudo, Plinius 2. 111.

Situm terræ mutari, & terras ipsas reno-
uari, Pontanus Meteor. 48.

Quæ portio terræ habitetur, Plin. 2. 70.

Mediam esse mundi terram, Idem 2. 71.

Qua ratione in mundi medio terra pos-
sit cōsistere, neq; descendat inferius,
Lucretius lib. 5.

Quanta terræ spatia habitationi cesser-
int, quanta inculta sint, Macrobius
in Somn. 2. 6.

Terræ medietatem eam, in qua nos su-
mus, quinq; esse distinctam zonas:

quodq; ex his duæ tantum sint habi-
tabiles, quarum altera habitetur à no-
bis; alteram quinam colant homines
ignoret. Tum uero & in reliqua ter-
ræ medietate zonas esse easdē, & in-
ter illas quoq; duas ab hominibus ha-
bitari, Macrobius in Somn. 2. 5. &
2. 7.

Obseruandas esse regiones terræ, & si-
tum planetarum, Pontanus Meteoro-
rum 10.

De differentia regionum, Alpharabius.
In Oriente cur odoratiora consurgant,
Cælius 22. 31.

De antipodibus an sint, Plinius 2. 67.

Terram haberi continentem extra or-
bem nostrum, deq; in ea ciuitatibus
& hominum moribus, Cælius 17. 35.

Non uno, sed gemino Oceani ambitu
terram omnem circumflui: & quo-
modo angustata uerticibus, latior la-
teribus sit habitabilis nostra, Macro-
bius in Somn. 2. 9.

Quæ potestas Lunæ & terrena & mari-
na, Plinius 2. 102.

De aqua & terra Dantes.

TITVLVS IIII. DE ELEMEN-
torum facultatibus primis & secundis, gene-
ratione & corruptione: ac tem-
poris partibus.

Aliud lumen est, aliud calor: atq; lu-
men antecedit calorem, Marilius
2. 109.

Cur ore emissus lentè spiritus calidus
sit, aliter frigidus, Cælius 25. 15.

Cur hyeme mare undabundum incal-
escat, reliquis aquis agitato frigesce-
ntibus, Cælius 26. 7.

Mare cur calidiore tractu scintillare ui-
satur, Cælius 26. 15.

De æstu, Lumen animæ Tit. 58.

De caliditate, Arist. lib. 3. Meteororum.

De frigiditate, Aristot. libidem.

De primo frigido Plutarchi libellus.

Quid sit primo frigidū, aër ne, an aqua,
an etiam terra, Cælius 25. 16.

Cur mare dulcibus aquis minus frigi-
dum, Cælius 26. 9.

De frigore responsio Scythæ cuiusdam,
Aelianus in Varijs Græ. fol. 34.

DE P H Y S I C I S

- Frigoris euentus plures: exercitatos in exercitatis amplius sentire frigus; balbutiei ratio ex frigore, ebrietate, irapili cur furrigantur frigore: stupor quid; sopor stupidus, 25. 8.
- Frigoris uí mustum dulcius seruari dulce, Cælius 28. 39.
- Frigoris ardor, Brusonius 2. 48.
- De congelatione, uini, olei, aceti, Macrobius Satur. 7. 12. quæstiuncula 13. aliàs 14.
- In sermonibus apud mensam Tauri philosophi, quæri agitariq; eiusmodi solita: Cur oleū facile, uina rarius congelascent: acetum haud ferè unquã: &c. Quære apud Gellium.
- De humiditate, Aristotel, lib. 3. Meteororum.
- Qualitates quædam secundæ: uide in Sensilibus infra.
- Oleū cur in primis leue, Cælius 25. 28.
- De siccitate, Aristotel, libro 3. Meteororum.
- Durities lib. 4. Meteororum Aristot.
- Mollicies, Ibidem.
- Quod uirtutes naturales quibusdã insunt per totam substantiam, quibusdam uero in certis suis particulis aut membris, Corn. Agrippa 1. 20.
- De uirtutibus rerum quæ insunt ipsis in uita tantum, & quæ remanent in illis etiam post interitum, Agrippa 1. 21.
- De apathia, dyspathia, metriopathia, pro pathia, sympathia, antipathia, & id genus alijs: aipathia, homœopathia, proegumenon, antipathiam promiscere quid, Cælius 24. 2.
- Antipathia quarundã rerum mira, Cælius 15. 25.
- Ex quatuor elementis omnia fieri, Ouidius Metamor. lib. 15.
- In eadem omnia resolui, Ibidem.
- De generatione, Carolus Bouillus.
- Generatio rerum inferiorũ, Pontanus de stellis lib. 1.
- De mistorum generatione, Symphorianus Camperius.
- De ortu & interitu, Plutarchus de Placitis, 1. 24.
- Omnia orta occidere quomodo intelligendum, Cælius 10. 16.
- De generatione entium omnium tum naturali tum supra naturam, Caroli Bouilli liber, & hemiecatodia de eadem.
- De hoc, Etsi genitum quippiam affirmant ad immortalitatẽ uenisse, Tzetzes 10. 339. Locus est de mundi duratione.
- Quid sit resolui in terrã & aquam, Cælius 16. 15.
- Rerum imminutio & corruptio, Aelianus in Var. Græ. fol. 38.
- Quæ censeant corruptionis causæ, Cælius 30. 13.
- Incorruptibile quot dicatur modis, Cælius pag. 7.
- De mixtione & temperatura, Plutarch. de Placitis, 1. 17.
- De mixtione elemẽtorum, Thomas Aquinas.
- De compositione mixtorum, Aristoteles lib. 4. Meteor.
- De mixtione per omnia, Plotinus.
- De mixtione Alexandri Aphrodisiẽ. liber, à Iaco. Schegkio translatus.
- Cur pluuia computrescat celerius, Cælius 27. 2.
- Carnes cur citius cõputrescant sub Luna, quàm Sole, Plutarch. Symp. 3. 10.
- Perfarum cadauera non computrescere ut nostra, Cælius 26. 23.
- Omniũ rerum uicissitudinẽ esse, Ouidius Metam. lib. 15.

¶ De generatione & corruptione, & mixtione.

- De generatione & corruptione Aristotelis libri 2. Græci, & Latini Petro Alcyonio interprete.
- In eisdem commentarij Græci Io. Philoponi, quos Hieronymus Bagolinus trãstulit, & Latini, Augustini Niphi, Alberti Magni, Pauli Veneti. Vide supra qui scripserint in tota Physica.
- In eisdem compendium per Ioan. Lonicerum,

¶ De die & nocte, & quatuor anni temporibus.

Vide supra in libro de astronomia Tit. 7. parte ultima.

Memoria

Memoria matutina, Cælius 20. 8.
 Ad auroram ne properet, Ouidius Ele-
 giarum 1.
 Nox, Octavian. Mirand.
 Nox cur sonora magis quàm dies, Plu-
 tarch. Symp. 8. 3.
 Cur noctu sonantius audiantur omnia,
 Cælius 5. 10.
 Anarchias annus, Cælius 4. 9.
 Ratio anni, Plinius 2. 8.
 De quatuor temporib. P. Verg. Maro,
 Veris cognomina quib. adhæreant, Cæ-
 lius 16. 9.
 Veris laus, T. Vespasianus Stroza li-
 bro 4. Eroticôn.
 Neon accipi pro uere, Cælius 23. 35.
 Veris & hyemis encomium, Maximus
 Planudes.
 Carmina in uer Theodosij Tripolitæ.
 Qua ratione intelligatur uer sacrum fi-
 ri, Crinitus 24. 8.
 Aestiuam ægritudinē intelligi breuem,
 & cur, Cælius 29. 28.
 Aestiuu annuli, Cælius 6. 12.
 Hora æstiuu, Ibidem.
 De hyeme et æstate, Plutarch. de Placit.
 2. 19.
 In solstitio frondes quarundam arborū
 conuertī, Crinitus 4. 6.
 De autumnū temporibus, Plinius 18. 31.
 Autumnū cur appetentiōres cibi simus,
 Plutarchus Sympof. 2. 2.
 De autumnali appetentiā, cur autumnū
 scaturiant ægritudines, Cæl. 30. 23.
 Autumnalis ægritudo qualis censeatur,
 Cælius 30. 10.
 Autumnū uergētis somnijs cur minimē
 credamus, Plutarch. Sympof. 8. 10.
 Hyemē dici temporū patrem, Cæl. 23. 35.
 De hyeme & æstate, Plutarchus de Pla-
 citis 2. 19.
 Hyemis & ueris encomium, Maximus
 Planudes.
 Hyemale tempus cur inducat soporem,
 Cælius 30. 8.
 Hyeme cur uox grauior, Ibidem.
 Clepsydra cur tardius fluant hyeme, &
 naues item lentius commeent per flu-
 mina, sed plus gestitent oneris: cur
 mare undabundum incalcescat, reli-
 quis aquis agitato frigescentibus, Cæ-
 lius 26. 7.

Hyberno tēpore naues tardiores in flu-
 minibus, in mari non item, Plutarch.
 causarum natural. 7.

TITVLVS V. DE ME-
teoris.

Aristotelis Meteororū libri 4. Græci,
 & Latini. Vide Tomo 1.
 In Meteora Aristotelis Cælij Calcagnini
 compendiu, siue paraphrasis quædā.
 In eadem cōmentarij Olympiodori, qui
 ab Arnolde Arlenio Peraxylo trans-
 lati nondum editi sunt: & Alexandri
 Aphrodisiensis, & Nicephori Bleme-
 midæ; & Isagoge Gemini.
 In eadem commentarij Latini Aug. Ni-
 phi, Alberti magni, & Galetani.
 Io. Lonicerus etiam compendium in
 ea promisit.
 De meteoris T. Lucretius libro 6. & Isi-
 dorus lib. 13. Etymol.
 Meteora Ioā. Pontani carmine heroicō,
 cū interpretatione Viti Amerbachij.
 Meteorologia eleganter Italice scripta,
 nescio quo authore, impressa Vene-
 tijs cum insignibus leonis.
 De ostentis, uel Norica, Ioachimi Came-
 rarij, multa de Meteoris, præcipue co-
 metis tractant.
 Meteororū breuis enumeratio & de-
 scriptio, in libro Aristotelis ad Ale-
 xandrum de mundo.
 Elementorum miracula, Plinius 2. 98.
 De prodigiosis pluuijs, lacte, sanguine,
 carne, ferro, lana, lateribus coctis,
 Plinius 2. 58.
 De crepitu armorum et tubarum de cœ-
 lo audito, Plinius 2. 59.
 De lapidibus è cœlo cadentibus, Plin-
 ius 2. 60.
 Lapis ex aëre, Pontanus in Meteoris, 10.
 Alia prodigiosa genera tempestatū, Plin-
 ius 2. 51.
 Meta sudans in urbe, Cælius 28. 12.
 De æstatis tempestatibus, Cælius 2. 39.
 De incertis tempestatibus, Plinius 2. 42.
 Ex meteoris prognostica: uide in Pro-
 gnosticis tempestatum in Astrologi-
 cis supra lib. 9. Tit. 5.
 De temporū mutationibus, Alkindus.
 Prognostica tempestatum, Plin. 18. 35.
 De hsdem uide libellū rythmīs Germæ

DE PHYSICIS

- nicis editum, qui Rusticorum Practica inscribitur.
- De iisdem Aratus in Phænomenis, Politianus in Rustico, & Elegiæ Ioachimi Camerarij: & Raph. Volaterranus libro 26.
- De signis tempestatū, Io. Philadelphiē.
- De signis aquarum & uentorum, Theophrastus.
- Tempestatū iudiciū Georgij Collimitij.
- Prognostica animalium, Plinius 8. 28.
- De tempestatib. Isidorus lib. 13. Etymol.
- Meteororum de quibus Seneca agit in Naturalibus quæstionibus Indiculū Tomo primo posuimus.
- Aërem receptaculum esse exhalationū omnium, Pontanus Meteororum 12.
- Affectionum quæ in aëre fiant ratio duplex, Cælius 22. 25.
- Duas à sole educi in aërem exhalatiōes, humidam uidelicet & siccam, Pontanus Meteor. 5.
- Tres esse aëris regiones, Ibidem 17.
- Ignium & aquarum iuncta miracula, et de maltha, Plinius 2. 107.
- Ignium per se miracula, Plinius 2. 110.
- De Aetnæ ignibus, Lucretius libro 6.
- De semper ardentibus locis, Plin. 2. 109.
- Conflagratio Veseui montis ex Dione.
- De ignibus in deæ Persicæ appellatæ fano sponte ardentibus, Leonic. 1. 64.
- Babyloniæ flammæ, Cælius 8. 12.
- De ignibus in aëre, L. Anneus Seneca.
- De meteoris igneis, Pontanus Meteor. 13.
- De repentinis syderibus, Plinius 2. 24.
- Clypei ardentes, Plinius 2. 34.
- De lampadibus & alijs ignitis figuris, Pontanus Meteor. 18.
- Ostentum cœli, Plinius 2. 35.
- Hipparchus de syderibus per exempla historica, faces, lampades, trabes, boïdes & chasma cœli, Plinius 2. 26.
- De discursu stellarum, Ibidem 36.
- De stellis Castoribus, Ibidem 37.
- De stellis cadentibus et ignitis trabibus, Pontanus Meteor. 16.
- De crinitis, & emicantibus trabibus, & alijs id genus, Plutarch. de Placit. 3. 2.
- De cometis, uide supra in Astrologicis, inter prognostica, Tit. 5.
- De cometis Aristoteles lib. 1. Meteor. L. Anneus Seneca, Antoninus Florentinus Tit. 22. cap. 13. & Pontanus Meteor. 34. & Io. Ferrerius Pedemontanus in libello de uera cometæ significatione.
- De cometis & cœlestibus prodigijs, natura, & situ, & generibus eorum, Plinius 2. 25.
- Iulius Cæsar in cometen, Ouidius libro 15. Metamor.
- De lacteo circulo, Aristot. lib. 1. Meteor.
- De uia lactea, Pontanus Meteor. 35.
- De nubibus, Aristot. lib. 1. Meteor. et Lucretius libro 6. & Plutarchus de Placitis 3. 4.
- De coloribus nubium, Pontanus Meteororum 19.
- Nubes ploïades dicuntur, imbriferæ maxime & mobiles, Plutarchus Problematum Græc. 7.
- De nubium imaginibus, Plinius 2. 63.
- De caligine, Aristotel. lib. 1. Meteor.
- De nebula, Plinius 2. 62.
- Nebulæ, comœdia Aristophanis.
- De rore, Aristot. libro 1. Meteor. & Cælius 26. 20.
- De rore Constantius, Plinius 2. 62.
- Quare qui continenter per roscida arbusta incedunt, ijs hæ partes corporis, quæ rorulentis flagellis tanguntur, lepra fœdari solent, Plutarchus caus. natural. 6.
- Cur cum per frigora ros cadit, ferarum indagatio difficilis existit, Ibidem 25.
- De pruina, & rore, & manna, Pontanus Meteor. 8.
- De pruina, Constantius, Plinius 2. 62. et Aristot. libro 1. Meteor.
- De imbribus, Plinius 2. 43. Lucretius libro 6.
- De pluuia, Constantius, Plutarchus de Placitis 3. 4. Pontanus Meteor. 6. Aristotel. libro 1. Meteor. & Seneca naturalium quæstionum 4.
- De loue pluuio, Cælius 27. 6.
- Guttas maiores æstate fieri, Pontanus Meteor. 11.
- Quibus in terris non pluat, Plin. 2. 98.
- Cur pluujs quibusdam incoquatur salis sapor, Cælius 26. 16.
- Odorati imbres qui, Cælius 26. 6.
- Cur ranæ imminentem præfagiant pluuiam, Cælius 27. 3.

- Astrapææ quæ dicantur & cerauniæ aquæ, Ibidem.
- Quare ex imbris præstantiores ad riganda semina, qui post tonitrua fulgurationesq; cadunt, quos ob id astrapæos appellant, Plutarchus caus. natur. 4.
- Cur semina maiora incrementa ab imbris, quam ab aquis, quas nos rigando aspergimus, suscipiunt? Plutarchus causarum natur. Proble. 2.
- Cur cælo pluuio fœnum nō bene comportatur, Plutarchus caus. natur. 14.
- Quare lapides pluant, Plinius 2. 44.
- Cœlestis aquæ præstantia, curq; ea computrescat celerius, Cælius 27. 2.
- Cœlestium aquarū bonitatis ratio, Cælius 27. 3.
- Quod Herodotus de aqua pluuiali & niue rem nō satis exploratā pro compta posuerit, Gellius 8. 4.
- De niue, Aristot. lib. 1. Meteor. Plutarchus de Placitis, 3. 4. Plinius 2. 62. & Seneca naturalium quæst. 4.
- Constantij liber de naturis liquidorum, aquæ, uini, olei, niuis, roris, pluuia, pruina, fontium, maris, &c.
- Quod ex niue crySTALLUS cōcreatur, Gellius 19. 5.
- Quam ob causam in paleis & uestimentis niuem cōseruent, Plutarch. Sympos. 6. 6.
- Niuem perfusam mulso quid appellarit Domitianus, Cælius 13. 27.
- Vermes niuium, niuis rubentis ratio, Cælius 18. 29.
- De grandine, Plinius 2. 62. Plutarchus de Plac. 3. 4.
- Ἡ βρόντητος quid, Tzetzes 10. 305.
- De tonitru, Lucretius libro 6. Aristotel. lib. 3. Meteor. Plutarchus de Placit. 3. 3. & Plinius 2. 45.
- Terrestre tonitru, Cælius 30. 27.
- Cur tubera credatur nasci tonitru, Plutarchus Sympos. 4. 2.
- De Ioue tonitruali, Crinitus 8. 12.
- Tonitrua ubi nulla, Herodotus pagina 112. editionis Latinæ Colonien.
- Tonitrua in Xerxis exercitū ingruunt, Ibidem 191.
- De Ioue tonitruali, Crinitus 8. 12.
- Ioue tonante aut fulgurante comitia dirimebantur, Crinitus 20. 2.
- De fulgure, Lucretius libro 6. Plutarchus de Placit. 3. 3. & Seneca lib. 2. natural. quæst.
- Astrapææ uel astrapææ aquæ quæ, Cælius 27. 3. & Plutarchus causarum naturalium 4. & Aristot. lib. 2. Meteor.
- Ignem antequam sonus audiatur uideri, Pontanus Meteor. 14.
- De fulgurum aruspicina, seu interpretatione, Cornel. Agrippa 1. 56.
- Quod mos poppysimis adorare fulguras, Politianus 1. 32.
- Fulgurum genera & miracula, Plinius 2. 53.
- De obseruationibus, Ibidem 54.
- Catholica fulgurum, Ibidem 56.
- De fulguritis arboribus, Crinitus 2. 5. & 8. 12.
- De Ioue fulguratore, Ibidem.
- De fulgoribus quorum facies breuis & caduca est. Seneca natur. quæst. lib. 1.
- De fulminis natura, mobilitate, & uiribus, Lucret. lib. 6.
- Cur plura fulmina fiant autumno & uere quàm aliàs, Ibidem.
- Naturam fulminum rationibus perquirendam, non temere in Deos referendam, Ibidem.
- De fulminitis & fulguritis arboribus: ac de Ioue fulguratore & tonitruali in libris aruspicum, & alia quædam de fulminibus, Crinitus 8. 12.
- De fulminibus, turbinibus, quos Græci presteres: & uorticibus, quos typhones uocant, Plutarch. de Placit. 3. 3.
- Fulminum genera, psolus, psolois, acropsolus, psallion, Cælius 8. 13.
- Quæ dicantur aquæ cerauniæ, Cælius 27. 3.
- Fulminis diuersam uim esse, Pontanus Meteor. 15.
- De fulminibus, Aristot. lib. 3. Meteor.
- Vnde fulminum uarietas, Pontanus Meteor. 20.
- Ceraunobolos legio, Cælius 21. 18.
- Presteres qua causa fiant, Lucretius libro 6.
- De prestere, Aristot. lib. 3. Meteor.
- Mirificum prodigium de fulmine in natali M. Tullij, ex annalibus Eutropij, ac de uiribus etiam fulminum nonis

- nihil, Crinitus 11. 1.
 Quibus in terris fulmina non cadant, Crinitus 2. 52.
 Quæ non feriantur fulmine, Plin. 2. 57.
 Cur dormientes non feriantur fulmine, Plutarchus Symp. 4. 2.
 De generibus fulminum: quæ uidelicet postularia, quæ pestifera, & peremptoria sint; ac de procurandis fulminibus & decemuiralibus tabulis, Crin. 2. 5.
 De fulminibus euocandis, Plin. 2. 55.
 De fulminum aruspicina, seu interpretatione, Agrippa 1. 56.
 ¶ De iridis colorib. & apparentijs, quas uocant symphasis, Cælius 17. 7.
 Iris quomodo fiat, & eiusdem colorum distinctio, Cælius 22. 25.
 De iride uel arcu cœlesti, Aristot. lib. 3. Meteor. Pontan. Meteor. 32. Plutar. de Placit. 3. 5. Plinius 2. 61. Lucretius lib. 6. & L. Anneus Seneca lib. 1. natural. quæstion.
 Iris quid sit, Aelianus fol. 27. in Varijs Græcis.
 Iridis notiones aliquot, Cælius Rhod. pag. 873. 874. Vide indicem eius.
 Super omnem irin, adagio quid sit: Iridis rationem esse admirabilem: & cur Thaumantis credita filia: Item appellationes eiusdem uariæ, ac cur dicta arcus demonis: an in ea sint clementiæ diuinæ præfagia, Cælius 22. 24.
 Cur iris sit arcuata, Pontanus Meteororum 33.
 Iris pro arcu unde dicatur, aquarium dici de iride, de arquato morbo nonnihil, Cælius 22. 32.
 Quæ requirantur ad iridis effectum, Cælius 22. 26.
 An lunaribus radijs effici possit iris: Plinius emaculatur, Cælius 22. 27.
 Rotundationis in iride ratio, item colorum: cur Hesiodus irin dixerit *πολυώνυμον ὄδωρ*: Senecæ locus restituitur in iridis mentione, Ibidem 28. Observationes super iride plures: Maronis locus explicatur, nec non Plauti ac Propertij, Ibidem 29.
 An recte dicatur iris caua nube concipi: an iridis colores sint ueri, Ibidem 30. An ex iride odor accedat uel terræ uel arboribus, 31.
 De uirgulis, Plutarchus de Placitis 3. 6.
 De uirgis, Aristotel. lib. 3. Meteor.
 De coronis cœlestibus, Plinius 2. 29.
 De circulis repentinis, Ibidem 2. 30.
 De corona circa sydera, Seneca in naturalibus quæstionibus.
 De halo, id est, area, Aristotel. lib. 3. Meteor. & Plutarch. de Placit. 3. 18.
 De pareijs, Aristot. lib. 3. Meteor.
 Parhelius & Anthelius qua contingant ratione, Cælius 24. 14.
 Plures soles, Plinius 2. 31.
 Plures lunæ, Ibidem 32.
 Dierum lux nocte, Ibidem 33.
 ¶ Venti, Textor in Officina, pag. 704.
 De uentis, Theophrastus, Plutarch. de Plac. 3. 7. Lucas Gauricus, Aristotel. lib. 2. Meteor. Seneca natur. quæst. 5. & Io. Damian. lib. 2. & Pontan. Meteor. 21. & Aristot. Problem. sect. 64.
 Pallas anemotis, Cælius 20. 19.
 Ventorum ara in Thyra, Herodotus Colonien. edit. Lat. fol. 211.
 De uentis & Luna, Plinius lib. 18.
 De uentis, Plinius 2. 47. Naturæ et observationes uentorum, Ibidem 48.
 Ventorum genera, 49.
 De repentinis flatibus, 50.
 De uentorum ratione, Plinius 18. 33.
 Quis primus inuenerit uentorum rationem & numerum, Polydorus 1. 17.
 De uentis & nautica buxula, Io. Quintinus.
 Ventorum tabula, in Cōmentarijs Antonij Musæ in Aphorismos Hippocratis: item apud Vitruuium.
 Ventos quosdā prouinciales esse, Pontanus Meteor. 22.
 Cur uenti obliqui ferantur, Pontanus Meteor. 23.
 Ventorum finalis ratio quæ sit, de eorum rundem materiali causa. Flatum à uento distare. Aeoli pili quid sint. Acra pro pila. Empedoclem dictum fuisse *κωλυσανέμαγ*. Asininae pellis proprium. Aeolus cur uentorum rex, Cælius 20. 18.
 Ventorum in utre ocluforum ratio, Cælius 8. 6.
 Ventorum aræ: tempestas quid, & uis maior, Cælius 20. 19.

- De admirandis uentorū naturis, Agrip-
pa 1. 6.
- Quæ signa quos uentos excitent, Pon-
tanus lib. 4. de stellis.
- Circa uentorum obseruationem, anni
quoq; tempora obseruanda esse, Pon-
tanus Meteororum 26.
- Numerus uentorum, eorumq; nomina,
rationes, & effectus, Valturius 11. 6.
- Quatuor uentorum regiones, Ouidius
Metamorph. lib. 1.
- De Boreadibus, Tzetzes 12. 436.
- Boreas uentus apud quos honoret, Ae-
lianus in Varijs Græ. fol. 58.
- De Boreæ filijs, Tzetzes 1. 7.
- Boreæ honores apud Thurios, Cælius
21. 44.
- De undarum motibus quæ in mari alio
atq; alio modo fiunt, austris flantibus
aquilonibusq;, Gellius 2. 30.
- Boream esse generationis, austrū uero
deorum, Cælius 15. 23.
- De falsis apud Træzenem fontibus, &
quæ ad Notū iniuriam illius loci acco-
læ obseruare solebant, Leonic. 2. 38.
- Austri & Aquilonis proprietates nō in-
dignæ relatu. Cur Boreas dicatur Al-
pinus à Virgilio. Plauti locus expen-
ditur ex Epidico. Boreæ scorpionis
chelæ. Boscas uenter cur, unde dica-
tur Boreas, Cælius 15. 7.
- Cur Zephyrus uentorum omnium ce-
lesterrimus fertur, Plutarchus causarū
natural. 34.
- De uento Iapyge, deq; aliorum uento-
rum uocabulis regionibusq; accepta
à Phauronī sermonibus, Gell. 2. 22.
- De uento qui oritur prope Aeternum flu-
uīum, Pontan. Meteor. 28.
- De uento peculiari Illyrico, Pontanus
Meteor. 29.
- Etesia, Aelianus in Varijs Græ. fol. 75.
Venti Etesia causa exundationis Ni-
li, Herodotus editionis Colonien-
Lat. pag. 47.
- Plesistius uentus, Cælius 20. 19.
- Ventorum species aliquot uulgo haud
ita notæ, Ibidem.
- De uētis ecnephij, Arist. lib. 3. Meteor.
- De typhonio uento, Tzetzes 10. 304.
- De typhone dæmone & uēto, Tzetzes
8. 171.
- De turbinibus & uorticibus, (quos Gre-
ci presteres & typhones) Plutarchus
de Placit. 3. 3.
- De turbine, Pontanus Meteor. 24.
- De uortice, Aristot. lib. 3. Meteor.
- De uentorum procellis, Ibidem.
- De procella, Pontanus Meteor. 25.
- De terræmotu, Lucretius lib. 6. Aristot.
lib. 2. Meteor. Gell. 2. 28. L. Anneus
Seneca lib. 6. natur. quæst. Pontanus
Meteor. 30. Plutarch. de Placit. 3. 15. &
Phil. Beroaldi libellus: & Ge. Agrico-
la lib. 4. de natura eorū quæ effluunt
ex terra; uide Indicem eius.
- Terræmotus tanquam prodigium ubi,
Herodot. pag. 112. Colonien. edit. Lat.
- Terræmotus quid secundum Pythago-
ram, Aelianus in Varijs Græ. fol. 27.
- Terræmotus in Sparta, Ibidem 32.
- De motu terræ, Plinius 2. 81. De ter-
ræhiatibus, Ibidem 82. Signa mo-
tus futuri, 83. Auxilia contra mo-
tus futuros, 84. Portenta terrarū
semel uisa, 85. Miracula terræmo-
tus, 86. Vide etiā sequentia capita.
- De multiplici causa terræmotus, & Ne-
ptuni potestate: tum de terræmotu
maximo, qui Tiberio imperante in
Asia euenerit, Crinitus 9. 7.
- Græcorum in motu terræ superstītio,
Cælius 1. 19.
- ¶ Terra in mare, & contra, Ouid. Me-
tamorph. lib. 15.
- Quibus in terris non pluat, & acruata
terrarum miracula, Plinius 2. 98.
- De Auernis, alijsq; quibusdā locis, auis-
bus & quadrupedibus inimicis, Lu-
cretius lib. 6.
- Magna flumina è montib. defluere, Pon-
tanus Meteor. 37.
- Laus regionis & habitationis montanæ,
Antonius de Gueuara epistola 38.
- De montiū admiratione epistola nostra,
libello de operibus lactarijs præfixa.
- De montium generatione, Philo in li-
bro de mundo.
- Hæmus & Rhodope in montes, Ouid.
Metam. lib. 6.
- Ex planicie montes, Ibidem lib. 15.
- ¶ De mari, Constantius.
- De mari & aqua salsa, Problemata Ari-
stotelis, sect. 41.

D E P H Y S I C I S

- In mare epigrammata, Florileg. Græ. lib. 1. sect. 36.
- Maris imago, Ibidem lib. 4. sect. 10.
- Cur stet mare, Cælius 26. 16.
- Vbi altissimum mare, Plinius 2. 105.
- Maris detestatio apud Aegyptios, Cælius 5. 12.
- A** mari habitandum procul: Maritimos mores dici de impuris sordidisque, Cælius 16. 23.
- Maris regionem esse aquarum locum proprium, non maris, Cælius 26. 14.
- Mare quid uocent Hebræi: quid mare Tiberiadis: Aquarum distinctiones, & in quo genere constituendum mare, Ibidem.
- Miracula maris, Plinius 2. 101.
- De mari, unde constet, & cur amarulentum, Plutarch. de Plac. 3. 16.
- Vnde reciprocationes maris æstusque fiant, 3. 17.
- Cur salsum mare, Plinius 2. 103.
- De maris salsedine, Pontanus Meteor. 3.
- Mare cur salsum: & cur nam calidior tractu scintillare uisatur, Cæl. 26. 15.
- Quare mare hyeme minus amarum gustatu deprehenditur, Plutarch. causarum natur. 9.
- Cur maris aqua hyeme sit amara minus, & dulces item æstate fiant deteriores, Cælius 26. 11.
- A**n uera sit Plinij sententia æquorum superficiem esse dulciorem, Cæl. 26. 16.
- Aqua marina cur arbores non nutrit, Plutarch. causarum natur. Proble. 1.
- De maris coloribus, ac epithetis uarijs, cœnopo in primis, & myrto: Dium mare cur, Cælius 26. 18.
- Quare aqua poculenta commodius ac melius abluantur uestes, quam marina, Plutarchus Symp. 1. 9.
- Mare cur non gelascat, Gellius 17. 8.
- Cur in mari non æque tardiores sint naues hyberno tempore, ac in fluminibus, Plutarchus caus. natur. 7.
- Cur hyeme mare undabundum incalasciat, reliquis aquis agitato frigescentibus, Cælius 26. 7.
- Cur cum omnes humores, dum agitantur iactanturque frigescent: solum mare fluctibus quassatum calidius euadit, Plutarch. caus. natur. 8.
- Mare esse animantibus simile, de quo eiusdem purgamine, Cælius 26. 17.
- Cur mare dulcibus aquis minus frigidum: cur pellucidius, Cælius 26. 9.
- A**n mare speculi uice imaginem reddere queat, &c. Ibidem 26. 10.
- Quæ potestas Lunæ & terrena & marina, Plinius 2. 102.
- Cur tota aquis influentibus mare maius non fiat, Lucretius lib. 6.
- Quid obseruandum sit in undarum motibus quæ in mari alio atque alio modo fiunt, austris flantibus, aquilonibusque, Gellius 2. 30.
- Euripus, Aelianus in Var. Græ. fol. 76.
- Qua ratione æstus maris accedant et recedant, Plinius 2. 99.
- Vbi æstus extra rationem, Ibid. ca. 100.
- Quid ampotis in mari, Cælius 26. 18.
- De fluctu decimo seu decumano, cuius permulti poetæ meminerunt, Politianus 1. 86.
- Cur mari quiescente nauigia absorbeantur quandoque, Cælius 26. 12.
- Cur magis nauiseant qui mare, quam qui flumina, etiamsi nulla tempestas sit, nauigant, Plutarch. caus. natur. 11.
- Quare cum in mare oleum funditur, ipsum & dilucidum & tranquillum euadit, Plutarch. caus. natur. 12.
- Mari Dionysium demergere quid: cur uino immisceatur maris aqua, Cælius 26. 8.
- A**n mare delicatiora ad escam producat quam terra, Plutarch. Symp. 4. 4.
- Ciceronis nodus explicatur, tradentis mari, quæ uiolata sunt, expiari, Cælius 11. 22.
- Quæ terræ in totum mari permutata, Plinius 2. 92.
- Mare in terram, & contra, Ouidius Metamorph. lib. 15.
- Vetustate temporum mutari fontes ac maria, Pontanus Meteor. 47.
- Quibus locis maria recesserint, Plinius 2. 87.
- Ratio insularum enascentium, Ibid. ca. 88.
- Quæ & quibus temporibus enatae sunt, cap. 89.
- Quas terras interruperint maria, Plinius 2. 90.
- De cataclysmo, Aristotel. lib. 1. Meteor. An esse

- An esse possit uniuersale diluuium, ex Auerroë, Cælius 2. 19.
- Quæ urbes haustæ sint à mari, Plinius 2. 94.
- Quomodo Helice Achaïæ urbs sit absorpta, item de simili Ideæ urbis in Sipylo interitu, Leonic. 2. 75.
- Limenarchæ, Cælius 12. 6.
- Aquarum laus præcipua, Cælius 27. 5.
- Maris regionē esse aquarum locum proprium, non maris: Aquarum distinctiones, & in quo genere constitutum mare, caducæ aquæ quæ intelligantur, Cælius 26. 14.
- Aquariæ libræ, item dioptræ, & cerobatæ libratores qui aquæ haustu uaticinia concipi apud Apollinem Clariū, Cælius 27. 5.
- Aquarum subito nascentium aut desinentium ratio, Plinius 31. 4.
- Obseruatio historica, 31. 5.
- Mira aquarum natura, Ouidius Metamorph. lib. 15. & Cælius 20. 14.
- De aquis quæ uino non miscebantur, Leonicen. 3. 84.
- Ignium & aquarum iuncta miracula, et de maltha, Plinius 2. 107.
- De aquarum miraculis: & de lacubus paludibusq; iuxta Apameam subito enatis, Leonicen. 3. 15.
- Miracula aquarum, fontium, & fluminum, Plinius 2. 106.
- De admirabili in Mothone urbe puteo, & de uarijs aquarum miraculis, Leonic. 1. 32.
- Aquarum mirabilia, Plinius 31. 1.
- Quæ de Alpheo & Arethusa memoriæ sunt prodita, item de Iordane & Nilo fluuio, aquarumq; quarundam miraculis, Leonicen. 2. 56.
- De Aorno lacu & aorno petra, de aquarum mirabilibus naturis, Leonicens 3. 69.
- De Iunonis apud Epidaurios aqua, Leonicen. 1. 30.
- Per aquam uaticinium, Crinitus 21. 3.
- De fatidico fonte Patris Achaïæ, Leonicens 1. 35.
- De differentia aquarum, medicinis, obseruationibus, 266. Plinius 31. 2.
- De aquarum differentia, Plinius 18. 22.
- De qualitate aquarum, insalubritate uel commoditate earum, Plinius 31. 3.
- De potabili aqua serpentium morsus curante, Tzetzes 8. 170.
- Puteos qui primitus foderint, Polydorus 3. 9.
- Aquarum, pluuiialis, fontanæ, & putealis differentia, Plutarchus causarum natural. 33.
- Quare aqua putealis hausta, si in illo ipso putei aere per noctem seruetur, frigidior reddat, Plutarch. Symp. 6. 4.
- Quæ ob causam lapides, & laminæ plumbi iniectæ frigidiorē reddant aquam, Plutarch. Symp. 6. 5.
- De thermis & fontibus diuersis, uersus Pauli Silentiarij, quos nos è Græcis Latinos fecimus.
- Cur aquæ frigidæ nihil mirabile habent, calidæ autem habent; Plutarch. caus. natural. 29.
- Balneæ calentes cur Herculi sacra, Cælius 6. 7. Vide superius ubi de Elementis.
- De balneis Quintianis, Cl. Claudianus.
- De balneis Aponis, Idem.
- De balneis iuxta Machæruntem Italiæ oppidum, Leonicen. 1. 22.
- De thermis Heluetiorum Pogius Florentinus epistola 425. inter epistolas Aenæ Syluij.
- Aquæ frigidæ in calidas, Ouidius lib. 14. Metam.
- Aqua calida cur mota fiat calidior, Macrobius Satur. 7. 8.
- De fontib. calidis, Pontan. Meteor. 42.
- De thermis plura, uide infra in libro de Medicina.
- De medicatis aquis Althæni fluuij, Leonicens 3. 47.
- De fontibus & fluminibus, Pontanus Meteor. 36.
- Magna flumina è montibus defluere, Pontanus Meteor. 37.
- De Acheruntia apud Homerum appellata populo, & de illius historia, & quædam peculiariter in diuersis fluminibus arborum innascentur genera, Leonic. 2. 61.
- De Angio Elidis fluuio, tetroq; illius odore uariæ sententiæ, Leonic. 1. 69.
- De Cythero Eliorum amne, eiusq; mirabili medica uis, Leonicen. 2. 68.

- De Mephite Anfancti in Hirpinis, Pontanus Meteor. 31.
- De Nili incremento, Lucretius lib. 6.
- De fluuio Trigella in Lucania, Pontanus Meteor. 46.
- De riuo Venafrano, Ibid. 44.
- Marfyas in fluuium, Ouidius Metam. lib. 6.
- Qui fluuioꝝ fuerunt frigidissimi, Leonicens 1. 43.
- De fluuijs & fontibus mirabilibus Gallicarũ Cl. Champerij libellus Gallicus.
- Quomodo fluuios exiccauerit Xerxes exercitus, Tzetzes 7. 138.
- Fluminum transitus ex inuentis memoratu dignis, Valturius 11. 12.
- Quid significat in ueteribus prætorum edictis, quod flumina uetanda publice redempta habent, Gellius 11. 17.
- Fontium imagines, Florileg. Græ. lib. 4. sectione 25.
- De fonte, Constantius.
- De fontis miraculo, Pascasinus.
- De fontibus, Arist. lib. 1. Meteor.
- Fontes, in Hypnerotomachia Poliphili.
- De amaris fontibus, Pontanus Meteor. 43.
- Cur admota stuppa aut tæda fonti cuiusdam frigido, accendat, Lucret. lib. 6.
- De oleo natiuo in Diarbis Scythica gente, Leonicens 3. 84.
- De pestifero quodam fonte Germaniæ, Plinius 25. 1.
- De fontibus fabulose, Pontanus Meteororum 40.
- Aegeria Numæ uxor in fontem, Ouid. Metam. lib. 15.
- Mileti filia in fontem, Ouidius lib. 9. Metamorph.
- Fontium quorundam nomina, Textor in Officina pag. 731. Basil. editionis.
- Agno fons mirandæ naturæ, Cælius 24. 17.
- De fonte Ammonis, Pontanus Meteor. 45.
- Cur fons qui apud Ammonis fanum est, luce frigidus, nocte calidus sit, Lucretius lib. 6.
- Anigrades nymphæ, Cælius 20. 14.
- Chrysoꝛrhoas fons, Cælius 26. 14.
- De fonte Cornu, sic uocant saxum quoddam in montibus Præcutinis, Pontanus Meteor. 39.
- De dodecacruni fontis ostio, Tzetzes 8. 184.
- De enneacruno fonte Athenis, quæ Cratinus dodecacrunum dixit, Tzetzes 11. 374.
- De Hippocrenes fonte apud Træzenios, Leonicens 2. 37.
- Hippocrenes fontis descriptio, Ouid. Metamorph. lib. 5.
- De falsis apud Træzenen fontibus, Leonicens 2. 38.
- De Iunonis aqua apud Lacedæmonios, Leonicens 2. 49.
- Lethe fons ad Trophonij specum: item alter Mnemosynes dictus, Cælius 20. 10.
- De Iouis Lycei fonte, miraculoꝝ de illo celebrato, Leonicens 1. 67.
- De fonte Macariæ apud Marathonios, Leonicens 1. 21.
- De palma & oliua fontibus, Cælius 5. 6.
- De Paliscorum fonte in Sicilia, & de solenni iurifurandi more, Leonicens 2. 6.
- Salmacidis fontis natura, Ouidius Metamorph. lib. 15.
- De Telephi fonte in Lycia, nec non de aquis quæ uino non miscebantur, Leonicens 3. 84.
- Zamæ fons canoras reddens uoces, Cælius 19. 15.

TITVLVS VI. QVIS CRIPSE
rint de naturis rerum omnium naturalium perfecte mixtarum, id est, de lapidibus, metallis, plantis, et animalibus communes historias: Mox primum de lapidibus ac gemmis primum.

DE proprietate rerum, Isidorus, Vincentius Belluacens. Thomas de Cantimprato, Beda, Bartolemaeus Anglicus. *Ἐπι φύσεως*, id est, de naturis omnium rerum Io. Scotus uel Chrysoſtomus.

Cōradus Mengengerger librum nescio cuius authoris Latini de naturis rerum Germanice reddidit.

De mixtorum omnium naturis quod ad rem medicam, Dioscorides, Galenus, & alij: & author herbarij Germanici aliquoties iam Francofordiæ excusit apud Egenolfum, quæ Theodericus Dorstenius Latinum fecit.

C. Plinij Secundi historie naturalis libri 37. In præfatione Plinij Antonius Faber. In eandem Phil. Melancthonis paraphrasis. In omnes Plinij libros

- nij libros cōmentarij Clemundi Angli, & Stephani Aquæi.
 Castigationes & annotatiōes Hermolai Barbari & Sigismundi Gelenij.
 Obseruationes Beati Rhenani.
 In librum 1. annotationes Martini Bechicemi.
 In nonū de piscibus, Fr. Massarijus.
 In secundū Iacobus Zieglerus, Iacob. Milichius, Georg. Collimicius, Pet. Io. Oliuarius, & Ioach. Vadianus.
 M. Antonij Sabellici in loca quædam Plinij annotationes.
 Des. Erasmi in Plinium præfatio, Tomo 3. operum eius habetur.
 In Plinium index Camertis, & Con. Pellicani.
 Solinus in polyistore multa de hominū, animalium, plantarum & lapidū naturis.
 ¶ Priuatim de lapidibus & gemmis: & primum in genere.
 De lapidibus & gemmis multa reperies in Ge. Agricolæ libris de metallis.
 Camilli Leonardi Pisaurē, de gemmis, siue Speculi lapidum, libri 3.
 Auicennæ liber mineralium.
 De mineralibus varijs Isidorus lib. 16. Etymolog.
 De gemmis liber Orphei, Græcis uersibus heroicis.
 De iisdem Eurax rex Indiæ.
 De gēmis Marbodeus aliās Merboldus, cum commentarijs Io. Pictorij Villingen. & Iani Cornarij.
 De lapidibus Theophrastus.
 De lapidibus intra terram Ge. Agricolæ libro 6. Operis de profluentibus ex terra.
 Lapidum uirtutes magicæ in libello Secretorum Alberti Magni; item diuersa eorum uocabula in eiusdē de mirabilibus mūdi libro, sed corruptissīma.
 De lapidibus Vincentius Belluacē, li. 9. Speculi Naturalis.
 De gemmis Isidorus lib. 37. Etymol. & Georg. Agricola lib. 6. Operis de profluentibus ex terra.
 De gemmis & lapidibus Io. Monhemij liber.
 De lapidibus, gemmis, &c. Raph. Vola-
 terranus lib. 27.
 De gēmis liber eruditus Erasmi Stellæ.
 De lapidibus & gemmis Plinius lib. 36. per totum: & Antonium Musam Brauololum in Examine Simplicium.
 De gemmis plurima leges apud Pliniū libro 37.
 De Polycratis gemma, Leonic. 1. 63.
 De gemma Polycratis tyrāni & Pyrrhi regis, & qui sculptores optimi, & nobilitates artificum, & quis primus dactylothecam Romæ habuit, Plinius 37. 1. Vide inferius in Smaragdo.
 De gemmis translatis in triumpho Pompeij, Ibidem 2.
 De gemmis quæ à membris hominū cognominantur: & quæ ab animalibus & de his quæ à cæteris rebus, Plinius 37. 11.
 De gemmis nascentibus & factitijs, & figuris gemmarum, Ibidem 12.
 De ratione probandarum gemmarum, Ibidem 13.
 De gemmis uiridibus non translucētibus, Plinius 37. 8.
 De gemmis uiridibus translucidis, Plinius 37. 5.
 De varijs gemmis, Ibidem 6.
 De gemmis ardentibus, Ibidem 7.
 Variæ gemmæ cum ipsarum natura in Hypnerotomachia Poliphili.
 De primo gemmarum usu, Polyd. 2. 21.
 De annulorum ui & lapillorū potestate mirabili compluscula, Cælius 6. 11.
 Earinus libertus Germanici, comā suā cum gemmata pyxide & speculo ad Pergameum Asclepium mittit, Statius lib. 3. Sylvarum.
 Cur in oriente nascantur gemmæ, Cælius 1. 10.
 In lapides epigrammata, Florileg. Græ. lib. 4. sect. 18.
 ¶ Lapidare & lapidationes uario significatu intelligi: Quid lapidescere, ac lapire sit, Crinitus 25. 6.
 Reorum & accusatorum argentei lapides, Cælius 12. 19.
 Lapis Carum lingua Megissa, Stephanus Græcus in Monogissa.
 Omnem lapidem mouere, Tzetzes 12. 442. & Erasmus in Chiliadibus.

- Lapidū aceruus à Dario congestus, Herodotus Coloniēn. editionis Lat. pag. 121. Lapis melampygius, Ibid. 216. Lapidēus leo ubi, Ibid. 217. Mineruæ lapidea duo simulachra, Ibid. pag. 77. Lapidem ē sepulchro uenerari pro deo quid sit, Cælius 11. 16. Iouem lapidem iurare apud Gelliū quid sit, Cælius 21. 15. Lapis super lapidem quid, Cælius 29. 13. Adagiū, Et lapides clamabunt, Tzetzes 8. 209. De lapide emptus, Cælius 25. 22. Lapidicinæ in Sicilia, Aelianus in Va. Græ. fol. 56. De Laconicis lapidicinis, Leonicens 1. 50. De lapidicinis nonnihil ex Theophrasti libris, Crinitus 2. 8. Lapidēs iniecti cur frigidiorē reddant aquam, Plutarchus Symp. 6. 5. De terræ generibus, quæ in lapidem uertuntur, Plinius 31. 13. De lapide uulgari, Plinius 27. 11. Cur calentium aquarum uel lapides progignantur, Cælius 30. 16. De pexili à petris lino, Leonicens. 1. 93. De lapidibus qui naturali cōsensu cum Solis & Lunæ uiribus consentiant, Crinitus 24. 6. De lapidibus qui cito absumunt corpora in eis condita, & de his qui diu seruant, Plinius 36. 17. De lapidibus ad structuram, qui igni & tempestati resistunt, Plinius 36. 22. De lapide fugitiuo, Plinius 36. 15. Lapis ex aëre, Pontanus Meteor. 10. De canoro lapide Megaris in arce, Leonicens 2. 33. De lapidibus alijs prætermitto amores, Tzetzes 6. 68. De silicibus, Plinius 36. 22. De lapidibus offeis, & palmatis, & aliorum generibus, Plinius 36. 18. De naturis lapidum, & luxurie marmorum, Plinius 36. 1. De lapidibus mortariorum medicinalium, & mollibus lapidibus, & silicibus, &c. Plinius 36. 22. De maltha, Plinius 2. 107. ¶ Lapidēs in homines, Ouidius Metamorph. lib. 1. Battus in lapidē indicem, Ibidem lib. 2. Aglauros Cecropis filia in saxum, Ibidem. Daphnis Idæus in saxum, Ibidem 4. Comites Inūs in saxa & naues, Ibidem. Polydectes in saxum, Ouidius Metamorph. lib. 5. Cephenei Perseum oppugnantes in saxa, Ibidem. Prætus in lapidem, Ibidem. Cynaræ filiæ in saxa, Ouidius Metamorph. lib. 6. Draco in saxum, Ouidius Metamorph. lib. 7. Vulpes & canis in saxa, Ibidem. Scironis latronis ossa in scopulos, Ibidem. Lichas in scopulum, Ouidius Metamorph. lib. 9. Propætes in saxa, Ouidius Metamorph. lib. 10. Lupus in saxum, Ibidem lib. 11. Serpens in saxum, Ibidem. Anaxarete puella in saxum, Ouid. Metamorph. lib. 14. Calculi nigri in albos, Ibidem lib. 15. ¶ De lapidibus quibusdam ordine literarum. De quibusdā gemmis per alphabeti ordinem, Plinius 37. 10. De Achate, Orpheus. De adamantis generibus & medicinis, Plinius 37. 4. De adamante pauca, Cælius 10. 20. Celmus puer in adamantem, Ouidius Metamorph. lib. 4. De quatuor generibus Aëtitis, Plinius 36. 21. Alabastrum, uide paulò post in Marmore. Ambra, Cælius 28. 25. De amianto lapide, & medicinis eius, Plinius 36. 19. De aorno petra, Leonicens 3. 69. De arabo lapide, Plinius 36. 21. De arena, Plinius 36. 6. De Asio lapide, & medicinis eius, Plinius 36. 17.

- Asterites gemma, uide Ichthys in Suida.
 De basano (Latini coticulam dicunt, & indicem) Tzetzes 12. 402.
 De coticulis, Plinius 33. 8.
 De Lydio siue probatorio lapide, Tzetzes 7. 127.
 De eodem 10. 344.
 Index in saxum, Ouidius Metamorph. lib. 13.
 De calamo lapide, Plinius 36. 21.
 De callaite, Plinius 37. 8.
 De generibus carbunculorum, et uitijs, & experimentis, Plinius 37. 7.
 De lapide Carystio mirifica obseruatio: quod ex eo uestes contexantur, atq; in ignem posita à maculis emundentur, Crinitus 3. 11.
 Cryfopolis lapis, Cælius 4. 140.
 De coraliis, Orpheus. De eodem & eius medicinis, Plinius 36. 19. Potest etiam plantis adnumerari.
 Coraliū ex molli durum, Ouidius Metamorph. lib. 15.
 Virgulta in coralia, Ouidius Metamor. lib. 14.
 Cornu cerui Orpheus inter gemmas recenset.
 Corfoides gemma apud Plinium: Orpheus Corfoienta uocat: inscriptio habet coryphodes.
 De cotibus, Plinius 18. 28. & 36. 22.
 Cotem nostrā quid dicamus adagij specie, Cælius 27. 1.
 Cos medica, qualis est tonsoria, nomina tur à Iacobo Syluio, quod collyria ad eam atterantur.
 De coticula, uide superius in basano.
 Crystum ex niue fieri, Gellius 19. 5.
 De natura crystalli & medicinis, & luxuria circa eam, Plinius 37. 2.
 De crystallo Cl. Claudianus, Orpheus, & Polydorus, 2. 22.
 Crystalli ratio, Cælius 1. 10.
 De ebore fossili, Plinius 36. 18.
 De gagate lapide & medicinis eius, Plinius 36. 19.
 De eodem, Orpheus.
 De Galactite, Orpheus.
 Gissa, ῥίσα, nunc uocamus crustaceos & molles lapides; Stephanus Græcus in Monogissa.
 De gypso è zacyntho, Plutarchus cau-
 farum naturalium 10.
 De hamatite & quinque generibus eius, Plinius 36. 21.
 De saxo quod Hyperbolū uocant, Cælius 16. 21.
 De iaspidum generibus, Plinius 37. 9.
 De iaspide, Orpheus.
 De uiridi iaspide, &c. Galenus de simpl.
 De leucographi, Plinius 27. 11.
 De Lyncurio & medicinis eius, Plinius 37. 3.
 Lyncurium ex lyncum urina, Ouidius Metamorph. lib. 15.
 De magnete Orpheus, Cl. Claudianus, Ioan. Eligerus.
 De magnetis generibus & medicinis, Plinius 36. 16.
 Quomodo Magnessa lapis, qui & Herculeus, diuersus à sideritide, amat ferrum, Tzetzes 6. 66.
 De magnetide, chryfopoli, alijsq; Cælius 4. 140.
 Cur à magnete ferrum trahatur, Lucretius lib. 6.
 De margaritis, Plinius 37. 4.
 De marmore, uide supra ubi de architectura, lib. 13. Tit. 2.
 Quis primus marmor in publicis operibus ostenderit, Plinius 36. 2.
 Quis primus peregrino marmore columnas habuerit Romæ, Ibidem 3.
 De carystio lapide uide paulò superius in C.
 Qui primum laudati marmore scalpendo, & quibus temporibus, Ibidem cap. 4.
 Nobilitates operum & artificum in marmore, Plinius 36. 5.
 De marmore pario & Mausoleo, Plinius 36. 5.
 De marmoribus Ge. Agricola lib. 7. de profluentibus ex terra.
 De marmoris inuentione, Leoniceus 1. 50.
 Quando primum marmorum in aedificijs usus, & quis primus Romæ crustauerit parietes: & quibus aetatibus quæq; marmora in usum uenerint, & quis primus marmora secuerit, & ratio secandi: de arena, Plinius 36. 6.
 De naxio & Armenio, & de generibus marmorum, Plinius 36. 7.

DE PHYSICIS

Niobe in marmor, Ouidius Metamor.
lib. 6.
De Alabastrite & Lygdino & Alaban-
dico marmore, Plinius 36. 8.
Alabastrum & alabastrites unde, Cæ-
lius 24. 24.
De melitite lapide, & uiribus eius, Pli-
nius 36. 19.
Mothon lapis, Cælius 26. 32.
Myrrha quando primum inuenta, &
luxuria circa ea, et natura myrrhino-
rum, Plinius 37. 2.
Neuritis, Orpheus.
De opali generibus & uitijs & experi-
mentis, Plinius 37. 6.
Ophiëtis, Orpheus statim post Magne-
tem.
Ostracites, Plinius 36. 19.
Ostrites, Orpheus.
Pantarbe, Tzetzes, 6. 68.
Petraces, Orpheus.
Phengites, Plinius 36. 22.
De Phrygio lapide & natura eius, Pli-
nius 36. 19.
De lapidibus in Ponto Thraciæ fluuiio,
qui lignorum more comburuntur, et
flatu extinguuntur, Leonice, 2. 3.
Lapis Porinus, Parius, Herodot. Colo-
nieñ. edit. Lat. pag. 148.
De pumicibus, Plinius 36. 21.
De pyrite & medicinis eius, Plinius
36. 19.
De Samio lapide, Plinius 36. 21.
De schisto lapide, Ibidem cap. 20.
De scorpio gemma, Orpheus.
De uaticinijs sideritidis lapidis, Tze-
tzes 6. 65.
De smaragdo lapide, eiusq; natura: &
de obeliscis ex smaragdo, & de pseu-
dosmaragdo, Leonice, 2. 51.
De smaragdi generibus, Plinius 37. 5.
De smaragdo Polycratis, Herodotus Co-
lonieñ. edit. Lat. pag. 85. & Plinius
37. 1. Vide paulò superius ubi de gem-
mis in genere.
Sophronister lapis, Cælius 17. 4.
De speculari lapide, Plinius 36. 22.
Quæ mentiti sunt authores de succino,
Plinius 37. 2.
De ortu & medicinis & generibus & lu-
xuria succinorum, Ibidem cap. 3.
De topazio, Orpheus.

De generibus topazij, Plinius 37. 8.
Parcemia, Super aurum & topazium,
Tzetzes 8. 248.
Terminales lapides, Cælius 16. 32.

TITVLVS VII. DE METAL-
lis, & mineralibus ut uocant, in genere pri-
mum, deinde singillatim.

Minera seu mineralia barbarum uo-
cabulum, Arabicum puto, plus
comprehendere uidetur quam metallo-
rum, quo nomine Græci & Latini utun-
tur: & ad lapides etiam se extendere, de
quibus præcedentem titulum inscripsi-
mus. Metallica quæ proprie sint ui-
de Galenum lib. 9. de simplicium facul-
tatibus, ubi etiam plurima particulatim
persequitur metalla & huiusmodi, nem-
pe terrestria inanimata corpora.

De metallis quibusdam, uide in numis,
quos infra memorabim; in Politicis.
De metallis omnis generis, C. Plinius.
De metallis, Lucretius lib. 5. Isidorus
lib. 16. Etymol. & Conradus Men-
genberger in libro suo Germanico
de rerum naturis. Vide supra ab ini-
tio præcedentis tituli, qui de diuersa-
rum rerum naturis scripserint.

Georgius Agricola summum Germa-
niæ decus, libros nuper aliquot edidit
de rebus metallicis non doctissime tan-
tum & accuratissime, quod elocutionis
nitorem, methodi rationem, & uariarum
rerum notitiam attinet: uerum etiam uti-
lissime, dum obscura & ignota plurima
hactenus metallica ceu digito monstrat
& ubi reperiuntur, & quibus hodie uul-
go nominibus ueniant, conscriptos. Un-
de plurimum ei qui medicinæ, nec pa-
rum qui alijs student artibus diuersis
perpetuo debebunt. Immorarer equidẽ
prolixius huius uiri laudibus, quas his
præcipue libris ob summam eruditionem
& longi temporis obseruationem mere-
tur, nisi aliud huius Operis institutum
esset. Librorum eius hi sunt tituli,
De ortu & causis subterraneorum libri
5. apprime Philosophici.
De natura eorum quæ effluunt ex ter-
ra (ut thermarum, &c.) libri 4.

De natura

De natura fossilium libri 10.

De ueteribus & nouis metallis siue fodi-
nis, (id est, quibus locis sint uel fue-
rint) libri 2.

Bermānus, siue de re metallica dialogus.
Interpretatio Germanica uocum rei me-
tallicæ.

Librorum decem de natura fossilium (in
quibus ferè docet, quæ, qualia, ubi,
quos usus medicis & diuersis artifici-
bus fossilia exhibeant) argumenta, ut
tumultuaria lectione obseruauimus,
hæc ferè sunt:

Libri 1. De profluentibus ex terra, hu-
mōre, aëre, exhalatione, igne: & pri-
mū de aquarū colore, sapore, odore.

2. De terris insignibus.

3. De sale, nitro, alumine, chalcantio,
&c. sulfure, bitumine, auripigmen-
to, chrysocolla, ærugine, cæruleo; in
summa de succis concretis.

4. De succo pingui, ut bitumine, cam-
phora, naphtha, gagate, &c. succi-
no, & marinis quibusdam.

5. De lapidibus intra terram.

6. De gemmis.

7. De marmoribus.

8. De metallis simplicibus.

9. De eorundem infectu, deq̃ incoctili-
bus & factitijs metallicis.

10. Res fossiles mistæ & compositæ, ut
pyritæ, &c.

Quam pauca ueteres ad metallorum co-
gnitionem reliquerint, De Aristotele,
Theophrasto & Alberto Magno:
Ge. Agricola in præfatione ad Mau-
ricium Saxonix ducem.

In Bermannum dialogum Ge. Agrico-
læ, seorsim prius editum, Des. Erasmi
præfatio.

Liber mineralium Auicennæ.

De metallicis, Raph. Volater. lib. 27.

De metallis aliquot, eorumq̃ uiribus,
uide quædā in libro Ferdinandi Pon-
zetti de uenenis: & apud authorē Ita-
lici libri de Pyrotechnia, Venetijs nu-
per excusi in 4.

Metallaria, Idyllion Ioach. Camerarij.

De meatibus terræ Pandulphi liber, qui
cūctas uenas, meatus, atq̃ aditus sub-
terraneos, &c. singillatim enumerat.

De reb. metallicis lib. 5. Alberti Magni.

Quid sint fauissæ Capitolinæ, et quid su-
per eo uerbo M. Varro Seruio Sulpi-
tio quærenti rescripserit, Gell. 2. 10.

Aurum, argentum, æs, plumbum, ferrū,
atq̃ eorum usus, quomodo primum
reperita, Lucretius lib. 5. circa finem,
& Polydorus 2. 19.

¶ Ratio naturalis auri inueniendi, &
quando primum aurea statua, & me-
dicinæ ex auro, Plinius 33. 4.

Auri laus ex Pindaro, Cælius 20. 23.

Apephthōn aurum, Cælius 23. 16.

De basano, & Colophonio auro, Tzet-
zes 12. 402.

Aurum Iudaicum quod, Cælius 5. 9.

De Aegyptio, & Indico, & formicino
auro, Tzetzes 12. 404.

Quæ prima commendatio metallorum
auri, Plinius 33. 1.

De origine annulorū aureorum, & mo-
do auri apud antiquos, & equestri or-
dine: & de iure annulorū aureorum,
Plinius 33. 1.

Quando primum corona aurea, Ibidem
cap. 2.

Quis primum coronam folijs aureis &
argenteis dedit, Plinius 21. 3.

De reliquo usu auri in uiris & mulieribus,
& de nummo aureo, & quando
primum signatum sit aurum: & quo-
ties, et quibus temporibus authoritas
auri, Plinius 33. 3.

Vicesimarium aurum, Cælius 26. 14.

De aureis lateribus Cræsi, Tzet. 7. 121.

De aurea apud Babylonem arcula, Cæ-
lius 8. 12.

Aureis catenis nocentes uincire Aethio-
pum fuisse, Cælius 17. 8.

Chrysochori mulieres quæ, Cæli. 24. 9.

De aureo agno Atrei, Tzetzes 1. 18.

Iupiter in aurum, Ouidius lib. 4. Meta-
morph. & rursus lib. 6.

Contacta à Mida in aurum, Ouidius Me-
tamorph. lib. 11.

Arena Pactoli in aurum, Ibidem.

Apud antiquiores Græcos rarū admo-
dum auri & argenti fuisse usum: &
quando auro abundare cœpit Græ-
cia, Leonis. 2. 94.

Aurum & argentum, uide in Ornamen-
tis corporis: in Ethicis forte.

De auro, argento, opibus, luxu, frugalitæ

- tate, C. Plinius Sec. lib. 33. Vide Indicem Plinianum.
- Aurum esse sapientiam, argentum uero naturalium notitiam, Cælius 7. 24.
- ¶ Argentū, uide in præcedentibus quædam simul cum auro: & in Oeconómicis ubi de pecunia.
- Argentí nomine an contineat pecunia, Cælius 10. 2.
- De argento, Plinius 33. 6.
- De Aegypto argento, Plinius 33. 9.
- Argentū epifemū, asemum, Cæl. 23. 16.
- Reorum & accusatorum argentei lapides, Cælius 12. 19.
- De fusilibus argenti, Cælius 6. 67.
- Argenteo uomere araturos Lacedæmonius oraculum respondit, Cæl. 26. 4.
- De argento ex Alyba, Tzetzes 12. 404.
- De argento uiuo, Cælius 24. 15. & Plinius 33. 6.
- De hydrargyro, Plinius 33. 8.
- De scoria argenti, Plinius 33. 6.
- De spuma argenti, Ibidem.
- Aera quid, Cælius 10. 2.
- Aeris fundendi repertores, Cælius 16. 3.
- Qui primi æris metalla confluxerunt, Leonicens 1. 63.
- Aes cur à Græcis chalcos dicatur, æris inuentio & authoritas, chalcos unde dicat, chalcis piscis, palea æris, chalco theca, aeneū uinculū cur p perpetuo, aenea pocula ueterum, Cælius 19. 20.
- De aeneo Palladis templo apud Lacedæmonios, & quod Romæ forum ære fuit contactum, Leonic. 2. 15.
- Minerua chalcioæcus, quid chalcopyrus, chalcotypus, thalamus aeneus, Delphicum templū aeneum, item Romani fori tectum, Cælius 19. 8.
- Chalceum quàm multa signet apud Græcos, chalcea festa seu Athenæa: orichalcum, chalcenteros cur diceretur Didymus, Cælius 19. 9.
- Codones, tubarum species, Ibidem.
- De ære obseruata pluscula: clauus aeneus quomodo in prouerbium ueniat: ærarij qui sint, Cælius 29. 6.
- Differentiæ æris & mixturæ, et de seruando ære, Plinius 34. 9.
- De Euboicis æris metallis, & de Curetibus, & unde Chalcis ciuitas denominata, Leonicens 1. 74.
- Ex ære arma heroum, non ex ferro, Leonicens 1. 51.
- Speculum Corinthiurges, Aelianus in Varijs Græ. fol. 58.
- Aes Corinthiū cur pretiosum adeo, Cælius 21. 25.
- Aeris metalla, & ferri & plumbi & stanni, continentur Plinij lib. 34. cap. 1.
- Genera æris quæ Corinthia, quæ Delica, quæ Aeginetica, Plinius 34. 2.
- Milites ære diruti, Crinitus 18. 6.
- De Corinthio ære, & illius tēperatura, Leonicens 1. 58.
- De scoria & flore & squama æris, & stommate, & ærugine, & hieracio collyrio, Plinius 34. 11.
- De scolecia, chalcitide, fori, chalcantho, Plinius 34. 12.
- De pompholyge, spodio, antispodio, diphyge, & triente Seruilio, Plinius 34. 13.
- De cadmia medicinae, Plinius 34. 10.
- De alumine, generibus eius, & medicinis, Plinius 35. 15.
- Electrum quis inuenerit, Polyd. 2. 22.
- De chryfocolla, medicinae ex ea sex, & mirabilis natura eius glutinandis inter se perficiendisq; metallis, Plinius 33. 5.
- De ferro & ferreis metallis, & differentia ferri, Plinius 34. 14.
- De temperatura ferri, & medicinae ex ferro, & ex ærugine, & rubigine, & squama ferri, & hygremplastro, Plinius 34. 15.
- De quatuor celebribus ferri temperaturis; de Norica præterea & Corinthia, quæ iuniores fuerunt, Leonic. 1. 97.
- De ferro chalybis, Tzetzes 10. 338.
- Quomodo magnes amat ferrum. Vide paulò superius in magnete inter lapides.
- De plumbi metallis, & albo plumbo & nigro, Plinius 34. 16.
- De stanno, & plumbo argentario, & quibusdam alijs, Ibidem cap. 17.
- Medicinae de plumbo & scoria plumbi: de molybdæna siue galena: de psimythio, id est, cerussa, & sandarathia, Plinius 34. 18.
- Plumbi laminae iniectæ cur frigidiorē reddant aquā, Plutarch. Symp. 6. 5.
- Plumbo

Plumbo reprimi Venerea, Cælius 15. 6.
 De stibio siue alabastro, Plinius 33. 6.
 Terræ uarietates, & de puluere Puteolano, & alijs terræ generibus quæ in lapidem uertuntur, Plinius 35. 13.
 De terra Samia & Eretria & Chia, & Selenusia, pnigitide & ampelitide medicinæ, Plinius 35. 16.
 De terra ex Galata insula, & terra Clusæ, terra Balearica, terra Ebusitana, Plinius 35. 19.
 Cretæ genera ad uestiũ usum, Cimolia, Sarda, umbrica, saxum, argentaria, Plinius 35. 17.
 De minio quantæ authoritatis fuerit apud Romanos, & inuentione eius, Plinius 33. 7.
 De generibus minij & ratione eius in picturis, Ibidem.
 Minium quis inuenerit, Plinius 2. 22.
 De minij generibus & Callia Atheniensis minij inuentore, Leonicens 2. 52.
 De sulphure, & generibus eius, & medicinæ, Plinius 35. 15.
 De sulfure ignis experte, & cur thion uocetur, Tzetzes 12. 440.
 Salis laus, Cælius 27. 24.
 Cur poeta salem diuinũ appellarit, Plutarchus Sympos. 5. 10.
 Salis potestas mira, Cælius 6. 1.
 Mos abluendi infantes sale aut frigida aqua, Cælius 6. 2.
 Salis nomine quid intelligendum in sanctis literis, Ibidem.
 Salis ratio, Cælius 5. 12.
 De generibus salis & cõfecturis, & medicinis, & obseruationibus, Plinius 31. 7. & 9.
 Halipeton quid sit & cur dicatur, Cælius 26. 16.
 Portorium salis, Cælius pag. 186. Plura de sale uide in Indice in Cælium.
 Sal tragacetus, Cælius 28. 7.
 Quare pastores ouibus salem obijciunt, Plutarch. caus. natur. 3.
 Quinam sint qui circa salem et cyminũ, Plutarch. Symp. 5. 10.
 Cur salem non gustarent Isidis sacerdotes, Plutarch. Leonicen. 2. 21.
 Cur pluuijs quibusdam incoquitur salis sapor, Cælius 26. 16.
 De seruis sale commutatis, Cælius 25. 19.

De nitri generibus & cõfecturis & medicinis & obseruationibus. Plin. 31. 10.
 De naphtha, Plinius 2. 108.
 De naphtha & specillo, Plinij locus perpenditur, Medeæ pharmacum, Cælius 15. 13.

TITVLVS VIII. PHYSICVS
simul & medicus, De plantis, in genere primum: deinde ordine literarum. Pars altera de arboribus est.

DE herbariæ medicinæ inuētoribus, Polydorus 1. 21.
 De herbis methodus Caroli Figuli.
 De stirpiũ differentijs, Benedict. Textor Segusianus: De iisdẽ multa Ruellius libro 1. Historiæ stirpium; & passim Theophrastus.
 Aristotelis de plantis libri 2. Græci & Latini innominato interprete cum reliquis Aristotelis operibus excusis: & seorsim à Lacuna interprete.
 De stirpium genere & oleraceis problematica Aristotelis, sectione 36.
 Theophrasti de plantarũ historia libros 10. & sex de causis plantarum, Theodorus Gaza Latinos fecit; editionibus quibusdam duo indices adijciuntur, in quorum altero Græca plantarum nomina Latinis, ut Gaza transtulit, præmittuntur; in altero, contra, Vide Tomo 1.
 Dioscoridis de materia medica libri 5. id est, de omni genere plantarũ: item de animalibus, metallis, & alijs, quorum in re medica usus est, uide Tomo 1. Hos libros Latinitate donauerunt Hermol. Barbarus, Marcellus Vergilius, Io. Ruellius. Marcellus etiã annotationes copiosas addidit, quas Otho Brunfelsius recisis supfluis contraxit; & Hermolaus Corollarium eruditissimum uariæq; lectionis. Rodericus Lusitanus in priores tantum duos lib. annotationes edidit. Antonius Stuppanus Rhætus Dioscoridi Lugduni impresso enchiridij forma in 16. scholia quædam breuia adiecit. Gualtherus Ryff imagines adiunxit, & annotationes. Io. Dantzius, ut audio, Germanice reddidit Francoforti; quidam etiã Italice.

- Io. Agricola Ammonius indicem copiosum in Dioscoridē collegit secundum libros & capita, quorum distinctionem nos inferius in alphabetico stirpiū catalogo sequimur. Idem Tabellam edidit, qua numeris capitum Dioscoridis continua à principio ad finem serie, Galeni & Serapionis capita, in quibus de iisdem tractant, è regione apponit. Innomiatus quidam edidit indicē medicaminū apud Dioscoridem secundum morborum genera, utilem sanè nisi corruptus & sine iudicio collectus esset.
- C. Plinij Secundi de plantarum historia & medicamentis. Vide Tomo 1.
- Qui Latine usus herbarum scripserint, & quando ad Romanos notitia earū peruenerit, & qui primi Græcorum de his composuerint, & de herbarum inuentione & antiqua medicina, & quare minus exerceantur eorum remedia, Plinius libro 25. ca. 1.
- Vide supra qui scripserint in totum Plinium, & ibidem qui de omni genere rerum naturalium, ab initio Tituli 6.
- De natura stirpiū libri 3. Ioā. Ruellij. Vide Tomo 1.
- Herbarij Othonis Brunfelsij cum imaginibus Tomi 3. Latine, & Volumen unum Germanicum: item Compendium Germanicum.
- Theodorici Dorstenij herbarum usus et imagines.
- Herbarius Germanicus Eucharij Rhodionis, scriptus uel interpolatus ab eo, ni fallor: idem forte quem Theod. Dorstenius transtulit.
- Leonardi Fuchsij historia stirpiū, Latine, Germanice, & Flandrice edita, cum imaginibus omnium artificiosissimis. Eiusdem secundus Tomus in magna expectatione est.
- Imagines primi Tomi plantarum Leon. Fuchsij seorsim editæ, in 8.
- Herbarum aliquot imagines seorsim editæ Francoforti apud Egenolphū ante annos aliquot.
- Herbarum uulgarium descriptiones & nomina per Hieronymum herbariū Argētoratensem, Germanice impressæ cum herbario Brunfelsij.
- Imagines stirpiū Guilhelmi Turneri nondum editæ.
- De plantis & cæteris diuersis rebus naturæ, Conradus Mengerberger Germanice.
- De herbis ueterum & recentiorum & alijs simplicibus medicamentis Ioan. Agricolæ Ammonij libri 2. ordine literarum.
- Antonij Brasauoli simplicium medicamentorum, quorum in officinis usus est, examen. In idem animaduersiones Aloisij Mundellæ.
- De herbis uarijs dialogus Euricij Cordi. Hortus Gallicus Symph. Campegi.
- Io. Mañardus in epistolis multa passim de simplicium pharmacorum nominibus atq; uiribus disserit: item Aloisius Mundella in suis: & Fuchsius in Paradoxis: & Monachi quorum commentarij in Mesuen Venetijs nuper excusi sunt in fol.
- De herbis Galfredus.
- De uarijs plantis Isidorus lib. 17. Etymol. & Vincentius Belluacens. lib. 10.
- De plantis omnis generis, Raph. Volaterranus lib. 26.
- Plantarum catalogum nominibus Latinis, Græcis, Germanicis & Gallicis ordine alphabetico conscriptum, nos ante annos septem dedimus.
- De Latinis & Græcis & Gallicis nominibus arborum, fruticū, herbarum, piscium & auium libellus auctoritate nominati, excusus Parisijs apud Robertum Stephanum, 1545. in 8.
- Historia plantarum nostra, ex Dioscoride & alijs ordine literarum uide Tomo 1. Oribasius similiter, sed ex Dioscoride tantum, plantarū descriptiones eodem ordine congeffit.
- Ioā. Monhemij plantarum historia cum Compendio eius in Physicam excusa: cuius censuram habes Tomo 1.
- Herbarum historia Christophori Longolij, haud scio an impressa.
- Plantarum historiam Guilielmum Pellicerium episcopum Montispeffulani promittere audio.
- De herbis cultis Vincentius Belluacens. lib. 11.
- Medicinæ ex hortensibus, Plinius li. 20.

- De re hortensi Carolus Stephanus.
 Hortorum Herculis laus, Titus Vespasianus Stroza, lib. 2. Aeolostichon. Sed de hortis uide supra in re rustica, lib. 14. Tit. ultimo.
- Caroli Stephani Vinetum, de uineis, uinis, & herbis quæ inter uineas nascuntur. Agrum etiam aut pratum, si bene memini, descripsit.
- De medicaminibus herbarum L. Apuleius.
- De herbarum notitia, natura, & uiribus Remacli Fusci dialogus.
- Hortulus de herbarum uiribus, Strabi Galli poëta.
- De medicinis herbarum, C. Plin. lib. 22.
- De herbarum sponte nascentium natura & medicinis, C. Plinius lib. 25.
- Carmina de uirtute siue facultate quarundam plantarum authoris incerti, Venetijs apud Aldum excusa cum Dioscoride Græco.
- Aemilius Macer de uiribus herbarum cum commentarijs Io. Atrociani.
- De uirtutibus herbarum ad apothecam spectantium, in modum antidotorum dispensatarum, Arnoldi de Villa noua liber.
- Cæcilius Bion, qui περι σπουδαίων scriptis, à Plinio citatur.
- Indicium super diuersis Græcis qui ante Galenum plantas descripserunt, uide in præfatione Galeni in librum 6. suum de simplicibus.
- Vsus aquarum, ut uocant, destillatarum, Remacli Fusch: & Gualtheri Ryff magnum opus Germanicum; & Hieronymi Brunsvyger Germanice.
- Herbarum uires magicæ in libello secretorum Alberti Magni; Item diuersa earum uocabula, sed corruptissima, in eiusdem de mirabilibus mundi libro.
- De Menaide herba, & alijs 23. quas quidam magicas esse dicunt: & medicinis earum, Plinius 24. 17.
- Alberti Magni de uirtutibus herbarum, & secretis mulierum libri Latini, in Germanicam quoque & Italicam linguas transfusi. Legat qui bonas horas uult perdere.
- ¶ De stirpium substantia quedam, & effectibus, & usu.
- Herbis concubitum iuari, Cælius 14. 3.
- De usu herbarum pro uestibus, C. Plinius alicubi. Vide Indicem eius in uestibus.
- Quod herbis uestes inficiantur, Plinius lib. 22. 2.
- De ortu occasuque sideris in quibusdam herbis obseruando, Plinius 18. 27.
- Stirpes quomodo aucescant, & an sint animantes, Plutarch. de Plac. 5. 26.
- De gentibus herbis formæ gratia utentibus, Plinius lib. 22. 1.
- Cur plantæ contrario modo corporis situ, quam homo se habeant, Cælius 9. 11. & 3. 11.
- De ratione maris & fœminæ in plantis, Cælius 20. 34.
- De prouerbio, Amicus ut oleum plantis: oleo peruncias arbores interire, Cælius 30. 24.
- ¶ De partibus plantarum.
- Thyrus, thythla, Cælius 28. 24.
- Qui de differentijs plantarum scripserunt (de quibus ab initio huius Tituli) secundum diuersas partes, partiumque differentias, eas distinguunt.
- Differentia herbarum per folia, Plinius 21. 17.
- Qui frondea corona donati, Plin. 16. 4.
- De corticibus, Ant. Brasauolus in Examine Simpl.
- Flores, Textor in Officina Basil. edit. pag. 478. Vide in Coronis, libro 1. Tit. 12. par. 4.
- Gutta aquæ in flores, Ouidius Metam. lib. 7.
- Hyacinthus puer in florem, Ouid. Metamor. lib. 10.
- Crocus cum Smilace in flores, Ibidem lib. 4.
- De floribus antiquis, Plinius 21. 7.
- Iunonis flores qui, Cælius 26. 5.
- Quæ herbæ toto anno floreat, Plinius 21. 17.
- De florida Aetnæ regionis natura, Cælius 26. 20.
- De festis Anthesphorijs, Ibidem & Erasmus in prouerb. Foras Cares.
- Corollarum è floribus inuentio, Ibid.
- Ex floribus mel factitium Gigantes quidam in Libya faciebant, Leonice. 3. 77.

- Cosmosandalos flos, siue hyacinthus:
Atta Comicus poëta; Perambulare
crocum, & flores quid apud Hora-
tium, Cælius 27. 26.
- De uestium amulatione cum floribus,
Plinius 21. 8.
- De floribus & coronamentis, Plin. li. 21.
- De natura florum et coronamentorum,
& mira florū uarietate, Plinius 21. 1.
- Præsent ne ex floribus corollæ, an arbo-
rum ramis, Cælius 27. 26.
- Stephanomeli, Plinius 26. 13.
- Pericarpia, echini, Cælius 8. 13.
- De acinis & baccis, Plinius 15. 24.
- Fructus nullus cur falsus, Plutarchus
caus. natur. 5.
- Ficorum inuentor & fructuum, Cælius
7. 15.
- De fructibus, Anto. Brasauolus in Exam-
mine simplic.
- Fructuum distinctio, demetrii, horai,
opore, salgama, salgamarii, Cæl. 30. 10.
- De seminibus & succis, Vincent. Bel-
luaceni, lib. 12. Speculi naturalis.
- De seminibus pharmacopolarum, An-
tonius Brasauolus in Exam. simpl.
- Seminum quæ cerasbola dicuntur ratio,
Cælius 30. 1.
- De generibus succorum, Plinius 15. 27.
- De succis fructuum & arborum, Plin. 15. 28.
- De herbarum fructibus, seminibus, radi-
cibus, Arnoldus Villanou, lib. 4. de
simpl.
- De gummis & similibus, Arnoldus Vil-
lanou, libro 5. de Simpl.
- De gummi, Anto. Brasauolus in Exam.
Simpl.
- De gummi generibus, Plinius 13. 11.
- De gummi medicinis, Plinius 24. 11.
- Carbonum natura, Cælius 10. 10.
- De carbone, Plinius 16. 6.
- ¶ Genera quedam herbarum.
- Descriptio frugum, Plinius 18. 28.
- De frugum generibus & natura, Plin-
nius 18. 7.
- De prodigijs frugum, Plinius 18. 18.
- Medicinæ ex frugibus, Plin. lib. 22. 25.
- Non omnia frumenti genera ubiq; na-
sci, & de reliquis in oriente generib.
Plinius 18. 8.
- Frumenta diuersa, Textor in Officina,
pag. 477. Basil. edit.
- De dijs qui segetibus & frumentis præ-
sident, Crinitus 15. 10.
- De leguminibus, Plinius 18. 12.
- Cur moris est, ut qui castimoniã colunt,
leguminibus abstineant, Plutarchus
Problem. Rom. 95.
- Leguminū in cibo euentus, Cæl. 13. 24.
- Legumina diuersa, Textor in Officina
477.
- De herbis sponte nascentibus & aculea-
tis, Plinius 21. 15.
- De prouerbio, Multa Syrorum olera,
Cælius 25. 25.
- Holerum & fructuum aliquot facultates,
Plinius libro 4. de re medica.
- De odoramentis & aromatibus, Diosco-
rides libro 1.
- Cur in Oriente nascentur aromata, Cæ-
lius 1. 10.
- Aromatum suffitus menses ducit, & ad
plura esset utilis, ni capitis faceret gra-
uitatem, Hippocrat. Aphorif. 5. 28.
- De speciebus aromaticis, confortatiuis,
& similibus, Arnold. Villanou, libro
3. de Simpl.
- In Oriente cur odoratiora consurgant,
Cælius 22. 31.
- An ex iride odor accedat uel terræ uel
arboribus, Ibidem.
- De syluestribus herbarum generibus reli-
quis, Plinius lib. 27.
- De herbis citra mare, Plinius 21. 11.
- Plantæ in Delo florentes, Aelianus in
Varijs Græcis, fol. 29.
- De herba è fluminibus, Plinius 24. 19.
- De herba quæ nascitur in capite statuæ,
Ibidem.
- ¶ Frutices odorati, Textor in Officina
pag. 478. Basil. edit.
- Frutices aquatici, Plinius 16. 37.
- Asiæ & Græciæ frutices, Plinius 13. 20.
- ¶ Herbarum fruticum, suffruticum, & spinarum,
& quæ ex eis sumuntur remediorum
catalogus.
- D. litera Dioscoridæ designat. Numerus prior
librum, alter caput. Sciendum est autem alios
Dioscoridis codices alijs capitum numeris in-
signiri: quosdam etiam à principio ad finem con-
tinua numerorum serie progredi. F. Fuchsij
historiam significat, sine capitum numeris.

- Abrotanum, D. 3. 144. Plinius 21. 10. & 21. 21. F.
 Absinthium, D. 3. 26. Plinius 27. 7. F.
 Absinthij succus an uentriculo cōferat, Hieronym. Cardan. 6. 4. Contradic.
 Acacalis, D. 1. 120.
 Acacia D. 1. 135. Plin. 24. 12.
 Acacia altera D. 1. 136.
 Acantha D. 3. 18.
 Acanthis D. 3. 14.
 Acanthus, Plinius 22. 22.
 Acanthus syluestris, D. 3. 19. F.
 Pæderos herba, Leonic. 2. 44.
 Acanthium D. 3. 17. & Plinius 24. 12.
 Acanus, Plinius 22. 9.
 Achillea D. 4. 39. Plinius 25. 4.
 Acinos D. 1. 48. Ex acino medicinæ, Plinius 21. 27.
 Aconitum, D. 4. 80. Plinius 27. 2. & de panthera quæ extinguitur aconito, Ibidem.
 Aconitum lycoctonon, D. 4. 81. F.
 Napellum letale homini in cibo aut potu uenenum, ad leucen, quam albaram nominat, abigendam, perperam & non sine capitali errore ab Auicenna propinatum esse, Fuchsius Paradox. 1. 14.
 Auicennam uideri ignorasse napellum, Ibidem 1. 13.
 De herba Tora, & ueneno eius, Anto. Gaynerius ca. 1. tractatu de uenenis.
 Acorus D. 1. 8. Plinius 25. 10.
 Acorus uulgaris, F.
 Actea, Plin. 27. 7. Ebulus uidetur.
 Adiantum, D. 4. 137. F.
 Adonis in florem, Ouidius Metamor. lib. 10.
 Aegilops, D. 4. 140.
 Aethiopsis, D. 4. 106. Plinius 27. 4.
 Agaricum D. 3. 1. Plinius 16. 8.
 Ageraton D. 4. 62. Plinius 27. 4.
 Alba spina, leucacantha, Plinius 22. 16. D. 3. 20.
 Alcea D. 3. 165. Plinius 27. 4. F.
 Alektorolophos, Plinius 27. 5.
 Alga marina D. 4. 101.
 Alga, Plinius 27. 7.
 Alibium, uide Aster.
 Alisa, Plin. 18. 11. uide Chondrus.
 Alisma, D. 3. 170. F.
 Allium D. 2. 169. Plinius 20. 6. F.
 Alliu cur theriaca rusticorū, Cæl. 4. 14.
 Allij natura, Cælius 12. 4.
 Allij foetorem extinguit ruta, D. Dæ-
 tis quid uel molyza, Cælius 27. 22.
 Aloë D. 3. 24. Plinius 27. 4. F.
 De aloë Dialexis prima, Seb. Mōtui li. 1.
 Quod aloën proficuum ac salutarem in uitæ regimine credunt, Hier. Cardanus errore 51. ex 100.
 Aloën per se ora uenarum non aperire, neq; sanguinem ciere: quemadmodū multi Serapionis Mesuisq; peruerso dogmate seducti opinantur: sed eadem potius occludere, atq; sanguinē undecunq; fluentem sistere, Fuchsius Paradox. 1. 1.
 Aloën melli commixtam, non minus, imò plus purgare contra Auicennæ & Mesuis erroneam sententiā, Fuchsius Paradox. 1. 2.
 Aloën uentriculo & iocinori non nocere, contra Auicennam et Mesuen, Ibidem 1. 3.
 Alfine, Plinius 27. 4. D. 2. 175. uide Auricula muris.
 Althea, D. 3. 164. Plinius 20. 21. F.
 Alum, Plinius 27. 6. uide symphytum petraeum.
 Alypiadis riciniūe, Trallianus 4. 2.
 Alypum, D. 4. 190. Plinius 27. 4.
 Alysson, D. 3. 104.
 Amaracus uide
 Amaranthus, Plinius 21. 8. F.
 Ambrosia D. 3. 127. Plin. 25. 6. & 27. 4.
 Ammi D. 3. 68. F.
 Ammoniacum D. 3. 97. Plinius 24. 6. & 12. 13.
 Amomum, D. 1. 16. Amomum & amomis, Plinius 12. 13.
 Ampeloprasum D. 2. 167. Plin. 24. 5.
 Anagallis D. 2. 169. Plinius 25. 10. F. Vi de Auricula muris.
 Anagallis aquatica quibusdā dicta, pro-
 fio pingitur à Fuchsiō.
 Anchusa D. 4. 26. Plinius 21. 16.
 De anchusa & pseudanchusa & medici-
 nis earum, Plinius 22. 20.
 Onichilon, Plinius 22. 21.
 Anchusa Alcibiadios, D. 4. 27.
 Anchusa innominata D. 4. 28.
 Androsaces D. 3. 151. Plinius 27. 4.
 Androsamon D. 3. 174. Plin. 27. 4. F.

DE PHYSICIS

- Anemone D. 2. 195. Cælius 19. 4. Plinius 21. 23.
 Anethum D. 3. 65. Plinius 20. 18. F.
 Anguria F.
 Anisum D. 3. 63. Plinius 20. 17. F.
 Anonís D. 3. 20. Vide Ononís.
 Anthalií medicínæ, Plinius 21. 29.
 Anthemis D. 3. 155. Plin. 22. 21. F.
 Anthyllis D. 1. 154.
 Antirrhinon D. 4. 134.
 Aparine D. 3. 103. Plinius 27. 5. F.
 Philanthropos, Plinius 24. 19.
 Aphace, D. 2. 165. Plin. 27. 5. F.
 Apiastrum D. 3. 117. Plin. 20. 11. F.
 Apíos herba, D. 4. 187. F.
 Apium fatiuum D. 3. 72. Plinius 20. 11.
 Plutarch. Symp. 5. 3. F.
 Apio indigere quid, Cælius 6. 19.
 Cur apij coronis in cõuiuijs non ute-
 bantur, Leonicens 1. 24.
 Apium montanũ D. 3. 74. Plin. 20. 11. F.
 Apium saxatile, D. 3. 75. uide Petroselin. F.
 Apium palustre uel rusticum, D. 3. 68.
 Plin. 20. 11. F.
 Apocynon D. 4. 84. Plin. 24. 11.
 Arabis D. 2. 174.
 Arbutus D. 1. 177.
 Arction, D. 4. 107. Plin. 25. 8. & 27. 5.
 Argemone D. 2. 196. Altera 2. 197.
 Plinius 25. 8. & 26. 9.
 Aris, Plinius 24. 16.
 Arisarum D. 2. 157.
 Aristolochia rotunda D. 3. 4. Plin. 25. 7.
 & quod eius delectatione inuoluant
 pisces & statim capiant, Ibidem F.
 Aristolochia lōga & clematis, D. 3. 5. F.
 Pistolochia F.
 Armoraciam cur dicant cera, Cælius 7.
 23. F.
 Aron D. 2. 185. Plinius 24. 16. F.
 Artemisia, D. 3. 125. Plin. 25. 6. F.
 Artemisia tenuior, D. 3. 126. F.
 Ex Arundine corollæ, Cælius 27. 26.
 De harundine, Plinius 24. 11. & 16.
 37. D. 1. 106. Cannæ uocales, Ouidius
 Metam. 11. Calamophori, Cælius
 19. 15.
 Asarum D. 1. 8. Plin. 21. 6. & 21. 19. F.
 Asclepias D. 3. 105. Plin. 27. 5. F.
 Ascyrum D. 2. 173.
 Ascyrũ uel Ascyroides, Plin. 27. 5. F.
- Asparagus D. 2. 139. F. De asparagis
 & corruda, & Libyco, & horminio,
 Plinius 20. 10.
 Asphodelus, id est, hastula regia, D. 2.
 187. Plin. 21. 17. F.
 Asplenium D. 3. 152. Plin. 27. 5.
 Aster uel bubonium D. 4. 121. Plinius
 27. 5. F.
 Alibium non esse herbam eryngium
 ueluti Pandectarius putat: sed eam,
 quam Græci bubonion, Latini In-
 guinariam uocant, Fuchsius Para-
 dox. 1. 32.
 Atractylis D. 3. 160. F.
 Atriplex D. 2. 132. Plin. 20. 20. F.
 Auellanæ nuces D. 1. 181.
 Avena D. 140.
 Avena brōmos 4. 141. F.
 Auricula muris D. 2. 174. & 2. 175. F.
 Helxinen, Anagallidem, Alsinen, &
 myosotida, herbas natura & figura
 plurimum distantes, Auicennā uno
 eodemq; capite sub auriculæ muris
 appellatione confudisse, Fuchsius Pa-
 radox. 1. 25.

B.

- De radicis cuiusdã baaras nomine ad-
 miranda natura, Leonicens. 1. 22.
 Baccharis D. 3. 49. Plin. 21. 6. & 21. 19.
 Ballote D. 3. 116. Plin. 27. 8. F.
 Balsamine F.
 Balsamũ D. 1. 20. Cælius 18. 35. Plin. 12.
 25. Xylobalsamum, D. 1. 22. Plin.
 12. 25. Opopalsamum, Ibidem.
 Barbula hirci D. 2. 60. Plin. 27. 13. F.
 Barba caprina F.
 Batis D. 2. 144. Plin. 21. 27.
 Batrachion. Vide Ranunculus.
 Bellis, Plinius F.
 Beta D. 2. 136. Plinius 20. 8. F.
 Beta syluestris F.
 Betonica D. 4. 1. Plinius 25. 7. F.
 De Vettonicę remedijs 47. Antonij Mu-
 sæ libellus cum commentarijs Gabrie-
 lis Humelbergij.
 Blattaria (uerbasci genus) Plin. 25. 8. F.
 Blitum D. 2. 130. Plin. 20. 22. F.
 Boleti, Plin. 22. 22. uide Fungi.
 Borago, uide Buglossus.
 Botrys herba, D. 3. 128. De botrye fru-
 tiosa, Plinius 27. 8. F.

Brabylla,

- Brabylla, Plinius 27. 8.
 Brassica D. 2. 133. Plinius 20. 9.
 Plinij locus perpenditur de brassica,
 Cælius 27. 28.
 Brassica marina D. 2. 135. Plin. 20. 9.
 Brassica canina, uide Canina,
 Britannica herba, D. 4. 2. Plin. 25. 3. &
 25. 8.
 Brya frutex, Plinius 13. 21.
 Bryon, id est, muscus, D. 1. 24. Plinius
 12. 28. & 27. 8.
 Bryon marinum, D. 4. 100.
 Bryonia D. 4. 194. F.
 Buglossum D. 4. 123. Plin. 25. 7. F.
 Boraginem uulgo dictam ueterum esse
 buglossum, adeoq; hanc pro illo ad
 medicinæ usum esse adhibendâ, Fuch
 sius Paradox. 1. 33.
 Bulbine, Plinius 20. 9.
 De syluestribus bulbis, Plinius 21. 11. F.
 Bulbi, Plinius 20. 9.
 Bulbus nomitorius D. 2. 188.
 Bulbus cibarius D. 2. 189.
 Bunias D. 2. 122. Vide in Napo.
 Bunion D. 2. 129.
 Pseudobunion, Plinius 24. 16.
 Bupthalmus D. 3. 157. Plinius 25. 7. F.
 Bupleurum, Plin. 27. 8.
 Buprestis herba, Plinius 22. 22.
- C.
- Cacalia D. 4. 124. Plinius 26. 6.
 Calamintha D. 3. 41. F.
 Auicennam calamentum cum origâ
 no confundere, atq; utriusq; uires
 promiscue docere, Fuch. Paradox.
 1. 23. Nepeta, Plin. 20. 14.
 Calamus, uide Arundo.
 Calamus odoratus, D. 1. 19. Plin. 12. 22.
 Calla, Plinius 27. 8.
 Callicia, Plinius 24. 17.
 Callitrichon, Plinius 22. 21.
 Caltha, Plinius 21. 6. F.
 Campanula, F.
 Canaria, Plinius 25. 7.
 Canchrys, Plinius 24. 11.
 Canina Brassica D. 4. 184. F.
 Canirubus D. 1. 125.
 Cannabis syluestris D. 1. 166.
 Cannabis fatiua D. 1. 167. Plin. 2. 23. F.
 Cantabrica, Plinius 25. 70.
 Capparîs D. 2. 192. Plin. 13. & 20. 15.
 Cardamomum D. 1. 5.
 Cardiaca F.
 Carduus D. 3. 15. Plinius 20. 23. & 21.
 16. F.
 Carduus, cinara, Cælius 6. 7.
 Scolymus Plinius 22. 22.
 Caryophyllata F.
 Carum, D. 3. 64. F.
 Casia D. 1. 12.
 Casia adulterata, D. 1. 13.
 Cassutha F.
 Decatanance, Plinius 27. 8. & D. 4. 129.
 Caucalis D. 2. 156. Plinius 22. 22.
 Centaurium magnum D. 3. 7.
 Centaurium maius Mesuen, Auicen
 nam in hoc, ut plerisq; alijs, secutû,
 præter antiquorum exemplû cum
 minore confundere, ac uires utrius
 que indiscriminatim cômiscere: mi
 nus quoq; non sine magno errore
 maiori præferre, Fuchsius Parado
 xa 1. 11.
 Centaurea, Plinius 25. 9.
 Centaurium minus, D. 3. 8. F.
 De centaurij minoris uiribus libellus au
 thoris incerti, cum Galeni nothis ex
 cusus: fertur autem translatus à Ni
 colao Regio.
 Centauria siue Chironia, et libadium si
 ue fel terræ, Plinius 25. 5.
 Centumcapita, Plinius 22. 8. Vide E
 ryngium.
 Centummorbia F.
 Centunculus D. 3. 131. Plinius 24. 15.
 Cepe D. 2. 168. F.
 Cepe syluestre, Plinius 20. 5.
 Cepas syluestres non reperiri, Cælius
 12. 4.
 Thymus quid, ceparum natura & al
 lij, crommyon unde, Ibidem.
 Cepea D. 3. 169.
 Chamæcissus D. 4. 127. Plin. 24. 15.
 Chamæcyparissus, Plinius 24. 15. F.
 Chamædryas 3. 111. Plinius 24. 15. F.
 Chamædaphne, Plinius 24. 15. F.
 Chamæleon albus, D. 3. 9. F.
 De chamæleonte, generibuscq; & me
 dicinis eius, Plinius 22. 18.
 Chamæleon niger, D. 3. 10. F.
 Chamæleuce, Plin. 24. 15.
 Chamæmelon, D. 3. 155. F.
 Leucanthemon, Plin. 21. 21. & 21. 10.

- Chamæmyrsinum oleum, Plin. 23. 4.
 Chamæpitys D. 3. 176. Plinius 24. 6. F.
 Chamæpitys altera D. 3. 177.
 Chamæsyce, D. 4. 181. Plinius 24. 15.
 Chamelæa D. 4. 182. Plin. 24. 15.
 Haud recte Auicennam & Mesuen her-
 bam Mezereon, quæ à Græcis cha-
 melæa dicitur, inter lactariorum ge-
 nera connumerare, ac cum thymelæa
 confundere; multa quoq; quæ cha-
 mæleonti debentur, nominis uicini-
 tate deceptos, chamelææ tribuere,
 Fuchf. Paradox. 1. 22.
 Chelidonia, Plin. 25. 7. & 25. 9.
 Chelidonium maius, D. 2. 200. F.
 Chelidonium minus, D. 2. 201. F.
 Chondros D. 2. 106. Alica Plin. 18. 11.
 Chrysanthemum D. 4. 61. F.
 Chryfocome D. 4. 58. Chryfocome
 uel chryfitis, Plin. 21. 8. & 21. 20.
 Chryfogonon, D. 4. 59.
 Chryfolachanum, Plin. 27. 8.
 Cicer D. 2. 114. F.
 Cicerbita D. 2. 146. F.
 Cichorium D. 2. 147.
 Cici D. 4. 167.
 Cicuta, D. 4. 82. Plin. 25. 10. F.
 In describendis cicuta & napello herbis,
 non solum ancipitem fuisse, sed & ea
 rundem uires miscuisse Auicennam,
 ita ut uerisimile admodum sit illum
 utrâq; ignorasse, Fuchf. Paradox. 1. 13.
 Cinara, uide Carduus.
 Cinnamomum, uide inter arbores.
 Circeæ D. 3. 133. Circeia, Plin. 27. 8.
 Cirsion D. 4. 20.
 Cisthos D. 1. 128. Plin. 24. 10.
 Clematis D. 4. 8. Plin. 24. 10.
 Clematis altera uel Aegyptia D. 4. 9. Pli-
 nius 24. 15. Vinca peruinca, Plin.
 21. 27. F.
 Clinopodium, D. 3. 108. Plin. 24. 15.
 Clymenos D. 4. 15. Plin. 25. 6.
 Cnicus D. 4. 200. Plinius 21. 32. F.
 Coccum D. 4. 51. Plin. 16. 8. De cocci
 stirpe, & animali in illa nato, cuius
 sanguis lanarum erat infectio, Leo-
 niden. 1. 5.
 Coccum gnidium. Vide Thymelæa,
 Codiaminum, Plinius 21. 11.
 Colocasia, uide faba Aegyptia.
 Colocynthis, id est, cucurbita syluestris
 D. 4. 188. Plin. 20. 3. F.
 Colutea F.
 Combretum, Plin. 21. 6. & 21. 19.
 Condrilla, D. 2. 148. Plin. 22. 22. Chon-
 drilla potius, cum h.
 Conferua, Plin. 22. 8.
 Consolida media floribus cœruleis F.
 Conyza magna, D. 3. 135.
 Conyza, Plin. 21. 10.
 Conyza parua, D. 3. 136.
 Conyza tertia aquatica, D. 3. 137.
 Consiligo, Plinius 25. 7.
 Conuoluulus F.
 Corallium, D. 5. 130.
 Corchorus Plin. 21. 32.
 Coriacea, Plinius 24. 17.
 Coriandrum D. 3. 69. Plinius 20. 20. F.
 Coriandrum an frigidum, Hieron. Car-
 danus 3. 16.
 An comitali morbo cōueniat, Idem
 Coris, D. 3. 175. (3. 17.)
 Coronopus D. 2. 118. & Plin. 22. 19. F.
 Corruda, Plin. 20. 10. Vide asparagus.
 Cosmofandalus flos, Cælius 27. 26.
 Costus D. 1. 17. Plin. 12. 12.
 Crategis, Plinius 16. 16.
 Cratægonum, D. 3. 140. Plin. 27. 8.
 Crenon agrion, Plin. 25. 10.
 Crocodilion D. 3. 1. Plin. 27. 8.
 Crocus D. 1. 29. Plin. 21. 6. & 21. 20. F.
 De crocomagnate, Ibid.
 De croco & floribus in scenis, Crin. 18. 4.
 Perambulare flore & crocum quid Ho-
 ratio, Cælius 27. 26.
 Cruciata, à figura tertusæ radicis F.
 Cucubalum, Plinius 27. 8. Videtur au-
 tem solanum.
 Cucumis satiuus D. 4. 157. Plin. 20. 2. F.
 Cucumis anguinus, Ibidem.
 Cucumis syluester & elaterium, Plinius
 20. 1. F.
 Cucumeris ad coitum uis, Cælius 14. 4.
 Cucurbita syluestris, uide Colocynthis.
 Cuminum satiuum, D. 3. 66. Plinius
 20. 14.
 Cuminum serere quid, Cælius 15. 25.
 Quinam sint qui circa salem & cymi-
 num, Plutarch. Symp. 5. 10.
 Cuminum syluestre D. 3. 67.
 Cunila, uide Origani.
 Cyanus flos, uulgo baptifecula, Cælius
 27. 26. F.

Cyclaminus D. 2. 181. Plin. 21. 9. & 25. 8.
 Cyclaminus altera D. 2. 182.
 Cyminum, uide Cuminum.
 Cynocrambe, uide Canina brassica.
 Cynoglossus D. 4. 130. Plinius 25. 7. F.
 Cynosbatus D. 1. 125. Plinius 24. 14. &
 25. 1.
 Cyperus D. 1. 4. F.

D.

Damasonium, uide Alisma.
 Daphnoïdes, uide Laureola.
 Daucus D. 3. 81. Plinius 25. 8. F.
 Delphinium D. 3. 82.
 Dictamnus D. 3. 35. Plinius 25. 7.
 Pseudodictamnus D. 3. 36.
 Dictamnus Cretici, D. 3. 37. Ex
 dictamno corollæ cir datur Ilithyæ,
 Cælius 28. 24.
 Dipfacus uel labrum Veneris, D. 3. 12.
 Plinius 25. 10. & 27. 9. F. Cælius 4. 19.
 Dodecatheon, Plinius 25. 3.
 Dolichi, uide simlax hortens.
 Dorycnion, D. 4. 78
 Dracunculus maior D. 2. 183. F.
 Dracunculus minor D. 2. 184.
 De dracunculo uel dracontio, Plin.
 25. 1. & 24. 16.
 Dryopteris D. 4. 199. Plinius 27. 9.
 Dryophonus, Plinius 27. 9.
 Dulcis radix, uide Gycyrrhiza.

E

Ebiscus, uide Ibiscus
 Ebulus D. 4. 168. F.
 Echion D. 4. 30. Plinius 25. 8. F.
 Elaphoboscon D. 3. 8. Plinius 25. 7. &
 22. 22.
 Elatine, D. 4. 43. Plinius 27. 9.
 Elleborine, uide Epipactis.
 Elleborum album D. 4. 151. F. Nigrum
 F. D. 4. 152.
 Vterq; helleborus, uenodo, & quan-
 do, & quibus sumatur, Plinius 25. 4.
 Epoto neratro uguatis quartana-
 rius, Antonius Seruianus c. 51.
 Carneades disputans contra Ze-
 nonem helleboromachum pur-
 garit: deq; natura hellebori utrius-
 que, Gellius 17. 15.
 Empetron siue califraga D. 4. 191. Plin.
 27. 9.

Enneaphyllon, Plinius 27. 9.
 Ephemerum D. 4. 88. F.
 Epimedium D. 4. 22. Plinius 27. 9.
 Epipactis uel elleborine D. 4. 110. Plin-
 ius 27. 9.
 Epithymum, D. 4. 99.
 Equisetum D. 4. 49. Plinius 26. 13. F.
 Equisetum alterum D. 4. 50. F.
 Erica D. 1. 119. F. Plin. 24. 9.
 Erinos D. 4. 32.
 Eriphia, Plinius 24. 18.
 Eruca D. 2. 128. Plinius 20. 13. F.
 Eruum D. 2. 119. Plinius 18. 15. Plutarch.
 problem. Græ. 46. F.
 Eryngium D. 3. 23. Plinius 21. 7. & 8. F.
 Erysimon D. 2. 175.
 Erythales, Plinius 26. 13.
 Eupatorium D. 4. 44. Plin. 25. 5. F.
 Eupatorium non habere uim purgato-
 riam ueteres omnes uno ore contra
 Mesues sententiam affirmare, Fuch-
 sius Paradox. 1. 8.
 Eupatorium uerum nec Auicennâ nec
 Mesuen cognouisse, quum tamen a
 uulgatissima & omnibus hodie notis-
 sima herba agrimonía appellata nihil
 differat, Fuchsius Paradox. 1. 7.
 Eupatorium adulterinum, F.

F.

Faba D. 2. 115. F.
 Cyamissare, cyamus quid, Cælius 28.
 24. Cyamus Pythagoreouum si-
 gnicat, Cælius 27. 17. Fabatia
 calenda, Cælius 9. 8.
 Faba Aegyptia, D. 2. 116. Plinius 21. 28.
 Ciboria, colocasium, Cælius 9. 12.
 Farrago, Plin. 18. 16. Vide Secale in F.
 Ferala D. 3. 89. Plinius 20. 23.
 Filix D. 4. 196. Plinius 27. 9. F.
 Filix foemina D. 4. 197. F.
 Foeniculum D. 3. 79. Plinius 20. 23. F.
 Foeniculum erraticum, hippomarathrum,
 D. 3. 80. Plin. 20. 23.
 Foenumgræcum D. 2. 112. Plinius 18. 16.
 & 24. 19. F.
 Folium herba D. 3. 141.
 Fragaria F.
 Fumaria D. 4. 111. Plinius 25. 10. F.
 Fungi D. 4. 86. Plin. 22. 23.
 Fungorum nomina, Cælius 9. 12.

- Fungi in homines, Ouidius Metamorph. lib. 7.
 Defungis pezicis, Plinius 19. 3.
 De boletis, in B.
 G.
 Gabalium, Plinius 12. 21. aroma Arabicum ignotum.
 Galbanum D. 3. 96. Plinius 12. 25. & 24. 5. Caelius 24. 5.
 Galedragon, Plinius 27. 10.
 Galiopsis D. 4. 96. F.
 Galla D. 1. 148. Plin. 16. 7.
 Galion D. 4. 97. F.
 Genista uel spartos D. 3. 160. F.
 Genistella F.
 Gentiana D. 3. 3. Plinius 25. 6. F.
 Geranium D. 3. 129. F.
 Geranion alterum D. 3. 130.
 Gethyllides, Caelius 6. 1.
 Gingidium, D. 2. 154. Plinius 20. 5. F.
 Gith, melanthium D. 3. 92. F.
 Gladiolus D. 4. 22. Plinius 21. 17.
 Glaucium D. 3. 91. Plin. 27. 10. & 20. 19.
 Glaux D. 4. 142.
 Glycyrrhiza, id est, Dulcis radix. D. 3. 6. Plinius 22. 9. F. Vide infra Scythica.
 Gnaphalium, D. 5. 131. F. Gnaphaliū, uel chamæzelon, Plin. 27. 10.
 Gossipium F. Plinius 12. 11.
 Gramen D. 4. 33. Plin. 24. 19. F.
 Gramen arundinaceum, D. 4. 34.
 Gramen Parnassi D. 4. 35.
 Granum tinctorum, uide Coccus.
 H.
 Halicaccabus D. 1. 188. F. Vide Solanū uescarium.
 Halimus D. 1. 122. Plin. 22. 22.
 Harundo, uide Arundo.
 Hedera D. 2. 199. F. Vtrum natura calida sit an frigida, Plutarch. Symp. 3. 2. Cissus, Plinius 24. 10.
 Hedera, Plinius 24. 10. & 16. 35.
 De hedera, cur eam flamini diali tangere non licuerit, Plutarch. Proble. Rom. 112.
 Hedera terrestris, F.
 Hedyphnois F. in Seri.
 Hedyfaron D. 3. 147.
 Helenium, uide Inula.
 Heliochrysos D. 4. 60. Plinius 21. 11. & 21. 25.
 Heliotropion maius D. 4. 203. Plinius 22. 21.
 Heliotropion minus D. 4. 204.
 Clytie in heliotropium, Ouidius lib. 4. Metamorph.
 De solstitiali herba, Caelius 29. 4.
 Helleborus, uide Elleborus.
 Helxine D. 4. 42. Plinius 22. 16. & 17. F. uide Auricula muris.
 Helxine cissampelos, caput D. attributum, & F.
 Hemerocalles D. 3. 138. Plinius 21. 21.
 Hemionitis D. 3. 153. F.
 Hiberis, uide Iberis.
 Hieracium maius D. 3. 70. F.
 Minus D. 3. 71. F.
 Hippice, Plinius 25. 7.
 Hippoglosson D. 4. 133. Vide Hypoglossa, infra.
 Hippophaës D. 4. 156. Plinius 22. 12.
 Hippophæston D. 4. 157. Plin. 27. 10.
 Hippuris D. 4. 44.
 Hippuris altera D. 4. 45.
 Holcus, Plinius 27. 10.
 Holochrysus, Plinius 21. 20.
 Holosteum, D. 4. 13. Plinius 27. 10.
 Hordeum D. 2. 96.
 Hordeum distichum & polystichum F. Cur hordeū tenuior terra magis profert, Plutarch. caus. natur. 15. Cur in puluere serendum, Ibid. 16. Hordearius rhetor, Cæl. 23. 7. Vini hordeacei proprium, Cæl. 7. 26.
 Hyacinthus D. 4. 66. Plin. 21. 26. F. Caelius 27. 26.
 Ajax in hyacinthum florem, Ouid. lib. 13. Metam.
 Hydropiper D. 2. 178. F.
 Hyoscyanus D. 4. 72. Plin. lib. 25. capitibus 3. 8. 9. F.
 Hyosiris, Plinius 27. 10.
 Hypecoon D. 4. 71. Plinius 27. 11.
 Hypericon D. 3. 172. F.
 Hyperici semē an per alium expurget, Hiero. Cardanus 3. 26. Cōtraditent.
 Hypoglossa, Plin. 27. 11. Vide Hippoglosson supra.
 Hypocistis D. 1. 129.
 Hyssopus D. 3. 28. F.
 I.
 Iasione, Plinius 22. 22.

- Iberis D. 1. 187. F. in hiberis.
 Delberide herba diuersæ ueterum descriptiones, Hieron. Cardanus Contradic. 3. 29.
 Ibiscus F.
 Idæa radix, D. 4. 47. Plin. 27. 11.
 Illecebra, uide Telephium.
 Impia, Plinius 24. 19.
 Intybus D. 2. 147. F. De intybis & cichorio & seri genera duo, Plin. 20. 8.
 Picris, Plinius 22. 22.
 Inula D. 1. 31. Plin. 20. 5. F.
 Iouis flos, Plinius & Theophrast. Ruell.
 Irio D. 2. 175. F.
 Iris D. 1. 1. Plinius 21. 20. & 25. 10. F.
 Isatis D. 2. 205. Plinius 20. 7. F.
 Isatis syluestris D. 2. 206. F. Ignorasse Auicennam, Serapionem, Pandectariumq; Isatin herbam, quã illi Nil & Nilech appellat, Fuch. Paradox. 1. 26.
 Ischæmon, Plin. 25. 7.
 Isopyron D. 4. 122. Plin. 27. 11.
 Iuncus D. 4. 55. Iunci genera sex, & medicamenta eorum: & de cypero et odorato iunco, Plinius 21. 18.
 Iuniperus parua, D. 1. 101. F.
 Magna, ibid. 102. Plin. 24. 8.
 L
 Lactuca satiuæ D. 2. 152. F.
 Quare mulieres mediũ lactucæ non soleant edere, Plutarch. Symp. 4. 9.
 Cur lactucis uescerent priores in fine, Cælius 27. 28.
 Lactuca an calfaciat, an multum sanguinis generet, an lac copiosum, Hier. Cardanus 3. 11. Contradic.
 Lactuca syluestris D. 2. 153.
 De Lactuca syluatica siue caprina, et esopo & syluestri, Plin. 20. 7.
 Ladanum D. 1. 130. Plin. 12. 17.
 Ladanum non ex hedera, sed cistho potius frutice, quem ladam aliàs nominant, colligi, contra Auicennã, Fuchsius Paradox. 1. 17.
 Lagopus D. 4. 19. F.
 Lamium, Plin. 22. 14. F.
 Lapathũ, D. 2. 126. De lapatho, oxy-lapatho, hydrolapatho, hippolapatho, bulapatho, Plin. 20. 21. Oxalis & alia Lapathi genera, F.
 Hippolapathum D. 2. 127.
 Lappa canaria, Plin. 24. 19.
 Lapsana uel lampsana D. 2. 128. Plinius 20. 9.
 Laser, laserpitium, silphium, D. 3. 93. Plinius 19. 3. F.
 Quod laserpitij succum ignorant, cum præ manibus habeant, deq; uiribus eius, & quod sit Belzoi uulgò dictũ, Hier. Cardan. errore 90. Quod ex India afferentes, hsdem notis id describant.
 Vbi & quomodo silphij primum apparuit herba, Leonic. 1. 73.
 De Cyrenaico silphio, Tzetzes 9. 292. & 6. 48.
 Lathyris D. 4. 177. Plin. 27. 11. F.
 Lauendula F. in pseudonardo.
 Lauer, uide Sium.
 Laurus Alexandrina D. 4. 148. F.
 Laureola, D. 4. 149. F.
 Lens D. 2. 117. F.
 Lens an frigida, Hier. Cardanus Contradicent. 3. 15.
 Lens palustris D. 4. 90.
 Lentiscus, uide inter arbores.
 Leontopetalon, D. 3. 109. Plin. 27. 11.
 Leontopodion D. 4. 132.
 Lepidium D. 2. 164. F.
 Leucanthon, uide Chamæmelon.
 Leucas D. 3. 112.
 Leuce, Plin. 17. 11. Dubitat an eadem quæ leucas sit.
 Leucographis, Plin. 27. 11.
 Leucoion D. 3. 139. F. Viola alba, Plin. (21. 11.)
 Leucoion Theophrasti, F.
 Libanotis, uide Rosmarinus.
 Lichen D. 4. 56. Plin. 26. 4. F.
 Lichenem herbam à Plateario præter omnem rationem hepaticã, quasi hepatis conferat, appellari, cum id nominis Eupatorio potius, ueterũ testimonio conueniat, Fuchsi. Paradoxa 1. 17.
 Super lichene in Ioã. Platearij defensionem, Sebast. Montui dialexis 8. lib. 1.
 Ligusticum D. 3. 53. Plin. 20. 15.
 Ligustris D. 3. 56. F. Plin. 24. 10.
 Liliũ D. 3. 115. Plin. 21. 19. F. De lilio tria genera, & ratioe ea inferendi, Plinius 21. 5. Liliũ an uentriculo inimicum, Hier. Cardanus 3. 14.
 De Limio, Plin. 27. 11. Herba qua Galli sagittas tingunt.
 Limonium D. 4. 19. Plin. 25. 8. F.

- De lino specie aromatis, Cæl. 24. 22.
 Lingua herba, Plin. 24. 19.
 Linum D. 2. 93. F. Lini fatio & genera eius, & quomodo perficiantur, & de mappis, & lino non ardente, & quando primum in theatris uela, Plin. 19. 1. Lini semen, Plinius 20. 22.
 Quis primum inuenerit linum, Poydor. 3. 6.
 Lini ratio, Cælius 5. 12.
 De pexili à petrís lino ex Carysto Euboia urbe, Leonícen. 1. 93.
 Lithospermon D. 3. 159. Plin. 27. 11. F.
 Lolium D. 2. 91. F.
 Lonchitis D. 3. 152.
 Lonchitis D. 3. 153.
 Lotometra, Plinius 22. 21.
 Lotus urbana D. 4. 112.
 Lotus, Plin. 22. 21. Trifoliū prætense, F.
 Lotus syluestris D. 4. 113.
 Lunaria minor F.
 Lupinus fatiuus D. 2. 100. F. Plin. 18. 14.
 Lupinus agrestis D. 2. 100.
 Lupus salictarius F.
 Lychnis D. 3. 113. Plinius 21. 11. & 21. 26.
 Lycium D. 1. 134. Plinius 24. 14. Succus est pyxacanthæ, de qua Plinius 24. 13.
 Lycopsis D. 4. 105.
 Lysimachia D. 4. 4. Plin. 25. 6. F.

M.

 Magydaris, Plinius 19. 3.
 Malabathrum D. 1. 11. Plin. 12. 26.
 Mala insana, quæ & poma amoris F.
 Malua D. 2. 131. F. Malua, malope, Plinius 20. 21.
 Maluæ folium maxime sacrum, Aelianus in Varijs Græ. fol. 27.
 Mamiras Chelidonia interpretat apud Trallianum in doloribus oculorum, nescio an ab ipso authore, aut alio quopiam.
 Mandragora D. 4. 79. Plin. 15. 10. F.
 Qui dicantur mandragoram bibisse, Cælius 17. 24.
 De mandragora scitu digna, Cælius 7. 3.
 Marica radix, Cælius 22. 32.
 Marrubium D. 3. 110. Plinius 20. 17. & 20. 22. F.
 Marrubium nigrum, uide Ballote.
 Marum D. 3. 47. Plin. 12. 24.
 Medica D. 2. 164. Plin. 18. 16.
 Medion D. 4. 21. Plin. 27. 12.
 Melanthion D. 3. 92. Vide Gith.
 Melilotus D. 3. 46. F. Plin. lib. 21. capitibus 9. 11. & 20.
 Meline quid, melinophagos, melothra, Cælius 22. 32.
 Melissophyllon D. 3. 117. Vide Apiastrum. Melones F.
 Memithe Arabum, neq; esse chelidoniã, neq; papauer cornutū, ut medici nostri seculi existimant: sed glaucium Græcorum, Fuchsius Paradox. 1. 36.
 Menta D. 3. 39. F. Cælius 10. 22. Plinius 20. 14.
 Minthe nympa in mentam, Ouidius Metamorph. lib. 10.
 Mentastrum, D. 3. 40. Plin. 20. 14. F.
 Meon uel Meu D. 1. 3. Plin. 20. 23.
 Mercurialis, linozostis, D. 4. 201. Plin. 25. 4. F.
 Mercurialis syluestris mas, F. Vide Cynocrambe.
 Miliū D. 2. 107. F. Aelian. in Var. Græ. fol. 22. Milium, meline, Cæl. 18. 31.
 Millefolia Achillea D. 33. 39. F.
 Millefolium D. 4. 116. Plinius 25. 4. & 24. 16.
 Mithridatia, Plin. 25. 5.
 Moly D. 3. 52. Plin. 25. 3.
 Molybdæna herba, Plin. 25. 10.
 Muscus D. 1. 24.
 Sphagnon Plin. 12. 23. & 24. 6.
 Muscus marinus D. 4. 100.
 Myagros uel melampyron D. 4. 112. Plinius 27. 12.
 Myosotis, uide Auricula muris, Plinius 27. 12.
 Myrica D. 1. 118. F. Plinius 13. 21. & Cælius 7. 29.
 Myrrhis D. 4. 117. Plin. 24. 16. F.
 Misy radix Cyrenaica, tuberi similis, Plinius 19. 3.

N.

 Napum bunias uel bunion, D. 2. 122. & 4. 119. F.
 Napi D. 2. 171. Naporum differentia, Plinius 20. 4. F.
 Narcissus D. 4. 164. Plin. 21. 19.
 Narcissus in florem, Ouid. lib. 3. Metam.
 Nardus D. 1. 6.
 Nardus & eius differentia, Plin. 12. 12.

Nardus

- Nardus Celtica D. 1. 7. Plinius 21. 20.
 Nardus montana D. 1. 8.
 Nasturtium D. 2. 172. F. Plin. 20. 13. Aelianus in Varijs Græcis fol. 22. Vide prouerbium, Ede nasturtium.
 Nasturtium agreste, uide Iberis.
 Cardamo similes qui dicantur: Cur eo uescantur Persæ. Eiusdē nomina plura & uires, Cælius 26. 24.
 Natrix herba, Plinius 27. 12. cuius radix uirus hirci redolet.
 Nepeta, uide Calamintha.
 Nigella, uide Gith.
 Nodia, Plinius 24. 19. herba coriariorū officinis nota, mularis aliās.
 Nyctigretton, Plinius 21. 11.
 Nymphæa D. 1. 149. Plinius 25. 6. & 26. 10. & 26. 13. F.
 Nymphæa altera D. 1. 150. F.
 O.
 Ocimastrū D. 3. 48. & 31. F. cap. ultimo.
 Ocimum D. 2. 158. Plinius 18. 16. & 20. 12. F.
 Ocimum serere aut cuminum quid, Cælius 15. 25.
 Ocimum syluestre, Plinius 20. 13.
 Oenagra D. 4. 119.
 Oenanthe herba D. 3. 126. F. De oenanthe uite syluestri, uide inter arbores.
 Olufatrum D. 3. 76. F.
 Olostium, uide Holoostium.
 Onobrychis D. 3. 171. Plin. 24. 16.
 Ononis D. 3. 20. Plin. 27. 4. F.
 Onosma D. 3. 148.
 Ophioglossum F.
 Ophrys F.
 Opium D. 4. 68. Plinius 20. 18. Papaueris liquor, de quo in P.
 Opobalsamum, D. 1. 21.
 Opopanax D. 3. 53.
 Oporice, Plinius 24. 14.
 Orchis utraq; D. 3. 142. F. Triorchis, Plin. 25. 6. F. in Orchi Serapiade.
 Oreoselinum D. 3. 74.
 Origanum D. 3. 30. F. Cunila bubula, Plinius 20. 15. & 20. 17.
 Cunila gallinacea siue origanum, & cunilago, & cunila fatiua, & cunila montana, Plin. 20. 16. Auicennam calamentū cū origano confundere, Fuchs, Paradox. 1. 23. Vide Tymbra.
 Origanum syluestre, D. 3. 32. De Tragorigano uide infra.
 Orminum fatium & syluestre, D. 3.
 Ornithogalon D. 2. 161. (136. F.)
 Orobanche D. 2. 151.
 Oryza D. 2. 105.
 Osyris D. 4. 144. Plinius 27. 12. F.
 Othonna, Plinius 27. 12.
 Oxalis, uide Lapathum.
 Oxyacantha D. 1. 124. F.
 Oxys, Plinius 27. 12. F.
 P.
 Pæderos, uide Acanthus.
 Pæonia D. 3. 158. Plinius 25. 3. F.
 Paliurus D. 1. 123. Plin. 13. 19. & 24. 13.
 Panacos D. 3. 53. Plin. 20. 15. & 25. 9. & 12. 26.
 Panax uel Panaces Asclepium D. 3. 54.
 Chironium D. 3. 55.
 Panaces Asclepium, Heracleum, Chironium, Cētaureum uel Pharmaceum, Plinius 25. 3. Panaces Heracleum, Idem 25. 4.
 Pancratium D. 2. 191.
 Panicum D. 2. 88. F.
 Papauer fatium D. 4. 68. F.
 Papauer nigrum F. Vide opium supra.
 Papauer spumeum D. 4. 70. Heracium siue aphros, Plinius 20. 19.
 Papauer erraticum D. 4. 67. Plinius 20. 19. F.
 Papauer corniculatum, D. 4. 69. Plin. 20. 19. F.
 Papauer album & nigrum, & quomodo succus herbarum colligendus sit, Plinius 20. 18. Vide Opium superius.
 Platagonium, telephyllon, Cælius 19. 4.
 Papyrus D. 1. 117. Plinius 13. 11. & 24. 11.
 Parthenium D. 3. 156. Plin. 21. 30. & 25. 40. & 22. 17. F.
 Perdicium, Plinius 12. 17.
 Parthenis, Plin. 25. 7. eadem artemisiæ, de qua supra.
 Pastinaca D. 3. 57. Plinius 20. 4. & 20. 5. F. Vide Daucus.
 Pentaphyllon, id est, Quinquefolium, D. 4. 45. Plin. 25. 8. F.
 Radicis pentaphylli succū minime perniciosum, quemadmodū Auicenna somniauit, sed potius cōtra letalia uenena admodum efficacem esse, Fuchs, Paradox. 1. 15.

DE PHYSICIS

- Peplis, D. 4. 180. Portulaca Peplium, 20. 20.
 Peplos, D. 4. 179. F.
 Pepon, D. 2. 151. Plinius 20. 11. F.
 Perdicium, uide Parthenium.
 Nostræ ætatis medicos herbam ueteribus pedem coruinum appellatam, ob ambiguam de illa Auicennæ sententiam, à nostra sic uocata diuersam esse, prorsus ignorare, Fuchsius Paradox. 1. 28.
 Perfoliata F.
 Periclymenon D. 4. 16.
 Perficaria F.
 Personata D. 4. 108. F.
 Perfolata, Græce Arcion, Plin. 25. 8.
 Perfoluta, Plin. 21. 33.
 Pes anserinus F.
 Petasites, D. 4. 109. F.
 Petroselinon D. 3. 75. Plin. 20. 12. F.
 Peucedanum D. 3. 90. Plinius 25. 8. et 26. 13. F.
 Phalangium D. 3. 121.
 Phalaris D. 3. 106.
 Phaselus D. 2. 98.
 Phaselum à phasiolo legumine, quod dolichum alio nomine uocāt, diuersum penitus esse, Fuchsius Paradox. 1. 38.
 Phasiolus D. 2. 118.
 Phellandrium, Plin. 27. 12.
 Phlæus, phloinæ uestes, Cælius 29. 23.
 Phœnix D. 4. 46.
 Phu, D. 1. 10. F.
 Phyllitis, D. 3. 120.
 Phyllon herba, D. 3. 141.
 Phyteuma D. 4. 131.
 Picris, Plinius 22. 22.
 Piper D. 2. 176. Plin. 12. Sinapi & piper cur apposita cuti uulnus excitent, deuorata non lædant, Macrobi. Sat. 7. 8.
 Piperitis, Plinius 20. 17. F. uide Siliquastrum.
 Pistana, Plin. 21. 17. Sagitta inter uluas dicta. Pisum F.
 Pityusa D. 4. 160. Plin. 24. 6.
 Plantago D. 2. 140. Plinius 25. 7. F.
 Polemonium D. 4. 10. Polemonia, uel philetaria, uel chiliodynamia, Plinius 25. 5.
 Polium D. 3. 122. Plin. 21. 7. & 21. 20.
 Polycnemum D. 3. 107. Plin. 26. 14.
 Polygalon D. 4. 143.
 Polygonatum D. 4. 6. F.
 Polygonos utraq; D. 4. 4. & 4. 5. Proserpinaca, Plinius 27. 12.
 Polypodium D. 4. 198. F.
 Polyrhizon, Plin. 27. 12. folijs myrti, multis radicibus.
 Porrum capitatum D. 2. 166. Porrum sectium & capitatum, Plin. 20. 6. F.
 Prouerbiū, Amantiū marsupia porri folio uinciri, Cælius 29. 16.
 Porrum agreste D. 2. 157.
 Portulaca, D. 2. 138. F. Andrachne, Plin. 25. 10.
 Portulaca seu peplium, Plin. 20. 20.
 Portulaca syluestris D. 2. 137.
 Potamogeton D. 4. 102. F.
 Poterium D. 3. 16.
 Proserpinaca, uide Polygonos.
 Psyllium D. 4. 73.
 Ptarmica D. 2. 179. F.
 Pulegium D. 3. 94. Plin. 20. 14 & 26. 9. F.
 Pulmonaria recentiorum, Fuchsius.
 Pycnocomon D. 4. 186.
 Pyrethrum D. 3. 84. F.
 Pyrethrum syluestre, Idem in Ptarmice.
 Pyxantha, uide in Lycio.
- Q.
- Quinquefolium, uide pentaphyllum.
- R.
- Radicula, uide struthium.
 Radix, id est, raphanus D. 2. 123. Plin. 20. 4.
 Radicula, Plin. 19. 3. & 24. 11. F.
 Plinij locus perpeditur de raphano, Cælius 27. 28.
 De usu raphani, Aloisius Mundella, epistola 11.
 Radix syluestris D. 4. 187. Plin. 20. 4.
 Ranunculus D. 2. 194. F. Plin. 25. 10. & 27. 12. F. Sardoha herba, Cælius 20. 19.
 Raphanus, uide Radix.
 Raphanus syluestris F.
 Rapum syluestre, D. 2. 121.
 Rapa D. 2. 121. Plin. 20. 3. F. De rapis & naris Aminterninis, Plin. 18. 13.
 Rapina, raporum encomiū, libellus impressus Lugduni apud Pag.
 Reseda, Plin. 27. 12.
 Rhabarbarum nostrum & uulgare, in plarisq; à ueterum rheobarbaro dif-
 ferre,

TITVLVS VIII.

- ferre, atq; adeò diuersum esse, Fuchsius Paradox. 1. 4.
 Derhabarbaro dialexis secunda Sebastiani Montui, lib. 1.
 Rhabarbarū Hieron, Cardanus Contradicent. 1. 16.
 Rhacoma, Plinius 27. 12.
 Rhamnus D. 1. 121. Plin. 24. 14.
 Rhaponticum D. 3. 2. Caelius 16. 22.
 Rhodia radix, D. 4. 48. F.
 Rhododaphne uel rhododendron D. 4. 85. F. Plinius 16. 20. & 24. 11.
 Rhodora, Plinius 24. 19.
 Rhus D. 1. 149.
 Rhus erythros, Plin. 24. 11.
 Ricinus D. 4. 167. F.
 Rosa D. 1. 132. F. Plin. 21. 19.   Rosæ
 Decij Aufonij, Vergilio pperam adscriptæ. Rosa cur grata Veneri ac rubra, Tit. Vespas. Stroza lib. 3. Aeo Iostichon. De Venere & rosa fabella, Politianus 1. 10. Rosaceæ coronæ uocabula, Caelius 27. 26.
 Cur dicat rosa Græce rhodon: corymbi papillati, alabastri: calathus in rosa quid: rosa prius alba unde ruborem contraxerit, Caelius 27. 26.
 De rosa in coronis, & de generibus eius, & ubi feratur, Plinius 21. 4.
 Rosmarinus D. 3. 85. Plinius 24. 11. F.
 Rosmarinus coronarius D. 3. 87.
 Rubia D. 3. 161. Plin. 19. 3. & 24. 10. & 11. erythrodani nomine F.
 Rubus D. 4. 40. F. Plin. 16. 38. & 24. 13.
 Rubus Idæus D. 4. 41. Plin. 24. 14.
 Rumex, uide Lapathum.
 Ruscus D. 4. 117. Myrtum syluestrem non ferre fructum, quem Arabes cubebam nominant, contra Serapionē, Fuchsius Paradox. 1. 31.
 Ruta D. 3. 50. Plin. 20. 13. F.
 Rhuta unde dicta, Caelius 28. 23.
 Rutam Venereis aduersari: Cur dicitur peganon, Caelius 11. 15.
 Ruta syluestris D. 3. 51.
 Harmel Arabibus non cicutam, sed rutam potius syluestre significare, utcūq; Auicēna ac huius sequaces reluctētur, Fuchsius Paradox. 1. 16.
 S.
 Sabina D. 1. 103. F. Plin. 24. 11.
 Saccharum D. 2. 73. Saccharum anti-
 quorum à uulgari nostro Zuccaro diuersum esse: & à fale Indo, cōtra Gentilem & Herculanum, nihil differre, Fuchsius Paradox. 1. 35. Zucarum non est in detergendo inferius melle, Hier. Cardan. Contradic. 1. 15.
 Sagapenum D. 3. 94. Plin. 20. 18.
 Saliunca, uide Nardus Celtica.
 Salix D. 1. 139.
 Saluia D. 3. 38. Plin. 26. 6. F.
 Sambucus D. 4. 184. Plin. 24. 8.
 Sampsuchum, amaracus, D. 3. 42. Plinius 21. 22. & 21. 11. F.
 Samolus, Plin. 24. 11. herba Druidis sic dicta in humidis nascens, nec aliter descripta.
 Sanicula recentiorum F.
 Sardoia herba, Caelius 20. 19.   Ad rā
 nunculos pertinet.
 Saris, Plin. 13. 23.
 Satureia D. 3. 43. F. in Thymbra.
 Satyrion, D. 3. 144.
 Satyrion trifolium F. regium F.
 Satyrion alterum D. 3. 145.
 Satyrion erythraicum, Plin. 26. 10.
 Saxifraga D. 4. 18. F.
 Scammonia D. 4. 182.
 Scandix D. 2. 155. Plinius 22. 22.
 Scilla D. 2. 190. Plin. 20. 9. F.   Acetum
 scillinum, Plin. 23. 2.
 Scopa regia, Plin. 25. 4.
 Scordion D. 3. 123.
 Scordotis siue scordion, Plinius 25. 5.
 Scorodoprason D. 2. 170.
 De scorpione, generibusq; ac medicinis eius, Plinius 22. 15. D. 4. 187.
 Scythica, Plinius 25. 7. & 22. 9. Eadem Glycyrrhizæ, uide supra.
 Secale F.
 Sedum maius D. 4. 91. F.   Minus D.
 4. 92. F.
 Aizoon, Plinius 25. 10. & 26. 11.
 Selago, Plin. 24. 11.
 Semen, uide Zea.
 Senecio D. 4. 98. F.   Erigeron, Plin.
 25. 10.
 De Sericis & myxis Seb. Montui dialexis 9. lib. 1.
 Serichatū aroma peregrinū, Plin. 12. 21.
 Seris D. 2. 147. Vide Intybus. Hedy-
 pnois F. in Seri.
 Serpyllū utrūq; D. 3. 44. Plin. 20. 22. F. 2

DE PHYSICIS

- Sertula campana, Vide Melilotus.
 Sefamoides maius D. 4. 153.
 Minus D. 4. 154.
 Sefamum D. 2. 109.
 Sefeli Aethiopicum D. 3. 59.
 Sefeli, Plinius 20. 5.
 Sefeli Peloponnense D. 3. 60.
 Sefeli Massiliense, D. 3. 55. F.
 Sefeli Creticum D. 3. 61. F. Tordyle, Plinius 24. 19.
 Sida quid, Caelius 29. 23.
 Sideritis, Plinius 25. 4. & 26. 10. & 26. 13. & 22. 17.
 Sideritis triplex, D. 4. 36.
 Sideritis prima F.
 Siligo D. 2. 101. Plinius 18. 10.
 Siliquastrum & piperitis, F. & Plin.
 Silphium, uide Laser.
 Similago e tritico, Plin. 18. 10.
 Silybos D. 4. 161. Plin. 22. 22.
 Sinapi D. 2. 171. F.
 Sinapis tria genera, Plin. 20. 22.
 Sinapi & piper cur apposita cuti uulnus excitent, detiorata non laedant, Macrob. Saturn. 7. 8.
 Sifer D. 2. 125. Plin. 20. 5. F.
 Sifon D. 3. 62.
 Sisybrium utrūq; D. 2. 142 F.
 De sisybriō siue thymbrio, Plinius 20. 22. Sisybria, Caelius 28. 24.
 Sium D. 2. 241. Plin. 22. 22. F.
 Smilax, Plin. 24. 10.
 Smilax aspera D. 4. 145. F.
 Smilax hedera, Plin. 16. 36.
 Smilax lenis D. 4. 146. F.
 Smilax hortensis, D. 2. 163. F.
 Smyrniūm D. 3. 77. Plin. 27. 13. F.
 Solanum, Plinius 27. 13.
 Strychni medicinae, Plinius 21. 31. F.
 Cucubalum, Plinius 27. 8.
 Solanum hortense, D. 4. 74.
 Solanum somnificum, D. 4. 76.
 Solanum furiosum D. 4. 77.
 Solanum uescarium D. 4. 75. F.
 Solidago, uide Symphytum.
 Sonchus D. 2. 146. Plinius 22. 22. F.
 Sparganion D. 4. 24. Plin. 25. 9.
 Spartum D. 4. 160. F.
 De sparti natura, & quando primum usus eius, & quomodo perficiat, &c. Plinius 19. 11.
 Spatula foetida F.
 Spina uulgaris & syluestris, Plin. 24. 13.
 Spina alba uel regia D. 3. 13. F.
 Spina alba, Plinius 24. 12.
 Spina Babylonis regia, Plin. 13. 24.
 Spina Arabica uel Aegyptia, D. 3. 14.
 Spina Aegyptia, Plinius 13. 9. Arabica, Idem 24. 12.
 Spina Indica, Plin. 12. 5.
 Spina acuta, D. 1. 124. F. in oxyacantha.
 Spinacia olus, F.
 Splenium, Plinius 25. 5. eadē Teucrio.
 Spondyliū uel sphondylium, 3. 88. Plinius 24. 6. & 12. 26. & 27. 13.
 Stachys D. 3. 119. Plinius 24. 15. F.
 Staphis agria, D. 4. 158. F.
 Stellæ herbæ Herm. Barbarus in Corollario meminit. De herba stellarī Alfonso Ferrus de ligno sancto, lib. 3.
 Stichas uel stœchas D. 3. 29. Plinius 27. 12. F.
 Stœbē D. 4. 14. Plin. 22. 11.
 Stratiotes aquaticus, D. 4. 105.
 Stratiotis medicinae, Plin. 24. 8.
 Stratiotes terrestris, Plin. 4. 104.
 Stratiotes millefolia, F.
 Struthion D. 2. 180. Lanaria, Plinius 24. 18. F.
 Strychnos, uide Solanum.
 Succisa, id est, morsus diaboli, F.
 Symphyton utrūq; D. 4. 11.
 Symphyton alterum, F. Plin. 27. 6.
 Sucutum neq; semperuiuum, neq; mandragoræ speciem esse, ueluti Auicenna putat; sed eam potius herbam, quā ueteres symphytum petraeum appellant, Fuchsius Paradox. 1. 19.
 T.
 Tamarix, myrica, D. 1. 18. F.
 Telephion D. 2. 137. & 2. 207. Plinius 27. 13. F.
 Testiculus, uide Orchis.
 Teucrium D. 3. 102. Plinius 25. 5.
 Teratorizion Ianī Vitalis.
 Testiculus, uide Orchis.
 Thalictrum D. 4. 99.
 Thaliatron, Plinius 27. 13.
 Thapsia D. 4. 159. Plin. 13. 22. & 26. 4.
 Thelygonos Plinius 27. 8.
 Theseum flos, Caelius 27. 26.
 Thesium Plinius 22. 22.
 Thlaspi D. 2. 173. F.

Thymbra,

Thymbra, uide Satureia, & cunila.
 Thymelæa D. 4. 183. Thymelæa siue
 Chamelæa, Plin. 13. 21. Coccus Gni-
 dius, qui fructus est thymelææ, Plin-
 ius 27. 9.
 Thymus D. 3. 42. Plin. 21. 10. & 21. 21. F.
 Tithymalorū septē genera, D. 4. 168. F.
 De tithymallo, Plin. 20. 20.
 Tomentum, uide Gnaphalium.
 Tordylon D. 3. 61. Vide supra, Sefeli
 Creticum.
 Tormentilla, heptaphyllon F.
 Tragion D. 4. 53.
 Tragion siue scorpio herba, Plin. 13. 21.
 Tragonia, Plin. 27. 13.
 Tragonis, Plin. 27. 13.
 Tragopogon, uide Barbula hirci.
 Tragoriganum D. 3. 33. Plin. 20. 17.
 Tragos D. 4. 54. & 103. Plin. 27. 13.
 Tribulus D. 4. 16. Tribulus, & ge-
 nera eius, & medicinæ, Plinius 22. 10.
 & 21. 16.
 Trichomanes D. 4. 138. Plin. 27. 13. F.
 Tricoccus, Plin. 22. 21. Heliotropij spe-
 cies.
 Trifolium D. 3. 121. Plin. 21. 21.
 Trifoliū & tria eius genera, Plin. 21. 9.
 Trifolium odoratum F.
 Trifolium pratense, uide Lotus.
 Triorchis Plinius 25. 5. & F. in Orchi
 Serapiade.
 Tripolium D. 4. 136.
 Triticum D. 2. 95. F.
 Cur tritici ferax est pinguis & soli-
 dus ager, Plutarch. caus. natural. 15.
 Cur triticum in luto serendum, Ibi-
 dem 16.
 De tritici generibus, dialexis Nicol.
 Leonici Thomæi.
 De tritico, palea, & frumento seruan-
 do, Plinius 18. 30.
 Zetrea, chondrocopia, Cæl. 25. 24.
 Tubera D. 2. 162. Plinius 19. 3. Cælius
 29. 6.
 Quare tubera credantur nasci toni-
 tru, Plutarch. Symp. 4. 2.
 Arabum placita in describendis herbis
 non esse sectanda, uel unā radicem,
 quam hodie sub Turbit nomine offi-
 cinæ uendunt argumento esse; hanc
 enim tam uarie atq; ambigue pingere,
 ut impossibile sit diuinare quid p-

illā intellexerint, Fuch. Paradox. 1. 9.
 Tussilago D. 3. 124. F.
 Chamæleuce uel tussilago, Plin. 26. 6.
 Typha D. 3. 132. F.

V.

Veneris pecten, Plinius 24. 19.
 Veneris umbilicus D. 4. 93. & 4. 94.
 Cotyledon, Plin. 25. 10.
 Veratrum, uide Elleborus.
 Verbascum D. 4. 105. Plin. 26. 6. F.
 Verbascula F.
 Verbenaca D. 4. 63. & 4. 64. F.
 Veronica, uide Betonica.
 Vicia Plin. 18. 15. F.
 Vinca peruinca, uide Clematis.
 Viscus, uide infra inter arbores.
 Viola alba, uide Leucoion.
 Viola nigra uel purpurea, D. 4. 23. F.
 Violæ, Plin. 21. 6. & 21. 19. Ion unde di-
 catur, item uiola, Cælius 7. 10.
 Violæ, Textor in Officina pag. 478.
 addit, Basil.

Ionía pro uiolarijs, Cælius 7. 10.

Viola matronalis, F.
 Viscum D. 3. 94. F.
 Umbilicus Veneris, uide Veneris.
 Vitis alba, uide Bryonia.
 Vitis nigra D. 4. 195. F.
 Vrtica D. 4. 95. Plinius 22. 13. F.
 Vrtica labeo, uide Galeopsis.
 Vua crispa F.

X.

Xanthion D. 4. 139. F.
 Xiphion, uide gladiolus.
 Xylon, uide Gossipium.
 Xyris D. 4. 25.

Z.

Zea D. 2. 99.
 Zingiber D. 2. 177.
 Zingiber an humidum, Hier. Card.
 Contradicentium 1. 12. An flatum gi-
 gnat, Ibidem 1. 13.

¶ Pars secunda de arboribus, in genere primum,
 deinde ordine literarum.

Herbas, frutices, spinas, & suffrutice-
 ces supra uno ordine enumerauimus,
 difficilius enim erat tria hæc inuicem ge-
 nera distinguere, quam arbores à cæte-
 ris. Quanquam non desint plantæ quæ
 in fruticum & arborum censu ambigāt.
 Sunt quæ propter genera diuersa uno

DE PHYSICIS

- quidem fruticibus, arboribus altero adnumerandę uideantur, ut iuniperus magna & pumila; & myrica fortassis. Vide supra qui de plātis in genere scripserint. In arbores epigrammata Florileg. Græ. lib. 1. sect. 19.
- Vocem quandam dici dendryazusan, Cælius 9. 5.
- Phyximelum dici quamuis plantam humilem cum excreuit & pecorum iniuriam euasit, Plutarchus Problem. Græc. 10.
- De arboribus Petrus Crescentiē. Plin. libro 12. & sequētibus aliquot libris.
- De arboribus & fruticibus pars posterior herbarij Hieronymi Tragi Germanice.
- De arboribus in genere Vincētius Belluac. lib. 13. Speculi naturalis.
- Seminarium siue Plantarium earum arborū, quæ post hortos conseri solent, Caroli Stephani.
- De arborū honore & natura, Plin. 12. 1.
- In arborem Melioris Atedij Staius lib. 2. Syluarum.
- Arbores diuersæ, Textor in Officina pag. 444. Basil. edit.
- Deorum & dearū arbores, Ibid. 472.
- De arborū natura per situs, Plin. 16. 18.
- Diuisio generum, Idem 16. 19.
- Plantarium arborum post hortos, liber Caroli Stephani.
- De arboribus quæ naturali consensu cū Solis & Lunæ uiribus consentiunt, Crinitus 24. 6.
- Arbores in quo similes habeantur insectis, & quo differant, Cælius 21. 1.
- Cingere arborem quid, Cælius 21. 1.
- Syluarum præfecturam consulibus iniungi solitam, Cælius 26. 5.
- De arboribus quæ non ferunt insitionem, Plutarch. Symp. 2. 6.
- Quæ arbores inoculationem aut insitionem minus admittant, Cælius 30. 24.
- Lucos colendi & arbores quæ sit ratio, Cælius 12. 1.
- Quis totonderit uiridaria, Plin. 12. 2.
- De morbis arborum, Plinius 17. 24.
- Perunctas arbores interire, Cæl. 30. 24.
- Cur aqua marina non cedit in arborum nutrimentum, Plutarch. caus. natur. Problem. 1.
- Vinum iumentis arboribusq; dari solitum, Cælius 28. 35.
- Medicinæ ex arboribus syluestribus, Plinius 24. 1.
- Arborum frugiferarum & cultarum natura, Plin. 15. 1.
- De cultis arboribus, Plin. libro 23.
- De arboribus fructiferis, Vincentius Belluac. libro 14. Speculi naturalis.
- De syluestribus arboribus Plin. 16. 30.
- Arborum syluestrium natura & partes, Plin. lib. 16.
- De arboribus semper uirentibus & floribus, Constantinus Cæsar.
- De arboribus peregrinis, Plin. li. 12. passim, & 12. 3.
- De maritimis arboribus, Plin. lib. 13.
- De celebratis uetustate arborib. ex quibus deorū simulachra, Leonice. 1. 66.
- Gētes sine arbore, et miracula in Septentrionalis regionis arborib. Plin. 16. 1.
- De fructibus & arboribus nostri maris, atq; rubri & Indici, Plinius 13. 25.
- De arboribus Aethiopiæ, Plin. 13. 14.
- De arborib. circa Memphim, Plin. 13. 10.
- De arboribus Persici maris, Plin. 12. 9.
- De arboribus Persicæ insulæ, & lanigeris, Plin. 12. 10.
- De arboribus laniferis in Arabico sinu, & de miris quibusdam arborum naturis, Leonice. 1. 78.
- De arboribus Indicis sine nominibus, et laniferis, Plin. 12. 6.
- De Indiæ arboribus, Plinius 12. 4.
- De arboribus gentis Amanæ, Plin. 12. 8.
- A quibus quædam peregrinæ arbores in Italiā translatae, Polydorus 3. 4.
- Quod ex terra noua aliqua sæpe nascantur, quæ in ea antea non fuerunt, Plinius 16. 34.
- De prodigiosis arboribus, & quibus modis sponte nascuntur, & quæ non alibi nascantur arbores, Plinius 16. 33.
- Arborum quædam genera peculiariter in diuersis fluuijs innasce, Leonice. 2. 61.
- Quæ arbores felices aut infelices ueteribus habeantur, Crinitus 20. 6.
- De fulguritis arboribus, Crinitus 2. 5.
- Dryope in arbore, Ouid. Metamorph. lib. 9.
- Hasta Romuli in arborem, Ibid. lib. 15.

Bacchæ Thraciæ in arbores, Ouid. Metamorph. lib. 11.

Philemon cum Baucide uxore in arbores, Ibidem lib. 8.

De Geryonis arboribus, Tzetzes 4. 136.

¶ De partibus arborum, ut ligno, folijs, fructibus, &c.

Xylon primum quid, Cælius 7. 23.

De lignis, Ant. Brasauolus in Exam. simpl.

Ligna ergasima, causima, cocta, acapna, coctilicia, taberna, coctiliaria, coactilia, cathedraria, axylon quid, Cælius Xylofis, erepsima, Ibidem. (25. 18.

Quis est apud Locros ligneus canis? cynosbatus planta, Plutarchus Proble. Græc. 15.

Quæ materiæ fabricandis nauibus utilior, Valtur. 11. 2. Vide etiã supra lib. 13. ubi de architectura.

Quarum arborum materia in pretio, Plinius 16. 12.

De succis arborum, & natura materiarum, & de cadendis arboribus, Plinius 16. 39.

In materia secanda Lunæ tempus obseruandum, Valtur. 11. 3.

De materijs ex arboribus, ex quibus deorum simulachra factitari sunt solita, Leonice. 1. 65.

De Corsica insula, & de syluestri in illa à Romanis reperta materia, ex Theophrasto, Leonice. 1. 75.

Caudex & codex, Cælius 24. 6.

De brusco & mollusco, Plinius 16. 16.

De ramis, cortice, & radicibus arborum, Plinius 16. 32.

Quarum sint in usu cortices, Plin. 16. 9.

Medicinæ ex singulorum generum flore, folijs, fructu, ramis, cortice, ligno, succo, radice, cinere, Plinius 23. 6.

Præsent ne ex floribus corollæ an arborum ramis, Cælius 27. 26.

An uirgas in dracones potuerint demones mutare, Cælius 7. 29.

Ostrea rhabdota & arrhabdota, Ibid.

Sceptrum, rhabdi, Ibid.

Rhabdi, rhabduchi, Cælius 7. 29.

Poëmata uirgæ apta, Ibid.

Virgarum in sacris & uaticinijs usus, Cælius 7. 29.

Quod in solstitiali tempore frondes in quibusdam arboribus couertantur, Crinitus 4. 6.

De natura foliorum cadentium, et quibus foliorum uarij colores, Plin. 16. 22.

Quorum foliorum figura mutet, Ibid. 16. 23.

Quibus folia non decidunt, & quibus non omnia folia cadant, & quibus locis nulli arborum, Plinius 16. 21.

Quibus folia non decidunt, Plin. 16. 20.

Quæ folia uersentur omnibus annis, & foliorum mirabilia, Plin. 16. 24.

De ordine naturæ in satis, & de flore arborum & conceptu & germinatione, & partu, & quomodo ordine floreat, Plin. 16. 25.

Fructus arborum, Aristot. Problematum sectione 14.

De fructibus arborum, Vincent. Belluac. lib. 15. Speculi natural.

Cachryophoræ arbores, Cælius 12. 1.

Ouum pronunciarum & de arborum fructu, Cælius 29. 10.

Cyttarus quid, Cælius 1. 12.

De biferis & triferis & quæ celeriter senescant, & de ætatibus earum, Plin. 16. 27.

Quo tempore quæque ferant, & quæ fructum non ferant, & quæ infelices existimantur, & quæ facillime fructum perdunt: quibus fructus antequam folium nascantur, Plinius 16. 26.

Glans, Plin. 24. 3. De glande genera 13. Plin. 16. 5.

Quam multa præter glandem eadem ferant arbores, Plin. 16. 7.

De glandiferis arboribus Plin. 16. 3.

Pfen quo distinguat à balano, Cælius 5. 6.

De sphagno, Plin. 12. 23. & 24. 6. Vide Muscus in herbis supra.

¶ De arboribus ordine literarum.

A.

Abies Plin. 16. 10. Sapinus, Plin. 16. 12.

Elate, fusterna, sapinus, Cælius 5. 6.

Acer, Plinius 24. 8. Aceris genera 10. Plin. 16. 15.

Adrachne, Plinius 13. 22.

Agallochum D. 1. 25.

Agaricum in herbarum ordine positum est, licet larici adnascatur.

Agnus, uide Vitex.

Alnus Plin. 24. 10.

Amygdala D. 1. 178.

N

DE PHYSICIS

Amygdalinum oleum D. 1. 39. & Plinius 23.
 Anagyris D. 3. 168. Plin. 27. 4.
 Anonymus, uide Euonymus.
 Appendix spina, Plin. 24. 13.
 Aquifolia, uide Ilex aquifolia.
 Arbutus, D. 1. 143. Plinius 15. 24. & 23. 8.
 Alias unedo.
 Aspalathus D. 1. 23. Plin. 12. 24. Cael. 22. 31. Erysi sceptrum, Plin. 24. 13.
 Auellana, uide Nux auellana.

B.

Balani, uide Glandes; de quibus etiam superius paulo in Partib. arborum.
 Balanus myrepica D. 4. 163. Plin. 12. 21. & 23. 5.
 Balsamum, uide in herbarum censu.
 Bdellium lachryma Saracenice arboris, D. 1. 80. Plinius 12. 9.
 Bruta arbor, Plin. 12. 17.
 De buxo genera 3. Plin. 16. 16.
 Buxus, Idem 16. 31. F.
 Byssi natura in Elide, & cur equae ibi ex asinis concipere non poterant, Leonicen. 1. 62. Byssina uerba quae intelligantur, Caelius 27. 7.
 De bysso ex arbore, uide in Vestimentis lib. 13. Tit. 8.

C.

Cancamum, Arabici ligni lachryma D. 1. 27. Plin. 12. 20.
 Caprificus, uide in ficu.
 Caries lignorum D. 1. 114.
 Caryophyllus, Plin. 12. 7.
 Caryopus, Plin. 12. 28. Succus nuci expressus cinnami gratia, in Syria.
 Casia aroma, uide supra inter herbas.
 Casiam Arabum et recentiorum, a ueterum atque Graecorum aliam & diuersam esse, Fuchf. Paradox. 1. 5. De casia, Leonicen. 1. 80.
 Castanea D. 1. 147. F. De castaneis genera 8. Plinius 15. 23.
 Cedrus D. 1. 104. Plin. 24. 5. Cedria D. 1. 105. Cedris D. 1. 106. & Plinius 24. 5.
 Cedrium quomodo fiat, D. 16. 11.
 Celtis, uide lotos.
 Cerasia, D. 1. 159. F. Cerasorum genera 8. Plin. 15. 25.
 Cerri radix, Plin. 24. 4.

Chamaeplatanus, uide Platanus.
 Cinnamomum uel cinnamum, D. 1. 14. Plin. 12. 28. Xylocinnamomum et casia, Plin. 12. 19. Isocinnamum, ibidem ca. 20. Vide supra in herbis.
 De cinamomo & casia ex Theophrasto, Leonicen. 1. 80.

Citrea uel citromela D. 1. 168. Malus Assyria, Plin. 12. 3.
 De Atlantis arboribus, & citreis, & quae in his laudentur & uituperentur, Plin. 13. 15. Citreum oleum, Plinius 23. 4. nominatur solum; fortassis e cedro fuerit.

De citrio & eius cultu, Pontan. de hortis Hesperidum 2. 1.

Quomodo differat citrius a citro, ibidem 2. 2.

De limonibus & earum cultu, 2. 3. De insitione 2. 4. Laudes industriae humanae 2. 5. De citriorum sapore duplici acris & dulcis, 2. 6. De utilitate horum pomorum, & quomodo condiantur, 2. 7.

De malis medicis, quae et Hesperia & aurea fuerunt appellata, & de illorum uis contra omnia uenena, Leonic. 2. 86. Vide supra libro 13. de re rustica, ubi de arborum cultu.

Coccigrya, Plin. 13. 25. alias coggigrya.

Coccus, uide in herbis; quanquam ilicis aquifoliae genus pumilum uideatur.

Cornus D. 1. 174. Plin. 16. 26. & 23. 8.

Corylus, uide nux auellana.

Cotonea D. 1. 162. F. Plin. 15. 17. & 15. 11.

Cupressus D. 1. 100. Plin. 24. 5 & 16. 34.

Adagia duo a cupresso producta; iterum de cupresso nonnulla: sphaeria quid, Caelius 25. 2.

Cyparissus in cupressum, Ouid. Metam. lib. 10.

Cupressinum oleum, Plin. 23. 4.

Cynae arbores, Caelius 17. 27.

Cyprus D. 1. 126. Plin. 12. 24. Doctiores separant a ligustro, de quo supra inter herbas.

Cytisus D. 4. 114. Plin. 13. 24. & 18. 16.

E.

Ebenus D. 1. 131.

Elate arbor, Plin. 12. 28.

Charabe, quod Graeci electrum, Latini succinum uocant, non esse populi nisi grae

- grælachrymam, contra Auicennam & alios, Fuchf. Paradox. 21.
- Epimelis D. 1. 172.
- Euonymus Plin. 13. 22.
Anonymus, Idem 27. 4.
- Euphorbium D. 3. 95. Plin. 25. 9.
F.
- Fagus, Plinius 24. 5. Glans fagina,
Idem 16. 6.
- Ficus D. 1. 184. F.
Quæ causa quod ficus cum sit asperri-
ma (uel amara) arbor, dulcissimum
producit fructum, Plutarch. Symp.
5. 9. Cælius 18. 9. Quænam cau-
sa sit quod uictimæ suspensæ in fico
arbore, mox fiant molles teneræq̃,
Plutarch. Symp. 6. 10.
- Ficus, Aelian. in Varijs Græ. fol. 22.
Ficus quibus obsonij loco, Idem fol. 76.
- De ficorum obseruatione, & caprifico,
& erineo, & aliorum generibus me-
dicinæ, Plin. 23. 7.
De ficis genera 29. Idem 15. 18.
- De ficuum generibus, Macrobi. Satur.
3. 20.
- Ficorum genera plura, & de puerorum
ludo, Cælius 18. 9.
- De philofycis, Cælius 13. 25.
- Ficos obesse uoci, Cælius 19. 14.
- Ficulneum lignum cuiusmodi, Cælius
18. 9.
- Fici folia cur dicantur thria & thrina-
cia, Cæl. Ibidem.
Thria quæ, Idem 3. 22.
- Ficus cur non icipitur fulmine, Cælius
18. 9.
- Phellax ficus, Cælius 11. 7.
Fici coluri, Cælius 3. 29.
- De Phytalo Athenienf, ficus inuentore,
Leoniceus 1. 59.
- Caprificus D. 1. 184. Plin. 23. 7. & 15. 19.
Grossi D. 1. 85.
- Caprificatio, Plin. 15. 19. Cælius 18. 9.
- Ficus Aegyptia & Cypria, Plinius 13. 7.
- Ficus Indica, Plinius 12. 5.
- Fraxinus D. 1. 110. Plin. 24. 8. De fra-
xino, & genera eius 4. Plin. 16. 13.
G.
- Galla D. 1. 148. Plin. 13. 21.
Galla ilicis, Plin. 24. 4.
- Glans D. 1. 145. De fagina glande, re-
liquis glandibus, & carbone, et pastu
porcorum, Plin. 16. 6. Vide supra in
partibus arborum.
- Gossampinum, Plin. 12. 11. Vide supra
in herbis Gossipium.
- De Guaiaco uel ligno sancto, Huldry.
Huttenus, Alfonsus Ferrus, & quot-
quot de morbo Gallico scripserunt.
Quod uinum in exhibitione ligni In-
di coquunt, Hieron. Cardanus er-
rorè 87. ex 100.
H.
- Hedera, uide supra in Herbis,
I.
- Ilex D. 1. 146. Illici esse similem quid
sit, Cælius 9. 22.
De cocco ilicis, & galla & uisco, pilu-
lis, glande, Plinius 24. 4.
- Aquifolia, Plin. 24. 13. De cocco
uide supra inter herbas.
- Viscus ilicis, Plin. 24. 4. Crinit. 10. 6.
- Iuniperus magna, D. 1. 120. Plin. 24. 8.
Alia est parua, inter herbas posita, F.
L.
- Labrusca, uide Vitis syluestris.
- Larix Plin. 16. 10. & 16. 40. F.
- Laricis natura mirabilis, Larignum, &
larigna pix, quæ uulgò larga dicitur,
Cælius 10. 10.
- Laurus D. 1. 107. Plin. 23. 8.
De lauro genera 13. Plinius 15. 30.
- Lauri bacca D. 1. 108. Laurinū oleum,
Plin. 23. 4.
- Laurus tacita cur; Item cur lauro uteren-
tur uaticini: lauri contra uenenū uis:
laurus ubi comperta: daphnides: de
puella Daphne, Cæl. 5. 7. Daphne
in laurum, Ouid. Metam. lib. 1.
- Lentiscus D. 1. 88. Plin. 15. 26. & 24. 7.
Mastiche D. 1. 89. Plin. 12. 17.
- Lotus arbor D. 1. 173. Plin. 24. 2. & 13.
17. De faba Græca siue loto, idem
16. 30.
De loto arbore, in quam obruebatur
Vestaliū capilli, Plinius 20. 5.
- De loto arbore, super qua deus locaret̃
aliaq̃ non iniucunda obiter de loto
capillata, Crinitus 20. 4.
- De loto, Tzetzes 6. 74. Lotos nym-
pha in arborem, Ouid. Metamorph.
lib. 9.
M.
- Macer D. 1. 112. Machir, Plin. 12. 8.

- Malus D. 1. 161.
 Pomorum omnium genera & natura,
 Plinius 15. 9.
 De generibus malorum 29. Plin. 15. 14.
 De carnosis pomis, Plinius 15. 24.
 De pomis feruandis, Plin. 15. 16.
 De coloribus & odoribus & natura po-
 morum, Plin. 15. 28.
 De generibus malorum & pyrorū, Ma-
 crobius Saturn. 3. 19.
 Cur malum arborem poëta appellarit
 ἀγλαόκαρπον: Empedocles autem ma-
 la ὑπέρφλοια, Plutarch. Symp. 5. 8. &
 Cælius 29. 23.
 Umbilicus pomorū quid, Cælius 15. 21.
 De philomelis & melomachia, Cælius
 13. 25.
 Pomarij, Cælius 28. 8.
 Pomatum uinum, Cælius 28. 29.
 De commendatione fructuum, Plinius
 15. 28.
 Mala dulcia, Melimela, D. 1. 163.
 Mala orbiculata D. 1. 164.
 Mala syluestria D. 1. 165.
 Mala Persica D. 1. 166. F. De Persico
 genera quatuor, Plin. 15. 12.
 Mala præcocia D. 1. 167.
 Mala medica, uide Citrea superius.
 Malum Punicum D. 1. 153. Cytinus,
 D. 1. 154. Malicorium D. 1. 155.
 Punica arbor magna, Aelian. in Varijs
 Græcis, fol. 5.
 De Punica malo et eius flore, Plin. 13. 19.
 Mala Punica an uentriculo noxia, Hie-
 rony. Cardanus Contradicientiū 3. 12.
 Mastiche, uide Lentiscus.
 Mespilus D. 1. 171. aliās 138.
 De mespilis & eorum generibus tri-
 bus, Plinius 15. 20.
 Morus D. 1. 182. F. Plin. 16. 29. & 15. 24.
 Cælius 25. 24.
 Mora ex albis nigra Pyrami & Thisbes
 sanguine effecta, Ouid. Metamorph.
 lib. 4.
 Myrica, uide in Herbis.
 Myrobalanus, uide Balanus myrepfica.
 Myrrha D. 1. 77. Myrrha Bœotica
 D. 1. 78.
 De myrrha & eius arboribus, Plinius
 12. 15.
 De generibus myrrhæ, & natura, & pre-
 tio eius, Plinius 12. 16.
 De myrrha, myrine, zygia refina, Cæ-
 lius 24. 22.
 Myrrha cur Aegyptiace dicañ bal, Cæ-
 lius 24. 22.
 Staete D. 1. 72. Cælius 24. 22.
 Myrrha Cinyre filia in arborem, Ouid.
 Metamorph. lib. 10.
 Myrtus D. 1. 157. Myrtus & genera
 eius 11. Plin. 15. 29.
 Myrtus satiua & syluestris, Plin. 23. 9.
 Myrtos cur nō importent in Floræ tem-
 plum, Plutarch. Problem. Rom. 19.
 De myrto coronaria iuxta Elpenoris tu-
 mulum, Leonicen. 1. 76.
 Myrtite uinū, Aelianus in Varijs Græ-
 cis, fol. 54. Myrtinum oleum, Plin-
 ius 23. 4.
 Myrtidanum, D. 1. 58. Plin. 23. 9.
 Myrtum syluestrem inter herbas qua-
 re in Rusco.
 Myxa, uide Serica.

N.

- Narcaphthon D. 1. 26.
 Nucum genera, Macrobius Saturnal.
 3. 18.
 Nux auellana D. 1. 181. F.
 Nux iuglans uel regia D. 1. 180. Plin.
 23. 8. & 15. 22. F.
 De nuce Elegia Ouidij. Caryinum
 oleum, Plin. 23. 4.
 Nuces ocellatae Tranquillo quæ, Ale-
 xander ab Alex. 3. 22.
 Nux pinea, uide in Pino.

O.

- Olearum genera, Macrobius Saturnal.
 3. 20. Cælius 12. 19.
 Olea *σιφω* apud Marcellinum, Cælius
 11. 5.
 Ptoma olearum. Olea cur antro Ithas-
 censi applantata, Cælius 12. 19.
 Trophæa prima ex olea, Ibidem.
 De oliua fonte, Cælius 5. 6.
 Quis oleam aut usum olei primus inue-
 nerit, Polydor. 3. 3.
 De cultura oliuarum, Plinius 15. 5.
 De seruandis oliuis, & quomodo facien-
 dum oleum, Plin. 15. 6.
 Oliuæ colymbades D. 142.
 De natura oliuæ & olei incipientis, Plin-
 ius 15. 5.
 De oleis, & folijs oleæ, flore & cinere: et
 de oliua alba & nigra, Plin. 23. 3.

Sanfa,

Sanfæ, Sanfarij, Marofferi, Aefacus, drupa, Cælius 12. 19.

De conuerfione foliorū in arbore olea brumali & folftiali die, Gellius 9. 7.

Natura olei, Plin. 15. 2. & 15. 4. Cælius 30. 25.

Oleum fictitium, Plin. 15. 7.

De oleo fcitu digna: Quæ dicantur præmiſſa uini, & olei in Plinio; Emendatur locus Ciceronis ex epiftolis familiar. Olei officinam quis excogitarit primus: Oleum uiride ac conditū; Oliuitates quatuor, Cælius 6. 6.

Oleum cur ſæpe & facile congelafcat, Gellius 17. 8.

Oleum cur in primis diaphanes & leue, Cælius 25. 16.

Cur mare oleo infufo dilucidum & tranquillum fiat, Plutarch. cauſ. natur. 12.

Cur poëta in alijs quidem liquoribus omnibus, ſuis utitur idoneis epithetis, ſolum autem oleum humidū uocat, Plutarch. 6. 9.

Oleum in ſummo cur optimum, Macrobius Sat. 7. 12. quæſtiuncula 7. & Plutarch. Sympoſ. 7. 3. & Cælius 28. 25.

Prouerbium, Amicus ut oleum plantis, Cælius pag. 11. 71. & Eraſ. in Chiliad.

Tithoreum oleum, Cælius 27. 25.

Oleum Omphacium, Plin. 12. 27.

De oleo natiuo in Diarbis Scythica gente, Leonice. 3. 84.

Amurca, amorge, Cælius 25. 18. Plinius 23. 3. & 15. 8.

Aridus oliuæ ramus in uiridem, Ouidius Metam. lib. 7.

¶ Olea fylueſtris D. 1. 140. Oleum fylueſtris oliuæ D. 1. 34. & 142.

Agrippæum quid, Cælius 12. 19.

De oleaſtri folijs, Plinius 23. 4.

Apulus paſtor in oleaſtrū, Ouidius lib. 14. Metamorph.

De oleaſtro Megarico, Leonice. 1. 77.

Olea Aethiopia D. 1. 143.

P.

Pala arbor, Plin. 12. 6.

Palma D. 1. 150. Plin. 23. 5. Cæl. 5. 6.

Palma Thebaica D. 1. 151.

Palma elate D. 1. 152. Plin. 23. 5.

Cur uictores omnes in ſacris certaminibus Græciæ palmæ ramum manu ge-

ſtarent, Leonice. 1. 68.

Quare cum inter ſacra certamina aliam aliud coronam ſibi uendicet, palma omnibus ſit communis; Et quare maximas palmæ glandes nicolaos appellant, Plutarch. Symp. 8. 4.

Nicolai cur dicantur, Cælius 5. 6.

De nicolais appellatis dactylis, Leonice. 1. 96.

De dactylo, Plin. 24. 19.

Quæ foliorum è palmis cura & uſus, Plinius 16. 24.

De palmis & natura earum & generib. Plinius 13. 4.

Cur arborum ſola palma contra impoſitum onus adſurgit, Plutarch. cauſ. natur. 32.

De ui atq; natura palmæ arboris, quod lignum ex ea ponderibus impoſitis renitatur, Gellius 3. 6.

De palmæ cerebro, Cælius 5. 6.

Spadix unde, Ibidem.

De palma fonte, baſis quid, palmam Aegyptijs annum indicare, Ibidem.

¶ Perſicum, uide Mala Perſica.

Perſica uel Perſea Aegypti, D. 1. 186.

Phœnicobalanus, Plinius 12. 22.

Picea D. 1. 86. Plin. 16. 10.

Quare picea & pinus, & ſi quæ his ſimiles ſunt arbores inſitionē non ferant, Plutarch. Symp. 2. 6.

Pinus D. 1. 86. Plinius 16. 10. Cælius 25. 2. Vide Picea.

De pineis, Plin. 23. 8.

Echepeuces quid, Cælius 25. 2.

Nucum pinearum genera quatuor, Plinius 15. 10.

Pityides D. 1. 86.

Cur pinus Neptuno & Dionyſio ſacra habita ſit; Et quod primum uictores in Iſthmijſ ludis coronabantur corona è pinu, deinde uero apio, nunc rurus è pinu, Plutarch. Symp. 5. 3.

Quod Herodotus parum uerè dixerit unam ſolamq; pinum arborum omnium caſam, nunquam denuo ex iſdem radicibus pullulare, Gellius 8. 4.

De tada, Plin. 16. 10. & 24. 7.

Pinaſter, Plinius 16. 10.

Coccalus, ſtrobiline reſina, conoſ, ſtrobilus, Cælius 20. 19.

De reſinis, Plin. 24. 6. Reſina liquida

- è pinu & picea, D. 1. 91.
 Physema pitynon, Ibidem.
 Atys in pinum, Ouid. lib. 10. Metam.
 De picis generibus & resinis, Plin. li. 14.
 Pix liquida D. 1. 92. Plin. 24. 7.
 Colophonía D. 1. 92. & 95.
 Pix sicca D. 1. 95. Spiffa, Plinius 24. 7.
 Spiffa pix quomodo fiat, Plin. 16. 11.
 Zopiffa D. 1. 96. Plin. 24. 7. & 16. 12.
 Palimpiffa D. 1. 95. Plin. 24. 7.
 Piffasphaltus D. 1. 98. Plinius 24. 7.
 Quibus modis fiât genera picis, & quomodo fiat cedriũ & spiffa pix, & resina quomodo coquatur, Plin. 16. 11.
 ¶ Pirum D. 1. 169. Plin. 15. 17.
 De piris, & infitorũ uarietate, Plinius 15. 15.
 De pyris, & eorum obseruationibus, Plinius 23. 7.
 Piri, piraſtri, Aelianus in Varijs Græ. fol. 22.
 Piraſter D. 1. 170.
 De piris fylueſtribus Plutarch. Proble. Græ. 51.
 Piſtacia D. 1. 79. Plin. 23. 8.
 Platanus D. 1. 109. Plin. 24. 8. Xerxes platanũ amauit, Aelianus in Varijs Græ. 9. Platanus quãdo primum in Italia, Plin. 12. 1.
 De platano Cypria, & quercu Sybaritica, quarum folia decidua non erant, Leonicen. 1. 79.
 Prouerbij ratio, Platano ſimilis: de platano pluſcula & platanifto, Cælius 25. 1. Platanos uas, Ibid.
 Chamæplatanus, Plin. 12. 2.
 Poma, uide in Malis.
 Ponticum arbor, Cælius 13. 29.
 Populus alba D. 1. 111. Plin. 24. 8. De populo tria genera, Idem 16. 23.
 De populo Acheruntia, Leonicen. 2. 61.
 Ignoraſſe populũ arborem Auicẽnam, cum ex ambigua eius de illa ſententia, tum etiã quod calidam eſſe in ordine tertio ſtatuit, colligi, Fuchſius Paradox. 1. 20.
 Heliades in populos, Ouidius lib. 2. Metamorph.
 Populus nigra D. 1. 115.
 Prunus D. 1. 176. Plin. 13. 10. F.
 De pruno genera undecim, Plin. 15. 13.

Q.

Quercus D. 1. 144. F. De hoc, Non enim à quercu tu es, neque ex petra, Tzet. 9. 686. Querna corona cur donabatur, qui ciuem in prælio ſeruauaſſet, Plutarchus Proble. Rom. 92.

S.

Salix D. 1. 139. F. De ſalice & uilifibus, Plin. 24. 9. Salix Amerina, uide in Vitice. De ſalice, genera eius octo, & quæ præter ſalicem ſint utilia ligaturis, Plinius 16. 38.

Sambucus D. 4. 184. F. Vide ſupra inter Herbas & frut.

Sarcocolla, D. 3. 98. Plin. 24. 14.

Serica. Iuiubas & ſebeſten fructus, quos Græci pariter atq; Latini ſerica & myxas uocant, ad uſus medicos, contra Auicennam & uniuerſam Arabum ſcholam, planè inutiles eſſe, Fuchſius Paradox 1. 27.

Setanium, uide Mepſilus.

Siler, Plinius 24. 10.

Silica arbor apud Gelliũ, Cælius 17. 8.

Siliquæ arboris fructus D. 1. 160.

De ſiliquis, Plin. 15. 24. 23. 8.

Ceraunia ſiliqua, Plinius 13. 8.

Smilax, uide Taxus.

Sorba D. 1. 175. Plin. 15. 17. F. Sorborũ genera quatuor, Plinius 15. 21.

Staphylodendros, Plin. 16. 16.

Stryax D. 1. 79. Plin. 24. 6. & 12. 25.

De enhæmo & ſtrobis & ſtyrace, Plinius 12. 17.

Suber, Plin. 16. 8. & 24. 4. De phellis, phelleis, & phelletis: Qui phellopedes, Phelon, phelodrys, Cælius 7. 17.

Sycomorus D. 1. 183.

T.

Tala arbor, Cælius 18. 31.

Tamarix, uide Myrica ſuperius inter Herbas & frut.

Taron, Plin. 12. 20.

(24. 13.)

Taxus, ſmilax, D. 4. 83. Plinius 16. 10. &

Terebinthus D. 1. 90. Plinius 13. 6. & 24. 6. Aelianus in Varijs Græ. fol. 22.

Thus D. 1. 81. De thure, eius natura, arboribus & generibus thuris, Plin.

12. 14. Thure quando libari cœptũ, & quæ origo thuris, Cælius 12. 1.

Leucothoë in thuris arborem, Ouidius Metamorph. lib. 4.

Thuris

- Thuris cortex D. 1. 82.
 Thuris fuligo D. 1. 84.
 Thuris manna D. 1. 83. Crinitus 25. 7.
 Tilia D. 1. 127. (sic uertunt plarique, cum philyrea illic legatur, non philyra) Plinius 24. 8. F. De tilia genera eius duo, Plinius 16. 14. De Philyra & lemniscatis coronis, Politianus 1. 72.
 Tragacantha D. 5. 22. Plin. 13. 21.
 Trogetes arbor, Plin. 13. 16.
- V.
- Virga sanguinea, Plinius 24. 10. frutex opinor.
 Viscus ilicis, Plin. 24. 4. De uisco in ilice apud Virgilium lib. 6. Aeneid. Crinit. 10. 6. Vide supra inter herbas.
 Vitis alba & nigra, uide inter Herbas.
 Vitis syluestris D. 4. 193. Plin. 27. 7. Oenanthes medicinae, Plin. 23. 4. Oenanthinum oleum, Ibid. Vitis la-bruscae uua, Plinius 12. 28. D. 5. 5.
 ¶ Vitis fatiua D. 4. 1. F.
 In uitem, Florileg. Grae. lib. 1. sectione 2. Per uitas poena, de uite centuriali, Crinitus 22. 2.
 Vites in Asia haberi prohibitas ab imperatore Domitiano, Caelius 20. 11.
 Quare uites cum nimia ubertate lasciuunt, & minus feraces sunt, & aliquando exarescunt: cuius rei causam quidam in syderationis morbum referunt, Plutarchus caus. natur. 30.
 Vitis unde nata, Caelius 5. 12. De cultu uitium & uino multa uide lib. 13. in rerustica.
 Vitis inuentio, uinum unde, Caelius 16. 3. In uinum, Florileg. Grae. lib. 1. sect. 59.
 Quis primitus uites, & usum uini repererit, & uino aquam miscuerit, Polydorus 3. 3.
 Vini laus, Caelius 30. 36.
 Vinetum Caroli Stephani.
 De uino, Rufus; & Problemata Aristotelis sect. 34.
 De uino quaedam ex Athenaeo uertit Stephanus Niger.
 Bacchus in uua, Ouid. lib. 6. Metam.
 De uino ac primu de repertoribus eius, Raph. Volater. lib. 32.
 Epiphyllides quid, Caelius 7. 6.
 Pinon uinum, & brython, ac parabia; Caelius 7. 16.
 Vinum cirrhum & uermiculum, Caelius 28. 30.
 Vini nigri inuentio, Caelius 26. 33.
 Vinum modo nigrum fuisse ueteribus, Caelius 26. 18.
 De philobotryis, Caelius 13. 25.
 Vini praemissa quae in Plinio, Cael. 6. 6.
 Lixiuuum uinum, herpis uinum cur, & protropon, Caelius 28. 34.
 Vinum cur Graecis dicatur *divos*, uini utilitas, Oenisteria quae intelligantur, Oenopipas quid, Caelius 13. 11.
 Qui uini usus antiquis, & de uinis antiquorum, Plinius 14. 14.
 Quod sit uini ac musti interstitium, Caelius 28. 37.
 Vinum medium quod sit, item cenogala, Ibidem.
 Vindemialis latitia, Caelius 28. 30.
 De uini obseruatione Romulo rege posita, Plinius 14. 13.
 De liberalitate Caesaris in uino, & quando primum quatuor genera uini posita, Plin. 14. 16.
 Vino aquam quis miscuerit primus, Caelius 7. 15.
 Apiana uua quae muscatula, Cael. 23. 35.
 Bifera uitis, Plin. 18. 22.
 Vuae D. 5. 3.
 Vuae passae D. 5. 4.
 Vua passa quid, Aloisius Mundella epistola 2.
 Ingens miraculum rerum, quae in Germania et in Britannia, tam ex uitibus quam fluctu maris proueniunt, Alexander ab Alexand. 4. 9.
 De uini uiribus, Paul. Aegineta 1. 95. Vide in Ebrietate in Ethicis.
 Super uini natura pluscula, Caelius 30. 25. Plin. 14. 6.
 De uini natura, & eius facultate alendi & medendi, Ioan. Baptistae Confaloneri libri 2.
 De uini temperatura Ioan. Manardus libro 14. epistola 3.
 Vini usus, & nocumenta eiusdem insignia, Caelius 28. 28.
 Vini nocumenta in ieiunio, Cael. 25. 9.
 Vino quandoque uigilias induci, Caelius 28. 39.

- Vinum natura humidum est, Hieron. Cardanus Contradicentium 2. 7.
- An frigidum sua natura uinum sit, Plutarchus Sympof. 3. 5.
- De uini uiribus diuersis, Ibidem 3. 8.
- Vina cur frigida in Aegypto, Macrob. Satur. 7. 8.
- Qua ratione ætati cuiuslibet impertiendū uinum: à cibo an bibendum: facilius uini perfici nimitatem, quàm cibi: uinum meracius uigilias cōcinnare, memorabili exemplo pueri cuiusdā: pomatium uinum, Cælius 28. 29.
- Vinum albū leue, seu aquosum, an magis urinam prouocet: An rubrum nigro magis nutriat: Austerum an magis urinam prouocet: Album an tam in p̄spera quàm aduersa ualitudine magis salutare: Austerum an in syncope conueniat, Rubrū an flauo melius in tuenda sanitate: An omne uinum calidum, etiā si album sit, Hieron. Cardan. Contradicent. 1. 8.
- Cuiusmodi sit uinū à medicis aquosum, item oligophorum, & polyphorum, uinosum, caroticum, tenerum, lene, dux: lumentis arboribusq; dari solitum uinū: quod sit poëtæ uice equi, Cælius 28. 35. Vinum quod succida nolle lana pati, ibidem.
- Quibus rationib; probet Albertus mustum amplius inebriare quàm uinū: Musti impetuosi feruētis remediū, Cælius 28. 38.
- Quare mustū minime faciat ebrios, Plutarchus Symp. 3. 7. Cælius 28. 37.
- Odor ex uino præstantia, Cæl. 28. 34.
- Vinorum quorundam proprietates, Aelianus in Varijs Græ. fol. 61.
- Vinum insaniam peperit Apollodoro, Aelianus in Varijs Græ. fol. 71.
- Ex uino uaticinium, Crinitus 21. 3.
- De usu uini mulieribus interdicto apud Massilienses & Romanos, Leoniceus 3. 87.
- Vina cur rariùs congelascant, acetum haud ferè unquam, Gellius 17. 8.
- Cur uina aut nunquā aut rarerè congelascant, Macrob. Satur. 7. 12. quæstiuncula 13. Acetū nunquā, Ibid.
- Cur uini usus apud Italos mulieribus fuerit interdictus, & hac de re non uulgaris historia, Leoniceus 3. 88.
- Cur eadem potio meracior uidetur ieiunio, quàm ei qui cibum sumpsit, Macrob. Satur. 7. 12. quæstiuncula 8.
- Cur uinum defæcatum ualidius sit uiribus, sed infirmius ad permanendum: & tam bibentē citò permouet, quàm ipsum si manserit facile mutatur, Macrob. Satur. 7. 12. quæstiuncula 2.
- De face uini, sapes, aceti, Plinius 23. 2. D. 5. 123.
- Cur fæx in imo subsidit omnī, nisi mellis: quod solum facem in summū expuit, Macrob. Saturn. 7. 12. quæstiuncula 3.
- Vini facem esse illius robur, & consolidationem, unde & uinum tryga uocent Græci: colandi uini improbatio: an recte uinum dicamus eunuchum, castratumue: Laccus quid: laccopluti: daduchus, Cælius 28. 26.
- An conueniat uinum colare, Plutarch. Symp. 6. 7.
- Cur uitis uino, quod tamen in primis ex se sibi familiare habet, rigata arefcit, Plutarch. caus. natur. 31.
- Pithœgia quid, eētropias, eētrope: uinalia duplicia, *ἄλωκος* Bacchus: ambrosia, siue brumalia festū, brumus Bacchus, Meditrina dea, Prostaterius Apollo, Bochernus pro Pado, ambra, ambrosia item, Cæl. 28. 25.
- De uiribus & uineis, Plinius lib. 14.
- De uitium natura, & quibus modis ferant, Plinius 14. 2.
- De generibus uitium secundum locorū proprietatem, Ibidem ca. 3.
- Rursus de uitium generibus ca. 4.
- Insignia culturæ uinearum, ca. 5.
- Vina generosa, Plin. 14. 7. Transmarina, Ibidem ca. 8. De uino, quod uocatur bixon, genera septem, ca. 9.
- De dulciū generibus quatuordecim, ca. 10. De deuterijs & secundarijs, uini genera tria, ca. 11. Quæ nuper in Italia generosa uina esse cœperint, ca. 12.
- Canterij notio multiplex: Compluuiate uites, pedata seu characata: quid charax, canterius, & quid tradux: Senecæ locus illustratur: Canterino ritu somniare quid; Viticula, Cæl. 8. 4.
- Vuarum

Vuarum genera, Macrobi. Satur. 3. 20.
 Vinum saporibus sibi ex terra adoptare,
 de Arcadico uino mira, Cælius 28. 36.
 Quare uino affundunt marinam, & pi-
 scatoribus oraculū datū aiunt, quod
 iubeat Bacchum in mare mergendū;
 Qui uero procul à mari habitant, gy-
 plum è Zacyntho torrentes iniicere
 consueuere, Plutarch. caus. natur. 10.
 Mari Dionysium demergere, quid sit:
 Cur uino immisceat maris aqua, Cæ-
 lius 26. 8.
 Quibus generibus musta condiantur,
 Plinius 14. 20.
 Quare uini quidem medium, olei autē
 supremū, mellis uero imum præstet,
 Plutarch. Sympos. 7. 3. Cælius 28. 25.
 Vinum in medio cur optimum, Macro-
 bius Satur. 7. 12.
 Vinum uetustissimum cur optimū, Ma-
 crob. Sat. 7. 12. quæstiuncula 4.
 Cur mustum, cum frigus dolia, quibus
 continetur, occupat, dulce diu perma-
 net, Plutarch. caus. natur. 27.
 Frigoris uini mustum diutius seruari dul-
 ce, Cælius 28. 39.
 De medicinis uuarum recentium, & far-
 mentis uuarū, & uinaceis, & de uua
 theriace, & de uua passa, & astaphi-
 de, &c. & mustis, & uini generibus
 Plinius 23. 1.
 De uuis seruandis, Plinius 15. 17.
 De apothecis, & de uino Opimiano, Pli-
 nius 14. 15.
 Prodigiosa genera uini, Plin. 14. 19.
 Quibus uinis ad sacra uti fas non sit, Pli-
 nius 14. 20.
 De uinis fictitijs, Plinius 14. 17.
 Vina laudata aut factitia, Raph. Vola-
 terran. lib. 32.
 Schedium uinum, Cælius 28. 39. Vi-
 num pendens & doliare, Vinariorū
 corpora quæ intelligantur, Ibidem.
 Vinum myrtite Aelian. in Varijs Græ.
 fol. 54.
 Factitia & cōdita uina cum diuersis her-
 bis, &c. uide apud Dioscoridem lib. 5.
 & passim apud medicos.
 Vini apud Græcos species: de myrite ac-
 polio in primis, Cælius 13. 11.
 Vina Græcanica diuersa, Aelianus in
 Var. Græ. fol. 54.

Troezenij uini pprietas, & Achaici; Mo-
 nobasites uinum, quod Maluasiū;
 Vini symphonix tres, Cælius 28. 39.
 De generosis circa Lampfacum uinis,
 Leoniceus 3. 86.
 Vinum Samagorium, Cælius 28. 6.
 Psias, psithia uitis, quæ pramnia, Cæ-
 lius 19. 15.
 Sapa, & sapæ fax, Plinius 23. 11.
 ¶ Super aceti natura pluscula, Cælius
 30. 25.
 Fax aceti, Plinius 23. 11.
 Acetum scyllinum & oxymel, Ibid.
 ¶ Uimus D. 1. 96. Plin. 24. 8. Uimi gene-
 ra quatuor, Plinius 16. 17.
 Vnedo, uide Arbutus.
 Volubilis maioris facultates Auicennā
 cum hederæ proprietatibus confun-
 dere, Fuchsius Paradox. 1. 18.

TITVLVS IX. DE ANIMA,
 in partes aliquot diuisus, secundum diuersos sensus, &
 alias anime facultates. Et primum qui de anima in-
 tegros libros suos, aut in Aristotelem commenta-
 rios, aut inter cætera aliquid in genere
 de anima scripserint.

Aristotelis de anima libri 3. Græci &
 Latini Io. Argyropylo interprete.
 In eisdem commentarij Simplicij (ex
 quibus breuem enarrationem Græ-
 cam Iacobus Schegkius decerpfit)
 & Alexandri Aphrodisiensis, quos
 Donatus Latinos fecit; uide Tomo
 1. Item Io. Philoponi, & Nicephori
 Blemmidæ.
 In eisdem paraphrasis Themistij Her-
 molao Barbaro interprete; & alia So-
 phronij. Vide supra qui scripserint
 in tota Aristotelis physica.
 Metaphrasis & epitome librorum Ari-
 stotelis de anima, sine fine & princi-
 pio, apud Diægum Hurtadum Cæsa-
 reum hoc tempore oratorem Romæ.
 Author incertus in primum & secundū
 de anima, Græce extat Romæ in Va-
 ticana Bibliotheca.
 In libros 3. de anima docti & copiosi Cō-
 mentarij Latini Iacobi Schegkij.
 In eisdem & Auerroys commentarios,
 Augustinus Niphus.
 In Aristotelē de anima paraphrasis Bas-
 siani Landi; & Compendium quodæ-

D E P H Y S I C I S

- dam Io. Loniceri. Quaestiones Guidonis Perpiniani, Alphonsi Toletani, & Domini Flandrensi. Annotata Matthæi è Boue. Cōmentarij Thomæ de Vio, Ioan. de Ianduno, & Apollinaris Offredi.
- In librum tertium Aristotelis de anima Commentarius Fr. Vicomercati.
- ¶ De anima & dæmone Proclus, interprete Marsilio Ficino.
- De anima Vdalricus de Argentina, Albertus Magnus, Paul. Venetus; Gregorius Neocæsariens. & Philippi Melanchthonis libri 2. et Gregorius Nyssenus lib. 2. operis de philosophia uel homine: & de uiribus animæ, eiusdē operis libro quarto.
- Multa de animæ facultatibus Cl. Galenus in Opere de Hippocratis & Platonis placitis; uide Tomo 1.
- Proœmium in Theophrastū de anima, Marsilius 9. 7.
- De anima Iamblichus 183. 5. Basil. editio nis Lat. & Plutarchus de placitis 4. 2.
- De anima libros quarta Enneas Plotini complectitur; nempe de animæ essentialibus libros 2. De animæ dubijs libros 3. Immortalitate librum 1. De animæ in corpora descensu. Vtrum omnes animæ una sint. De sensu atq; memoria.
- De anima Ge. Valla, Io. Lodoici Viuis libri 3. Ioan. Monhemius, Antonij Gallii libri, Viti Amerbachij libri 4. Liber Heliazer Garnozēsis Hebræi; Itē Auicebron, Honorius, & M. Aurelij Cassiodori liber.
- Melchioris Parmenē, dialogus de anima Italicus.
- De anima Aelian. in Varijs Græ. fol. 17. S. pater Maximus, Antonius Mon. Melissæ lib. 1. Sermones 55. Ambrosius Tarvisinus.
- De animis uerba Mercurij Aegyptij, Crinitus 9. 11.
- De anima liber 6. naturalium Auicennæ.
- De anima quaestiones 15. R. Abdia.
- De ratione animæ Augustini liber Tomo 4.
- De animo & cogitatione, T. Lucretius lib. 4.
- De animo et halitu animalium, Plin. 11. 52.
- Speculum animæ Henrici de Hassia.
- Anima quid, Marsilius 2. 82.
- De anima idem, 1. 95.
- Animus, Petrus Lagnerius, Octavian. Mirandula ex poetis: & Lumen animæ parte 2. ca. 10.
- De anima Manip. florum, Octavian. Mirand. Lumen animæ parte 2. ca. 9. & cap. 22.
- De anima & actu sine corpore, Aurel. Augustin. epistola 100.
- De natura animæ Aurel. Prudentius, Guilhel. Abbas, Julianus Toletanus.
- Animæ natura & officium, Marsil. 1. 106.
- De ratione animæ Paulus Orosius.
- De anima opiniones ueterum apud Aristotelem libro 1. de anima.
- In res animatas Problemata Aristotelis, seccione 3.
- ¶ Anima in se habet species omnes diuinas atque naturales, Proclus in Alcibiad. 453. 46. Basil. edit. Lat.
- Animam non esse tabellam literis uacua, Cælius 20. 9.
- De hoc, In aureis autem animæ tabulis, Tzetzes 12. 406.
- Duas esse quodammodo in nobis animas, Cælius 21. 11.
- Homo uerus quid sit, ex Platoniorum sententia, Cælius 21. 11.
- Animam esse hominem qui ponunt, coniungunt utile iusto, Proclus in Alcibiad. 457. 49. Basil. edit.
- Anima est quisque nostrum, Ibid. 453. 46.
- Homo quisque uel ut simpliciter anima, uel ut anima utens corpore consideratur, Ibidem 385. 5.
- Naturæ nostræ cognitio, Ibidem 376. 16.
- Animæ perfectiores sublimioribus dijs demonibusque circa illos accommodatae fuerunt, atque uicissim, Ibid. 415. 23.
- Omnis hominum dignitas ab anima est, quæ uehiculum est ad Deum, & imago mentis. Spiritus corpora præparat ad animæ susceptionem. Pythagoræ, Platonis, Aristotelis, opinio de anima: de entelechia quæpiam. An per accidens corpori anima insinuetur, Cælius 2. 22.
- An fuerit ante corpus, Ibidem.
- De animæ humanæ compositione & harmonia, Agrippa 2. 28.

- Animam esse organum Dei, Cælius. 1. 6.
 Secundum Platonē una in homine anima est, tres in anima una vires, Marsilius 2. 100. epistola, in capita aliquot diuisa.
 Animæ natura qualis sit per se: vitia an extrinsecus inuehantur, Cælius 6. 10.
 Inesse animis humanis scientiarum thesauros latentes, iuxta Platonem: Cur Musæ Iouis & Memoriam dicantur filia: Quomodo à quibusdam reluitur Platonis opinio, Cælius 3. 4.
 Animæ humanæ potentia mira, Cælius 3. 6.
 De humanæ animæ potestate, in mente, ratione, & idolo, Agrippa 3. 43.
 De animabus humanis, Guilhelmus Parisiensis.
 De animis durabus in homine, Cæl. 2. 23.
 Animi nomē quotupliciter accipiatur: & quomodo mens homini cum syderibus communis esse dicatur: tum uaria de animi natura sententiæ, Macrobius in Somn. 1. 14.
 Quod sit animæ idolum, item quæ imago & umbra, Cælius 2. 24.
 Quando purgamus lucē cœlestem, primo reperimus animam, deinde angelum, Marsil. Fic. 2. 76.
 De anima senis, Io. Lud. Viues.
 Spiritus corpora præparat ad animæ susceptionem, Cælius 2. 22.
 Spiritus & anima an differat, Cæl. 2. 32.
 De animæ & spiritus discrimine, Constantinus Afer, et Albertus Magnus.
 De spiritu, corpore, & anima, Io. de Inzagine.
 Animum atq; animam, unam ex se naturam conficere: sed animi esse dominatum, Lucretius lib. 3. Deinde utrūq; corporea natura dicit constare.
 Animus & anima quo discernunt, Cælius 2. 23.
 Lux in anima, Marsilius 2. 81.
 Animam esse Dei ciuitatē, Christi sponfam, spiritus sancti templum, Cæl. 3. 3.
 De entelechia quæpiam, Cælius 2. 22.
 Defensus à calūnia Cicerō super enarrata uī noui uocabulī apud Aristotelē quod sit Entelechia, Politianus 1. 1.
 Dialogus de entelechia spiritus Martini Cuneatis.
 Animi naturam simplicem non esse, sed è quatuor constare naturis, Lucretius libro 3.
 Quo pacto diuersæ quatuor animi naturæ simul mistæ, unam ex se naturam creent, Ibidem.
 Animum è minutissimis corporibus constare affirmat, Ibidem.
 Elementis quomodo cōueniat cum anima & sensibus & morib. Agrip. 1. 7.
 Beatitudines animæ, Vincētius 2. 4. 4.
 Dæmones primi animas dñs proprijs copulant, Proclus in Alcibiadē 399. 12.
 Cur Plato dixerit Aiakis animam uicesimam ad sortem uenisse, Plutarchus Symp. 9. 5.
 Zamolxidis doctrina de animæ medella, Cælius 7. 7.
 Anima per acquisitam scientiā fit menti similis, per duplicem ignorantiam materiæ, Proclus in Alcibiad. 430. 35. Basil. editio. Lat.
 De anima, an corporea, & quæ eius essentia, Plutarch. de Placitis 4. 2. & 3.
 An Homerus animam putarit corpoream, Cælius 2. 32.
 De animæ substantia libri 3. Claudiani Mamerti Viennens.
 De essentia animæ, Plotinus Enneade quarta.
 Mala corporis non pertinent ad animā hominēq; Proclus in Alcibiad. 471. 56. Basil. edit. Lat.
 Animum certam esse hominis partem, Lucretius libro 3.
 De quantitate animæ, Aurel. August.
 An omnes animæ una sint, Plotinus.
 Quod non sit unicus hominum intellectus cōtra Auerroēm, Marsilius 1. 39.
 De ordine animastico atq; heroibus, Agrippa 3. 34.
 Animum nostrum etiā dæmonē nuncupari, Cælius 2. 9.
 Dæmones alios non esse præter animas nostras à corpore solutas, cōfutat, Proclus in Alcibiad. 397. 10. Basil. edit. Lat.
 Dæmones sunt animæ quædam prodeuntes ex tota anima, id est, ex ipsa animarum idea, Marsil. Fic. 8. 94.
 Septem circa animā septenarij, Marsil. Fic. 2. 48.

- Quid sit lumen in anima, Idem Marsil. 2. 101.
- Heroës, animæ, & daemones quo differant, Iamblichus 203. 18. Basil. edit. Lat.
- De principijs animæ Thom. Aquinas.
- De origine animarū, Hieronym. Strid. Tomo 2. Diui Augustini libri 4. Tomo 7. operum eius: (uide fol. 122. Tomo 1. nostro.) Item epistola 27. & rursus 157. De eadem, Io. Gastius ex Augustino.
- Animam à Deo pingi, Cælius 3. 7.
- Animam rationalis à primo opifice mundi: irrationalis à dijs iuuenibus: ideo illa est hac nobilior, Proclus in Alcibiad. 414. 22. Basil. edit. Lat.
- Trinitatis uestigium animæ impressum, Cælius 2. 17.
- Animam esse ad totius sapientiæ imaginem factam, Cælius 3. 6.
- De animæ generatione quam Plato in Timæo describit, Plutarchi liber.
- Cur per cancrum anima descendere, per capricornum ascendere dicatur, Cælius 2. 23. & Porphyrius in quæstionibus Homeris.
- Animam quomodo ex superiori mundi parte ad inferna hæc delabatur, Macrobius in Somn. 1. 12.
- Per quas cæli plagas animæ descendunt atq; ascendunt, Marsilius 10. 31.
- Ascensus animorum, Marsilius Fic. 6. 28. 13.
- De animæ in corpora descensu, Plotinus Enneade quarta.
- Descensus animorum, Marsil. 6. 13.
- Animam à corpore separatam esse, Proclus in Alcibiad. 459. 51. Basil. edit. Lat.
- Errare Democritum, qui ita corpus animo neciat, ut singula quæq; animi primordia, singulis quibusq; corporis primordijs apponat, Lucretius libro 3.
- Corpus atq; animum ita coniuncta esse, ut neq; esse neque sentire quicquam unum absq; altero possit, Ibidem.
- Errare illos qui animo sensus attribuunt, neq; corpus sentire opinantur, Ibid.
- De anima humana, & per quæ media iungantur corpori, Agrippa 3. 37.
- De affectionibus corporis, & an condoleat nec ne illi anima, Plutarch. de Plac. 4. 23.
- Quod anima hominis corporis angustijs teneri non potest, Seneca lib. 7. epistola 58.
- De uniõe corporis & animæ, Alphan. 9.
- Quid sit animam è corpore segregare, Cælius 2. 23.
- Corpus nostrum ab anima fieri luminosum, Cælius 3. 6.
- Dolores omnes ex amore animi erga corpus nascuntur, Marsilius 7. 45.
- Animam in corpore dormit, somniat, delirat, ægrotat, Marsil. 6. 66.
- Quomodo patiatur anima, ex Platoniorum doctrina, Cælius 10. 9.
- An possit anima ignibus torqueri, Ibidem 10. 10.
- Pythagoræ metempsychosis, Ouid. Metamorph. lib. 15.
- De animarum transitu in corpora diuersa, Cælius 6. 13.
- Cur traditū animas transire in bestias, Cælius 9. 21.
- De animæ excellentibus uiribus, Vincentius libro 28. Speculæ naturalis.
- De animæ tribus facultatibus, quomodo à Platone in Rep. tribus chordis, mesæ, hypatæ, & netæ comparentur, Plutarch. Platonic. quæstionum 8.
- De animi potentijs Plutarchus, Cl. Cælestinus, Augustinus de Anchona.
- De uiribus animæ, Gregorius Nyssenus libro 4. operis de philosophia seu homine.
- Animæ distributio secundū potentias, Cælius 2. 23.
- Animæ officia tria, Ibidem.
- Animæ facultatū copiosa diuisio ex Thoma & Auerroï, &c. in Polyanthea.
- Dotes animæ, Vincentius 2. 4. 2.
- Animæ proprietates aquis comparat, Carolus Bouillus in epistolis.
- Cur anima uires suas magis in parte ista promat quàm illa, Cælius 2. 27.
- In quam primum corporis partem insinuetur anima, Cælius 2. 23.
- Cur in capite sedes animæ, Cælius 3. 22.
- Aram potentiarum animæ esse in capite, Cælius 20. 13.
- De partibus animæ, Plutarch. de Placitis 4.

- tis 4. 4. & Daniel Barbarus in Com-
mentario super quinque uoces.
- De animæ impressionibus uarijs, Vin-
centius libro 27. Speculi naturalis.
- An sint tantum duæ uirtutes in homine,
naturalis & animalis, Hierony. Car-
danus Contradicent. 1. 4.
- Spiritum plura significare: De animali
spiritu, uitali, naturali, Cælius 3. 13. &
Medici quidam in Isagogis suis.
- De tribus animorum uehiculis, Nico-
lai Leonici Thomæi dialogus.
- Anima est uehiculum ad Deum, Cælius
2. 22.
- Animarum uehacula, Proclus in Alci-
biadem 458. 50. Basiliens. edit. Lat.
- Vehicula animæ tria: Item quid animæ
idolum, & quid umbra: Maronis lo-
cus exponitur: Animas uiolenter pe-
reuntium posse hostes infectari, Cæ-
lius 17. 16.
- Dæmon non est particularis intellectus,
sed substantia differens ab intellectu,
posita in latitudine animarum, Pro-
clus in Alcibiad. cap. 15. pag. 404. Ba-
sil. edit. Lat.
- Quid animæ principatus, et qua in par-
te, Plutarch. de Plac. 4. 5.
- De duplici in nobis principatu, Cælius
25. 17.
- De animæ principatu, Iacobi Schegkij
liber.
- ¶ De animæ motu.
- Animam non moueri nisi per accidens,
Aristoteles multis passim argumētis
libro 1. de anima probat.
- De animæ motu, Plutarchus de Placi-
tis 4. 6.
- Anima libero motu se ducit, sibi bonum
præbet, se purgat, se erudit, etiã quan-
do aliunde erudiri uidetur, Proclus
in Alcibiad. pag. 453. ca. 47. Basiliens.
edit. Lat.
- Anime stant mobiliter, angeli stabiliter,
Deus est ipse status, Marsilius Fic.
2. 19.
- Anima per se mouetur, corpus aliunde:
sed propter mutuam commercium al-
ter alterius conditionem subit, Pro-
clus ibid. pag. 458. cap. 41.
- Duos esse in nobis motus, Cælius 7. 1.
- Animum tenuissimis & celerrimis mo-
ueri simulachris, Lucretius lib. 4.
- ¶ De animæ uegetatiua, & uitali.
- Vegetatricis animæ munus triplex, Cæ-
lius 2. 25.
- Altricis facultatis organa duo, item mu-
nia 4. Cælius 2. 25.
- De anima uegetatiua & sensitiua, Ari-
stoteles lib. 2. de anima.
- De uegetatione & auctu, Plutarchus de
Placitis 5. 27.
- De anima uitali & animali, Vincentius
lib. 25. Speculi Natur.
- De uitali facultate ex Auicenna, Cælius
2. 26.
- De naturali facultate ex eodem, Ibid.
- De nutrimento & nutribili, Albertus
Magnus.
- Demutatio in sanguinem quomodo ab-
soluatur, Cælius 30. 7.
- Embryo quando infundatur anima, Cæ-
lius 2. 32.
- Vita proprie naturalis animæ non est in
corpore terreno, sed sublimi, Proclus
in Alcibiad. cap. 43. pag. 449. Basil.
edit. Lat.
- Potus an exeat per pulmonem, Plutar-
chus Symp. 7. 1.
- Vnum esse hominem inter omnia ani-
mantia, qui calidis in potu utatur, Cri-
nitus 23. 14.
- Chylus & chilus, Cælius 5. 2.
- An cœlestia nutriantur, Cælius 1. 13.
- Qui diu uixerint citra ullum omnino ci-
bum, Cælius 13. 24.
- Vnde appetentiæ animalibus fiant &
uoluptatis, Plutarchus de Plac. 5. 28.
- Quare appetentiores cibi reddamur cir-
citer autumnum, Plutarchus Symp.
2. 2.
- Autumnalis appetentia in prouerbio,
quam habeat rationem, Cælius 30. 23.
- Cur qui auidius uorant facilius satias
capiat, quam qui eadē quietius ede-
rint? Macrobius Saturn. 7. 12. quæsti-
uncula 10.
- Vtrum defectus pariat famem & sitim,
an pororū transformatio aliqua, Plu-
tarchus Symp. 6. 2.
- Quo distinguatur bulimos à canino di-
cto appetitu, unde dicatur bulimos,

- & quid cenangia; fames uniuersa & uaccina; citta, Saguntina fames, Cælius 26. 1.
- Canina fames cur dicatur, Cælius 25. 9.
- Efuries, Vincentius 1. 4. 9.
- Fames, Brusonius 2. 41. Octauian, Mirandula.
- Rheginorum ieiunium dum Tarētinis uictum mitterent, Aelianus in Varijs Græ. fol. 31.
- Iracundia ieiuna ex adagio quæ sit, Cælius 29. 19.
- Cur eadem potio meracior uidetur ieiuno, quàm ei qui cibum sumpsit? Macrobius Satur. 7. 12. quæstiuncula 8.
- Vini nocumēta in ieiunio, Cælius 25. 9.
- Qui diu uixerint citra ullum cibum, Cælius 13. 24.
- Famis patria, & famis descriptio, Ouidius Metamorph. lib. 8.
- Cur famescentibus crassescant pedes? Item famis euentus alijs scitu periculandi, Cælius 13. 24.
- Periclis filij fame mortui, Aelianus in Varijs Græ. fol. 40.
- Fame laborantes ciuitates expurgandimos, Leonicen. 3. 106.
- De longa inedia, Agrippa 1. 58.
- Ieiunij ratio ex medicorum scitis; Quid Hieronymus de ieiunio, & Porphyrius; Encratitæ hæretici, qui & Seueriani, Cælius 27. 20.
- Sitis, Brusonius 2. 41. & Octauian, Mirandula.
- Sitis ratio duplex; Libycæ ferè cur æstate non bibant, Cælius 28. 33.
- Sitis cur amplius uexet quàm fames, Ibidem.
- Ieiuni cur magis sitiant quàm esuriant, Plutarchus Symp. 6. 1. Macrobius 7. 13. quæstione 1. Cælius 27. 18.
- Fames & sitis unde, Lucretius libro 4.
- Cur esurientes ubi biberint sedantur, sitientium autem ubi ederint sitis intenditur, Plutarch. Symp. 6. 3.
- Cur qui esuriens biberit, aliquantulum famem subleuat; qui uero sitiens cibum sumpserit, non solum non domat sitim, sed magis cupidinem potus accendit, Macrobius Saturn. 7. 12. quæstiuncula 9.
- Cur maior uoluptas est cum sitis potus extinguitur, quàm cum fames sedatur cibo, Ibidem.

¶ De sensibus in genere.

De anima sensitua, Aristoteles libro 2. de anima.

De sensu & sensorijs siue sensilibus, Aristotelis liber (primus inter ea, quæ uulgo Parua naturalia uocant) Græcus, & Latinus Pet. Alcyonio interprete. Vide Tomo 1.

In eundem commentarij Alexandri Aphrodisiæ (quos Lucillus Philalcheus transtulit, unà cum ipso Aristotelis textu, doctè quidem & eleganter;) & Cælij Calcagnini paraphrasis. Vide supra qui scripserint in tota Physica.

De sensu uel parte sensitua; aliàs, De sensu, phantasia, & intellectu, Theophrasti liber. In eundem expositio Prisciani Lydi Græca, & Latina Marsilio Ficino interprete.

De sensu & memoria, Plotinus Enneade 4.

Vnde sensibilis anima, quidq; eius principatus, Plutarch. de Placitis 4. 21.

De sensu & intellectu, Thomas Aquinas.

De sensibus externis & internis, Vincentius lib. 26. Speculi Natur.

De sensibus exteris ac intimis, ac mente, Corn. Agrippa 1. 61.

De sensualitate in primis parentibus, Lombardus 2. 24.

De quinque sensibus, Carolus Bouillus in epistolis philosoph. et Hermanus Schildis.

De sensu, Carolus Bouillus.

De sensibus, Melito Asianus.

De quinque sensibus externis, Io. Lud. Viues.

De quinque sensibus hominis, Thomas Haselbach.

De humanorum sensuum præstantia, Sabellicus lib. 10. ca. 9.

De sensuum quinque præstantia & commoditate, in præfatione super Alexandri Aphrodisiæ, cōmentario in Aristotelem de sensibus à se translato, Lucillus Philaltheus.

Cur tantopere sensibus afficiamur, atq; oculis præcipue, Cælius 14. 19.

Sensum

- Sensum non esse idem cum intellectu, Cælius 2. 32.
- Super sensibile est intelligibile, Marsilius Fic. 2. 15.
- Super sensum est intellectus, Ibid.
- De animali ui ex Auicenna, Cæl. 2. 26.
- Spiritum esse qui sensum efficiat, Cælius 2. 8.
- Sensuum comoditas & necessitas: Quibus insit sensus: Origo eiusdem: Quatuor esse quibus rerum apprehenditur cognitio, Cælius 2. 27.
- Sensuum alij naturales, alij animales, Cælius 1. 11.
- Sensus interiores 4. Cælius 2. 30.
- Sensus in mente qualis, Marsilius 2. 98.
- Deus nominatur sensus, Marsilius 2. 83.
- Quomodo fiat sensus, & prænotio, & rationis habitus, Plutarchus de Placitis 4. 11.
- De sensu cõmuni præcipue, Cælius 2. 30.
- Sensati qui intelligantur, Ibidem.
- Quæstiones de sensu agente, &c. Thomæ de Vio.
- De sensu agente, August. Niphus.
- De sensib. ætherei corpusculi mira, Cælius 17. 16.
- Vnus & præstantior sensus est in phantasia, quàm inferius, id est, quinque externis: longe præstantior in mente quàm in phantasia, Marsil. 2. 98.
- De sensibus sensibilibusq̃, Plutarchus de Plac. 4. 8.
- Veri nec ne sint sensus & uisa, id est, phantasia, Ibidem ca. 9.
- Sensilia, Qualitates primæ & secundæ, Vide superius post Elementa, Titulo 4.
- De sensu seu quinque sensibus & imaginatione intellectui subseruientibus, Carolus Bouillus.
- Quot sint sensus, Plutarchus de Placitis 4. 10.
- Quinque sensus in quinque nymphis, in Hypnerotomachia Poliphili.
- Sensus cur tantum quinque: Quatuor necessaria ut sentiamus: Animæ progressus nouem ad scientiæ plenitudinem, Cælius 2. 29.
- Ex quinque corporis sensibus duos esse cum belluis maxime cõmunes, Gellius 19. 2.
- De sensibus animalium, Plinius 10. 69.
- Qui præstantioribus sit sensibus præditus, habere item inferiores: sed non ediuerso, Cælius 2. 31.
- Sensibus abuti omnibus hominem tantum, Ibid.
- Quæ signa quales sensus excitent, Pontanus libro 4. de stellis.
- Nunquam decipi sensus circa ea quæ illorum sunt, sed errorem omnem ab animi esse opinione: Quin quod sensib. uideatur, id uerum esse, neque refelli posse, Lucretius libro 4.
- De sensuum erroribus, Cl. Cælestinus.
- Quisq̃ sensus attingit obiectum solum sibi conueniens, Marsilius 2. 102.
- De sensuum origine Aristotelis sententia: De medio duplici, quo sensus producit in actum, Cælius 2. 28.
- An in abiecta anima supersit memoria uel sensus, Cælius 10. 21.
- Quid de quorundam sensuum naturali defectione Aristoteles scripserit, Gellius 7. 6.
- Mens magis quàm sensus optatum finem consequi potest, Marsilius 2. 10.
- Sensus & rationis colloquium, Ioã. Artopœi.
- ¶ De uisu, coloribus, luce.
- De uisu oculiue acie, Hippocrates.
- De uisu, Brusonius 7. 19. Plinius 7. 21.
- De uisu, & quomodo uideamus, Plutarchus de Plac. 7. 13.
- Cognitio & reuerentia sui uisus omnium optima, Marsil. Fic. 1. 110.
- Quot exigantur ad uidendi rationem: de diaphano & lumine, Cælius 15. 1.
- De uis oculorum atq̃ uidendi rationib., Gellius 5. 16.
- Videndi ratio breuis, Cælius 3. 27.
- Huc pertinent etiam quæ superius dicta sunt de perspectiua & speculis, libro 6. Tit. 4. in Geometricis.
- Utrum uisus sine aëre intermedio possit perfici, Cælius 1. 7.
- Nil uideri absq̃ luce: Colores uariari per lucis diuersitate, Cælius 17. 7.
- An uisibiles tenebræ, Plutarch. de Plac. 4. 15.
- Cur è tenebris uideamus ea quæ in luce sunt, neq̃ idem cõtra fiat, Lucre. lib. 4.

- Simulachra quædam atq; imagines ab rebus mitti.
- Tenuissima natura cōstare imagines. Celerrime gigni. Celerrime moueri; Lucret. lib. 4.
- Visum causari ab imaginibus: & quomodo cum rem aliquam uidemus, quantum etiam ea absit uideamus, Ibidem.
- Cur cum singula quæq; simulachra uideri non possint, ipsæ tamen res perspiciantur, Ibidem.
- De quodam qui imaginem ante se propriam uidebat, Cælius 22. 26.
- Solis magnitudinem nō recte metiri Epicurum argumento oculorum: Sol oriens & occidens cur maior, Cælius 24. 12.
- Acutissimi uisus homo in Sicilia, Aelianus in Varijs Græ. fol. 48.
- Transitus repentinus à minimo lumine ad maximum: atq; à maximo ad minimum, aciem impedit, Marsilius Fic. 4. 41.
- Cur splendida oculos lædant, Lucretius libro 4.
- Cur quæ intuentur arquati fiant lurida, Ibidem.
- Vinolentorū accidentia ad uidendi spectantia rationem, Cælius 28. 33.
- Cur uinolentis dupla sese ostendant obiecta, curq; strabis natura id minus usu uenire cōpertum sit, Cælius 28. 24.
- Cur ea quæ quadrata sunt, rotunda procul intuētibus uideantur, Lucretius libro 4.
- Cur senes literas facilius legant eminus, Plutarchus Symp. 1. 8.
- De remoto uisa cur exigua, Plotinus.
- Cur in sole nobiscum uideatur moueri umbra, Lucretius lib. 4.
- Videndi ratio per lineas: Remus cur in aqua uideatur fractus: Iris quomodo fiat, & eiusdem colorum distinctio; de ophthalmicis nō nihil, Cælius lib. 22. ca. 25. & 26.
- Simulachra cur sub aquis maiora esse uideantur, quàm reuera sunt. Tum in uniuersum quomodo uisio fiat, susceptione simulachrorum quæ ab rebus in oculos promanant, an potius emissionem radiorum ex ipsis oculis, Macrobius Sat. 7. 14.
- Cur nostros motus sequi in speculis imagines uideantur, Lucretius libro 4.
- De speculis pauca, Cælius 3. 27. Vide supra lib. 6. Tit. 4. de catoptricis.
- De speciebus in speculis æditis, Plutarchus de Placit. 4. 14.
- Cur quæ in speculo uidentur imagines, ultra speculum esse uideantur, Lucretius libro 4.
- Cur in speculis ea quæ dextera sunt, læua uideantur, Ibidem.
- Cur imago è speculo in speculum refulet, Ibidem.
- Cur in inflexis speculis dextera uideantur simulachra, Ibidem.
- De fascinatione, Agrippa 1. 50.
- Cæcitas, Octavian. Mirand.
- Quo sensu tenebræ dicantur esse aliquid, & quæ dicantur nō esse aliquid, Lombardus 2. 12.
- De colore Problemata Aristotelis, sectione 10.
- De coloribus Aristotelis liber Græcus, ad Latinos à L. Cælio Calcagnino translatus: Pelegrinus Moretus, & Plutarchus de Placitis 1. 15. Vide supra libro 13. in Pictura, titulo 10. & libro 1. Titulo 12. par. 3.
- Sermones M. Frontonis & Phalarini philosophi de generibus colorū, uocabulisq; eorum Græcis & Latinis, Gellius 2. 26.
- Colorum nomina in Dialectica Philippi Melanch. in Genere qualitatis.
- De coloribus & odoribus & natura pomorum, Plinius 15. 28.
- De uisibilibus etiam et coloribus id esse, ut alia acra, alia iucunda sint uisui, Lucretius lib. 4. ubi de odore scribit.
- Colores uariari p lucis diuersitate, Cælius 17. 7.
- De maris coloribus ac epithetis uarijs, Cænopos in primis: Vinum nigrū fuisse ueteribus, Cælius 26. 18.
- Aquarum colores, Cælius 26. 16.
- An aqua sit coloris expers, colorum distinctio, Cælius 26. 8.
- An ignis sit coloratus, Cælius 25. 5.
- Balia ceruus, balius uetus, Cælius 13. 2.
- Batrachium, Cælius 16. 10.
- Batrachium unde ac puniceum, Cælius 28. 9.

- Carmesinus color, Cælius 8. 11.
 Coraxis color, Cælius 12. 5.
 Cirrhum uinū et uermiculū, Cæl. 28. 30.
 Cillium color, cyanus *κραιβίς* quid, Cælius 22. 32.
 Rosa prius alba, unde ruborem contraxerit; hyacinthinus color, Cæl. 27. 26.
 Iridis colorum distinctio, Cælius 22. 25.
 An iridis colores sint ueri, Idē 22. 30.
 De iridis coloribus, Idem 17. 7.
 Melinus color & giluus, Cælius 22. 32.
 De columbis melinis, Cælius 18. 31.
 Mustellinus color, Cælius 14. 18.
 Phæus color, leucophæus, Cælius 16. 10. & 23. 8.
 De spadibus, spadicij, hypospadij, Cæl. 9. 4. Baius color, baius, lbid.
 Spadix color qui, Gellius 2. 26.
 Spadices equi qui, & de hoc colore, Gellius 3. 9.
 Ceruos pēnas timere rubras, & cur tauri phœniceis iritentur, Cælius 16. 11.
 Niuus rubentis ratio, Cælius 18. 29.
 ¶ De luce, dialogus Alani Varenij.
 De natura luminis, Thomas Aquinas.
 Descriptio luminis uisibilis, Marsil. 2. 103.
 Aliud lumen est, aliud calor, atq; lumen antecedit calorem, Marsil. 2. 109.
 Risus cœli ex luminum gaudio proficiscens, id est, lumen omnia fouet atq; delectat, Marsilius 2. 108.
 Cur quædam collucere in tenebris uideantur: Miracula quorundam ex se lumen fundentium, Cælius 15. 5.
 Lux in elementis, cœlo, anima, angelo, Deo, Marsil. 2. 81.
 Lumen esse cœlestium uirtutum uehiculum, Cælius 20. 5.
 Lumen uisibile, rationale, intelligibile, diuinum, Marsilius 2. 106.
 De differentia uisibilis lucis & inuisibilis, Marsilius 2. 82.
 Mentem esse uice luminis & uisus, Cælius 2. 23.
 De luce Dei, Marsilius 2. 79. & 8.
 Deus est lumen luminum, Marsil. 2. 54.
 ¶ Cur mare dulcibus aquis pellucidius, Cælius 26. 9.
 Oleum cur in primis diaphanum & leue, Cælius 25. 16.
 ¶ De auditu.
 De auditu, Plutarchus de Plac. 4. 16. Plinius 7. 22. Brusonius 1. 17. Lumen animæ Tit. 51.
 De auribus Problemata Aristotelis, sectione 13.
 Aures & auditus, pharetra.
 Auditum uisu præstare, Io. Ferrerius.
 Auditum & olfactum esse piscibus, Plinius 10. 70.
 Quomodo audiant odorenturue, quæ sensorijs eiusmodi non sunt prædita: De piscibus qui in clamati ueniunt, Cælius 24. 23.
 Sonus quomodo illabatur auribus, Cælius 19. 14.
 De sono auribus incidente, Aelianus in Varijs Græcis, fol 27.
 De auditu & uoce: Cur per quæ loca ad oculos uenire simulachra non possunt, per ea uoces transmeent, Lucretius libro 4.
 Cur noctu sonantius audiantur omnia: Quid palmus, tylæ, sigmos, clytos: Cur uox intro delata melius audiatur, q̄ edito: aradus quid, Cælius 5. 10.
 Quare nox magis sonora sit quàm dies, Plutarch. Symp. 8. 3.
 Qua ratione echo reddatur, Plinius 2. 46. Lucretius libro 4. & Plutarchus de Plac. 4. 20.
 De echo septies resonante, Plin. 36. 15.
 Echo in uocem, Ouidius lib. 3. Metam.
 Sibylla in uocem, Ouid. lib. 4. Metam.
 De ratione uocis & soni, Aristotelis Problemata, sectione 11. 65.
 De uoce, uide supra libro 5. de Musica, Tit. 2.
 Corpus ne sit uox, an incorporea, uarias esse philosophorum sententias, Gellius 5. 15. Plutarchus de Plac. 4. 20.
 De uoce, Plutarch. de Plac. 4. 19.
 De uocibus, Plinius 11. 51.
 Cannæ uocales, Ouidius lib. 11. Metam.
 Super uocis ratione adnotata pluscula, deq; soni ac uocis interstitio: Pollucis obscuritas illustratur, Cælius 19. 15.
 Cur ualde dormientium uox grauior, item hyeme, Cælius 30. 8.
 Cur fœminis atq; eunuchis uox sit q̄ uiris exilior, Macrobi. Saturn. 7. 10.
 Vocis acute ratio in eunuchis, Cæl. 9. 12.
 Zamæ fons canoras reddens uoces, Cælius 19. 15.

Ficos obesse uoci, Cælius 19. 14.

Surditas, Index prouerbiorum Erasmi
secundum locos.

¶ De odoratu.

De odoratione, Sanctes de Arduinis,
Plutarchus de Plac. 4. 17.

De olfactu & odore, & cur alius alijs
aptior animantibus odor sit, Lucre-
tius libro 4.

De odore, Plin. 15. 27.

Olfactum esse minus alijs sensibus ne-
cessarium, & quæ utilitas eius, Cæ-
lius 2. 28.

Odori percipiēdo quid necessarium,
Cælius 24. 19.

Ambiguitates in odorū ratione pluscu-
læ, Cælius 24. 24.

Cur odorandi sensorium in homine re-
tius hebetiusq̄ sit, Cælius 24. 20.

Vbinam sit odoris sensorium: Vocabu-
la plura ad odorem spectantia, Cæ-
lius 24. 25.

De odoribus, Theophrastus. De hōsdē
Apollodori liber citatur à Plinio. De
odoribus aliqua non ingrata, & quid
sit odor, Cælius 7. 27.

De uulturū odoratu, & odoris ratione,
Cælius 8. 18.

De rebus bene olidīs, Problemata Ari-
stotelis sectiōe 13.

Cur præcipue odoribus capiuntur homi-
nes, Cælius 24. 19.

An odoribus sufficī alimentum queat,
Cælius 24. 21.

De odoribus pomorum, Plinius 15. 28.

Odoris ex uīno præstantia, Cæl. 28. 34.

An ex iride odor accedat uel terræ uel
arboribus: Cur in Oriente odoratio-
ra consurgant, Cælius 22. 31.

Odoratiūmbres qui, Cælius 26. 6.

Odorate suffitionis utilitas mira, Cælius
22. 22.

Ignes odoratos pestilentia occurrere,
Ibidem.

Larimnus odor, Cælius 6. 7.

Capnosphrantes, Cælius 26. 21.

Odor malus, Brusonius 4. 21.

De rebus male olidīs, Problemata Ari-
stotelis sectiōe 12.

Cur sub alīs odor malus, cur pedes foæ-
sent, Cælius 24. 18.

Cur odorem malum augeat calor, Cæ-
lius 24. 19.

In foetidos scommata, Florilegij Græci
libro 2. sectiōe 14.

Situm sentire, ozanica, oza, obolere,
mephitis, Cælius 24. 24.

Grasum ne pertulisse quidē quid sit: &
quid grasus & grasos, Cælius 24. 18.
& Tzetzes 13. 476.

¶ De gustu & saporibus.

De gustu, Cæl. 3. 31. Plutarch. de Plac.
4. 18.

De gustus uoluptate, Cælius 14. 6.

De gustu & sapore, Lucretius lib. 4.

Cur idē cibus alijs amarus, alijs dulcis:
quin res eadem alijs cibus, alijs uene-
num sit, Ibidem.

Cur febrientibus iucunda prius amara
fiant, Ibidem.

Chymus quid, Cælius 5. 2.

Quare cum saporū octo sint genera, sal-
sum quem uocāt, in nullo fructu qui
terra nascatur, degustare licet, Plu-
tarch. caus. natur. 5.

Cur omne dulce magis dulce uideatur,
cum frigidum est, quàm si caleat. Ma-
crobius 7. 12. quæstiuncula 14.

Cur maris aqua hyeme sit amara minus,
& dulces item æstate fiant deteriores,
Cælius 26. 11.

Amara, Cælius 3. 28.

¶ De tactu.

Tactum communem esse omnibus, Plin-
nius 10. 71.

De tactus uoluptate, Cælius 14. 6.

Sentiendū uis an insit dentibus, atq̄ item
ossibus, Cælius 4. 1.

De tactu, Problemata Aristot. sectiōe 10.

Tactiles qualitates, uide supra Tit. 4.

¶ De passionibus & affectibus animi.

De animi affectibus plura uide in Ethicis
infra. In horum enim moderatio-
ne & recto usu uirtutes consistunt.
Ad physica uero pertinent, quatenus
pro corporis & sanguinis tempera-
mento mouentur atq̄ excitantur, &
corpus uicissim ab eis afficitur: & cir-
ca cor præcipue uersari uidentur.

De triplici animæ appetitu, ac passio-
bus uo-

- bus uoluntatis, Agrippa 1. 61.
- Appetitus rationi obediant, Petrus Langerius in sententijs Ciceron.
- De animi perturbationibus, Cícero libro 4. Tusculanarum.
- De animæ passionibus, Gregorius Nazianz. & Dionysius Rickel.
- De affectionibus, Io. Lud. Viues.
- De uarietate affectuū, Erasmi in milite.
- De affectibus diuersis, Richardus de S. Victore.
- Affectus & passiones animi quantū ualeant, Corn. Agrippa 1. 64. & 65.
- Quod plurimum iuuentur ab opportunitate cœlesti, Idem 1. 66.
- ¶ De nō irascendo, Plutarchi liber, quē Aloisius Vopiscus transtulit; Def. Erasmi etiam translatio Tomo 4. operum eius habetur.
- De ira Stobæus, Io. Damianus 2. & Basiliius Magnus, Iano Cornario interprete.
- De ira & offensione Io. Lud. Viues.
- Contra iram & uindictæ cupiditatem, Def. Erasmus in Milite.
- De ira ad Nouatium L. An. Senecæ libri 2.
- De ira & animi concitatione, S. Pater Maximus.
- De ira & animi feruore, Antonius monachus Melissæ libro 2. Sermone 53.
- De ira puerorum opimæ indolis, Ang. Politianus.
- De iracundo, Cl. Claudianus.
- Furor, Octavianus Mirand.
- Nemesis quid apud Aristotelem & Platonem, Cælius 11. 19.
- Quare illos qui iratos aut dolentes imitantur libenter audiamus, cum ipsos qui his affectibus commoti sunt inuiti audiamus, Plutarchus Symp. 5. 1.
- ¶ Audaciæ laus, & rursus uituperium eiusdem, Stobæus.
- ¶ De spe, Stobæus, & Io. Lud. Viues.
- ¶ De timore, Ambrosius Taruisinus, Prosper Aquitanus, Io. Damianus 2. Antonius mon. Melissæ libro 1. sermone 66.
- De timiditate, Stobæus.
- De metu S. Pater Maximus; Io. Lud. Viues lib. de anima, & Aur. August. epistola 33. & 34. De metu & fortitudine, Problemata Aristotelis, sect. 11. Cur uenter repentino timore effluat, Gellius 19. 4.
- ¶ De pudore, Ioan. Lud. Viues.
- Cur quos pudet aut qui gaudent, rubeant; metuentes pallor inuadat, Macrobius Satur. 7. 11.
- Quod pudor sanguinē ab extra diffundit, timor uero contrahit, Gell. 19. 6.
- ¶ De amore erga sobolem, Plutarchus.
- De amore parentum in liberos, Gyberus Longolius.
- De amore fraterno, Plutarchus.
- De amore in patriam Gentianus.
- Amores, Lucianus.
- Amor & amatoria quædam, uide infra in Ethicis.
- ¶ Zelotypia Ioan. Ludou. Viues, lib. de anima.
- De zelo & liuore, Cypriani Carthag. sermo.
- Cōtra æmulos, Hieron. Stridon. Tomo 2. operum eius.
- ¶ De tristitia, Ioan. Damianus 2.
- De tristitia & animi ægritudine, Antonius Melissæ libro 1. sermone 72.
- De tristitia & tristibus, Stobæus.
- De tristitia & mœrore, S. Pater Maximus.
- De luctu, Stobæus.
- De lachrymis, Io. Lud. Viues libro 3. de anima.
- Risus, Brusonius 5. 27. De risu quædam uide in Ethicis ubi de gaudio inter cæteros affectus.
- ¶ De phantasia & imaginatione.
- De phantasia, Io. Picus Mirandula.
- In Theophrastum de sensu phantasia & intellectu paraphrasis Prisciani Lydi Græca, & Latina Marsilio Ficino interprete.
- Quid sit imaginatio siue phantasia, an cum opinione coniungatur. Cur imaginatio dicatur uisum aut uisio uel phantasia; catalepticus qui euphantasiotus, Cælius 20. 17.
- Quid intersit inter phantasiam, id est, uisum, et phantaston, id est, uisi efficiēs, phantasticonē, & phantasma, id est, adulterinum inanē uisum, 4. 12. Plutarch. de Plac.
- De imaginoso, quot quidem modis dica-

- tur phantasia, phantastici qui sint, Cælius 17. 3.
- Animus intelligit non nihil, ad cuius intuitum propriū phantasma aliquando non est necessarium, Marsil. 2. 95.
- Imaginationis potentia in generando, Cælius lib. 20. ca. 15. & 16.
- Imaginatiua uis quantū ualeat non solum in corpus, sed etiam in animam, Agrippa 1. 64.
- ¶ De ingenio & indole.
- Ingenium, Octavian. Mirandula, Manipulus florum, Lumen animæ p. 2. ca. 115. De ingenio lo. Lud. Viues lib. 2. de anima: et Franciscus Petrarca lib. 2. de rebus memorandis.
- De indole, Valerius Max. 3. 1. & Baptista fulgofus.
- Natura & ingenium cum suis uirtutibus & uitijs, Doletus Tomo 2.
- Egregia indoles, Coruinus in apophth.
- Ingenia bona, G. Maior ex Similibus Erasmi.
- Qualia primum inuenerint Athenienses, Aelianus in Var. Græ. 22.
- Quæ quis inuenerit in uita, Plin. 7. 56.
- De nouarum rerum inuentoribus, Sabellicus in Exempl. 2. 6.
- Laus ingenij, Marsilius Fic. 8. 33.
- Quisq; id sequatur ad quod natura magis est compositus. Plura uide super hoc loco, lib. 1. Officiorum Ciceronis cap. Intelligendum, Pet. Lagnerius.
- Ingeniorum diuersitas unde sit, Cælius 3. 13. & 10. 20.
- Alia alijs placent, Index prouerbiorum Erasmi per locos.
- Varia hominū ingenia: Varia dona hominum, Ge. Maior ex poetis.
- Pictura malæ mentis et bonæ: Item ignorantis & doctæ, Marsil. Fic. 6. 61.
- Cur ingeniosi aliqui, Cælius 9. 12.
- Paupertas & dolor acuunt ingenia, Ge. Maior ex poetis.
- Docilitas, Index prouerbiorum Erasmi per locos, & Vincentius 1. 3. 37.
- A quibus traditum sit ingeniosos melancholicos esse: ac quæ sit eius rei ratio, Cælius 17. 5.
- Ingeniosos esse plurimū iracundos, imbellesq; graues autem fortes, sed in-
- dociles esse, obliuiososq;, & cur, Cælius 23. 27.
- Neminem unum posse in multis excellere, Cælius 7. 4.
- Neminem unum posse in omnibus paria unicuiq; facere, Cælius 13. 38.
- Cutis crassitudo cur hebetudinis indicium, Cælius 6. 1.
- Cur præsignia tam uitio quam probitate dicant Cappadoca, Cælius 18. 30.
- De ijs qui à parentibus claris degenerauerunt, Valerius 3. 5. & Baptista Fulgofus.
- Ingenia mala & præcocia, Ge. Maior ex Similib. Erasmi.
- Hominum ingenia tyrannica, uel mitia, facile plerunq; cōiectari, Cælius 19. 32.
- Ingenium Ochi regis sanguinariū quibus indicijs deprehensum, Cælius 13. 39.
- ¶ De cogitandi & ratiocinandi facultate.
- De apprehensione, Albertus Magnus.
- De primis motibus & de consensu, Ioā. Gerson 2.
- Cogitatio, Manip. florum.
- De animo & cogitatione, Lucret. lib. 4.
- Cur quodcunq; uoluerimus statim cogitemus, Lucretius libro 4.
- Cogitandi ratio, Brusonius 2. 15.
- Cur in cogitatione profundiore obrepat sopor, Cælius 6. 3.
- Sæpe altero cogitante idem cogitat alter, Marsilius 4. 38.
- Mentis æstuatō grauior ne sit quam afflictio ex igneo preueniens tormento: Vermis quid apud theologos, Cælius 10. 14.
- Opinio, Doletus Tomo 1. De opinione dignum relatur, Cælius 11. 25.
- Opiniones nō temere diuulgandæ, Marsilius 11. 23.
- Ratio, Petrus Lagnerius in sententijs Cicer.
- De anima rationali, Aristoteles libro 3. de anima.
- De rationali & ratiōe, S. Pater Maxim.
- Lumen in ratione, Marsilius 2. 111.
- Deus nominatur ratio, Marsilius 2. 83.
- Ratio uel uirtus proprium & uerum hominis bonum, Seneca lib. 10. epist. 77.
- Tres modo inuentos ex rationis præscripto uiuentes, Cælius 14. 3.

Rationalis naturæ gradus esse tres, deorum, dæmonū, hominū, Cælius 2. 3.

De anima rationali Io. Lud. Viues, totus liber 2. de anima.

Anima rationalis non diuiditur ut corporis forma, sed ex seipsa mouetur, Marsilius 2. 20.

Quàm late pateat animæ rationalis imperium in corpus, Cælius 20. 14.

Connumerantur, quibus excellentia rationalis naturæ posse deprimi uideat; Mox refelluntur; Plinij locus restitutus illustratur, Cælius 3. 7.

Homerus an scierit animam præditam esse ratione, Cælius 2. 32.

De ratione & eius partibus in primis parentibus, Lombardus 2. 24.

Sensus & rationis colloquium, Ioan. Artopœi.

Animæ progressus nouem ad scientiæ plenitudinem, Cælius 2. 29.

De animæ triplici reditu, aliàs de dialectica, Plotinus.

Argumentatio duplex per negationem & affirmationem: illa resoluit, ista componit, & utraq; cum ipsa natura animæ congruit, Proclus de anima, pag. 426. Basil. edit. Lat. ca. 31.

De communibus conceptibus ad Stoicos, Plutarchus.

Notio quid uel prolepsis, Cælius 10. 16.

Quomodo fiat prænotio seu anticipatio, & rationis habitus, Plutarchus de Plac. 4. 11.

Nosse nos omnia putamus ob notiones rerum nobis innatas, Proclus in Alcibiadem cap. 34. pag. 430. Basil. edit. Lat.

¶ De uoluntate, libero arbitrio, & conscientia.

Desiderium, Manip. florum.

Voluntas, Octauianus Mirand. Manip. florum, Lumen animæ p. 2. cap. 261.

Io. Lud. Viues in Opere de anima.

Velle, quæcunq; ad uoluntatem & oratione exprimentur, Doletus Tom. 2.

Voluntas Deo fruitur magis quàm intellectu, Marsilius 2. 61.

De uoluntario & inuoluntario, S. Pater Maximus in Locis.

Nihil est occultius quàm humana uo-

luntas, Marsilius 6. 12.

Quantum lux Dei supereminet superficiem intellectus; tantum Dei calor centrum penetrat uoluntatis, Marsilius Fic. 2. 80.

Animarum appetitus & electiones ad uitæ formam plurimum ualere, Proclus in Alcibiad. pag. 424. Basil. edit. Lat. ca. 29.

¶ De libertate animorum, Arrianus in Epicteti Enchiridio.

De libero animi motu, Cælius Calcagninus.

De libero arbitrio, Io. Genesius, & Alexander Zerbínatus Italice; Iamblichus cap. 40. pag. 355. Basil. edit. Lat. Plura uide infra in Theologicis.

Arbitrium nostrum Deus prouidentia sua confirmat, Proclus in Alcibiadē ca. 28. pag. 224. Basil. edit. Lat.

Fatum & arbitrium, Marsilius 6. 13.

Arbitrij nostri consiliū iudiciumq; quo modo cum necessitate fati coniungatur, ex Chrysippo, Gellius 6. 2.

Vtrū existente diuinatione aliquid sit in nostra potestate, Maximus Tyrius 3.

De tribus generibus bonorum: In quibus bonis sit liberum arbitrium, Lombardus 2. 26.

¶ Conscientia, Octauianus Mirandula, Manip. florum, Petrus Lagnerius ex Cicerōe, Lumen animæ p. 2. ca. 40.

De synteresi ac cōscientia, Cælius 2. 26.

Conscientia boni & mali, G. Maior ex poëtis.

Metus ex conscientia, Index in prouerbis Erasmi per locos.

¶ De mente, intellectu, & contemplatione.

De mente, Octauian. Mirand. Cornel. Agrippa 1. 61.

De mēte in uniuersum, Io. Lud. Viues.

De mente uerba Mercurij Aegyptij, Crinitus 9. 11.

Quæstiones quinque de mente, per capita aliquot diuisæ, Marsilius 2. 1.

Cur Lunæ appellatione mens nostra significetur, Cælius 20. 7.

De intellectu, Aurel. Augustinus, Tomo 4. operum eius: quæstione 15. ex 83. & Iamblichus cap. 5. pag. 183. Basil. edit. Lat.

- De sensu & intellectu, Thom. Aquinas.
 De intellectu & intelligibili, Idem.
 De sensu, phantasia, & intellectu, in
 Theophrastum paraphrasis Prisciani
 Lydi, quam transfudit Marsilius Fic.
 Intellectus potentia animæ, Vincētius
 1. 3. 38.
 Mentem esse uice luminis, & instrumen-
 ti, & uisus, Cælius 2. 23.
 De mentis capite siue flore, Ibidem.
 Anima est imago mentis, Cælius 2. 22.
 Mentis origo finisq; est solum infinitum
 uerum atq; bonum, Marsilius 2. 9.
 Mens quia est diuini cultus imago, Deū
 semper suspicere debet, Marsil. 2. 67.
 Mens est Dei speculum, Marsil. 2. 65.
 Animus diuinus, Idem 6. 16.
 Deus nominatur intelligentia, Idē 2. 83.
 Deus omnibus prouidet præcipue men-
 tibus, Marsilius 2. 36.
 Voluntas Deo fruitor magis quam in-
 tellectus, Marsilius 2. 61.
 Apologus, Diuinum genus diuina solū
 alimonia coalescit, Idem 7. 13.
 Intellectus & intelligibile, Proclus in Al-
 cibiadem ca. 53. pag. 460. Basil. edit.
 Lat.
 Super sensum est intellectus, Marsilius
 2. 15.
 Super sensibile est intelligibile, Ibidem.
 Sensum non esse idem cum intellectu,
 Cælius 2. 32.
 De uocabulo ἀρχινοῦσατος : νοῦς καὶ λογισ-
 μός quid differant, Tzetzes 10. 340.
 Veritas non indiget mente, ut lumen
 non indiget oculo, Marsil. 2. 31.
 Veritas est super mentem, Idem 2. 26.
 Super mentem in anima est mens in se-
 ipsa, super illā est Deus, Marsil. 2. 23.
 Super mentes nostras sunt aliæ mentes,
 Marsilius 2. 15.
 Deus mentem immēso supereminet in-
 teruallo, Idem 2. 28.
 Animorum & numinum substantias co-
 gnoscere, intellectus est perfecte pur-
 gati, Iamblichus cap. 19. pag. 205. Ba-
 sil. edit. Lat.
 Mens sempiterna est, quia radio desu-
 per accepto utitur ad æterna, Marsi-
 lius 2. 16.
 De intellectu triplici, Carolus Bouillius.
 De intellectu humano & angelico, quo
 modo licet in corpore materiæ sit ex-
 ors, &c. Carolus Bouillius.
 De unitate intellectus, Thom. Aquinas.
 Intellectus humani multi, item angelici,
 diuinus unus, Marsilius 2. 24.
 Contra Auerroistas de intellectu, Tho-
 mas Aquinas.
 Auerrois de intellectu agente sentētia:
 Quid Auerroem, quandoq; in Ari-
 stotele interpretādo sefellerit: Quam
 esse opinentur eruditiores Aristotelis
 in ea re sententiam, Cælius 3. 2.
 Intellectus agens & possibilis: Illum dici
 à Platoniciis mentē, hunc uero ratio-
 nem: Mens cur dicatur: Scansilis ad
 Deum ratio ex Theologumenon li-
 bris, Cælius 3. 1.
 Quæstiones quinque de mētis motu, Mar-
 silius 2. 5.
 Mentis motus certum respicit finem,
 Idem 2. 6.
 Finis motionis intellectualis non est mo-
 tus, sed status, Marsilius 2. 7.
 Mentis obiectum & finis est uniuersum
 bonum ac uerum, Marsilius 2. 8.
 Intellectus in nobis semper agit illumi-
 nando, neq; tamen semper animadu-
 uertimus, Proclus in Alcibiad. pag.
 384. Basil. edit. Lat. ca. 4.
 Tres animæ uitæ, diuina, humana, feri-
 na, Marsilius 11. 33.
 Ibi solum uiuunt, ubi uiuunt intellectu,
 Marsilius 8. 69.
 Magis ab animo uitam esse quam ab ani-
 ma, Lucretius libro 3.
 ¶ De contemplatione, uide in Ethicis
 quædam, ubi de felicitate.
 Contemplatio, Manip. florum.
 Animus intelligit incorporea sine cor-
 poris instrumento, attingit formas se-
 paratas, separatq; coniunctas, proin-
 de immortalis apparet, Marsil. 2. 93.
 Anima cur ueritatis lumen minus per-
 cipiat, Cælius 6. 10.
 Quam obscure animus in corpore, tam
 clare extra corpus intelligit incorpo-
 rea, Marsilius 2. 97.
 Tres habitus statusq; animarum separa-
 tarum, contemplatiuus, actiuus, uo-
 luptuosus, Marsilius 11. 32.
 De anima contemplatiua, Henricus de
 Hassia.

- Anima cōtrahit in se speciem rei cui ad-
hæret, Proclus in Alcibiad, ca. 50, pag.
458. Basil, edit, Lat.
- Immortalitatis fiducia accepta ex gradi-
bus contemplationis 4. Marsil. 2. 56.
- Cognitionū differentia, Proclus in Al-
cibiad, cap. 1. pag. 376. Basil, edit, Lat.
- Anima in corpore secundū Platonicos
procedit cognoscendo, à singulis ad
species, à speciebus ad ideas: extra
corpus conuerso progreditur, scilicet
ab ideis ad species, à speciebus ad sin-
gula, Marsilius 2. 96.
- Qua ratione animam exui alis, traditū
sit, aut easdē reparare, Cælius Rhod.
pag. 643.
- De animarum alis, Idem 613.
- Tertius contemplationis Platonicae gra-
dus, cur anima in corpore difficile di-
uina cognoscat, Marsilius 2. 89.
- Primum mentis obstaculum ad lucē in-
telligibilem intuendam, quia est con-
iuncta corpori, Marsilius 2. 90. Se-
cundum, quoniam animus ad corpus
afficitur, 2. 91. Tertium, quia ani-
mus uertit aciem ad corpora, 2. 92.
- De animæ descensu & ascensu, fragmen-
tum Porphyrii; & Cælius 574.
- Anima descendendo quomodo uariē ue-
stiatur, & rursus purgetur, redeatq;
uicissim, Proclus in Alcibiad, ca. 40.
pag. 437. Basil, edit, Lat.
- Animus humanus quomodo iungi pos-
sit cœlestibus, & ita mirabilia effice-
re, Agrippa 1. 67. 68.
- Mens Dei radio reflexo intelligit creata,
recto creatorem, Marsilius 2. 17.
- A corporibus, animabus, & angelis, a-
scensus ad Deum, Marsil. 2. 22.
- Mens Deum in seipso uidet ob nimium
splendorem omnino uideri non pos-
se, Marsilius 2. 58.
- Furores quinque, diuinus, à Musis, à Dio-
nyso, ab Apolline, à Venere, Corn.
Agrippa lib. 3. cap. 45. & deinceps.
- Anima beata cōtenta est hoc ipso, quod
bonum suum incomprehensibile sit:
neq; esset contenta, si comprehensibi-
le esset, Marsilius 2. 60.
- Apologus, Quam male se habeat Luci-
lia, id est, anima, quando à Phœbo, id
est, à Deo discedit, Marsilius 7. 18.
- Animus optatū finem bonumq; suum
quandoq; consequi potest, Marsilius
2. 10.
- Mens magis quā sensus optatū finem
consequi potest, Ibidem.
- Vbi præcipuus mentium finis, ibidem
est earum principium, Marsil. 2. 33.
- Mens adepta beatitudinem, nunquam
amittit, Marsilius 2. 14.
- Animæ hic uagantur circa imagines eo-
rum, quæ in patria uiderant; & quod
eorum imagines, quæ in patria uidi-
mus, hic ante alia sequi oporteat, Pro-
clus in Alcibiad, cap. 26, pag. 422. Ba-
sil, edit, Lat.

¶ De animorum immortalitate.

Animam qui primi immortalem asserue-
rint, Cælius 18. 31.

De animorum immortalitate Græci scri-
ptores, Plato in Phædone, Canicleus
Græcus, Plotini liber 1. Enneade 4.
Georgius Gemist9, Theophrasti Aæ-
neam de immortalitate animæ & cor-
porum resurrectione, Marsilius Fici-
nus Latinum fecit. In eundem B.
Rhenani præfatio.

De animæ immortalitate Aristotelis &
Auerrois sententia, Cælius 3. 2.

De eadem apud Latinos scripta extant,
Aurelij Augustini, Alberti Magni,
Aonij Palearij libri tres uersibus he-
roicis cum summa argumētorum ab
initio, prosa: Augustini Dathi tracta-
tus decem, Augustini Niphii, Augu-
stini Steuchi, Cælij Secundi Curio-
nis, Caroli Bouilli in epistolis, Io. Lu-
douici Viuis, Io. Iou. Pontani in Aæ-
gidio dialogo, Marsilij Fic. lib. 18. &
epistolarū 10. 7. Nicolai Leonici Tho-
mæi dialogus, Petri Nicolai Castella-
ni, Rupertii Holcot.

Academica de animorū immortalitate,
ex sexto M. Tullij Ciceronis de rep.
libro, enarratio, per Ioan. Ferrerium
Pedemont.

De animæ immortalitate digressio Ioan.
Francisci Pici; & Cælius pag. 73. &
197.

De diuinitate animæ, Marsilius 1. 8.

De statu animarum corporibus exuta-
rum. Vide in Theologia nostra, &

- gentilium, ubi de Inferis.
- De anima separata à corpore, Iamblichus pag. 190. ca. 9.
- Scientia una in se manens, implet multos non diminuta; hinc conijcimus animam separatam esse à corpore, Proclus in Alcibiad. cap. 51. pag. 459. Basil. edit. Lat.
- De uersu Homérico, Viri autem animā redire, neq; &c. Tzetzes 8. 179.
- De Socrate dicente, Regionē multo accipiam meliorem quā hīc, Tzetzes 8. 181.
- Mens reperit aeternitatē suam in rationum idearumq; aeternitate, Marsilius 2. 55.
- Animos fuisse ante corpus an senserit Aristoteles, Caelius 10. 16.
- Quomodo in Phædro dicat Plato naturam alatum animę, qua graue sursum mouetur, ex facultatibus quæ circa corpus sunt, maxime participare diuinitate, Plutarch. Platonic. quæstionum 5.
- Cur Plato cum animā semper antiquiorem corpore, & generationis illius causam ac principium faciat: alicubi tamen scribit animā sine corpore non nasci, neq; mentem sine anima: sed animam in corpore, mentē uero in anima, Plutarchus Platonicarum quæstionum 3.
- De animæ immortalitate, Plutarchus de Plac. 4. 7.
- De somnio Scipionis & eius scopo, qui est ut animas bene de rep. meritorū, post corpora cœlo reddi & illic frui beatitudinis perpetuitate nos doceat, Macrobius lib. 1. c. 4. in Somn.
- Nunquid homo in hoc mundo uere intereat ac corrumpatur, Macrobius in Som. 2. 12.
- De tribus ratiocinandi modis, quibus animæ immortalitatem afferuere Platonicus, Macrobius 2. 13. in Som.
- Quibus rationibus Aristot. contra Platonem monstrare uoluerit, animā à seipsa moueri non posse, 2. 14.
- Quibus argumentis Platonicus magistrū suum aduersus Aristotelē tueantur, ostendentes utiq; esse aliquid quod à seipso moueatur, idq; necessario esse animam: quibus probatis, eneruata est prima obiectio Aristotelis, 2. 15.
- Quem in modū reliquæ Aristotelis obiectioes à Platonicis refellant, 2. 16.
- Et natium & mortalem esse animam, Lucretius lib. 3.
- De anima uel de manibus, uel de resurrectione uerba gentilium inania, Plinius 7. 55.
- De gradibus animarum, & earundē interitu aut immortalitate, Agrip. 3. 44.
- Quid de homine post mortē, uariæ opinioniones, Idem 3. 41.
- Animam totam esse immortalem, Caelius 2. 23.
- Cur anima parum introsipienti mortalis uideatur: curq; ueritatis lumen minus percipiat, Caelius 6. 10.
- An in abiecta anima supersit memoria uel sensus, Caelius 10. 21.
- ¶ Que sequuntur de animæ immortalitate, omnia tractantur à Marsilio Ficino: numerus prior libri est, posterior epistolæ.*
- Anima post mortem intelligit, & multo clarius quā in corpore, 1. 38.
- Diuinitas animi ab inuentione, 1. 87.
- De diuinitate animi à religione, 1. 110.
- Immortalis animus in corpore mortali semper est miser, 2. 12.
- Omnes mentes sunt indiuiduæ, separabiles à materia, sempiternæ, 2. 37.
- De animi immortalitate, 2. 38.
- Definitio & diuinitas animi, 2. 51.
- Immortalitatis fiducia accepta ex gradibus contemplationis quatuor, 2. 56.
- Immortalitas animi ex proportione ad immortalia, 2. 57.
- Mens immortalitatem suam metitur in obiecto suo, quod est sine mensura, 2. 62.
- Anima immortalitatē suam uidet, quando uidet radium intelligentiæ infundi sibi à deo, atq; in deū reflecti, 2. 64.
- Animæ sunt Dei imagines immortales, corpora uero umbrę Dei, 2. 66. et 67.
- Animam immortalem esse, 2. 89.
- Ratio immortalitatis animi ex proportione ad formas separabiles, atque ex accessu ad separatas, 2. 94.
- Ratio immortalitatis animi quia intelligit non nihil, ad cuius intuitum proprium

- primum phantasma aliquando non est necessarium, 2. 95.
- Ratio immortalitatis animi, quoniã intelligit incorporea sine corporis instrumento, attingit formas separatas, separatq; coniunctas, 2. 93.
- Animus mortalibus non impletur, quoniam aeterna requirit, 3. 66.
- Quod animus immortalis sit, atq; cur cũ sit diuinus, sæpe tamen uitam agit bestiaẽ similem, 4. 42.
- Immortalitas animorum, 6. 13.
- Cognitio de diuinitate animæ ante omnia necessaria, 8. 47.
- TITVLVS X. DE HIS QVAE uocant Parua Naturalia apud Aristotelem, quæ sunt: De somno & insomnijs, memoria & reminiscencia, uita & morte, iuuentute, senectute, & respiratione.**
- P**aruorum naturalium Aristotelis libros omnes aut plerosq; Petrus Alcyonius, Genesius Sepulueda, & Fr. Vatablus transtulerunt.
- In eisdem argumenta Nicolai Leonici Thomæi; Cõmentarij Augustini Niphii, & Græci Michaëlis Ephesij.
- De sensu & sensibili omnia retulimus ad superiorem Titulum de anima.
- ¶ *Pars 1. De somno & uigilia.*
- De somno & uigilia Aristotelis liber: & in eundẽ paraphrasis Themistij Græca, & Latina Hermolao Barbaro interprete.
- De somno Ioan. Ludou. Viues lib. 2. de anima.
- De somno & insomnijs T. Lucretius lib. 4.
- Quomodo & unde fiat somnus, Lucretius lib. 4.
- Vnde somnus, Plutarchus de Placit. 2. 23. Animæ ne sit an corporis, Ibidẽ 5. 25.
- De somno Ge. Maior ex poëtis, Brufonius 6. 8. Antonius mon. in Melissa parte 1. sermone 42. Lumen animæ tit. 72. Octauianus Mirandula, S. Pater Maximus, Sabellicus lib. 2. cap. 3. Exemplorum.
- De sopore, Lumen animæ Tit. 73.
- Ad somnum, Statius lib. 5. Syluarum.
- Dormire, Doletus Tomo 1.
- Paucula ad soporẽ pertinentia, Cælius 30. 9.
- Somni ratio ex Peripatetica doctrina: quæ dormiant, etiã uigilare: quæ sensu careant, non dormire: An somnus sit impotentia sensuum omnium, Cælius 30. 6.
- Quo pacto uaporum scansili motu inducatur sopor, Cælius 30. 7.
- Somni causæ, quas recenset Aristoteles: Galeni sententia aduersus eundem, Ibidem.
- Somnolentia, Index in prouerbia Erasmi per locos.
- Somniculosa aspis, Cælius 27. 14.
- Cur somniculosæ quibus angustæ sunt uenæ, item pumiliones: Cur in cogitatione profundiore obrepat sopor, Cælius 6. 3.
- De somno attonito apud medicos, Cælius 30. 5.
- Sopor stupidus, Cælius 25. 8.
- Ardali ara in qua somno fieret & Musis res diuina, Cælius 27. 16. & Leonicens 1. 57.
- Somnus mortis germanus, Aelian. in Varijs Græ. fol. 13.
- Cur uinolenti non dormiant, neq; item melancholici, aut uehementer æstuant: fatigatio cur inducat soporem; itẽ morborũ aliqui, & hyemale tempus: cur ualde dormientiũ uox grauior, ac hyeme q;: & qui suauissime dormiunt, nil somnient, Cælius 30. 8.
- Non credendum esse quod à C. Plinio scriptum est de C. Meccenate, quod insomnis per triennium fuerit, Crinitus 11. 13.
- Quare dormientes nõ feriantur fulmine, Plutarchus Symp. 4. 2.
- De remedio expergiscendi à somno, Crinitus 19. 1.
- Quis somn9 diuinus, Proclus in reimp. Platonis cap. 13. nostræ translationis.
- Somni domus descriptio, Ouidius Metamorph. lib. 11.
- Dei Somni effictio, Ibidem.
- Morpheus Somni minister in homines, Ibid. & rursus in ceycemo.
- Phobetor in animalia bruta: Phantasos in inanimata, Ibid.

¶ *Vigilia*, Octavianus Mirandula, Artemidorus lib. 2. de Somn.

Viri potissimum uigilia, Cælius 30. 9.
Vitam esse uigiliam, Idem 20. 11.

Vino quandoq; uigilias induci, Cælius 28. 39.

Vinum meracius uigilias concinnare, memorabili exemplo pueri cuiusdã, Cælius 28. 29.

Vigilans lusciniã, Aelian. in Var. Græ. fol. 53.

De uigilijs, somnoq; & strato, Sabellius lib. 2. cap. 3.

¶ *Pars 2. De somnijs & diuinatione per somnum.*

In Somnium Scipionis ex Cicerone (quod Gaza Græce reddidit) Macrobius & Petrus Ramus Veromandus scripserunt.

De somnijs siue insomnijs, Ioã. Lud. Viues lib. 2. de anima: Sabellius 9. 6. Valerius & Fulgosus 1. 7. Octavianus Mirandula, Io. Carnoteñ. lib. 2. Polycrat. Fr. Petrarca, Lucretius libro 4. Antonius mon. in Melissa 1. 43. Iamblichus cap. 22. pag. 223. Basil. edit. Lat.

De diuinatione per somnum Aristotelis liber, translatus ab Alcyonio, & Christophoro Hegendorphino, qui etiam scholia addidit. In eundem paraphrasis Themistij: & scholia Michaëlis Ephesij, quæ nos Latina fecimus.

De diuinatione per somnum, Agrippa 1. 59.

De somnijs diuinis & humanis, Iamblichus cap. 29. pag. 257. Basil. edit. Lat.

Somniorum species aliquot, Cælius 27. 14. & 27. 15. & apud Artemidorum.

Ephialtes qui sit, & pñigamon seu pñigalion, qui somniator, somniosus, omniopolus, Cælius 27. 14.

Quinq; esse genera somniandi, Macrobius in Somn. 1. 3.

Quomodo somnia fiant, Plutarch. de Placitis 5. 2.

Quæ ad somniandi rationem requirantur: Somnij laus etiam per exempla: cur matutina somnia ueriora, Cælius 27. 9.

Somniandi rationes aliquot: cur melancholici per quietem turbentur præcipue: cur quidam dormientes ambulent, Cælius 30. 9.

De his qui somniantes inambulare consueuerunt, Crinit. 11. 13.

Cur animantibus somnia sint data: somniandi causæ, quæ somnia liceat coniectare, Cælius 27. 7.

De prohibitione somniorum, & timoris in somno, Varignana medicus, 2. 5.

Quem dixerit somniorum rationem Democritus, de motibus somniantium ex Aristotele: item cur fatui præcipue motionibus excitentur, Cælius 27. 11.

Cur qui suauissime dormiunt, nil somniant, Cælius 30. 8.

Quicquid occurreret per quietem, non dici insomniũ: item qui non somniant: cur quandoq; meticulosa obueniant somnia, Cælius 27. 14.

Qui nunquam somniarint, Plinius declaratur: abluere somnia quid: Persij locus aperitur, Cælius 27. 16.

ὄνειροπολῶν & ὄνειρώπων quid differant, Tzetzes 8. 234.

Quæ agimus esse somnia, Cælius 9. 18.

Trium summorum uirorum somnia pares exitus habuisse, quæ somnia qualia uiderant, uera fuisse experti sunt, Alexander ab Alexand. 3. 26.

De somnijs, à uiris spectatæ fidei proditiis, Idem Alexander I. C. Neapolitanus.

Somnia diuersa à Poliphilo ficta, in Hyperotomachia.

De Alexandri somnio, Leonicensus 1. 10. De somnio Stilponis philosophi, Leonicensus 2. 47.

Gelonis somnium, Aelianus in Varijs Græ. fol. 2.

De Agamemnonis somnio, quod deos uidetur arguere mendacij, Proclus in Remp. Platonis ca. 8. nostræ translationis.

Antiochi somnium, Cælius 7. 24.

De Epaminundæ somnio post Leuctricam pugnam, Leonicensus 2. 53.

De Numenij somnio digna obseruatione historia, Crinitus 6. 3.

Somnium Luciani Des. Erasmo interprete (Tomo 1. operum Erasmi.)

De som.

De somnijs à Deo immiffis, Philo Iudaus.

Miracula de somnijs apud nonnullos cognita & comperta: & quæ ipse expertus fuit, Alexander 1. 11.

De curiosis & diuinis infomnijs, Artemidorus libro 1.

De iudicio somniorum liber Græcus, Romæ in Vaticana Bibliotheca.

Per fomnìa diuinatio, Vincentius 3. 3. 28.

Somniorum diuinatio an fit, ex Aristotele; itemq; an à Deo mittantur fomnìa, Cælius 27. 10.

Quis somniorum interpretationem docuerit, Polydorus 1. 24.

Obscura inuolutaq; semper esse signa ac fomnìa de aduersis: Et tamen semper subesse aliquid, quo possit quoquo modo deprehendi ueritas, modo diligens assit scrutator, Macrobius in Somn. 1. 7.

Somniorum in quibusdã certitudo unde sit, & de melancholicis, Cælius 27. 12.

De coniectoribus aliqua, Cælius 27. 15. Onirocritici libri, Cælius 27. 14.

De somniorum interpretibus; Oniroscopos quid, Ibidem.

Cur somnijs uergentis autumnii minime credamus, Plutarch. Symp. 8. 10.

¶ Pars 3. De memoria & reminiscencia.

Aristotelis de memoria & reminiscencia libellus Græcus, & Latinus Pet. Alcyonio interprete. Vide supra qui in tota Physica: item qui in parua Naturalia aliquid scripserint.

Themistij paraphrasis in Aristotelem.

Ex Aristotele de memoria, Gellius 8. 7.

Ex Aristotelis libro de memoria, cognita acceptaq; de natura & habitu memoriae, atq; inibi alia quædam de exuberantia aut interitu eius lecta auditaq; Gellius 8. 7.

De memoria dialogus Cælij Calcagnini.

De sensu & memoria, Plotinus Eneade quarta.

De memoria Matthæolus Perusinus, Coruinus in Apophth. Vincentius 1. 7. 38. Index in proueria Erasmi per locos; Franc. Petrarca libro 4. Exem-

plorum; Brusonius 4. 4. S. Pater Maximus, Antonius mon. Melissæ parte 1. sermone 54. Stobæus; Florilegiũ Græcum lib. 1. sectione 51.

De memoria & recordatione, Ioã. Lud. Viues.

Memoria matutina quæ, & de memoriæ uel pluscula, Cælius 20. 8.

De memoria, & humanorum sensuum præstantia, Sabellicus 9. 10.

Sapientia usus & memoriæ filia, Gellius 13. 8.

An in abiuncta anima supersit memoria uel sensus, Cælius 10. 21.

Memoriæ ars, uide supra in Rhetorica, Themistoclis dictum de memoriæ arte, Cælius 20. 10.

De fonte Mnemosynes, & altero Lethes dicto, Ibidem.

Homines iracundos memoria præstare, graues autem obliuione, ex Platonis sententia, Crinitus 1. 6.

De Attico Herodis filio memoriæ nullus, Cælius 20. 10.

Cur Musæ Iouis & Mnemosynes filia, Ibidem.

Caluissij Sabini memoria ppè nulla, Cælius 13. 31.

Memoriæ exempla, Plinius 7. 24.

Memoriæ excellentia: itē de reminiscencia: Memoriæ uel intensæ uel remissæ ratio, Cælius 10. 15.

Quod fuit durum pati, meminisse dulce, Petrus Lagnerius ex Cic.

¶ Cur obliuiosi aliqui, Cælius 9. 12.

Obluio, Octauianus Mirandula, Stobæus, Index in proueria Erasmi per locos.

Reminisci quid sit: aliud esse iterum discere, aliud reminisci, ex Placitis Aristotelicis: & qui in reminiscendo solocismus; pauca de Platonis reminiscencia ex Proclo: Animam non esse tabellam literis uacuam, Cælius 20. 9.

Reminiscenciam quibus rationibus induxerit Plato: Item de memoria quæpiam: Mnemosyne cur Musarum mater, Cælius 10. 16.

De reminiscencia, siue an discere reminiscamur tantum, Cælius 3. 4.

Vtrum discere sit reminisci, Geor. Gemistus,

- ¶ Pars 4. De sanitate, uita, longæuitate, morte, & respiratione.
- Sanitas, Manipulus Florum.
- De iuuentute & senectute, uita & morte, & respiratione, Aristotelis libellus, In eundem Compendium Loniceri.
- In uitam, Florile. Græ. lib. 1. sect. 34.
- Vita, Octauianus Mirandula, Doletus Tomo 2. Proclus in Alcibiad. cap. 53. pag. 460. Basil. edit. Lat.
- Vitæ laus, Stobæus. Comparatio uitæ & mortis, Idem.
- Deus nominatur uita, Marsilius 2. 83.
- Deus est infinita uitarum uita, Marsilius 2. 54.
- Ibi solum uiuitur, ubi uiuitur intellectu, Marsilius 8. 69.
- Cælum aut est uita quedam uisibilis, aut natura uitæ proxima, Marsil. 2. 74.
- Cœlestia an uiuant, Cælius 22. 2.
- Vitalem humorem in cœlo esse, Cælius 24. 15.
- Vitam esse uigiliam, Cælius 20. 11.
- Viui potissimum uigilia, Cælius 30. 9.
- Fel uitæ symbolum, mel mortis, Cælius 28. 27.
- De longitudine & breuitate uitæ Aristotelis libellus Græcus, & Latinus Christophoro Hegendorphino interprete, qui etiam annotationes adiecit. Nos Michaëlis Ephesij in eundem scholia Latinitate donauimus. In eundem compendium per Ioan. Lonicerum.
- Dicta Aristotelis de uita hominis, Plinius 11. 52.
- Vitæ diuturnioris breuiorisq; rationes ex philosophorū scholis, Cælius 20. 34. & 4. 17.
- Vita hominis, Brusonius 7. 14.
- De breuitate uitæ ad Paulinum, L. An. Seneca.
- De uitæ fragilitate, Raph. Volaterranus libro 31.
- Vitam nostrā esse fabulam, Cælius 20. 2.
- De spatio humanæ uitæ, Crinitus 7. 9.
- Vitæ metam quam statuunt pleriq; Cælius 19. 21.
- Longæuitas, Index in prouerbia Erasmi secundum locos.
- De spacijs uitæ longissimis, Plin. 7. 48.
- Quomodo à mathematicis uitæ hominū finis asseratur: ac de ætate Mosis, ex Trebellio Pollione, Crinitus 7. 10.
- Cur tam longæui ante diluuium: Cur Cyrnij macrobij, Cælius 21. 3.
- Mellis præstantia in producenda uita, Ibidem.
- ¶ Vnde mors, Plutarch. de Placit. 5. 23.
- Animæ ne sit an corporis, 5. 25.
- De morte Ge. Maior ex poëtis, Manip. Florum, Octauianus Mirandula, Doletus Tomo 2. Artemidorus libro 2. Somn.
- In mortem, Florileg. Græ. lib. 1. sect. 37.
- De morte ineuitabili, Stobæus. Laus mortis, idem. Comparatio uitæ & mortis, Idem.
- De mortis naturalitate, Hier. Paduanus, 5. 4. 3.
- Mortis consideratio, Brusonius 4. 10.
- Mors naturæ, Vincētius Belluac. 2. 1. 2.
- Mortis præsentia, Idem 2. 1. 4.
- Mortis subitæ causa, Idem 2. 1. 6.
- Mortis genera, Idem 2. 1. 8.
- Diogenis de morte responsio, Aelianus in Var. Græ. fol. 45.
- An mors ulla dici naturalis possit, Cælius 21. 4.
- Cur mors purpurea, Cælius 8. 11.
- Mel mortis symbolum, fel uitæ, Cælius 28. 27.
- Somnus mortis germanus, Aelianus in Var. Græ. fol. 13.
- In digito mori quid, Cælius 23. 12.
- Mors infamissima, Cælius 17. 21.
- Quod nihil habet de spe uitæ, quem senectus ducit ad mortem, Seneca lib. 4. epistola 30.
- Victus delicatior cui causa mortis fuerit, Aelianus in Var. Græ. fol. 29.
- De uoluntario & admirādo interitu uirginum Milefiarum, Gellius 15. 20.
- De Raris mortibus, uide supra libro 12. de historijs, ad finem Tit. 1.
- De morte dæmonum, Crinitus 14. 3.
- Quis quamobrem libenter se mori dixerit, Aelian. in Var. Græ. fol. 63.
- Cur functos fato dicamus alibantas, Cælius 3. 12.
- Cur defunctorū capilli durēt, aut etiam aucescant, Cælius 3. 23.
- ¶ Cur ore emissus lente spiritus calidus sit, aliter uero frigidus, Cælius 25. 15.
- Inspirat.

- Inspiratiōis opus duplex, Cælius 24. 19.
 De respiratiōe Aristotelis liber Græcus,
 ab Alcyonio translatus, Michaël Ephesius
 commentario illustrauit.
 De spiritu liber Aristotelis.
 Eunuchos in spiracula despectātes non
 lædi, cæteris omnibus præfocatis, Cæ-
 lius 19. 12.
 De respiratione, Plutarchus de Placitis
 4. 22. De eadē libri aliq̄t Galeni,
 De animo & halitu, Plinius 11. 2.
- ¶ Pars 5. De ætatibus.
- Ætatis gradus, Doletus Tomo 2.
 Ætas nuptiis accommoda, Cælius 28. 20.
 Firma ætas quæ, Cælius 27. 20.
 Quam erudite Pythagoras hominū æta-
 tem in quatuor partes diuisit: atq̄ in-
 ibi de Seruio Tullio: qui Romanorū
 ciuium tres ætates notauerit, ex Tu-
 berone, & Gellio, Crinitus 5. 9.
 Ætates septem planetis septē congruæ,
 Proclus in Alcibiad, cap. 36 pag. 432.
 Basil. edit. Lat.
 Ætates humanas planetarum consecui
 rationem, Cælius 19. 22.
 De octo hominum generationibus, Leo-
 nicenus 3. 32.
 Ætatum humanæ uitæ distributiō, Cæ-
 lius 19. 21.
 Philosophorum placita & Auicennæ de
 ætatibus, Cælius 19. 22.
 De ætatum finibus, pueritiæ, iuuentæ,
 senectæ, ex Tuberonis historia sum-
 ptum, Gellius 10. 28.
 Fabulam ætatis peragere ex Cicerone
 quid, Cælius 19. 21.
 Fabula ætatis: Vocabula plura quibus
 ætates à Græcis distinguuntur, Cæ-
 lius 19. 22.
 De iuuentute & senectute Aristotelis li-
 ber Græcus, & Latinus Pet. Alcyo-
 nio interprete; & Mich. Ephesij com-
 mentarij, quos nos Latinos fecimus.
 De iuuentute & senectute S. Pater Ma-
 ximus.
 Ciceronis Cato maior siue de senectute
 dialogus, (ubi ille totus & multus est
 in senectutis laudibus) per Theodo-
 rum Gazam Græce redditus. In
 eundem scholia Ambrosij Schureri,
 Io. Mezleri, Petri Marfi, Badij Ascen-
 sij, Philippi Melanchthonis.
 De ætatibus, pueritia, iuuentute, senec-
 tute, Ge. Maior ex poetis.
 De insigni infantia, Sabellicus 1. 2.
 Infantia, Octauian. Mirandula.
 Cur in pueritia Galli uideantur sapien-
 tiores, Cælius 30. 8.
 De insigni pueritia, Sabellicus 1. 3.
 Adolescentia, Lumen animæ Tit. 16. &
 parte 2. cap. 6. Brusonius 1. 13. Octa-
 uianus Mirandula.
 Senectutem imbecillem euadere ob ado-
 lescentiæ intemperātiā, Cæl. 19. 20.
 Plinij loca duo de pubertatis ratione, Pli-
 nius 19. 21.
 De insigni adolescentia, Sabellicus 1. 4.
 De iuuentute insigni, Idem 1. 5.
 Iuuentus, Lumen animæ p. 2. cap. 127.
 Iuuenta, Index in prouerbia Erasmi se-
 cundum locos.
 Callirhoës pueri in iuuenes, Ouid. Me-
 tamorph. lib. 9.
 De hoc Homericō, Semper autem iunio-
 rum uirorum mentes leues sunt, Tze-
 tzes 9. 279.
 De iuuenalibus ludis, Cælius 19. 22.
 De senectute, Valerius 8. 14. & Fulgo-
 sus, Plutarch. de Plac. 5. 30. Manipu-
 lus florum, Brusonius 6. 7. Lumen
 animæ p. 2. ca. 222. Io. Lud. Viues
 lib. 2. de anima: Aelian. in Var. Græ.
 fol. 31. Sabellicus 1. 6.
 In senectutem Florile. Græ. lib. 1. sect. 16.
 De ætate decrepita, Sabellicus 1. 7.
 Senum epitaphia, Florile. Græ. lib. 3. se-
 ctione 10.
 Callipædas cur dicant senes, Cæl. 11. 16.
 Athenogeron, Cælius 14. 18.
 Seniores uino delectari, Plutarc. Symp.
 1. 7.
 Senes cur citò inebrientur, Plutarchus
 Symp. 3. 3. Senes cur citò, foemine
 rarò inebrientur, Macrobian. Sat. 7. 6.
 Cur ab Homero senes dicantur poliocro-
 taphi, Cælius 13. 28.
 Senium præmaturum, Index in prouer-
 bia Erasmi secundum locos.
 Quod etiam in senectute discendum est,
 Seneca lib. 10. epist. 77.
 Quare senes literas eminus facilius le-
 gant, Plutarchus Symp. 1. 8.
 Obseruatū esse in senibus, quod annum

ferè etatis tertium & sexagesimum agant, aut laboribus, aut interitu, aut clade aliqua insignitum: Atque inibi super eadem obseruatione exemplum appositum. Epistolę diui Augusti ad Caium filium, Gellius 15. 7.

Senectutis integrę laus, Hieron. Strid. Tomo 1.

Corona senum Io. Veneti.

Senectutis molestiam tollere prudentiam, Stobæus.

Quod antiquitus ætati senectæ potissimum habiti sint ampli honores, et cur postea ad maritos, & patres iisdem isti honores delati sint, atque ibi quædam de capite legis Iulię septimo, Gell. 2. 15.

De senibus ob uirtutem claris, & de senibus stultis, Antonius mon. Melissæ, Tomo 2. sermone 16.

Laus senectutis, Stobæus, & Cæl. 3. 7.

De bono senectutis & commendatione seu excusatione ipsius, Seneca lib. 1. epistola 12.

De statu senectutis & frugali conuersatione eius, Seneca lib. 12. epist. 84.

Vituperium senectutis, Stobæus.

De senectutis incommodis, Carmen D. Erasmi Tomo 5.

Num seni sit gerenda resp. Plutarchi libellus à Gyb. Longolio translatus.

Ingrata ob uetustatem, Index in prouerbia Erasmi secundum locos.

Iracundię maioris in senibus, Cælius 13. 24.

Quæ sit prouerbij ratio, senilis ualetudo, Cælius 30. 2.

Senectutem imbecillem euadere ob adolescentię intemperantiam, Cæl. 19. 20.

Exemplo Platonis ostendit quomodo parsimonia ad senectutem ducat, Seneca lib. 8. epistola 59.

Lex iubens senes occidere, Aelianus in Varijs Græ. fol. 22.

Nihil habere de spe uitę quem senectus ducit ad mortem, Seneca lib. 4. epistola 30.

De Gorgiæ senio præuiridii, Cæl. Rhod. pag. 750.

De Ceo sene caniciem coloribus obscurante, Cælius 19. 26.

Aeson ex sene iuuenis, Ouid. Meta. li. 7.

Iolaus senex in iuuenem, Ibid. lib. 9.

Aries senio confectus in agnū, Ibidem lib. 7.

Anus, Theocritus Idyllio 15. Brusonius 1. 12.

In uetulas scommata, Florileg. Græ. lib. 2. sect. 9.

Nutrices Bacchi ex uetulis iuuenes, Ouidius Metam. lib. 7.

Pallas in uetulam, Ouid. Metam. lib. 6.

Vertumnus in uetulam, Ibid. lib. 14.

TITVLVS XI. DE
animalibus.

Quæcunq; apud authores de animalibus animaduerti, ad nostram Animalium Historiam retuli omnia: & alia quædam quæ ad animalia pertinet, ut somnum, uigiliam, Venerem, quæ ideo hic parcius attigimus, uel omnino præteriuimus. Cui operi statim hoc absoluto manum admoliar spero, ut expectationi diutinæ respondeam tandem. In præsentia quidem poteram intactum hunc physicæ de animalibus locum præterire, quoniam in magno uolumine nostro abunde nominabimus qui quid ubi de animalibus tum singulis tum in genere scripserint: ne tamen hic uelut hiatus libri relinquatur, primum authorum alia quot nomina, quos de animalibus scripsisse ex tempore memini, recensebo: deinde catalogum de singulis animalibus, secundum genera attexam, sicut etiam in plantis feci.

Animalium historiã nemo copiosius & doctius Aristotele conscripsit: cuius in hoc genere libros cum argumentis singulorum Tomo primo posuimus. In Aristotelem de generatione animalium Philoponus. Vide Tomo 1. pag. 424.

Aeliani de historia animalium libri doctissimi, à Petro Gyllio translati, & luculentis accessionibus aucti. Argumenta in singulos libros profecuti sumus Tomo 1.

Oppiani poetæ Græci Ixeuticorū siue de aucupio libri 3. In quos metaphrasin Græcam innominati authoris in Italia nacti per otium, si uita manebit, ædemus, cum translatione nostra & reliquis Oppiani scriptis.

Eiusdem

Eiusdem de uenatione quadrupedum libri 4. quos nos etiam Latine utcumq; transtulimus. Extat & Eutecni paraphrasis in hos libros.

Eiusdem de piscium natura & piscatione libri 5. in quos itidem Eutecni paraphrasis extat nondum impressa. Laurentius Lippius Latinis uersibus expressit, quibus scholia quaedam Ioan. Casarius adiecit. Argumenta in singulos libros Halieuticorum grammatici eiusdem praefigunt in impressis codicibus, sunt & Laurentij Lippij prolixiora, item monosticha eiusmodi.

Primus habet coitus, proles, & pasqua ponit.

Ostendit fraudes, caedes, & bella secundus.

Tertius in pisces hamos & reia iactat.

Ducit amor quarto captos in fata narrantes.

Delphis amat quinto: pereuntq; ingentia cete.

Librorum de uenatione, primus est de equis & canibus: primum autem de uenatione, habitu uenatoris, & temporibus uenandi in genere quaedam docet. Secundus est de cornutis animalibus. Tertius de illis quae seratos aut exertos dentes habent.

Quartus de uenatione aliquot animalium, quomodo capiuntur leones, pardales, ursi, &c.

Halieuticorum primus diuersarum animalium naturas explicat. Secundus est de amphibijs auiibus, quae ex aquis uiuunt. Tertius de aucupatione, primum in genere: deinde singillatim.

¶ Vide supra Tit. 6. huius libri Qui de omnium rerum naturalium genere scripserint.

¶ Ex epistola Franc. Asulani Oppiano Graeco praefixa.

Aquatilium tractatio ab Aristotele in libris de animalibus sparsim praerogata suscipitur: & copiose proposita est in opere, quod separatim ζωικών appellauit uel περι ichθύων, ex quo Athenæus testimonium saepenumero petit cum id genus animalium elementorum ordine persequitur libro 6. Diapnosophiston. Nec minore industria uersati sunt in hoc studio Theophrastus & Clearchus Peripatetici: Icesius, Sophron, cuius enarrator fuit Apollodorus, Epicharmus, Epanetus, Archippus, Softratus, Speusippus:

& Archestratus, qui uarium & elegans omni ferè numero poema de uniuersis animalium generibus fecit: quapropter ab Athenæo nunc elegans, nunc doctus & uoluptarius appellatur. Non defuerunt etiam apud Graecos, qui eiusmodi Aquatilium argumentum Halieutici nomine carminibus exprimerent: quales Cæclus Argiuis, Numenius Heraclotes, Pancratius Arcas, Posidonius Corinthius, Seleucus Tarsensis, Leonides Byzantius, & omnium postremus Cilius Oppianus, quem non multo se superiorem idem ipse Athenæus fuisse ait, ut qui principatu Antonini Pij uixerit, ad eundemq; scripta miserit sua. Huius Halieutica cum omnem commendationem ducerent à doctrina, carminis nitore, figurarum uarietate, & reconditarum rerum inuentione, ab Lippio Collensi in Latinum conuersa sunt, quo uir bene doctus aliqua ex parte desiderium Latinorum leniret ex monumentis amissis Ennii, qui Phagitica cecinit, ut L. Apuleius docet: & Ouidij, qui Halieuticon etiam inchoauit non multo ante quam in humanis esse desineret.

Alberti Magni de animalibus libri 26. quorum argumenta Tomo 1. conscriptissimus. Quinq; postremi libri, Germanici deteriores ex malis Latinis facti, Francfordiae nuper exiuerunt cum figuris, quarum paucae uerae, magna ex parte fictitiae sunt, ut si quis pro lupo piscem pingat lupino capite: Quales etiam in Bartolemaeo Anglico purto & similibus impressis libris picturae sunt.

Historia quadrupedum Germanice nuper edita per Michaëlem Herrum medicum, cum picturis, Argentorati. Picturae etiam seorsim in tabula excusae sunt.

C. Plinij Secundi de animalibus libri, qui sunt Historiae naturalis septimus, octauus, nonus, decimus, & undecimus: quorum argumenta Tomo 1. complexissimus.

In nonum Plinij de piscibus, Francisci Massarij commentarius doctissimus.

In Athenæi diapnosophistis multa passim de animalibus uarijs leguntur. In li

- bro secundo, cochleæ, turdi, ficedule, spini, merulæ, & auiculæ. Tertio, ostrea, malacostraca, uulua, falsamenta. Septimus totus est de piscibus. Octauus, adhuc quædam de piscibus habet. Nonus, aues plurimas & quadrupedes quasdam. Quartus decimus rursus animalia quædam et cibos ex eis. Particularis autem rerum quæ singulis libris tractentur enumeratio Athenæo Græco Basileæ excuso præmittitur.
- Belisarij Aquiuui Aragonei Neritino-**rum ducis liber de Venatione Et alter de aucupio per accipitres, ubi accipitrum genera, uenationem per eos, & morborum qui eis accidunt, curam explicat.
- Tappius Lunensis** de accipitribus et falconibus Germanice scripsit.
- De falconum siue accipitrum remedijs** liber Græcus copiosus, in Bibliotheca Augustæ Vindelicorum adseruat.
- Aquila, Symachus, & Theodotion,** scripserunt de regimine infirmitatum omnium auium rapacium: his enim uerbis utitur Albertus Magnus, à quo citantur: qui etiam falconarium Federici imperatoris, & Gulielmum falconarium Rogerij regis allegat.
- Iorach** liber de animalibus ab eodem citatus: ait autem eum frequenter falsa scribere.
- Semeryon uel Haren Semeryon** philosophus, ab Alberto Magno in historia animalium aliquoties citatur.
- Auicennæ opus de animalibus, excusum.**
- Augustinus Niphus** de animalibus.
- In C. Iulij Solini Polyistore** multa de mirandis quibusdam animalibus leguntur: item in epistola Alexandri Magni de mirabilibus Indiæ.
- Liber sexaginta animalium, Serapionis** puto, aut alterius Arabis.
- De natura animalium, Softratus.**
- Philes** quidam scripsit uersibus Græcis de proprietate animalium, ad Michaelum imperatorem.
- De uenatione Xenophon, & Gratius** poëta Latinus.
- M. Aurelij Olympij Nemesiani cynegeticôn lib. 1.** uersibus hexametris, non absolutus: multa enim proponit ab initio, quæ in progressu non reperiuntur.
- Adriani Cardinalis uenatio.**
- Venatica, Io. Carnotensis lib. 1.**
- P. Ouidij Halieuticôn liber acephalus.**
- Io. Ursini medici & poëta laureati** Protopopœia animalium aliquot uersibus Elegiacis: in qua multa de eorum uiribus, natura, proprietatibus, præcipue ad rem medicam pertinentibus continentur, cum scholijs Iacobi Oliuarij Auenionensis medici.
- Petri Gyllij de Latinis & Gallicis** nominibus piscium liber doctissimus, cum Aeliano ex eiusdem Gyllij translatione impressus. Expectari audio eiusdem authoris uel de piscibus uel de omni animalium genere historiam integram.
- De auibus & earum nominibus Græcis, Latinis, & Germanicis** dialogus Gylberti Longolij medici, festiuus sane & eruditus.
- Auium præcipuarum** quarum apud Plinium & Aristotelem mentio est succincta historia, ex optimis quibusque scriptoribus contexta, scholio illustrata & aucta, adiectis nominibus Græcis, Germanicis & Britannicis, per Gulielmum Turnerum medicum.
- De aucupio & piscatione** liber Germanicus innominati authoris, Francfordiæ excusus apud Egenolphum 1531. in 4.
- Olai Magni Gotthi Mappa Septentrionalis** multas mirabiles animalium marinorum & terrestrium figuras complectitur: adiectus est etiam libellus qui breuem eorum historiam attingit.
- Medicina iumentorum, armentorum, & pecoris,** Germanice ædita apud Egenolphum Argentorati 1530. in 4. authoris innominati, ex Varrone, Plinio, Virgilio, Palladio, &c.
- De piscium captura** libellus Germanicus in 8. excusus.
- Ichthyologia seu de piscibus Moselle** fluuij dialogus Caroli Figuli.
- Eiusdem Mustella** dialogus.
- Decius Ausonius** in Mosella plurimos pisces fluuiatiles elegantissimo carmine describit.

Michaëlis Angeli Blondi de canibus & uenatione libellus: in quo omnia ad canes spectantia, morbi, & medicamina continentur, prisca & neoterica exempla, insidiæ ferarum & proprietates.

Nicandri Theriaca in quibus diuersa serpentium genera, & remedia uenorum quæ ictu morsuue reliquerint, uersibus heroicis comprehendit. In eadem commentaria Græca innominati authoris. In Alexipharmacis cum alia tum ex animalibus uenena quæ intra corpus sumpta nocent, medicari docet. Vide Tomo 1. in Nicandro.

Ophiaca Petrichi.

Aëtius libro 13. de re medica, multas serpentium species describit: Item Dioscorides libro ultimo, uterque cum alexipharmacis, id est, remedijs. Vide etiam Vergilium Marcellum, & Herimolaum Barbarum, in commentarijs eorum super Dioscoridem.

Plutarchi dialogus quod bruta ratione utantur, Io. Regio interprete.

Eiusdem dialogus Vtra animalia prudentiora sint, terrestria an aquatilia, Simonone Grynæo interprete.

De animalibus quædam in Germanico libro de naturis rerum Conradi Menzenberger.

Luciani piscator, seu Reuiuiscens.

Piscatoriæ epistolæ Græcæ, in Volumine epistolarum quod Aldus impressit in 4.

Pauli Iouij de piscibus liber.

Sextus Platonius de medicinis ex animalibus, cum scholijs Michaelis Humelbergij.

Vicentij Belluraceñ, de animalibus diuersis libri 7. Nempe decimus septimus Speculi naturalis cum sex sequentibus. Rursus de iisdem in Speculo Doctrinali, libro 16.

Petrus Crinitus & alij authores rei rusticæ, & B. Platina in libris de honesta uoluptate & uictus ratione, multa passim scribunt de ijs animalibus quæ in cibum ueniunt, uel ruri aluntur.

In Geoponicorum, quæ Cōstantino Cæsari inscribuntur, octo posterioribus

libris, animalium plurimorum natura, moresque & nutritio describuntur, quos Andreas à Lacuna seorsim Latinos fecit, & castigationes in Iani Cornarij translationem adiecit.

Libellus Gallicus de accipitribus & aquilis: item alius de testudine, &c.

Xenophontis liber de arte equestri, &c. Ioachimo Camerario interprete.

Sebastiani Sigmarij cicadæ encomium. Gaspar Heldelinus ciconiæ scripsit encomium.

Galenus, Symeon Sethi, & alij medici, qui de uictus ratione, & ciborum differentijs scripserunt, multa de animalibus habent.

¶ TITVLVS nostræ animalium Historiæ, quam cum figuris ad uiuum depictis paramus.

Liber I. De quadrupedibus uiuiparis & ouiparis.

II. De aibus.

III. De piscibus & aquatilibus.

IIII. De serpentibus.

V. De insectis.

VI. De animalibus secundum genera & species.

In his libris ad ueras & uiuas animalium effigies, nomina singulorum adijciemus in multis diuersisque linguis (Græca, Latina, Hebraica aliquando, & uulgaribus hodie, Germanica, Italica, Gallica, Hispanica, Anglica, Illyrica, &c.) Deinde corporis descriptionem, mores & ingenia, & usum ad rem medicam. Plurima item ad grammaticam & philologiam ubique se offerent: plurima ad philosophiam de moribus, ad rem rusticam & pastorem, œconomicam, diætetica, & ciborum apparatus, &c.

¶ CATALOGVS alphabeticus animalium: & primum quadrupedum. A. litera Aristotelē significat animalis alicuius mentionem facere. Ael. Aelianū cum accessionibus Pet. Gyllij. In nostra quidem historia mentio fiet omnium: picturas uero hoc tempore illorum duntaxat habemus, quæ asterisco notauimus. Quamobrem rogo studiosos ubique omnes, qui hæc forte legerint, ut eorum quibus caremus animalium picturas ex remotis regionibus ad nos mittant: pro quo beneficio si nihil aliud præmij acci-

piant, grata saltem ipforū nominis commemoratione, in mentione illorum quæ miserint, celebrabuntur. Sic enim exoranda nobis multa sunt, qui in tenui fortuna, & sine Meccœnate multis hæcenus annis, quantū succisiuis licet horis hæc elaboramus. Non omnia autem quæ inuenire potuissim animalia, eorumq; in diuersis linguis nomina, quæ quidem copiosissime in integra historia nostra dabo, huc adscripti: sed ea tantū quæ commode ad manum erant, & in recentī memoria: aliquid hoc esse ratus, collocari animalium classes, & rem pau latim perficiendam, ut in alijs quoq; fecimus, inchoare: Quando principiū dimidium totius est.

QVADRUPEDES.

- * Agnus, Aelian. **Lamb.**
- * Alce uel Alx, aliās Halce, Ael. **Ellend.**
- * Aper A. Ael. **Aber/wildschwyn.**
- * Aries A. Ael. **Wider.**
- * Asinus A. Ael. **Esel.**
- Asinus syluester, Aelian, huius pullus lalisio dicitur.
- Asinus Indicus solipes unicornis A. uide Vnicornis.
- * Bifons, uel Bison taurus, Ael.
- Bonafus A. Ael. in Monope.
- * Bos, taurus, uacca, A. Aelian. **Ochs/**
- Bos syluestris A. **(rind.**
- * Bubalus A. Ael. **Büffel.**
- * Buffo, Ael. **Krott.**
- * Camelopardalis, uulgo giraffa, Aelia. **Kameel.**
- * Camelus duplici tubere dorsi, quam Baſtrianam uocant, A. Ael.
- * Camelus uno tubere, quam uocant Arabiam, & dromadem, uulgo dromedarium, A. **Ein dromedari.**
- * Canes diuersi, A. Ael. **Hünd.**
- * Capra A. Ael. **Geiß.**
- * Capræ syluestres, capræ A. Aelian. **Gemsen.**
- * Capricornus, ibex, **Steinbock.**
- * Capra Mambrina auriculis prælongis.
- * Capreolus, Capreolorum generis uidentur Libycæ dorcades siue cema-des Aeliani, **Keechbock.**
- Capreolus peregrinus, e quo moschus, **Bisemthier.**
- Cartazonus, uide Vnicornis.
- Castor, fiber A. Ael. **Biber.**
- Catoblepon, Ael. tauro similis in Africa.
- * Catus cicur A. Ael. **Zamekatz.**
- * Catus syluestris A. **Wildkatz/boumriiter.**
- Catus Zibetti, **Zibettkatz.**
- * Cebus uel cæbus, cercopithecus, id est simia caudata, A. Ael. **Weerkatz.**
- Cepus diuersus a cebo, & ipse simiarum generis uidetur, Ael.
- * Ceruus A. Ael. & Hinnulus, Aelian. **Hirtz.**
- * Chamæleo, A. Ael.
- * Crocodilus A. Ael. **Crocodrill.**
- Crocota, uide Hyena.
- * Cuniculus A. Ael. **Küngle.**
- Cynocephalus, simiarum generis, Ael.
- * Dama A. Dorcas platyceros, **Sämle/**
- channhirtz.**
- Dorcas, uide Capreolus.
- * Elephas A. Ael. **Heliant.**
- * Equus A. Ael. **Ross/pfardt.**
- Equus ferus A.
- Equiceruus: cuius generis uideſ Ran-gifer. Albertus Magnus interpreta-tur **Ellend.**
- * Erinaceus, alij aspirant: echinus terrestris, A. Ael. **Igel.**
- Feles, uide catus.
- Fiber, uide Castor.
- * Furo, nouum nomē; fortē ichneumon, **Frett/furet.**
- * Ginnus uel innus, A. **Wüllereſele.**
- * Glis A. **Kellmuß.**
- Glirem alij putant, quē uocamus **Haselmuß.**
- * Gulo nouum nomē animalis Schuedici, **Vilſtraß/Schuedice Ierff.**
- * Hircus A. **Bock.**
- Hircocerus, tragelaphus.
- * Hoedus, **Gize/böckle.**
- * Hystrix A. **Weerschwyn/dornschwyn/taran.**
- Hyana A. Ael. Indi & Aethiopes crocutam uocant, **Genethkatz:** nisi genus ichneumonis sit.
- Ichneumon Aelian, uide Furo. Lutram alij ichneumonis speciem faciunt.
- * Lacerti uarij, A. Aeli. **Heidey/von mancherley farben.**
- * Lacertus uiridis maior, **Großheidey.**
- Lacerta

- Lacerta chalcidica, Aelianus non recte
chalcidē serpentem facit.
Lacertus aquaticus, **Wassermaalen.**
Lalifio pullus asini syluestris,
Latax A.
* Leopardus, **Leppard.**
* Leo A. Ael. **Lōuw.**
* Lepus A. Ael. **Saß.**
* Lupus A. Luporum genera, Aelian.
Wolff.
Lupus canarius A.
Lupus ceruarius A. thos, lycopantheros.
* Lutra uel lutris A. **Otter.**
Lynx A. **Luchs.** Huic fortē adnumera
bit animal quod in Scandia **Grim-**
Flauw, id est, truncūguem appellant.
Mantichora A. Ael.
* Martes, mustelę rusticę genus, **Tha-**
marter/büchmarter.
* Meles, taxus, **Sachs.**
Monoceros, uide Vnicornis,
Monopem uocant Pæones syluestrē tau
rū, qui Bonasus aliter appellať, Ael.
* Mulus A. Ael. **Mulesel.**
* Mures diuersi, A. Ael. **Müß.**
* Mus agrestis, **Valdmusß.** Huc nimi-
rum pertinet quod uocāt **Konfsärle.**
* Mus araneus A. **Münger/spizmusß.**
* Mus Alpinus, Emptra Alberto Mag,
Murmeltier.
Mus Ponticus A. **Pundemusß.**
* Mustela A. Ael. **Wisele/marter vnd**
iltisß.
Onager, uide asinus syluester.
Onocentaurus, Ael.
Oryx, Ael.
* Ouis A. Ael. **Schaaff.**
Oues feræ A.
* Panther maior & minor: foemina Par-
dalis & panthera A. Ael.
Pardus A.
Phoca, id est, uitululus marinus, uide in
Pœphagi, Ael. (ter cete,
* Rana A. **Frösch.**
* Rana rubeta, Ael. **Ein Krott/crapau-**
da uulgo: bufo, **gartenkrott.** Rana
Seriphia, Ael. Rana Aegyptia,
Idem.
* Ranunculus uiridis, **Ein loubfrösch.**
* Rangifer nouum nomen quadrupe-
dis in Scandia: hippelaphi generis ut
uidetur, **Reinner.**
- * Rhinoceros, Ael.
Satyri, Ael.
Satyrium, uel Satherion, A.
* Salamandra, Ael. **Wollen/pundter-**
maalen.
* Scincus, crocodilus terrestris, Diosc.
* Sciurus, Ael. **Eichhorn.**
* Simia, Ael. **Affen.**
Simia porcaria A.
Simia caudata, uide cebus,
* Simiuulpa, Ael.
Sorex inter mures est.
Sphinx, de genere simiarum, Ael.
Subus, Ael.
* Sus A. Ael.
* Talpa, A. Aelian. **Mulwerff/schär-**
muß.
Tarandrus, Ael.
Taurus, uide Bos.
* Testudo, mus aquatilis, marinus & lu-
tarius, A. Ael. **Schildkrotz.**
Tigris A. Ael.
Vacca, uide Bos.
Vitulus ad bouem pertinet.
Viueria ad mustellas referatur.
Vnicornis, monoceros, Cartazonus In-
dicus, Onager India, Idem uidentur,
Ael. A. **Einhorn.**
* Vrsus A. Ael. **Ein bär.**
Vrus Ael. **Drochß.** Vrus hominem ar-
matum equo eijcit, In Mappa Olai
Magni.
* Vulpes Ael. A. **Fuchß.**
Zobellus, nouum nomen, mustella Pon-
tica dici potest.
- ¶ **A V E S,** T. Gulielmi Turneri, L. Gyberti Lona-
golij librum de aibus designat. Opp.
Oppianum.
- * Acanthis siue spinus aut ligurinus A.
Ael. T. Alia, nempe thraupis A. ea
esse uidetur, quam uulgo carduelem
uocant: uide Card. **Zinsle/Italis** uul-
go ligurinus. Sed hanc alij chlorin fa-
ciunt: acanthidem uero, quæ miliaria
Latine, & linota uulgo dicatur, **Ein**
schössle/flachsfineß: Turnery **Ein**
grünling.
* Accipiter A. T. Ael. Opp. **Habich/**
sprünzel.
* Accipiter pnx uel perces, A. is nimirū
qui aliās Nisus, **Sperwer/ Anglis**

DE P H Y S I C I S

- sparhauca. Turnerus palumbarium accipitrem sper uerum interpretat.
- * **Tinnunculus**, cenchris A. **Wannenwäher**: Anglis a kistrel, uel kastrel, uel steingall.
- * **Accipiter fringillarius**, A. Turnerus conijcit esse hobbiam Anglorum; qui nisi fallor Germanice dicitur **boumsälcklin**.
- * **Rubetarius** A. Anglis hen harroer; Germanis **hünerdieb**.
- Aesalo** A. Anglorum merlina, Germanorū smerla Turnero uidet, **schmirlin**, **stossälckle**.
- Gypæetos**, uide in uulture.
- Buteo**, triorchis A. Busharda Anglis & Germanis T.
- Subbuteo** A. Videtur quē Angli ringtalum appellant, ab albo circulo qui caudam circuit.
- Accipiter circus** A.
- Accipiter stellaris** A.
- Hierifalco**, nomen nouum: & alia falconum genera, **Socketfalck/vnd andere falcken art**.
- * **Accipitrū nomina Germanica**, **Muffer/Blawfuß/Steinbrüchel**.
- Aegithus**, Salus, A. Plin, Opp.
- Aegithalus** Aristotelis parus, Oppiano caprimulgus est.
- * **Alauda**, cassita, A. **Galerita**, **Lerch**: Anglis a lerk, uel lauerock: & generaeius syluestria, **Kobellerch** / Anglis a uuodlerch, **Waldlerch**.
- Est & aliud genus, sine galero, minus ceteris, **Einheidlerch** / Anglis a uuilde lerk, or a heth lerk, T. Vide in Passere magno.
- Albicula**, caudam motitat, A. Vide **Culicilega**, **Wag sin die wyß od graw wasserstels**.
- Alcyon**, Alcedo A. Ael. Opp. Congenerem huic esse conijcio, quam barbari **Ispidā**, Germani **Yßuogel**, Angli the kynges fiszher uocant, uide **Motacilla**. Turnerus eiusdem generis esse conijcit, quam Morpētenses Angli uocant **uattercrau**, id est, cornicem aquaticam: Eandem nostri puto nomināt **wasseramflen**, id est merulam aquaticam.
- * **Aluco** A. **Ein bergüwel/hörn**.
- Ampelion**, Opp.
- * **Anas** A. Ael. **Ent/entrich/antuo gel**: Anglis a duck.
- Anates** syluestres uariae, **Wild endten mancherley**.
- * **Kotbals**.
- * **Wyße merch**.
- * **Kernell**.
- * **Merch**/quasi mergus.
- * **Grawe nunn**.
- * **Kynendele/ysentle**.
- * **Schellent**.
- * **Storgent**.
- * **Gmeine wilde endt/grawe endt**.
- * **Süchel**/à mergendo.
- * **Querquedula**, **Saarentle/mürentle/socken**.
- * **Muggendt**.
- * **Vollendt**.
- * **Wyßer drittuogel**: man findt ouch graw.
- * **Hürchele/düchhele**/id est mergus.
- * **Mergus lacustris**. Vide infra in mergo, & **Vrinatrice**, **Suchentle**.
- * **Anas marina**, **Seeuogel**.
- * **Anser** A. Ael. Opp. **Ganß** / Anglis a gose.
- Anseres** syluestres, **Wilde genß**.
- * **Schneegenß**.
- * **Lacustres**, **Weerrachen** / à mergendo forte.
- * **Sterngens**.
- * **Boumgens**.
- Chenalopex**, uulpanfer, Plin, Ael, Anglis a bergander, T.
- Chenerotes**, Plinio. Turnerus conijcit id genus esse quod **Brantam** aut **Berniclam** Angli uocitent, è putrescenti ligno in mari nascens (forte quod nos iam nominauimus **boumgens**) aut id quod uocant **solendguse**, quod in mari Scotico in insulis **Basci** reperit.
- Apiaster**, uide **Merops**.
- Apodes**, uide **Cypseli**.
- Aquila** A. Ael. Opp. **Ärn** uel **adler**: Anglis an egle.
- Pygargus**, Anglorum, ni fallor, **erna**, T.
- Morphna**, percna, **planga**, aut **clanga**, **anataria**, A. Anglorum **Balbushardo** conuenit, si solam magnitudinem excipias, T. Eandem nostri (ut conijcio) uocant **maafßwy**.

Gypæetos,

Gypæetos, uide in uulture.

Aquila marina, haliaëtus, A. Opp. *Ein vißbarn*: Anglis, an osprey, T.

* Aquila pede altero flauo, altero cœruleo.

Aquila uera, A. *Ein edelarn*: Anglis, a right egle.

Exaëtus, uide infra, & theocronus.

Auis Scythica, quæ in leporina, aut uulpina pelle nidificat, aquilarum generis uidetur, A.

Ardea, ardeola, erodius, Opp. *Reigel/reyger*: Gallis & Anglis heron.

* Ardea pella, cyaneo ferè dorsi colore: cuius generis & alba uidetur, eadem magnitudine: * & alia uarijs per uentrem & collum plumis, *Ein grawen reigel*: Anglis, the blue heron.

* Albardeola, leucero dius, minor superiore, A. *Ein wyssen reigel*: Anglis, a cryel heron, or a duarf heron. Aliqui etiam quæ nos pelecâna facimus ardeam albam uocant.

* Stellaris ardea, A. *Vrind / roreigel / moßkû / rossdom / uel rothbrum / pittoz*: Gallis & Anglis buttorius, uel bitturius: nisi forte phoix fuerit, T.

Ardearû genera infinita esse scribit Oppianus. Ego ardeis illam etiam adnumero, quam Itali * Beccostortâ quasi Curuirostrâ uocant, rostro sursum incuruato in sola hac auis: * & alterâ colore ex uiridi & cœruleo mixto, rostro deorsum arcuato: quâuis an eadē ibidis quædam species sit addubitem.

* Ardeolæ marinæ uel gallinæ marinæ, ut fingam nomina: una * Limosa, altera Totano Venetijs dicta. Inter gallinagines locari possunt, de quib. infra.

Argathylis ripariarum generis, A.

Ascalaphus, A.

Asio, scops, A. Ael. Vide otus.

Sempasio, aiscops, A.

Asterias, Ael. Astragalinus, Opp.

Atricapilla, quæ ineunte autumnno ficedula fit, Vide in Ficedula. Turnerus Ferrariæ se uidisse scribit, Anglorum lingettæ, & Germanorum grasmuco æqualem: sed atro capite, reliquo corpore ad cinereum uergente.

* Attagen, A. Ael. *Baselbün*. G. Longolius exponit *ein birckbün*, à betulla: Otida uero facit *ein baselbün*. Tur

nerus gallum quendam syluestre describit, de quo dubitat an sit attagen: fœminâ eius, ubi de Gallinis scribit, morhennam uocat. Deinde magis inclinât, ut sit quam Angli uocant goda uittâ siue fedoam, gallinagini similis. Neutra aut est nostra *baselbün*.

Auriuittis, chrysomitris, A. Turnerus cõijcit esse carduelē uulgo dictâ, *ein distelfinck / stigelis*: Anglis, a goldfinck: quæ nos thraupin uocabimus.

Aues Caspij maris, Ael.

Aues magnitudine ceruorum, Ael.

Barites, Opp.

Beccostorta, uide inter ardeas, & infra in Salpinge.

Bosca similis anati, sed minor, circa lacus & amnes, A. fortè quam inter anates supra querquedulâ nominauim⁹. T. pochardâ interpretat Anglice: quæ & telæ (ut scribit) ab Anglis Vuigene uocata, anati similes & minores sint.

Bubo, byas A. Plin. T. interpretatur, *schuffaus / schüffel*: Anglice, a lyke foule. Vide ne id genus sit, quod pro alucone supra posuimus: uidet enim bubo montanus, quē uocam⁹ *hūru*.

Budyta, Opp.

Buteo, uide in accipitre.

* Caprimulg⁹, ægothelas, A. Ael. Oppiano agithalus. T. cõijcit esse Germanice dictam *nachtrañ*.

* Carduelis à Gaza redditur, ubi Aristoteles thraupin scribit, *Ein disteluoegel*, ut Herm. Barbarus quoq; sentit. De Acanthide, spinum & ligurimum Gaza uertit, uide supra.

Castorides, Ael.

Cataracta mari uicitat, minor accipitre, A. uide Diomedæ, Op. *Ein kleiner busbart vilicht*.

Calidris lacus & fluuios petit, color ei cinereus, distinctus uarie, A. Alius putato est chalandrus Oppiani.

Capriceps, auis sine liene, A.

Capella, circa lacus et amnes (palmipes, ni fallor) A. Huic saltem nominis gratia adnumere Germanice dicta *hün melgeys*.

Catreus, Ael. Cela, Ael.

Celeos, uide galgulus.

* Cepphus, Gaza fulicâ uertit, A. Multi

cepphū & larum (quē Gaviā exponit Gaza) cōfundunt, etiā Greci ueteres. Turn. Gaviā albam à fulicā solo cirro & rostro differre putat: & fulicā esse quē Germanice dicat **ein wyß me-we** (aliās * **meeb oð holbrot**) Anglice, a blak cop, a uuiethe femauu uuiith. Fulicā Itali folegā appellant: Galli diabolu à colore nigro: nos **böllbinen**. Turnerus gallinā nigrā aquaticā uocat, et negat esse fulicā, cū non sit marina. Ego marinā quā esse audio: et fieri puto, ut eedē alibi marinā, alibi nō sint. De laro uide etiā Opp. item de ceppho.

Huic sanē, quam uocamus **holbrot** natura & corpore similes sunt, coloribus tantum diuersa, * **Weyuōgele/** * **Spyrer/** * **Fischerle.**

Fulicarū generis Turnerus & illā iudicat, quā Angli uocant **cobbū** marinū, nigro in capite cirro, reliquo corpore albū, rostro & pedibus puniceis. Reprehendit autem illos qui **kyuuittam** * (**ein gysitz oder zweiel**) Vanellū barbaris dictam: Anglis, **lapuuīngam**, fulicam faciunt. Deinde in gaviarū genere, cinereā inquit (**der gemein holbrot**) ad flumina et lacus ascēdit, &c. Huius generis est & alia parua auis, Anglice **sterna** appellata, marinis laris per similes, minor tantū & nigrior. Ex tribus istis, quas nos iam nominauimus Germanice **meyuōgelin** dicta reliquis nigrior est.

Cenchramus, uide Cynchramus.

Cercion, Ael. Cenchrites, Opp.

Certhias, A. T. conijcit eam esse, quam Angli uocant **creperam**, id est, reptitricem, quod super arbores semper reptat, Germanice * **boumletter.**

Chalandrus, Opp. Alia uidef Chalidris supra.

Chalcis, Ionib. cymindis, sunt qui eandē Ptyngem uelint, A. accipitris species.

Charadius, quasi hiaticola, A. Ael.

Chloris, Gaza luteolam uertit, A. Uidef ea quā Itali ligurinū uocāt: licet Acanthidē Gaza sic reddat, Ael. **Ein zinsle/zeysich/engelchen**: Anglice, a sil kin. Huius generis sunt (inquit Turnerus) quas Anglia aues Canarias uocat. Cōgeneres his uident * **Sādēle/** * **citrinle.**

Chloreus, Gaza luteū uel luteam reddit,

A. T. a yelouuham, a youulryng, Anglice: & Germanice **ein geelgorst**. Uide an possit esse * **gaulamer**, quæ pectore & uentre prorsus luteo est: uel quæ * **grünling** & **kirßfinck** dicitur (quā Turnerus ligurinū interpretat) Italici puto * **Zaranto.**

* **Chlorion**, A. Gaza uireonem reddit, T. et alij quidam auē illā interpretant, quā barbari oriolū uocāt, Galli **loriot**, * **Germani witwol/weidwail/kerse-rise**: Angli, a uuituol. Qui picorū generi à Plin. adscribi uidef, nidū pensilē cōstruens: Venetijs **becquefigam**, i. ficdulā uocāt, nomine plurib. cōmuni. * **Ciconia** A. Plin. Ael. Op. **Storck** Germanis & Anglis: Saxonib. **ein ebeher**. Ciconiæ nigre etiā in Heluetia reperiuntur, in montanis: forsā ibidum generis. Sed A. etiā ciconiæ mōtanæ mentionem facit.

Cicumā, auis nocturna, unguibus aduncis, carniuora, A.

Cinclus, **σεισπουγίς**, A. Ael. T. Anglice, a uatter suuallouu: Germanice, **ein steinbyffer**. Aliā nos uocamus * **steinbyffer** rostro p sua portione omnium latissimo, & **kirsefinck**: quæ noie & alia uiridis uocaf, Turneri **chloreus**. Turneri uero **steinbyffer** ea est, aut similis, quā aliqui * **lyßlicker** appellant.

Cinnamomus auis, A. Ael. Plin. * **Cinnamulgus**.

Ceruleus, cyanus, A. Ael. T. uidef esse Germanis dicta **brechuogel**: Anglis, a **clotburd**, a **smatche**, an arlyng, a **steinchek**. Alia quaedam de genere gallinaginis apud alios Germanos uocatur **brachuogel**.

Colarem ulula ceteriq; adunci rapiunt, unde his oritur bellum, A. nec aliud.

Colios, uide galgulus.

Collurio, collyrion, A. T. auē turdo simile interpretat: Anglis, a **feldfare**: quibusdā Germanis **ein framēsuogel**: quæ nomine alij turdū ipsum pprie uocāt.

* **Columba** A. Ael. **Ein taube**, Saxonice **ein duue**: Anglice, a **doue**.

Dasypodia columbae dici possunt genus quoddam hirsutis pedib. **ghōfletere tuben**.

Colūba syluestris, quæ & Liuia, **πελειάς**, A. **holztaube**: Anglis a **stocdoue**, T. **Palumbes**

- Palumbes uel palumbus, A. Ael. *φολίνα*,
Xingeltaube: Anglis, a coushot, a
 ringged doue.
- * Turtur A. Ael. Opp. Turtelduue An-
 glis & Saxonibus.
- Vinago, cœnas, A. paulò maior colūbo,
 minor palumbe. Vide cœnanthe.
- Columbus, uide Vrinatrix.
- * Cornix, A. Ael. **Krā/vnd Kaeg**, An-
 glis a crouu.
- * Cornix marina, aliqui hybernā uo-
 cant; ueteribus nō dicta, **Nābelkrāe**.
- Cornix granuora, rostro albo, cætera ni-
 gra. Hanc spermologū, id est, frugis-
 legā Aristotelis Lōgoliū esse cōiicit.
- * Coruus A. Aelian. Opp. **Rapp/rabe**,
 Anglis a rauē.
- Coruus aquaticus palmipes A. Huius
 generis uidetur quam uocant, * **ein-
 scharb**: uide in mergo.
- Coruus syluaticus, ueteribus puto indi-
 ctus, rostro oblongo & curuo, **Wald-
 rapp**.
- * Coturnix, ortyx, uulgo qualea, A. Ael.
 Plin. Opp. **Wachtel**, Anglis a quale.
- * Ortygometra, id est, matrix coturnicū:
 uulgo in Italia regem coturnicum uo-
 cant. Hanc & crecem & cynchramū
 recentiores quidam non recte pro ea
 dem accipiunt. Aliqui ortygometrā
 esse uolunt Germanorum scricam &
 Anglorum daker hennam, quorum
 ego sententiæ accederē, si crecem ean-
 dem cum ista euincerent, T.
- * Cruciata (ut fingam ad uernaculū ser-
 monis imitationem, qua auis hæc uo-
 catur **Krüzuogel**) rostri partes extre-
 mas trāsuerso positu decussat: pecto-
 re & uentre lutea, &c.
- Crex A. uide in Coturnice. **Ein schiit**,
 Anglis daker hen, T. Hanc puto ali-
 qui uocant **matkern**.
- * Cuculus A. Ael. Opp. **Kuckuck/gug-
 gouch**, Anglis a cukkoiu, a gouke.
- Culicilega A. T. uidetur ea quam supra
 albiculam nominauimus, **Sie graw
 wasserstels / quistertz**: Anglice, a
 uuagtale.
- * Curuca, hypolais, A. Turnerus titlin-
 gam Anglis dictam, esse conicit: est
 autem ea Germanis **grasmmugg**. Co-
 loniæ uulgu passerem troglodyten
 non recte uocat **grasmmusch**.
- * Cygnus, olor A. Opp. **Schwan** Ger-
 manis & Anglis; Heluetijs etiam **ein
 ölsch**.
- Cynchramus, uide in Coturnice.
- * Cypselus, apus, A. **Spyr/gerschwalmt**.
 Vide in Hirundine.
- Dacnades, Ael.
- Diomedæ aues, Iuba cataractas uocat;
 Plinius. Alia uidetur Aristotelis ca-
 taracta, Ael.
- Dytini, uide Thraces.
- Erythacus, uide rubecula.
- Elaphis aquatica, Opp.
- Erythrotaon, uide Tetraon.
- Erythrotaon instar aquilæ, In Mappa
 Olai Magni.
- Exaëtus, degenèr aquilæ pullus est, qui
 ab ossifraga excipitur.
- Falcula, siue riparia, moribus, uolatu, &
 specie, proxima est apodi, & hiru-
 dini, A. drepanis. Vide in Hirundine.
- Ficedula ineunte autumnno fit, quæ alio
 tempore atricapilla uocatur. Turne-
 rus Germanorum grasmmuco, quam
 Angli lingettam uel titlingam uocāt,
 similem esse ait. In Heluetia * gras-
 mucī quatuor genera faciunt, quorū
 unum capite nigro spectatur. Vide
 in Chlorionē.
- Florus magnitudine fringillæ, uermicū-
 lis uescit, circa aquas, colore pulchro,
 &c. A. Fortè * **die gäl wasserstels**.
- Fringilla, A. **Büchfinck**: Anglice, a
 chaffinche, a sheld appel, a spink.
- Montifringilla, A. **Ein rowert**, Angli-
 ce a bramlyng, ut Turnerus conicit.
 Nos aliud genus habemus, quod uo-
 cant **thannfinck & waldfinck**.
- * Fulica, uide supra in ceppho. * Rallus
 Itolorum non dissimilis est fulicæ no-
 stræ **Bellbinnen** appellatæ.
- Galbula, Martial. Eadem galgulo uide-
 tur, quam Bononiæ Rigey & Regala-
 bulum uocant, alia à pico uiridi. Icte-
 rus Opp.
- Galerita, uide Alauda.
- Galgulus, *κολιός*, A. Aelian. (nam alia ui-
 detur *κελιός*, *παρά ποταμὸν καὶ λόχμας*)
grünspecht, Anglis huholus à facien-
 dis foraminibus. Vide Galbula con-
 iectore T.

- * Gallus A. Ael. *Ein Han*: Anglice, a cok.
- * Gallina uillatica, Opp. A. Ael. *Ein henn/hün*.
Gallus Medicus uel Melicus: Anglis, a bauncok, a cok of kynde; *Lombartische hünner*, Long.
Gallus Indicus, Ael.
Gallinas rusticas Varro non uillaticis, sed Africanis similes esse scribit; Columella uillaticæ non dissimiles. Apud nos nusquam reperitur, si non sit ea, quam morheñam Angli uocant, quã ante attagenẽ esse cõieci, Turnerus.
Gallinas Africanas Varro Meleagrides facit: quod & Plinius facere uide tur: Columella uarijs notis Africanas à Meleagridibus distinguit. Videntur autem Columellæ Meleagrides illæ esse aues, quas nonnulli * pauones Indicos appellant: nam illas paleis & cristis cœruleis esse in cõfesso est: Anglis, a cok of Inde, Turnerus. Gyb. Longolius Africanas, quæ & Meleagrides sint, interpretatur *kürhenn*. Aelianus etiam Meleagridum meminit.
Hadrianas gallinas Aristoteles facit uarias (ut etiam Plinius) paruo corpore; Varro Africanas, quas non alias esse constat quàm Hadrianas, uarias & grandes facit.
Indicæ gallinæ genus quoddam habetur, cristatum, per q̄ omnia gallinæ simile, sed Psittaci colore uiridi. Long.
* Vrus gallus, i. syluestris (ut urum bouẽ dicimus) uulgarè uocabulo, *D:han*. G. Longolius tetracem uel tetricem esse conijcit. Multum à mare differt * fœmina, duplo ferè minor, tota maculosa perdicis instar.
* Eiusdem generis alterũ minus in Helueticis mōtib; reperitur, *loubhan/grügelhan/kleiner orhan*.
Gallinago, G. Longolio * *ein schnäpff*: Turnero * *ein holzschnäpff*: Anglice, a uuodcok, A. *καλαόπαξ*. Vide Perdix rustica.
Gallinagines 18. plerq; circa aquas uersantur: de quarũ nominibus certi nihil ex ueterib; habeo. *Wasserhünle* nomen generale est: & speciei cuidã proprium.
- * *Brachvogel*: uide in cœruleo supra.
* *Rägenvogel*.
* *Wasserhünle*. Vide Tringa.
* *Eggenscher*.
* *Koppriegerle*.
* *Kiegerle*.
* *Kotbein*. Vide Hæmatopus.
* *Seffyr*.
* *Wynkernnell*.
* *Arcuata*.
* *Glutt*. Vide Lingulaca.
* *Kotknillis*.
* *Wartknillis*.
* *Screek*. Vide supra in Coturnice, & crece.
* *Systerle*.
* *Steingällyl*.
* *Schmirring*.
* *Grasschnäpff* / uel *herrschnäpff*, cuius & G. Longolius meminit. Vide in perdice rustica.
Garruli, uide post graculos.
Gnaphalus, uoce proba est, colore pulchro, A. in Velia mentione: Gaza omisit. Vide in Velia.
Graculi uel monedulæ, Ael. A. tria genera facit: primũ genus Turnero uideatur, quam Angli uocant a cornisch choghe, Germani *ein bergdul*: Helueticij * *ein alprapp*: Plinius pyrrococoracem.
Alterum genus T. lycos et bomolochos, id est, lupus & scurra Græcis, Latinis proprie monedula est, à moneta, quã sola auium furatur hoc tantum graculi genus, nõ item reliqua. *Ein dul*, Saxonibus *ein älte*: Anglis a caddo, a chogh, or a ka.
Tertium (inquit A.) familiare Lydiæ ac Phrygiæ, idemq; palmipes est. Hanc Turnero placet eam esse quam idem A. alibi coruum uocat, palmipedem, aquaticum, magnitudine ciconiæ: quam Plinius phalacrocoracem appellare uideatur: Helueticij uualdrapum. Ego tria hæc diuersa esse puto genera. Phalacrocorax Gallis est coramorant. Vide mox in mergo. Ciconiam nigram quã apud nos aliquando capi audio, nondum inspexi: quæ fortè aut coruus hic aquaticus, aut ibidis genus fuerit.

* Graculi

- * Graculi genus quartum Turnerus addit, quod in Rhetia uocatur **ein nussbrecher**, id est nucifragus.
- Garrulos, recentiores uocant genus, quod graculis adnumerandum uidetur, uulgo * **hãber** & mercolphũ; Angli iaia; aliqui *ποικιλία* Græce nominant, Illyrice soyka. Huius alterum genus in Italia & Germania uidi, uarijs insignis coloribus, uiridi, cæruleo, nigro, * **ein roller / ein wãlscher hãber**. Vide in Pica. Est & alia huius generis, ut uidetur, rubris, albis, & uiridibus maculis per alas distincta, capite plumis cinereis & rubicundis cristato.
- Gauia, uide in ceppho.
- * Grus Opp. A. Ael. **Ein krygh / eran / eranich**. Anglis a crane. Vipiones gruum pulli dicuntur.
- Gryphes, Ael.
- Gyges, Opp.
- Hæmatopus in Aegypto nascitur, &c. Plinius. Est apud Anglos in palustribus redshanca dicta auis longis & rubris cruribus, quæ an hæmatopus sit considerandum est, Turnerus. Nos inter gallinagines supra nominauimus dictam * **rotbein**: eandem puto redshancæ Anglicæ. Himantopus Opp. ab exilibus lororum instar cruribus.
- Haliæetus, uide in Aquila.
- Harpa cibum à mari petit, cum anate, gauia, et phoïce dissidet, A. Ael. Opp.
- * Hirundo simpliciter, uel hirundo domestica, A. Ael. Opp. & Plinius qui tria genera distinguit, **ein schwalb / schwalm**: Saxonib; **ein schwale**: Anglis a suuallouue.
- Hirundo rustica & agrestis minor, **kirchschwalb / * münsterschwalm**, Anglice rok martinettes, or chirche martinettes. Maior, * **geyrschwalben** / Anglice the great suuallouues, T.
- Tertium genus quod in ripis nidulatur (falcuã & ripariã Gaza ex A. transfert) Anglis a bank martnet, Germanis **ein überschwabe** aut **speiren**. Riparijs adiugendam puto illam, cui nomen * **Rhynuehele**.
- Horion, Ael.
- Ibes Aegypti alia candida, alia nigra sunt, A. Ael. Vide in Ardea, & ciconia nigra.
- Ignariam turtur impugnat: locus enim pascendi uictusque idem eorum est, A.
- Icterus, uide galbula.
- Iliaca auis, uide in Turdis.
- Ispida, uide in Alcyone.
- * Iunco, schœniclus A. **Ein reydtmeiß**, Anglice a redsparrouu, coniectore Turnero. Eandem alij uocant **mürmeiß / & åschmeißle**. Vide in Paro.
- Iynx A. Opp. torquilla & turbo secundum recentiores quosdam, **Ein windhals / naterhals**.
- Lædus faxa & montes colit, amicus galgulo, A.
- Lagopus candida, Plin. **Ein schneehün / ein wyß rãbhün**. Est & alia nomine eodem, à coturnicibus magnitudine tantum differens, croceo tinctu cibus gratissima, Plin. Adnumeranda his uidetur, quam in Helueticis montibus uocant * **steinhün**.
- Larus, uide in Ceppho.
- Libyus à galgulo impugnatur, A.
- Limosam recenti nomine inter ardeolas diximus.
- Ligurinus, uide Acanthis & carduelis.
- Linurgus, Opp.
- Lingulaca, glottis: linguam exeret longam, una e coturnicum ducibus, forma autem lacustrium, A. Fortassis illa quam inter gallinagines * **glutt** appellauimus.
- Lupus, uide inter graculos.
- Luscinia, A. Ael. Opp. **Ein nachtgall**, Anglis a nygthyn gall.
- Lutea, uide chloreus.
- Luteola, uide chloris.
- Mergus marina auis est, subit tamen altius in fluuios, &c. A. Opp. Anglice a cormorant, Germanis **ein dücher**, Turnerus: qui & descriptionem suam addit, qua exprimi uidetur auis quam nos appellamus * **ein scharb**: cuius mentionem fecimus in coruo aquatico. Cormorant apud Gallos audio appellari phalacrocoracem: de quo itidem superius inter graculos. Vocantur & lacustres & fluuiatiles quedam ex anatum ferè genere mergi (quas inter anates posuimus) uestigio Latine

- ni nominis seruato, ut *merch* / *wysse merch*: & ex anserum genere, *meer-rachen*: aut per interpretationem, *düchel*, quæ maior est: *düchele* uel *hürchele*, minor: et alia, *duchente*. Vi de plura in urinatrice.
- Meleagrides, uide inter gallinas.
- Memnonæ aues, Ael. Opp.
- Merops, apiaſter, A. Ael. Grammatici quidam non recte picum uiridem interpretant. Rarus est apiaſter uerus Germanis, & uocatur * *ſeeſchwalm*, quaſi hirundinẽ marinam dicas, aut lacuſtrem.
- Merula, Opp. A. Plin. *Ein amſel/ein merl*. Anglice a *blak ofel*, a *blak byrd*.
- * Merula aquatica, *bachamſel*: * & merula montana (quæ uarijs nominibus uulgo à ſepibus, montibus, faxis, & Curia Rhetia oppido appellat, *bag-amſel/birgamſel/ſteinamſel/Curer-amſel*) apud ueteres merulae nomine non deſcribuntur.
- Miliaria, uide in Acanthide.
- Miluus A. Plin. Ael. Opp. *Ein wey*, Anglice a *glede*, a *puttok*, a *kyte*. Turnerus duo miluorum genera deſcribit, maius & minus, quod nigrius ſit & urbes rariuſ frequentet.
- Monedula, uide in Graculo.
- * Molliceps A. *Ein nünmö:der/thurn-Freger*: Angliſ a *ſhrike*, a *nyn murder*, cõiectore Turnero: alterum huius genus eſt eadẽ magnitudine, rufiſ alis, quod uocant * *werckengel*. Vide in Tyranno. Idem Turnerus in *Paſſere*: *Paſſer magnus* (inquit) quem *gerſthaameram*, Angli *buntin-gam* dicunt, mollicipitiſ apud A. deſcriptioni magna ex parte conuenit.
- Motacillam uocant auem à crebro caudæ motu: motitant autem caudas Ariſtoteli, *Cincluſ*, *albicula*, *tringa*, *iunco*. Audio medicos quosdam *Iſpida* uulgo dicta pro motacilla in remedijs uti: cuiuſ in *Alcyone* mentionem fecimus. Motacilla, Ael.
- Niſuſ, uide *Accipiter pernix*.
- * Noctua, A. Ael. Opp. *Ein eul*, Saxo nice *ein uile*: Anglice an ouul, or an houulet.
- Nycticorax à Gaza in Oti deſcriptio-ne uertitur ulula: alibi uero *αυλαλιόυ* ululam reddit. Eadem Oto uide-tur.
- * Noctua mōtana (nouo nomine) *Ein ſteinflug*.
- Oenanthe, abditur ex ortu caniculæ: oc-caſu uero apparet: uitat enim interdū frigora, aliãſ æſtum. A. nec plura: for-tẽ eadem *divãſ* fuerit alibi ab eo dicta inter columbas.
- Olor, uide Cygnus.
- Onocrotalus A. Plin. In Italia circa Pa-dum reperitur, accolæ uocant *grot-tum*: à butorio uulgo dicto, quẽ ardea ſtellaris eſt, longe diuerſa.
- Orchilus oua noctuæ exedit, A.
- Ortygometra, uide in Coturnice.
- Oſſifraga, A. Plinius.
- Otiſ, idis, Ael. G. Longolio uidetur ea-quam noſtri *baſelbün* uocant, quam nos Attagenem eſſe minime dubita-muſ. Hiſpania, teſte Plinio, aues tar-das appellat, cibis dānatas: proximæ ſunt tetraonibuſ. Huiuſ magnitudi-ne A. Scythicam auem eſſe ſcribit. Tarda, Ael.
- * Otuſ, *Ein ſchleyereul/ein ranſeul*: Anglice a *horn oul*. T. Nonnulli uul-am eum appellant, aliĩ *aliſonem*, A. Ael.
- Palumbes, uide in Columbiſ.
- * * *Paradiſi* auem, nonnulli *Indicam*, aliĩ qui *phœnicẽ* uocant, ex nouo orbe puto allatã, quæ pedibuſ carenſ ſem-per in aẽre uerſetur, *Ein luſtuo-gel*. Ego duorum generum picturas ha-beo coloribuſ differenteſ.
- Pardaluſ A. pluuialiſ uulgo dicta, ut G. Longoliuſ & Turneruſ conſciunt. *Ein puluer*, Angliſ a plur.
- Parnopes, Ael.
- Paruſ, agithaluſ A. *Ein meiſſ*, Angli-ce a *titmouse*. T. A. tria genera fa-cit, quæ ſequuntur.
- Fringillago maior eſt, & fringillam æ-quat. * *Spiegelmeiſſ*, albo, nigro, fla-uo, uiridi & cœruleo coloribuſ per partes diſtincta. Turneruſ uocat *eiuſ* *kolmeiſſ*, ab atro colore capitiſ, An-glice the great titmouse, or the great oxei. Noſ aliuſ minorem parum ca-pite nigro uocamuſ *Kollmeiſſ*: cuiuſ * alterum

- * alterum genus est macula in uertice alba: & tertium quod **mürmeiß** uel **äschmeißle** nominant, de quo uide in luncone: & quartum, quod cristam nigram erigit, * **Eobelmeiß**.
- Parus alter monticola, cauda longiore, **Ein meelmeise**, interprete Turnero, Anglis the lefz titmous. Idē nimirū, qui nobis * **pfannenstil**, & **schwanzmeiß**.
- Tertius & minimus Anglis nonna dicitur, à similitudine quam cum uelata monacha habet. T. nostra * **blawmeiß**, capite coeruleo. Quanquam ea minor adhuc reperiatur, uertice rubro, ut regulus aureo, insignis, * **ein thannmeißle** / **waldmeißle**: alijs non recte **waldzinsfle**.
- Passer A. Ael. **Ein spat/spar/müfche**: quidā **ein lüningt**, Saxones **ein sperlingt** uocant, Angli a sparrow. Triā uulgaris passeris genera sunt, **hußspar**, id est passer domesticus: **ryspar**, capite atro: **pfaffenbuser**, capite cinereo, & **rozpar**, uel **rozgyt**, de quo uide in luncone.
- Passer torquatus, à communi passere nō solum torque albo, sed & uoce, & modo nidificādi differt. T. **Ringelspar**.
- Passer magnus Actuario dicitur, in summis arborum ramis sedere solet. G. Longolius circa finem dialogi sui, tertium alaudæ genus facit. Vide in mollicipite.
- * Passer troglodytes ab Aëtio & Aegine ta descriptus, **Ein zunschlupfle**, Anglis, an hedge sparrow, id est passer sepiarius: & a dike smouler, hoc est in sepibus delitescens. Vulgus Colonienſe appellat **ein graßmüsch**: peritiores uero **koelmüsch**, hoc est passerem in foraminibus & cauernis degentem.
- Passer marinus, struthio est.
- Passer spermologus: fortē quem uocamus * **embriß**.
- * Passer solitarius suauissime canit, haud scio quo nomine apud ueteres. Sic hodie Itali & Germani uocant.
- Passeris nomen commune est ad omnes minores aues: cuiusmodi & hæ sunt quarum nomina alia non tenemus:
- * **Bürstner** / * **Güntel** / * **Gückerle** oder **grienuogel** / * **wegfleckle** / * **Gauzlammer**.
- * Pauo A. Plin. Ael. Opp. **Ein pfaw**, Saxonice **ein pagelin**: Anglice a pecock.
- Pauo Indicus, uide in Gallinis.
- Pelecan, uide Platalea.
- Penelops circa lacus et amnes uersatur: & uidetur ab A. inter palmipedes numerari.
- * Perdix A. Ael. Opp. **Ein räbbün** / **väldhün**: Anglis a pertrige.
- * Perdix rustica Martiali, **Ein schnäpff**, ut ego conijcio: quam rostricem et rusticulam recentiores aliqui appellant. huius alterum genus syluaticum uocamus **waldschnäpff**: uide supra in Gallinagine G. Longolius gallinaginem simpliciter reddit **ein schnepff**. Turnerus perdicē rusticā ab Anglis Ralam nominari scribit; nos supra aquaticā, fulicā similem Rallū Italice dici monuimus. Schnepæ nostræ aliud genus minus est, quod uocant * **herdschnepff**, uel **graßschnepff**: cuius etiam G. Long. in dialogo suo meminit.
- * Perdix Græca rostro cinnabarino, G. Longol. perdix montana, **Ein perdryß** / **mit ein roten schnabel vñ süßen**: **ein rot räbbün**. Itali coturnicem uernacula lingua uocant.
- Phalaris, Opp.
- Phelinus, Opp.
- Phasianus A. Plin. **Ein fasant/fasian**: Anglis a pheasant. Phasianos magnos recentiores quidam commemorant, tanquam aliud genus.
- Phattage auis Indica, Aelian.
- Phoenix, Plin. Opp. Vide in Paradisi aue.
- Phoix A. Vide in ardea stellari.
- Pica, A. Aelian. Plin. Opp. **Ein elster** / **anzel/ägerst**: Anglis a py, uel pitor.
- Humanū sermonem addiscere alijs negant posse, quā quæ ex genere earū sunt, quæ glande uescantur, & inter eas facilius quibus quini sunt digiti in pedibus. Hæc Plin. Videtur autē hæc illa esse quam supra in Garrulis post graculos **Koller** appellauius,

DE PHYSICIS

- Itali picam granatam, uel potius ghi-
andaram, quod glandiuora sit, uocāt.
Nuper & adhuc tamen rara ab Appen-
nino ad urbem uersus cerni cœpere
picarum genera, quæ longa insignes
cauda, uariæ appellantur, Plin. Hæ
nimirum Græce ποικιλίδες dicuntur.
Picus, uel Picus Martius, drycopos, pi-
po. A. Ael. Opp. **Spächt** Anglis et
Germanis; multa eius genera sunt.
Degalgulo, quem * picum uiridem
T. interpretatur, uide supra.
* Pipo maior, A. **holzspächt/eräspächt/**
quod cornicem colore & magnitudi-
ne referat.
* Pipo minor merula, A. **Spächt** sim-
pliciter, **Ser Klein spächt**. Huic & il-
lum annumerabis, qui cœruleo pro-
pè colore uocatur * **ein Elän / nussbi-
cker / tottler**: quem Turnerus sittam
interpretatur.
* Pipo medius, maior merula, A. **Wys-
senspächt/schiltspächt/ägerstēspächt**
(à colore picæ) **elsterspächt**: Anglis,
uoodspecht.
* Est & picus muris adhærens, **ein mur-
spächt/klettenspächt**.
* Pici etiam genus est Plinio, quod nidū
primis in arborum ramis suspendit:
uide in Chlorione.
lynx quoq; superius dicta, recte picorū
generi adiungetur.
Pilaris, uide Turdos.
Planga inter aquilas est.
* Platæa, Platea, Pelecanus A. Plin.
Ael. pelecinus Oppiano, **ein löffler/
löffelganß**: Anglis a schouelard.
Porphyrion solus morfu bibit, &c. Plin.
A. Ael. Oppiani porphyrio, noster
gyfuz.
Psittacus, A. Plin. Ael. Opp. **Ein pape-
gay / sickeust / sittich**: Anglis a popi-
niay. Genera eius multa quæ magni-
tudine & colore differunt.
* Fuscus, **Ein graver sittich**.
* Viridis, **Ein grüner sittich**.
* Alius magnus dorso & alis cœruleis,
capite & parte supina coccinis.
* Alius undiq; ruber, nisi quod circa o-
culos albus, cœruleus extremis alarū
pennis caudam uersus; & bona ala-
rum parte flauus.
* Alius uentre flauus, parte prona uiri-
dis, oculis rubicundis, &c.
Ptynx auis eadem quæ chalcis putatur.
Pygargus inter aquilas est.
Pyrrhocorax, uide inter graculos.
Pyrrhias, Opp. Vide Rubicilla.
* Regulus, rex auis, senator, trochilus:
A. **Ein Küngele/Küningsen/zaunkü-
ning**: Anglis a uuren. Turnerus re-
gulum suum rostri colore ferè fuluo
describit, quod nostro non conuenit:
& cauda semper erecta, quod & tro-
glodytes passer facit, quem aliqui re-
gulum non recte appellant. Scribit
etiam soliuagum esse regulū, & gre-
gatim nunquam uolare: ideoq; auicu-
las illas auricoloribus in capite pen-
nis, quæ gregatim uolantes in Bava-
ria hyeme ad urbes aduolant, nō esse
regulos (quod Ammonius Agricola
in comment. in Galenum de locis af-
fectis asserit) sed tyrannos potius Ari-
stotelis.
Riparia inter hirundines dicta est.
* Rubecula, erythacus, erythea, A. **Ein
rötbust/rötkelchen**: Anglis a robin,
redbreste.
* Phœnicurus A. Plin. Gazæ rutililla,
Ein rotstern/rotschwenzel: Anglis
a rede tale. Hanc hyeme latere Tur-
nerus scribit, rubeculam uero deser-
tis tum syluis ad oppida & pagos ad-
uolare, quæ causa fuerit Aristoteli,
ut hæc ex illa mutari falsò existimarit.
* Aliud genus est qd circa alpes in Rhe-
tia & Italia capit, nostri uocāt **stein-
rötele**: quod in fine dorfi & circa cau-
dam rubeat, cætero uarijs, ut perdix,
plumis distinctum.
* Rubicilla, pyrrhulas, uermiculos edit,
A. nec plura. **Ein blütsinck / güg-
ger**/ut conicit Turnerus. Alia est,
quam uocamus, * **schöfferle**, sangui-
nea in capite area, & pectore conco-
lore: cætero uaria, & nigris punctis
distincta. Alia etiam * **Wynuögele** di-
cta, parte prona per uentrem & cau-
dam ruffa est.
Rubetra, batis, uermiculis pascitur, A.
nec aliud. G. Long. linariam uulgo
dictam esse diuinat, quod rubis cre-
bro infideat; quod & buntinga An-
glorum

glorum facit, de qua in passere magno & mollicipite diximus.

Rupex apud mare uicitat, A.

Salpinx auis quaedam, a sono forsitan Graecis dicta, qualem ardea stellaris reddidit: aut rostri figura tubam imitante, qualis uidetur in *Beccostorta Italice nominata.

Salus, ægithus, A. Plin.

Scops, uide Asio.

Seleucis, Opp.

Silua uermiculis uescitur. Hæc uerba in Theodori Gazæ ex A. animalium historia traductione leguntur. Ego in Græco textu, quod siluæ Latino respondeat, uocabulum nullum inuenio.

*Sitta, A. *Ein nussbäcker / meyspecht*: Anglis, a nut iobber, T. nos appellamus *ein klän / nussbäcker*, quod nuces perforet. Alia est nucifraga, graculi genus.

Sodes auiculæ, Opp.

Spinus, uide Acanthis. Oppiano etiam *σπίνος* Græce appellat, diuersus puto.

Stella Opp. rubra macula, rotunda in capite, fortè *Schösserle*.

Stymphalides, Ael.

*Struthio, struthiocamelus, A. Aelian. *Ein strauß*: Anglis, an ostris.

*Sturnus, psaros, A. Plin. *Ein star*: Anglis a sterlyng.

Tarda, Vide Otides.

Tetraon Plinio, Tetrax Aristoteli, Tetrax Ael. Athenienses uragem uocant, *Ein trapp / trapganß*: Anglis, a bustard uel bistard. Vulgo bistarda. Plinius, Decem tetraones suos nitot, ab insolutaque nigritia, in supercilij cocci rubor. Alterum eorum genus uulturum magnitudinem excedit, quorum & colorem reddit. Proximè eis Otides sunt, quas Hispani aues tardas appellant.

Theocronus, spurius aquilæ foetus est, Opp. fortè idem exaëto.

Thraces & dytini pariendi tempore solum in terram se recipiunt, Opp.

*Thraupis, carduelis uulgo dicta, ut sentit Hermolaus Barbarus, *Ein distelfinck*: Vide in Acanthide.

Totanus, uide in Ardeolis marinis.

Tringa uel tryngas, lacus & fluuios per-

tit, caudam motitat ut iunco & cinclus, quibus hæc maior est: turdo enim æquiparetur. Turnerus exponit *ein wasserhenn*: Anglice, a uater hen, uel a mot hen. Auis (inquit) tota pulla est, excepta ea caudæ parte, quæ podicem tegit: ea enim candida est: & tum cernitur, cum caudam erigit. Hæc illæ. Multæ sanè ex illis, quas inter gallinagines Germanice supra nominauimus, ad hanc Turneri descriptionem accedunt: & nomen hoc *Wasserhünle* comune pluribus inter se similibus est. Aristoteles ortygometram auium palustrium forma esse dixit (hoc est gallinaginum aquaticarum) quod unius nimirum generis species multas agnosceret. Tringa uox per onomatopœian facta uidetur. *τρυγίση* de turturū sono dicitur: *τρίση* uespertilionum est.

Trochilum habes in Regulo. Alius uidetur Trochilus Oppiani, auis aquatica.

Turdus, cichla, A. Plin. *Ein kramersvogel / wegtholteruogel / ziemar*: Anglis, a thrusche. Tria eius genera A. hæc sunt.

Visciuorū magnitudine picæ, *ein mistler*. Quanquam Turnerus hunc simpliciter turdum, Germanis & Anglis quibus iam dixi nominibus appellari putat.

Alterū pilare, quod sonat acute, magnitudine merulæ, A. *Ein droffel / durstel / tröstel*: Anglice, a throszel, uel a maus.

Tertium quod Iliacum quidam uocant, minimum inter hæc, minusque maculis distinctum est, A. *Ein weyngartvogel*: Anglis, a Vuyngthrushe, T. Nostri uocant *ein wynslen*: cui & illam adnumeramus, quam appellant *bömerle* / uel *beemer / ziemar*, id est, turdum Boëmicum. Alia est *weynuögele*, in Rubicilla memorata.

Turtur, uide in Columbibus.

Tympanus a cornice occiditur, A. nec aliud.

Tyrannus A. *Ein goldhendlin*, coniectore Turnero, uide in Regulo: uel *der kleinste nünmörder*. Tria enim eius

DE PHYSICIS

genera sunt, Maius, æquale sturno, quod eidem molliceps Aristotelis uideatur; uide supra. Secundum, passeris magnitudine. Tertiū, regulo paulò maius, crista rutila; quod cæteris similiter in auiculas sæuit. Sed forsitan tyrannus & regulus una auis est.

Velia paludes ab arundinib. inspectat, paruo corpore, uoce proba, Aristot. Deinde sequitur colore etiā pulchro, in translatione Gazæ: quibus uerbis in Græco hæc præponuntur, Gnaphalus etiā dictus uoce proba est. Facilis fuit error, qualis sæpe comittitur, cum uoces aliquæ repetuntur, ut hic φωνήν ἔχει ἀγαθὴν. Dicitur autem ἐλέα à paludibus: fortassis quā nostri nominant * *wydengückerle*.

Vespertilio, *Ein flädermusß.*

Venatrix auis, Ael.

Vireo, uide Chlorion.

Ululam Gaza reddidit pro Græca uoce ἀγυλιός. In oti uero descriptione dicente Aristotele Otum à nōnullis nyctitoracē uocari, ipse cōuertit ululā.

Vrupa, epops, A. Plin. Ael. *Ein widhopff / ein houp:* Anglis, an houupe.

Vrago, uide Tetraon.

Vrinatrix, colymbris, ex numero palmipedum grauiorum, circa lacus & amnes uersatur, A. Colymbus Opp. Turnerus tria urinatricū genera describit. Primum (inquit) totū nigrū est; & si cirrum, quem in capite gerit, exceperis, mergo (sic scharbum nostrum uocat) corporis effigie non dissimilis: quo tamen triplo minor est. Anglorum nauet lounam nominant, alij doukeram. Secundum genus turdo non maius est, anati colore & corporis effigie simile, & hoc Angli medam urinatricē nuncupant. Tertium genus adeò nuper ab ouo exclusum refert anserculum, ut nisi rostrū huius paulò tenuius esset, ægre alterum ab altero discerneres: pro pennis enim lanuginem habet. Hæc tria genera in stagnis aut fluuijs quietioribus agunt: in quorum ripis arundines & carices nascuntur. Hæc ille. Nostri puto tertium hoc genus uocāt *düchhele* uel *hürchele*. Vide plura in

ter Anates & in mergo.

Vulpanser, uide in Anere.

Vulpecula & uespertilio uolāt cute, A.

Vultur A. Plin. Ael. *Ein geyr:* Anglis, a geir, Opp.

Gypæetos, A. Gaza subaquilam non recte uertit, tanquam hypæetos legerit. Est autem genus quoddam ex aquila & uulture mixtum: quod ipsum aut ei simile, audio appellari *ein stoffarr*, capitur in alpibus Rhetiaë circa Curiam.

¶ Sunt & aliæ quædam, quarum nomina in barbaris duntaxat linguis habemus, nec ad ullas congeneres, quarū Græca Latinaue nomina extant, facile quis referat, ut *Triel / Lyßklicker / Steinbyffer / oder Klepper*, &c. nisi quod priores duæ circa aquas uersantur: hæc magnis passeribus adscribi potest.

DE CETACEIS
piscibus.

Cete dicuntur animalia, quæ in aquis, mari præcipue degunt, branchijs carent, & pulmone respirant: quo quidem differunt à proprie dictis piscibus. Quoniam uero pleræque in maiorem reliquis molē accrescunt: per abusum aliquando thūnos etiam & alios maiores pisces, Galeno teste, cetaceos nominamus: & ipsa cete & alia aquatilia quandoque pisces, propter locum, corporis formam, & alia quædam similia. Nos hic separatim proprie dicta cete enumerabimus. Aelianus cum accessionibus Gyllij libro 10. historia animalium multa de cetaceis in genere & singillatim scribit: ut ex sequentibus patet. Numero caput indicatur.

De maximis cetis, 2.

De cetis & uarijs piscibus Taprobanaë insulae 3.

De cetaceo genere Gangis, 4.

De Britannici ceti magnitudine, 5. Est autem accessio Pet. Gyllij ex Polydori Vergilij descriptione: * Nos ipsam belluæ imaginem dabimus.

De duce cetacei generis 6. & Oppian. lib. 5. halieut.

Quomodo

Quomodo capiantur cete, 8.

¶ Oppianus etiã libro 5. halieuticôn in genere quædam scribit, De ingenio & præstantia hominis cuncta domantis animalia, etiã cete: quæ cognominibus suis & alijs in terra degentibus multo maiora & terribiora sunt, Oppian. initio libri 5.

Quomodo capiantur cete maiora, quomodo minora, Ibidem.

De cetis multa Plinius libro 9. per prima 13. capita.

¶ Apro simile monstrum, in descriptione Regionum Septent. Olai Magni. Sperma ceti, Ibid.

Aries, Aelian. & Oppian. lib. 5. Halieut. Aulopius, Aelian.

* Balæna, phalæna, Aelian. 10. 1. In Mappa Olai Magni, **Wallfisch**, quod tamen commune nomen ad multa balænae similia cete uidetur. Vide orca. Balæna unco ferreo capta securibus excinditur. Balænae subuersuræ naues dolijs eiectis, uel effuso castoreo terrentur.

* Balæna unicornis in Map. Olai Magni. Bos inter cete, nullis uiribus, homines tamen terret, Ael. Opp.

De cane marino cetaceo, & quomodo capiatur, Oppian. lib. 5. Hal.

Cornuta, Plin. Fortè quæ uacca marina hodie.

Delphinus, delphin Arist. Aelianus plurima habet lib. 10. De piscatione que delphinorū auxilio fit, Oppian. lib. 5. Quomodo capiantur, Ibid. Quantopere suos fœtus ament, Idem circa finem libri 1. De coitu & partu eorum, eodem libro. Nomen seruat Gallis.

Delphino similes, Sturio, uulgò dictus, * **ein stôr**: & Attilus Padi: de quo inter pisces fluuiatiles.

Equus fluuiatilis, hippopotamus, Arist. Aelian.

Glanos, uide Hyæna.

De hyæna marina, Ael. & Oppia. lib. 5. Aristoteli etiam glanos dicitur.

De lamna, & quomodo capiatur, Opp. lib. 5.

* Orca, uel Orcha in Map. Olai Magni. **Springual**, ab agilitate. Quæ uulgo

Balæna in Italia: nam quæ uulgo **Capitoleus** dicitur uera balæna existimatur, Gyll.

Orcynus, Aelia. fortè qui Massiliae organa, Gyll.

Ouis marina, Ael.

Pardalis marina, Ael. & Opp. lib. 5.

* Phoca, uitelus marinus, Arist. Aelian. Oppia. lib. 5. & quomodo capiantur, Ibidem. Quantopere suos fœtus ament, Idem circa finem libri 1. De coitu & partu earum, Eodẽ lib. **Ein meerhund**. Bos marinus Massiliae.

Phocæna Arist. Tirsio, aliàs Trisio, à Gaza uertitur.

* Physerer siue pisfris, Aelia. In Mappa Olai Magni. Aristot. Gyllius hunc esse putat qui uulgo Calderon dicitur, uel illum qui uulgo Mulassus.

* Rosmarus, alijs mors hodie dicta, bellua marina, In Mappa Olai Magni: et in alia quadam Moschouia.

Rota, Aelian. Massilienses molam à similitudine uocant, Gyll.

Serra, Plin. quod serræ simile è fronte os ei promineat.

* Testudo ab Opp. lib. 5. inter cete connumeratur: quomodo capiantur, Ibidem.

Tritones, Ael.

* Vacca marina, In Mappa Olai Magni. Vide Cornuta.

Ziphius, Ibidem.

Zygæna, Opp. lib. 5.

Equum belluam marinam capite & pedibus equo similem in mediterraneo à piscatore quodam uisam Gyllius scribit.

¶ Ex Mappa Olai Magni imagines.

* Monstrum cum multis radijs à capite pendentibus.

* Bellua nauim submergens.

* Alia in cuius dorso ignis struit à nauis terram esse putantibus.

* Piscis quidam breuis, 12. pedes latus.

* Monstrum quoddam cornutum unde quæq; horrendum.

* Aliud monstrum striatum, dentibus exertis.

* Belluæ cuiusdam caput hirsutum.

* Monstrum maculosum, tenens cancrum,

* Ziphius uel ziphio similis bellua phocæ ore tenens, cū alio appicto cetaceo,

DE PHYSICIS

* Aliud monstrū cum appictis piscibus, qui hominē ab eius noxa defendunt.

¶ DE PISCIBVS proprie dictis, marinis primum, qui simpliciter pisces dicuntur: deinde de reliquis, longis, latis, mollibus. De ijs quæ ad certum genus non referuntur. De fluuiatilibus piscibus. De crustacea insectis. De testa silicea testis.

Piscium partes, ut sunt pinne, branchie, squamæ, lactes, & uirgulæ, quæ sunt radioli oris nonnullorū piscium: breuitatis studio hic omittimus.

Accipiter marinus, Ael.

Acipenser, elops, Aelian, ignotus hactenus, nisi quod audio Paulum Iouiu acipensem, pictum opinor, habere.

Aerica, chalcis, A.

Adonis, Ael.

Aetnæus, Ael.

* Alofa piscis uulgi noīe à Gaza transfertur thrissa, A. Vide Clupea.

Amiæ uel hannia, A. Ael. Vide Troctæ inter fluuiatiles.

Antaceus, Ael. uide Mario.

Anthias, sacer piscis, aulopias, Græcis & Neapoli putō etiamnum nomē seruat, A. Ael. Est et inter cete aulopius.

Aprum Thraces caprisicum, Siculi porcum uocant, Gyll.

Aplua, aphyæ, A. Apua Ael. Apua encraulos uel lycostomos, à Græcis etiā hodie lycostomos, à Gallis anchoia uel amploia. Aphros uel aphritis, a deo pusilla est, ut Niceæ nonnatā uocent: quod & aphyæ Græcum nomē significat, Gyl.

Aquila aquatica, aetós, A.

Archanus uel Archanas, A.

Arctus piscis, urfa, A.

Arista uel aristula piscis, atherina, A. Græcis hodie nomen seruat, Massilia Sanctetus.

Asellus piscis, onos. A. Ael. Italis asinus, Gallis Merlus, Gyll.

Aspargi pisces, Ael.

Atherina, uide Arista.

* Aurata, chrysophrys, A. Ael. Gallis & Italis Latinum, Græcis Græcum nomen retinet, Gyll.

Aulopias, uide Anthias.

Auxuma, uide Scordula.

Box, A. uide Voca per V.

Boopes manæ, Massilia bogæ, Gyll.

* Boccale Italice.

* Brusolus, Italice.

Callionymus, Ael.

Cantharus, uide scarabæus.

Capito, uide in Mugile.

Capitones aliqui uocant pisces duos similes qui uulgo Germanice, *Rynfisch* & *Schellfisch* nominantur, à capitis magnitudine: caudam enim uersus attenuantur.

* Carpio marinus, *ein meerKarpff*, nigror fluuiatili, Carpa, carpo, & carpio, nomina sunt recētia, Carol. Figulus. Aliqui cyprinum uel cyprianum Aristotelis interpretantur.

* Carpio Benaci maculis nigris, carne rubicunda & lauitissima, genere à uulgari carpa diuersus.

* Caruntij, ut fingam uocabulum, *Karlingen*, pisces quidā latiusculi Oceani Germanici.

Cephalus, uide in Mugile.

Cernua, interprete Gaza, orphus, A. Ael. Siculis cernha, Massilia ernha, Græcis etiamnum orphus.

Cerrus Gazæ, qui A. smaris.

Cinædus Plinio, fortē qui Massilia cenedus, Gyll.

Chana, apud Venetos & Græcos hodie nomen seruat. Sunt & chanadelæ quidam pisces ad stagnum Martegā in Gallia, Gyll.

Chalcis A. Gazæ ærica. Vide Gylliū.

Charax, Ael. piscis maris rubri.

Clupea, thrissa A. Ael. quanquam Gaza alofam uulgi uocabulo exponit: Gallichi *chiepa*. Alausa (uulgo *Alsen*) alfa, alsones, uer nunciant in Mosella & Rheno: In mare se recipiunt: tonitruis exanimantur, Carolus Figulus, Thrissa (inquit Gyll.) halachia Massilia, Venetis *chiepa*, unde quidā clupeā esse putāt: Græcis hodie *phrissa*.

Cordyla, uide Scordula.

* Cottus, existimatur minimum genus gobij, qui uulgo in Italia Marscion dicitur: alibi coranus.

* Chromis, uulgo coruus in Italia: primā syllabam, per o paruū & magnū scribitur: *chremps*, A. Ligorū *chro*, Gyl.

Colias,

- Colias, lacertus minimus, Niceæ Coguiol: Græcis hodie adhuc colios, Gyll. Vide de Monedula.
- Citharus, Ael.
- Coracinus, uidetur castaneus Massiliæ dictus, in Corsica cornulus, Neapoli coracinus, Gyll.
- Cuculus piscis, coccyx, A. Massiliæ gallina, Neapoli coechus, Siculis cochus.
- Cucumis piscis, Plin. qui uulgo pepon: uel potius qui melon appellat, Gyll.
- Cursor piscis, dromas, A.
- * Dentix uel dentex, synodon, synagris A. Ael.
- * Doncella, quasi domicella, à multis quibus distinguit floridis coloribus, uulgo dictus piscis apud Venetos. Iulis nonnullis existimatur: forsan adonis fuerit.
- * Draco piscis: uulgo araneus Italis, pesce ragno. Est autem duplex, maior et minor, A. Ael.
- Eleginus, A.
- Encraulus, A. Encrasicholus, lycostomus, Ael.
- Epitrageæ pisces dicuntur steriles, ut carini & balagri, qui nec ouum, nec semen ullum prolificum unquam habent, A.
- Equiselis Gazæ, hippurus A.
- Erica, uide Aerica.
- Etelis, A. Exocætus, idem adonidi.
- Fidicula piscis, citharus, A.
- Fluta, rhyas, A. Vide spargus.
- Fuca uel phuca piscis, phycis A. Nomen retinet apud Græcos, Neapoli lepris: alius est quem Veneti phycum uocant, Gyll.
- Fuca parua piscis, phycion, A.
- Fullo piscis, psylon, A.
- Fufanei pisces, chyti ichthyes, qui fufim retibus capiuntur, ut thunni, passer, & alij, A.
- * Gladius piscis, xiphias, A. Ael. Massiliæ imperatorem nominant: Itali Spatam: Spata uero Massiliæ dictus alius piscis est, cui non rostrum sed cauda gladij speciem gerit, Gyll.
- Glanos, hyæna, inter cete est. Vide in fluuiatilibus.
- Glaucus, A. Ael.
- Gobio uel gobius, *κωβίος*, A. Multa eius genera, uulgo goata: uide cotti,
- Gobio, Carolo Figulo, *ein göbe*: Gallice ung gouuion. Duos palmos longus, præpinguis, teres, multa oua in aluo habens, barbatulus ut barbo.
- Gobionaria, cobitis, A.
- Graculus piscis, coracinus A. Alius est monedula infra.
- Grus marinus, in Corinthiaco mari, Ael.
- Gutturosa (Italis uulgo gottorosola, nescio quæ apud præscos noie) pisciculus.
- * Halec Gazæ, A. manis: & Halecula Gazæ A. manidion, uide in M. uide etiam Hirci. Halec plerique appellant piscem Oceani Germanici, quæ uulgo *harengam, Veteres quemuis pisciculum sale conditum sic appellasse uidentur, Salsamenta enim maiorum piscium sunt, qui in tomos scindebantur, quos qui uendebant salsamentarii, tarichopolæ, & cetarij dicebantur.
- Hamorocæta, idem callionymo, Ael.
- Hamia piscis dicti, quod simul & gregatim natent, aliquibus sine aspiratioe scribitur, Aelian.
- Hepatus, uide Iecorinus. Similis est mustelæ fluuiatili, cuius itidē iecori maxima commendatio.
- Hiatula Gazæ, chane A.
- Hirci appellantur manæ, siue haleces maris, cum foetu impleri femina incipit, A.
- * Hirundo marina piscis, chelidon, A. Ael. Massiliæ lendola, Gyll.
- Hyæna, uide inter cete.
- Hygrophœnix in mari rubro, Ael.
- Iulia piscis, iulis, A. Ael. uide Doncella.
- Iecorinus piscis, hepatus, A. Ael.
- Labeo inter mugiles est.
- * Lacertus piscis, sauros A. uulgo in Italia suro.
- * Limaria, uide in Thunno.
- * Lucerna, accipiter marinus A. Vulgo *ein seehan*. Massiliæ beluga, Romæ capo. Non dissimilis ei est quæ uocatur *Armatum piscem aliqui, & Caponem, spinarum aliquot ordinibus rigentem.
- * Lucius marinus Venetijs dictus, totus rubet.
- Luna pisc. Ael.
- Lupus, non est qui Lucius uulgo dicitur, quanquam è mari fluuios aliquosque ingrediatur, nomen seruat apud Gallos in Narbonensi puincia, Itali Va

- riolum uocant à uarietate punctorū:
& cum paruus adhuc est * baicolum,
A. Ael.
- * Mæna, mænīs, halec, A. Manidion
A. Gazæ halecula. Vide Hirci. Est
& alia quā mænulā Sclauam uocant
uulgo: & leucomænīs, uulgo gerres.
Marīo in Danubio capitur, puto autem
ex ponto in eum ingredi, *Ein huß*.
Vide inter fluuiatiles.
- * Martiū panem Venetijs piscē quendā
uocant, nimirū q̄ æque in delicijs sit.
Marini pisces, *μαρῖνοι*, A. Vide ne murini
legendum sit, *μύρινοι*.
- Melanderini uidentur qui ex Istria Vene-
tias afferunt, Picij uulgo dicti, Gyll.
Melanurus, Ael. Massiliæ olhada, id est,
oculata, Niceæ iblada, Siculis ochia-
da, Gyll.
- * Merula piscis, cottyphos, uulgo hodie
in Italia Tinca marina, Ael. Vide Tur-
miluus, idem lucernæ. (dus,
Monedula piscis Gaze, in Aristotele *κοχ-
λία*: Gaza nimirum legit *κολία*.
Idem pro coracino graculum reddi-
dit. Vide colias supra.
- Mormur, mormyrus, A. Vulgo nomen
seruat Gallis.
- Moronam uulgo Venetijs uocari audi-
ui piscem sturioni simillimum.
- Mugilum, cestreas Græci dicunt, genera
multa sunt in mari et dulcibus aquis:
ex quibus apud Arist. nominant istī,
* Capito, cephalus; Ael. qui Græcum
nomen Venetijs retinet, ut permulti
aliī marini pisces, quanquā omne ge-
nus mugilum Veneti cephalos uo-
cant. Capitones Massilię calugi, in Ita-
lia capitelli uel capistelli uocant, Gyll.
Gaza aliquando simpliciter p̄ cepha-
lo mugilem transfert.
Labeo, *χάλωρ*, alibi *χολῶρ* legitur.
Muco, *μύζωρ*, alibi *μύζωρ*. Massonus
Sargus, uel fargo. (Niceæ,
De Mugilibus Ael. Mugilibus in la-
cu Sipharum pinna binæ iuxta bran-
chias sunt.
- * Mullus, trigla A. Ael. Veneti trigliam
adhuc uocant, aliī trigam, Niceę stril-
ham, Gyll. Alius est qui Venetijs
pescē molle uocatur, quem aliqui asel-
lum putant,
- Murinus, myrinus, A. Vide Marini.
Musculus, mysticetus A. De piscicu-
lo duce belluarū maris, Oppian. lib.
5. Hali. Vide in Mustella paulò post
in longis piscibus.
Musteli, uide paulò post in piscibus lon-
gis priuatim.
Myllus, fortè quem Niceæ uocant Figon,
& Græci hodie myllocopion, Gyll.
* Oculata, ophthalmia, uide Melanurus.
Orphus, uide Cernua.
Oxyrynchi, in mari rubro, Nilo, & Ca-
spia lacu, Ael.
* Pelamis, uide in Thunno, Ael.
* Perca marina, A. Est & fluuiatilis per-
ca. Vtraq̄ nomen retinet.
Persæus, Ael.
Phagrus, Pager, alicubi *φάγγρος* scribit.
A. Ael. Massiliæ nomen seruat, uide
Rubellio.
Pholis, *φωλις*, mucorem quem ipsa emit-
tit, sibi obducit: ut in eo quasi cubili
Phuca, uide Fuca. (quiescat, A.
Physa Aegyptius piscis, Ael.
Phyffalus piscis maris rubri, Ael.
* Prasinus, ut quidā hodie uocant, bres-
me Gallis, *Βραχσμεν/Πρεσημ*, Ger-
manis, in lacubus et Oceano capitur,
& quietioribus fluuijs.
Primadæ in cæno se abdunt, uere pro-
deunt, &c.
Pulcher piscis, callionymus A.
Præpontes, Ael. 12. 32.
Remora, echeneis, A. Ael.
* Rubellio uel rubellus, erythricus, uel
potius erythrinus, A. Venetijs arbo-
ro: Pagellus apud Narbonēses & Hi-
spanos: Liguribus pager, Lethrinus à
Græcis hodie, Gyll.
Ruminalis, *μύριξ*, A. Vide in Scaro.
Sacer piscis, anthias A.
Sagittarius in mari rubro, Ael.
* Salpa A. Nomen ubiq̄ retinet, Gyll.
Saperdis A.
Sarda, trichias aliās trichæus A.
Sardina, trichides, A. Sardellæ uulgo in
Italia: in prouincia etiam Narbon. no-
men retinet.
Sargini pisces A.
Sargus è mugilum genere est, A. Ael. A-
pud Græcos & Massiliæ, & ubiq̄ fe-
rè nomen seruat.

- * Scarabæus piscis, cantharus, A. Aelia. Massiliae adhuc cantharus, in Liguria tamidus, Græcis scatarus appellatur, Gyll.
- Scarus solus piscium ruminare creditur A. Ael. Alibi tamen Ruminalem piscem A. uocat: qui licet utrinque dentatus ruminare soleat, nec an idem an diuersus à scaro sit explicat.
- * Scomber uel scombrus, A. Aelia. Nomen seruat Venetijs: Neapolitani la-certum, Massilienses auriolum uocant. Galli macreau, Carolus Figulus macrellam suspicatur esse lucium Ausonij.
- Scordulæ (aliàs cordylæ) uel auxumæ, auxides, dicuntur, quæ primum ex ouo thunni prodierunt.
- * * Scorpio uel scorpio piscis A. ruffus maior, & niger minor. Nonnullæ regiones Italiæ utriusque scorpenam uocant: Græci hodie utriusque scorpium: Massiliae scorpenæ nomen seruant, scorpium rascassum dicunt, Gyll.
- Scorpio femina, scorpis, A.
- Spargus, fluta, rhyas, A. Spargi etiã per æstatem pariunt: Flutæ piscium loturam, uel nauium sentinam eiectione fugiunt, A. nec aliud.
- * Sparus, Massiliae sparlus: & aliud genus sacchetto Venetijs.
- Sphyræna, Plinio Sudis, Gazæ malleus: Massiliae piscis ludæus, Gyll.
- Spuriæ, fufanei pisces sunt, & semel anno pariunt, A. nec aliud.
- * Sturio Italice dictus, uulgo **ein stôr**: Carolo Figulo delphinus fluuiatilis uidetur, et idem siluro, quod non probo. Simillimus ei est quem Venetijs Moronam uocant.
- Sudis, uide sphyræna.
- Synodon, dentex, A. Synagrîdi tam similis est, ut Massiliae & in Liguria utrosque dentices appellent: Græci hodie utrosque synagrîdes.
- Thrissa, uide in Clupea.
- Thunnus, thynnus, A. Ael. **Ein thon/thunnyn**: nomen seruat apud diuersas etiã gentes. Thynnidem Gaza, aliàs thunnam reddit, aliàs limariam ex Plinio. Putantur autem thunni * limarijs, quas Græci pelamides, anno uno prouectiores. Vide scordulæ. Hinc thunnarius, thynnoscopus, A. Aphareus pinnula sub thunni uentre est, A.
- Trachurus, Ael. Trochus, A.
- Trocta & Truta marina, uide Fario inter fluuiatiles paulò post.
- * Alia est truta marina, uulgo sic dicta Venetijs, piscis non magnus, dorso fusco & subluteo, &c.
- Turdus piscis, cichla, A. Turdam & merulam Massilienses pmiscue Roquaudos uocitant: Hispani & Sardi utriusque nomen Latinum retinent, Gyll.
- Vitta piscis, tania, A.
- Vmbra, sciæna, A. Nomen seruat apud multas nationes, Græcis hodie sciros, Gyll. (te.)
- * Voca, **βώκη**, A. Alia est phoca inter cæ-
- * Vranoscopus Galeno nominatus, Italis bocca in ca.
- Vrsa piscis, arctos, A.
- Xiphias, uide gladius.
- Zeus, faber, uulgo christopsaros, piscis S. Petri, situla, Dalmatis etiã annu faber, Liguribus rota, Massiliae trueia, id est, porca, Hispanis gallus, Gyll.
- ¶ Sunt & alij quidam barbaris tantum nominibus mihi cogniti, ut qui Venetijs dicuntur, Perga, pesce matin, &c. Et inter superiores nominati Martius panis, Trueia, &c. Item in Mappa Olai Magni, pisces huete: piscis quidam breuis, 12. pedes latus: piscis uolans: pisces & aquaticæ aues ad lyram aduentant.
- ¶ De mustelis, & alijs piscibus longis.
- Piscium cartilagineorum, **σελάχη** uocant Græci, alij longi sunt, quorum plures mustellorum generi adnumerantur: alij plani & lati. De utrisque seorsim dicemus.
- Mustelus uel Mustellus, galeos, Ael. generis nomē ad multos pisces longos: Gaza pisces mustelinos, musteligenas, et genus mustelinum ex Aristot. transfert. Hispani adhuc musteli nomen seruant.
- * Mustelus læuis, ad differentiam spinacis, A. Venetijs gatā uocant. i. felem.
- Mustelus spinax, galeos acanthias, A. Massiliae agullatus.

- Mustelus stellaris uel stellatus, asterias, A. nimirum à macularum uarietate. Laues & stellares Massiliae gatti algarij, Gyll.
- Musteli nebriae uel nebrij, ab hinnulo, uocantur etiam caniculæ. A. scylia, **Hundfisch**, Anglis dogfish.
- *Caniculæ maiores etiã homini infestæ, carchariae, **groß hundfisch**, delphinis ferè similes. Ael. Gyllius Massiliae lamiam nominari scribit, & Niceæ captam esse quæ ad quatuor milia librarum accesserit.
- Vulpes marina, uulpecula, ἀλώπηξ, mustelini generis, A. Ael.
- Fortassis & illud genus, quod ex Germanico Oceano aduectum magna Europæ parte distrahitur, **Stoekfisch** appellant, et in species tres distinguunt, si non mustelis, longis tamen piscibus adnumerandum erit.
- Scyllion Aristoteli, galeorum generis. Græci hodie scyllopharon: Massiliae palum: nonnullæ regiones caniculam appellant, Gyll.
- *Mustella fluuiatilis & lacustris est: uide infra in Fluuiatilibus. Similes ei in mari, quos Venetij uulgo *Galìa & *Sorçe appellant. Hunc quasi musculum, illam Græco nomine mustellam. Est etiam in mari Germanico (ut audio) et lacubus quibusdam, qui uocant * **Welsen/wellinen**, mustellorum, ni fallor, maximus.
- Muræna, Myræna, A. Ael. Carolus Figulus interpretatur **ein pück**, qui in Rheno capitur, haud scio an in mari quoq;. Nomen ubiq; retinet, Gyll.
- Murus, myros, murænæ mas est, A.
- Myron, serpens marinus, Ael.
- Conger, A. **Ein meeraal**. Nomen congridi pleriq; retinent, Massiliae tantum phialassus dicitur, Gyll.
- *Acus piscis, belone, A. Ael. Nomen acus ubiq; retinet, Gyll.
- ¶ De altero cartilagineorum genere, planis & latis piscibus.
- Aquila pastinacæ similis, aëtos, A. Nomen seruat Neapoli, Gyll.
- *Bos aquatilis: Dalmatae adhuc bouem uocant, Gyl. Alius est inter cete.
- Lamia, A. Lamna uero inter cete est, Vide de Caniculæ,
- *Passer piscis, psetta, A. Nomen apud Italos seruat, **Platyfle**. *Rhombus laeuis & sine spinis suazo uel cuco Venetij dicitur: Anglis Flunder: rhombus ipse turbur; & tertium genus maximum tolebut.
- *Pastinaca piscis, trygon, A. Ael. Vulgo colūba marina. Liguribus, Ferrasa, Massiliae Glorin, Siculis Bastonaca, Gyll.
- *Rhombus, turbo, asper & laeuis, Ael. Massilien. & Ligures adhuc rhombū, Galli ulteriores Turbotum uocant.
- *Raia mas, batos; foemina, batis, A. Ael. Nomen apud Græcos, quod spinis ruborum instar horreat. Latinū nomen Galli & Itali seruant: Germanis **ein roch**, q; noie plures species appellant.
- *Rana piscatrix, **βάτος ἀλιεύς**, A. Ael. barbata est, & lato oris rictu, unde ranæ nomen: barbulis suis pisces uenatur: sicut ille quem nostri uocant **welsen** uel **wellinen**.
- Liobatos, leuiraia, Gallis bubosa siue mucosa.
- Batis asterias, Massiliae miraletus: ea uero quæ spinas habet cauelata, Gyll.
- *Solea, sandalion, à figura corporis, passeri similis, sed angustior: nomen apud Italos seruat. Germanis **ein zungen/tungen**, id est, lingua.
- *Squatina, Squadra, rhine A. Ael. cutis eius asperitas limam refert, unde nomen Græcū, Massiliae piscis angelus. Græcis adhuc rhine & rhinobatus.
- Squatraia, rhinobatus A. Ex Squatina & raia mixtum genus.
- *Torpedo, narce, A. Ael. Venetij tremulam uocant. Massiliae Turpillio, Liguribus Tremoriza, Gyll.
- Tania, uitta, soleæ similis, sed minor & strictior, Hispanis Azedia, Gyll.
- ¶ De mollibus.
- Mollia, malacia Græcis dicta, exanguia, squamis, branchijs, spinis & cartilagine carent.
- Mutis, mytis, pars quaedam peculiaris mollibus est: quæ & mecon, id est, papaer uocatur.
- *Lolligo, teuthis A. Ael. Liguribus & Italis calamarcus, Massiliae taute. Lolliginum corpore continetur gladius dictus, xiphos.

Lollius, *τὸλῶς*, A. Massiliae nomē seruat.
 * Polypus, A. Ael. Nomen ubiq; ferè retinet.

Pompilus, quem & ouum polypi uocāt,
 A. Ael. Massiliae pampalus, Gyll.

Eledona uel potius heledona polypi species,
 A. Græcis adhuc halidona.

Bolitæna polypi species, quæ & ossolis,
 A. in concha est.

Nauta, nautilus polypi species, itidē in concha,
 A. Plinius eundem pompylo facit, Ael.

Osmylus, Græcis hodie moschites, Massiliae muscus,
 Gyll.

* Sepia, A. Ael. *Ein meerspiñ*: aliqui tamen cancrum quendā marinū uocāt
meerspiñ: Massiliae atramentare.
 Sepium, quod in sepia loco ossis est.

¶ De aquatilibus quibusdam, quæ ad nullum ferè genus referri possunt.

* Orbis (ut recte habet Isidorus: in Plinio enim non recte orchis legitur) piscis quidam globi instar rotundus, latis dentibus.

* Lepus marinus, *Seehaf*, Ael.

Cordulus uel cordula, non pulmonem sed branchias habet, quadrupes est, egressusq; cibum petit in terra solus aquatiliū, &c. A. Scordula uero, aliās cordyla, dicitur, quæ primum ex ouo thunni prodierit.

* Hippocampus, A. Ael. Vulgo caballus marinus.

Centipes marina, scolopendra, A. Ael. Græcis hodie scolipetra, Gyll.

* Stella aquatilis, aster, A. Ael. Massiliae adhuc stellam, Græci hodie scauron uocant.

Asilus, insectum marinum, œstros, A. Ligures uocant prufani, Gyll.

Pediculus marinus, phthir, A.

Simia maris rubri cartilaginea est, inuolucrum habet quale testudo, &c. Ael.

Spongia, spongos, A. Ael.

Aplysias spongiæ genus, illotariam Gaza interpretatur.

Achilleæ spongiæ, A.

Hircus spongiæ genus, tragos, A.

Vrtica, acalephe, A. Ael. Græcis uulgo colizana, Gyll.

Pulmo aquatilis, A. Itali muliebre pu-

dendum uocant, Ligures capellū marinum, Massiliē. carneū pileū, Gyll.
 * Hirudo sanguifuga.

PISCES FLUVIATILES.

Pauci fluuiatiles à ueteribus descripti sunt: nam & ipsi pauci sunt: & multi ex eis ob paruitatem fortè neglecti, cum etiam in uictus ratione marinis posthabeantur: & Græci scriptores ferè in maritimis habitauerunt: quos imitati Latini nihil propè nouum ipsi addiderunt: solus Ausonius in Mosella indictos ueteribus fluuiatiles aliquot elegantissime nobis expressit.

Alausa, uide in Clupea inter marinos.

* Alburnus, Auson. *ein alber / aibelen*. Ablū uulgo dicti uidentur, Gyll.

* Anguilla, enchelys, Ael. *Ein aal*.

Aper, capros, piscis Acheloi fluuij peculiaris, A.

* A quo pisciculus in lacu Lariō.

Attilum Padī accolæ uocant Attinā, uel Adenam, uel Ladamim, Gyll.

Balagrus, uide Carini.

Ballerus uel balerus, fluuiatilis & lacustris est, cum parturit uadis sese intrudit, &c. A. Vide Tillo.

* Barbus uulgo dictus, quem aliqui falso mullum interpretantur, mugilum generi adnumerari posse uidetur: ut mugil barbatus dicatur.

* Boithus, aliās Cottus, quod magis probō, A. pisciculus in fluuijs sub lapidibus latens: fortè quem aliqui gobium fluuiatilem uocant, *ein grop / kop*. Vide cottus.

Capito, uide Squalus.

Carini & balagri pisces ex amnicis epitrageæ, id est, steriles sunt: qui nec ouum, nec semē prolificū ullū unquā habent: sed qui solidiores pinguioresq; in eo genere sunt, ijs intestinum paruum est, et laus præcipua in pastu.

* Carpa, carpio, uide supra inter marinos. Chalcidem Aristoteles inter fluuiatiles numerat, Oppianus marinum facere uidetur, Gyll.

Cottus, uide boithus: cotte & cottis Græcis caput est, ut cottus fortè sonet capitonem: quo nomine nouo aliqui piscem illū sub saxis stabulantē uocant.

Cyprinus uel cyprianus, A. carpo uulgo dictus, Gyll.

Dalquylli, *Δολοκυλλοί*, cœno & stercore uescuntur, A. nec aliud.

Erythrophthalmus, rubiculus, nomina ficta apud Carolum Figulum, *rot-augen*.

Canicula fluuiatilis, Ael.

* Fario, ut scribit Carolus Figulus, *Ein fō:inen*: ego Varium potius scripserim, à næuis quibus distinguit: à quibus lupum etiam Variolum Itali uocant. Est autem Fario trocta Aeliani, à uoracitate, uulgus Trutā appellat. Est præter communes troctas unum quod à riuis cognominatur * *bachfō:inen* maculis rubris; & alterum in lacubus maculis nigris, delicatius cæteris, * *grundfō:inen*. Similis est piscis quem nostri à rubicundo colore circa uentrem præsertim uocāt * *rō:telin*; minor apud nos; in lacu Lemano permagnus, ubi umble, id est, umbilicus uocatur. Est & * truta marina, ut Venetijs uocāt. Vide in Salamone paulò inferius.

Fundulus, nouo nomine, *ein grundel*.

Glanis in Meandro & Lyco Asia, siluro similis, Ael. Vide in Siluro.

* Gobij marini species aliq̄t sunt. Fluuiatilis (uide in boitho) Carolo Figulo *ein göbe*: Gallice ung gouuion, duos palmos longus, præpinguis, teres, multis in aluo ouis, barbatulus ut barbo.

* Lucius, *ein hecht*: ung brochet uel bechet Gallis. Carolus Figulus Lucium Aufonij suspicatur esse macrellā uulgo dictā, & lupum exponit *ein hecht*. quod non probo.

Mario in Danubio capitur, & alijs fluuijs plerisq̄, teste Gyllio, *ein bus*: Antæceus Aeliano, ut uidetur, & Herodoto. Vulgo moronem appellant, uel moruam.

Muræna Carolo Figulo, *ein pried*. Aliqui eam esse putauerunt quæ lampreda hodie uocatur: cui persimilis est, quam Argentorati uocant * *ein berling*. Murænulam docti quidam appellant, *ein nünzug*.

Mustella, Plin. *ein trüsch*, quem piscem

in lacu quodam Sabaudia adhuc mustelam uocant. Lugduni lotā: similis est ei quem Venetijs * uocāt gallion quasi galeon, id est mustelum. Carolus Figulus mustelam Aufonij interpretatur *ein lamp:eth*, sicut & Perrotus.

Mullus marinus est. Carolus Figulus fluuiatilem facit, & exponit *ein mōne*: Gallis ung monnier.

Mugilum fluuiatiliū genera aliquot uident, nempe barbuis, ut dixi: & squallus, de quo postea: & * is cui à naso nomen apud nos est: Lacustrem uero mugilem dixerim, quem in Acromio lacu uocant *ein felck*, & alijs pro ætate nominibus: in Tigurino, *ein blawling*, à cœruleo dorso, caudæ, pinnarū & oculorum colore; in Lemanno bisfolam.

Perca alia marina est, de qua superius: alia * fluuiatilis, *ein persich/stichling*, qd nomē etiā Pungitio dicto tribuit. Percas minores nostri uocant *egli*.

* Pungitius Alberto Magno, pisciculus, cui nudis aliq̄t aculeis dorsum riget: Argentorati uocant *ein stichling*, ut nostri paruā percam, quæ & ipsa aculeos, sed pinnæ insertos habet.

Phoxini in stagnis fluuiorum & arundinetis lacuum semel anno oua ædunt: statim propè cum nati sunt, & admodum parui adhuc oua habēt, Ar. nec plura.

* Picus piscis in Lario laco (pigo accolis appellatur) Plinio cōmemoratus, sed sine nomine, quotannis mense Maio spinas clauis caligaribus similes toto corpore emittit.

* Prasinus, uide supra inter marinos.

* Salmo, Plinius, *Ein salm*, post autumnum mutata forma uocāt *ein lachs*. Thedo, Salar, Fario siue forella & Salmo, ætate tantum differunt, ut scribit Carolus Figulus. Fit autē salmo tum ex salmulo (* *ein selmling*) in fluuijs, tum ex farione mare ingresso. Idem Carolus.

Salar, uide Salmo. Salar Aufonij (inquit Gyll.) sine dubio est trutta uulgo dicta. Silurus, glanis, A. Ael. Hyæna etiā inter cete glanos uocatur. De siluro Manard,

Manard, in Epistolis. Vide inter marinos in sturione. Ael. glanin siluro similem facit, Gyllius etiã diuersos esse contra Gazam & Plinium probat.

Squalus, capito fluuiatilis, ein alet: Genus mugilis fluuiatilis uidetur. Lugduni Munius, accolis Adriatici adhuc squalus, Gyll.

Sturio, uide supra inter marinos.

Thedo, uide Salmo.

Thymalus, Ael. ein äsch, Italice temolo. Thymus aliã. Umbra Gallis alicubi.

Tillo, τίλλωρ, fluuiatilis & lacustris est. Ipsi & ballero lumbricus canis exortu innascitur, qui debilitat, cogitq; ad summa stagni efferrí, qua æstu intereunt, A. nec plura.

Trocta, uulgo Truta, Aelia. uide Fario. Aelianí & Ambrosij Trutta (inquit Gyllius) marinæ sunt, Amiæ ab alijs scriptoribus dictæ.

Trullius pisciculus quidam Larij lacus ab accolis uocatur.

Trutta, uide Trocta.

Tinca, Aufon. Ein schley Germanis à lubrico lentore.

¶ Degūt & alijs plures in fluuijs nostris, quorum præter Germanica nomina non habeo, imagines tamen omnium dabimus, cuiusmodi sunt: * **Kutt.** * **Steinbyffer:** quod ore puto lapidibus adhærescat. * **Gresling,** forsan ab alga. * **Rottenen,** à colore rubro pinnarum. * **Hägele,** quasi halecula. **Plicke,** paruus & latiusculus. * **Lougele/onhopt:** genus encrasicholi uidetur, &c.

In Mappa Olai Magni nigri pisces multipedes nassa capiunt. Vir pisces sub glacie ictu securis stupefaciens, Ibid.

MALACOTSRACA.

Malacostraca uocant, quæ crusta siue testa molli obducuntur: quod genus omnia quidam generali uocabulo caneros appellant.

Partes crusta intertorum, pedes, crusta, mutis seu papauer, & chela, id est, forceps in multis. Vide Arist.

* Cancer fluuiatilis, carcinus, A. Ein Eräbs.

* Cancer marinus, A. Ein meer Eräbs.

Venetijs gambaro marino. Ael.

* Cancer marinus acephalus, ein meerspinn: quo nomine sepium plures uocant.

* Cancellus, carcinion, A. Alius est pinnother dictus, Ael.

Crangines, genus squillæ, A.

Gammari, astaci, A. Ael.

Gibbæ genus squillæ, A.

Cicada marina, Ael. Massilię nomen feruat, Gyll.

Hippeus, id est, eques, cancri genus à celeritate. Cancer cursor, Aelian.

* Humer barbaro nomine, maximum cancri genus in Oceano septentrionali: fortè Elephas Plinij. Elephantis nomen (scribit Gyllius) Neapoli adhuc durat, nescio Pliniani ne an alterius.

Leo, Ael. Massiliæ Ligombauidus: Quisdam astacum appellant, sed alius est quàm ueterum astacus.

Locusta, carabus, nomen ferè Gallis & Italis feruat, Ael.

* Maia, mæa: cancer marinus paguro similis, maior, Massiliæ squinada, Gyll.

* Paguri Venetijs cancri porri dicuntur: Ael. Massiliæ carabassi.

Pinnother, A.

** Squilla, caris, A. Ael. Squilla parua, caridion, A.

Squillarum generis sunt quæ gibbæ dicuntur, item crangines.

OSTRACODERMA.

Ostracoderma uocat Aristoteles, quibus durior & silicea testa pro tegmine, ut sunt uaria concharum & muricū genera, &c. quorum testa fragilis non collisilis est ut crustaceorum.

Conchæ maris rubri, Aelian.

Auris marina, patella fera, A.

Balanus, glans, A. Venetis dactylus.

* Berberi Arriano, conchæ Indiæ margaritifera: quas uulgo matres perlarum uocāt, bivalues, & maiores alijs quæ margaritas ferunt conchis.

Conchæ margaritifera, Ael.

Brissus echinorum species, A.

Buccina, ceryx A. Ligures cornetos uocant, Massilienses bios cornetos, Gyll.

Calli, tubera, uertibula, holothuria, tes

- thya, A. Callosa materia teguntur calli, numerandi forte inter ea quorum certum genus non est.
- Chama, *χάμη*, A. Ael.
- Cocalia, A.
- * Cochlea, turbo, strombus, A. Aelia. *Limax* marina, Massilia. Cochlearum genera diuersa sunt: omnes autem turbinant. Sunt & minima lacustres quaedam tenui admodum testa alba, & horrentes nigrae perexiguae.
- Cochleae Ponticae, Ael.
- Concharum quoque multa sunt genera: omnes ferè planae, latiusculae, & bivalues habentur: quanquam & aliae sed minus proprie sic uocentur. Graeci hodie spherdoclos uocant: accolae Adriatici spongias, quod aquam cum premuntur foraminibus reddant. Itali cappas appellant conchas omnes.
- * Digitus, solen, unguis, cappa longa Venetiarum. Ibidem est quae * cappa tonda, id est, concha rotunda uocatur: et rozzola, & peuerazza, id est, chama lauis, & aliae diuersae.
- * Conchae fluuiatiles quaedam margaritas ferunt Musculi, mityli, myes, A. marini (e quibus nonnulli musco obducuntur) et fluuiatiles. Cuniculi Venetiarum.
- In conchis latent etiam polyporum species nauta & pompilus.
- * Echinus uel ericius aquatilis, A. Ael. riccio Venetiarum, ericius Massiliae, ubi et echinometras rascassos uocant. Sunt etiam qui à Siculis masculi uocantur. Echinorum species spatagus & brissus, A. Galades conchae testas habent laues, A. nec plura.
- Glans, balanus, A.
- * Limax terrestris nisi in hoc genere numeretur propter testam, & quia in mari similia ei animalia quaedam degunt, & ipse in aqua uiuere potest: nusquam alibi nisi solus in suo genere nominari poterit. Differentiae eius ex magnitudine, coloribus, & locis habentur. Lacustre genus quoddam perexiguum est, non turbinatum sed planum, instar calculi quem umbilicum marinum aut fabam marinam uocant.
- * Sesilius, *σεισιλος* limax nudus & sine concha est: ruffus aut niger.
- Murex, aporrhais, A.
- * Mus aquatilis uel testudo lutaria, *μύς, ἐμύς, ὀμύς*, *Ein Schiltkröte*. Galli & barbari eos imitati tortucam appellant. Marina magnitudine & colore à lutaria differt. Oppianus eam inter cetera numerare uidetur.
- Natex, *νηπίτης*, A. Nerite, Aelia. Accolae Adriatici adhuc Neriten, Hispani caragolum dicunt.
- * Ostrea. A. Ael. Nomen seruant apud plerasque gentes.
- Pectines diuersi, pectunculi, ctenes, A.
- S. Jacobs muschelen.** Inueniuntur magnitudine, coloribus & figura differentes.
- * Peloris conchae genus.
- Pinna, margaritam fert, sicut berberi & aliae quaedam conchae, A. Ael. Massiliae nacram, Siculi lanam pinnulam uocant, Neapoli Pernam. Plinius pinnis haud dissimiles pinnas circa pontias insulas reperiri ait, Gyll.
- * Porcellanas Itali uocant, quae Athenaeus puto *χοίρειαι*, conchas omnium leuissimas, labris quodammodo dentatis: ex quibus minimas & albas nostrum uocant * *müsterstein*.
- * Patella, lepás, A. Ael. Ligures & Massilienses patellas adhuc dicunt, Angli lempat.
- Patella fera, quae et auris marina, A. Pantalena Venetiarum.
- * Purpura, porphyra, A. Aelia. Fauago purpurarum, melicera, A. Massiliae et murices & buccinos uocant bios.
- Sphondylos, Columellae. Apulis & Siculis nomen seruat: Massiliae hostiam, Graeci hodie Gaidarupoda, id est, asini pedem uocant, Gyll.
- Spatagus, echinorum species, A. Strombus, turbo.
- * Testudo marina, chelone: Ael. A. Vide mox superius in mure aquatili.
- Tellinae, Athenae. Dioscori. Cochulas quaedam Romae uulgo adhuc tellinas uocant.
- Tubera, uide calli.
- Turbo, strombus, cochleae genus, A. In de strombodes, turbinatus.
- Vertibula, uide calli.

Vmbilicus, A.

Vnguís, uide Digitus.

¶ SERPENTES, Nic. Nicand.
drum indicat:

Nicol, Leoniceni,

Aspis, Nicand. in Theriacis,

Amphisbæna, Nicand. Ael.

Acontia, Nic.

Basiliscus, Nic.

* Cæcilia, Plin. typhlops Nic. *Ein blindenschlyher.*

Cenchrynes, Nic. Ael. Aëtio lib. 13. cenchrites, ubi & plurimos alios serpentes describit.

Cerastes, Nicander, Ael.

Chalcis Aeliano seps inter serpentes: cū

Lacertus chalcidicus sit, nō serpens.

Chelydrus, Nic. Ael.

Chersydrus, Nic.

Coluber, idem Hydro, Aelia. Vide Hydrus.

Dipsas, Nic. & Galen. ubi de uiperis, lib. 11. de medic. simpl.

Ael. & Luciani libellus de dipsadib. Scripsit & N. Leonicensis de dipsade & pluribus serpentibus librum 1.

Draco, Nic.

Dryinus, Nic. Ael.

Elopes, Nic.

Hæmorrhous, Nic. Ael.

Hæna serpens, Ael.

Hydrus, Nic. Ael. Gaza in A. uertit naticem, *Ein wasserschlang.* Vide Coluber.

Iaculus, Ael.

Leo, idem cenchrina, apud Nic.

Libyes, Nic. Moluri, Nic.

Myagri, Nic.

Myron, serpens marinus, Ael.

Pareas serpens Aesculapio sacer, innocens, Ael. Baron hodie, ut uidetur, in Italia ab agyrtis ex D. Pauli familia, ut se uocant, uocatur.

Scytala, Nic. Ael.

Porphyrus, Ael.

Prestes, Ael.

Sepedon, Nic. Ael.

Seps, Ael. Serpens marina, A.

Serpens in alto monte, In mappa Olai Magni. Pastor cum serpentibus pugnans, Ibidem.

Serpens marinus trecentos pedes lon-

gus, homines e nauis rapit, In Mappa Olai Magni.

Vermis marinus 40. pedes longus, Ibidem.

Vermis Indicus, Ael.
* Serpens exiguus, quem in Italia quidam tyrum appellant, forsitan dipsadum generis. Arabum tyrus uipera est, quam Græci *θῆρα κατ' ἐφορνῆ* appellant.

* Seta uermis, nouo nomine, *Ein wasser Typhlops*, uide Cæcilia. *serf alb.*

Vipa, echis, Nic. foemina echidna, *Ein nater/hecknater, uipernater.* De tyro seu uipera N. Leonicensi liber 1.

¶ INSECTA, que exanguia sunt, de-
peda, uel multipeda.

Insecta primū uolucra nominabimus, quorum alterum genus Culeopteron, i. uaginipenne est. Deinde reliqua.

¶ Insectorum quæ fauos faciunt genera nouem, quorum priora sex gregalia, cætera solitaria sunt.

* Apes, A. Ael. *Bynle/ybble.*

Reges apum, A.

Fuci, A. Ael. cephænes.

* Vespa annua, A. *Wespe. Vespa*, Ael.

* Crabrones, A. *Brâmen.*

Teredines, A. *Hurnuß, terndlöwes.*

Sirenis maior, niger, uarius, *σείρην*, A.

Sirenis minor, fuscus totus, A.

Bombyx, maximus inter prædicta.

* ¶ Musca, Ael. *Ein mugg/fliegen.*

* Culex, *Ein schnaack.*

Asilus, tabanus, cæstros, Ael.

Pyrausta, Ael. lampyris, phalæna Nicandro: cicindela, ex blatta quadam cinerea nascitur.

*** Papiliones uarij, coloribus & magnitudine differentes, *Psiffholter/summeruögele.*

* *Weymuck*, id est, Maij mensis musca.

* Musca quædam fluuiatilis, omnium longissima.

Cynomyia.

Blattæ quædam pennatæ in aluearijs gignuntur.

* ¶ Formicæ, nigra, alata, Omey.

¶ Degunt & in aquis quædam, ut de asilo & pediculo marinis diximus: & in dulcibus aquis * uermiculi quos uocant *rückle, kârderle.*

DE PHYSICIS

¶ *Vaginipennia, quæ omnia ferè cantharos, id est, scarabæos uocant.*

- * Buprestis, Nic. ein gauch: ein grosser goldkäfer. Aliud genus nigrum uocant rosskäfer.
  - * Cantharis, Nic. ein kleiner goldkäfer.
  - * Melolonthæ, ein loubkäfer.
  - * Scarabeus taurus, A. ein sch:öter. Vulgo ceruus uolans.
  - * Scarabeus pilularius, Ael. kaatkäfer.
  - * Cantharides rubræ, vnser frowen küle, punctis distinctæ latiusculæ: est & aliud genus gracilius, quod lilij præcipue insidet, sine punctis.
- Gurgulio, Eornkäfer.

¶ *Alia insecta, multipeda primum.*

- * Formicæ ruffæ minores, nigrae maiores & syluaticæ. Ael.
  - * Aranei, magnitudine, colore, figura corporis & telarum differentes, Ael. Cælius in Araneo.
- Phalangia, dici possunt, erdspinne: tarantulæ Italis. Multa eorum genera Nicander describit.
- * Phalangium minimum, steinspinne.
  - * Tipula, wasserspinn.
- Scolopendra, cētipeda, millepeda, Nic.
- * Eruca, ein Erutwurm / graßwurm / raupen, κάμνη. Erucarū genera per multa sunt. Ael. in Campe.
- Pityocampe, piccis innascens eruca.
- ** Eruca hirsuta minor iulus, & maior, cuius unū genus cornutū est, eiusq; rursus secundum colores differentie.
- Noctiluca, pygolampis.
- Staphylinus, uerticillus bestiola.
- * Scorpio, Ael.
  - * Asellus, oniscos, holzwentelen/esel.
  - * Locusta, cuius uaria genera sunt. Ael.
- Gryllus, muheimen heimisch vnd wild.
- Cicada, Ael. wāren.
- ¶ *Cossi, xylophagi, holzwürm.*
- Blattæ, tineæ: quarum plures differentie sunt pro materia cui innascunt, maaden/schaben/ allerley kleine würmle.
- Pulex, psylla.
- Pes, pediculus, phthir.
- Vermes subterranei qui in melolonthas mutantur, engerich.
- Lumbrici, rāgenwürm/mettel.

Tæniæ, lumbrici lati in intestinis, Ascarides in aluo.

DE HOMINE.

De homine multa afferri poterāt: sed mihi Locum saltē hic statuissē sat fuerit plura accumulaturis, ut de perfectissimo animali, et post reliqua etiam creato, ultimo loco animalium dicatur priuatim, quod et Aristoteles fecit, dicato ei postremo historiae animalium libro, cui septimus nescio quorum inscitia abstractus à capite adiungi debet. Constat homo par-

tim anima, de qua eiusq; uiribus supra locus est suus: partim corpore, de cuius partibus in re medica dicitur. Hic quædam, ut materia operis offerebat, per pauca addemus, etsi eadem quoq; aliò referri poterant. Physici enim ut in alijs plerisque sic anatomicis etiam negligentiores hoc tempore, medicis omnino ea relinquunt, Aristotelis diligentiam minime imitati.

De hominis formatione ex luto per Prometheus, Stephanus Græcus in Iconij mentione.

De humano semine, Ioā. Diurius aphorif. lib. 2. ca. 3.

De generatione foetus, Ibid.

De humani corporis constitutione, Ibidem cap. 2.

De homine & partibus eius, Conradus Mengerberger in opere Germanico de natura rerum.

Quis habuerit digitum instar pedis lupi, Aelian, in Var. Græ. fol. 76.

De risu immodici ratione, Cælius 4. 18.

Ad eos qui iniuria de natura queruntur, Philalethis Clementis libellus.

Cælum quis furnum dixerit, homines autem carbones, Cælius 24. 11.

¶ *De mulieribus.*

De mulieribus parum hic dicitur: copiose in Oeconimicis.

Odiū mulierū, Coruinus ex Apophth.

Muliercularū suggillatio, Cælius 24. 9.

Mulierēs in doctrinis celebres; de Corinna: item Erinna, nec non de alijs alio

genere præstantibus, Cælius 14. 1.

¶ *De Venere, in historia animalium nostra dicitur, Vide apud Aristotelē lib. 7.*

de his

de historia animalium, & in opere de generatione, &c. & infra in Medicis.

TITVLVS XII. DE SCRIPTIS quibusdam authorum, in quibus uaria physica speculationis argumenta tractantur, ut sunt problemata, epistole, &c. Postrema quedam de Magia naturali, & rebus mirabilibus.

Aristotelis problemata Græce, & Latine Theodoro Gaza interprete. Sectiones & argumenta singularum Tomo primo recensui; & in hoc opere etiam argumenta suo quæq; loco adscripsi. Extant in ea commentarij Petri de Apono.

Dubitationes naturales iuxta Aristotelis sententiam; Problematum solutiones ut plurimum, & primum de anima; Liber Græcus hac inscriptione Romæ in Vaticana bibliotheca.

Aristotelis, M. Antonij, & complurium philosophorū medicorūq; problemata, excusa Basileæ apud Rob. Vuinter.

Trecentæ propositiones Aristotelis & Auerrois doctissime solutæ, Ibidem excusæ in 8. chartis 11. & dimid.

De secretis secretorū Aristotelis attributus liber, à Philippo Clerico ex Arabico in Latinum sermonem translatus. Eundem prius ex Græco in Chaldaicum & Arabicum uerterat Ioannes quidam filius Patricij.

Problemata Aristotelis determinantia multas quæstiones de uarijs corporū humanorū dispositionibus. Liber impressus olim in 4. Habet autem non solum Aristotelis quædam, sed nonnulla etiam ex Hippocrate, Galeno, Alberto Magno, &c. Ex præfatione. Libet igitur de animalibus corporalibus, præsertim de corpore humano, ex pluribus artificialibus codicibus problemata colligere. Incipit, Omnes homines naturaliter.

Alexandri Aphrodisiensis problematū libri 2. à Theod. Gaza Latine redditū; Primum Ang. Politianus etiam translulit. Excusi sunt nuper Parisijs Græce, per Io. Dauienū illustrati. Audio tertium etiam & quartum extare in Italia, dubitari autē an Aphrodisien. author eorum sit. Vide Tomo 1.

Quæstionum naturalium liber eiusdem, à problematis diuersus. Eiusdem tituli liber Leonardi Iacchini.

Platonica quæstiones Plutarchi.

Eiusdem causarum naturalium liber Græce & Lat. Gyb. Longolio interprete.

Quæstiones diuersæ Ioanis philosophi. Cassij, problemata physica & medica Græce et Lat. Iunio Hornano interprete. Non infra eorundē translatio adhuc latet. Sed alia problemata medica, quorū pleræq; physicis communia sunt, in libro de re medica nominabimus.

L. A. Senecæ quæstionum naturalium libri 7. In eisdem cōmentarijs Fortunati.

De curiosis quæstionibus Aurel. Augustinus.

De euentibus in natura Archytas Tarentinus.

Summa naturalium entium Themistij, ubi etiam entia distinguuntur naturalia ab incorruptilibus & æternis: citatur his uerbis ab authore Luminis animæ.

Naturalia quædam insunt Censorini libello de die natali; item Alberto Groto, Io. Lud. Viues.

De problematibus rerum, Solinus.

De mirabilibus naturæ Pub. Celsus.

De signis naturarum Palæmonis liber Græcus, conuersus ab authore Luminis animæ.

Problemata naturalia & amatoria, Nicolai Leonici Thomæi.

Problemata, quæstiones, & disputationes uariæ, uide libro 1. Tit. 13. par. 3.

¶ De magia naturali.

De magia in genere quædam: & illicita magia, copiose diximus libro decimo, quem de diuinatione licita illicitaq; & magia inscripsimus; hic pauca quædam addemus, quæ partim illicitos subterfugerant, partim ad physica pertinere uidentur. Naturalē enim magiam aliqui uocant, cognitionem de occultis rerum nature uiribus, uel secundum easdem non illicitā operationem.

De magis, libellus Marsilij Ficini: & Isidorus Etymol. libro 8.

DE PHYSICIS

- De arte magica, Io. Gerson 1.
 De magia & uarijs diuinationibus, Io. Carnoteñ. 1.
 Defentiõis magiæ oratiões 2. L. Apuleij.
 Oracula magica sectatorum Zoroastris Græce excusa, cum explicatione Georgij Gemisti; & Latine etiam, ut audio. Eadem Mich. Psellus quoq; explicasse uidetur.
 Magiæ compendium Cælij Calcagnini.
 De magiæ origine & speciebus, C. Plin. 2. lib 10 30.
 De magia ceremoniali, Hen. Cornel. Agrippa.
 De magia cœlesti, Idem.
 De magia naturali, Idem.
 Naturalis magiæ scriptores Alchindus, Alcmaeon, Hipparchus, Zacharias, Tebitius, Tetel, Hermes, & Raymundus Lullus: cuius libellum (est autem sesquicharta) Petreius nuper excudit Norimbergæ cum alijs eiusdem authoris operibus: pertinet autem ad alchymiam. (nus.
 Magiæ scriptor impius Picatrix Hispa.
 De occulta philosophia libri 3, Hen. Cornel. Agrippæ.
 De sacrificio & magia Proclus Græce et Lat interprete Marsilio Ficino.
 De physicis annulis, Cælius 6. 12.
 ¶ De rebus in natura mirandis.
 De mirabilibus in genere quædam attulimus libro 1. Tit. 13. parte 8. Hic alia quædam, quæ physicis affinia uidebuntur, conscribemus.
 Aristotelis mirabilium narrationum liber perquam corruptus, multis in locis à nobis restitutus est.
 De his quæ mundo mirabiliter eueniunt, Cl. Cælestinus.
 De prodigijs libri 3. Polydori Vergilij.
 Mirabile seu miraculū, Manip. florum.
 Miracula quædam uide supra in Meteoris, Tit 5.
 Miracula aquarum, fontium, & fluminum, Plinius 2. 106.
 Miraculū fontis Iouis Lycei, Leon. 1. 67.
 Miracula uaria, Brusonius 4. 9.
 De miraculis, Valerius Maxim. & Bap. Fulgosus 1. 8.
 Oraculum, uotum, miraculum, Marsilius 6 32.
 Dæmone illustrante mira sæpe à nobis fieri, Cælius 2. 11.
 Mirabilia diuersarum gentium, Brusonius 3. 2.
 Miracula in septentrionalis regionis arboribus, Plinius 16 1.
 Ex fluctu maris miraculum in Germania & Britannia, Alexander ab Alexandro 4. 9.
 De admirando tumulo in Lipara insula, Leonicen. 1. 89.
 De puella quæ sine cibo & potu uiuit, Gerardus Bucoldianus.
 De his qui elati reuixerunt, Plin. 7. 52.
 De Pegaseo monstro apud urbem nato, nescio quis scripsit. Sed de monstro sis partibus assignandus est Locus in historia animalium.
 De ominibus & portentis F. Petrarcha.
 De portentis librū Aristandri citat Plin. Prodigiorum liber Iulij Obsequentis.
 De Canoro lapide Megaris in arce, Leonicen. 2. 33.
 De miraculis in templo Mycalesiæ Cere ris apud Bœotios, Leonic. 1. 46.
 De signis & prodigijs, Ioan. Carnotensis 2 & Mercurius Vipera libro 8. de præclare dictis.
 De portentis, Isidorus Etymol. libro 11.
 Norica siue de ostentis, Ioach. Cameraarij libri 2.

FINIS.

¶ APPENDIX ad Titulum II. De mundo, eius nominibus, substantia, origine, anima, &c.

- De corpore Nicephorus Blemidas, Aristotel. lib. 1. cap. 1. de cœlo.
 Corpus, Manip. florum.
 Non dari medium totius, in quod nitantur omnia, Lucretius lib. 1.
 De mundo Plotinus.
 De uniuerso, Achilles Græcus, aliàs Ocellus Lucanus; & Guil. Parisien.
 De uniuerso libri 22, ad Haymonē, Rabani Fuldeñ.

De mundi

- De mundi natura Timæus Locrus, inter
ter Platonis dialogos. Transtulit eū
& commentarijs illustrauit Chalci-
dus author antiquus.
- In eundem cōmentariorū libri 5. Procli.
Timæi libri Compendium Plutarchus
reliquit.
- De Vniuersitate ex Timæo Græce cum
Ciceronis translatione, liber à Ioachi-
mo Perionio editus, cum Obseruatio-
nibus ipsius.
- In Ciceronē de uniuersitate, Ge. Valla.
De somnio Scipionis M. T. Cicero: idem
Theodorus Gaza Græce reddidit.
Commentarios addiderunt, Macro-
bius Theodosius, Antonius Mancin-
nellus, Io. Ludouicus Viues, & Pe-
trus Ramus.
- De mundo, Octauianus Mirandula, Lu-
men animæ, par. 2, ca. 157. & Isidorus
Etym. libro 13.
- Mundus siue cosmos unde dicat. Quid
cosmius & cosmetor. Cur pulchra fi-
ant in mundo. Vnde colligatur mun-
di pulchritudo, Cælius 1. 6.
- De uenustate mūdi, Dionysius Rickel.
Quid sphaera, orbis, circus, Macrobius
in Somn. 1. 14.
- An unū uniuersum, Plutarchus de Pla-
cit. 1. 5.
- Mundi infiniti, Aelian. in Varijs Græ,
fol. 29.
- Mundus quomodo coagmentatus, Plu-
tarchus de Placit. 1. 4.
- Tres esse principes supra mundum: Io-
uem esse mundi animā, Cælius 7. 14.
- Auerrois cōtra Algazelem de substan-
tia orbis, liber.
- In eundem cōmentarius Aug. Niphi.
- De materia mundi sacra opinio & ueritas,
Theodoretus libro 4.
- De spiritu & mundi materia, Mercurij
Aegyptij uerba apud Crinitum 24. 3.
- De opificio mundi, Io. Damiani lib. 2.
- De cōpositione mūdi, Paulus Venetus.
- De origine mundi, Auitus Viennensis.
- De origine mundi iuxta gentiles, Euse-
bius lib. 1. Euang. præp.
- De philosophia mundi, libri 4. Honorij.
- De imagine mūdi uel orbis dispositione
libri 2. Honorij, quos aliqui falso D.
Anselmo adscribunt.
- De mūdi harmonia Paulus Paduanus,
& Fran. Georgij liber.
- Harmonica mundi ratio, Plinius 2. 112.
- De mundi geometria, Plinius 2. 23.
- De mundi anima, Cornelius Agrippa 1.
11. 14.
- De natura et aīa mūdi, Timæus Locrus.
Platonici Deo & animæ mūdi nihil præ-
ter contemplationem sacrificāt, Mar-
silius 8. 22.
- Plato quem in modum animam mundi
ex numeris fabricatam esse docuerit
(nempe in Timæo) Macrobius, in Somn.
2. 2.
- Quod interualla ea quæ esse in anima
ratione sola intelliguntur, reuera in
ipso mūdi corpore deprehendantur,
Ibidem 2. 3.
- Quomodo dicat Plato animas in terram
& Lunam, & cætera temporis instru-
menta sparsas esse, Plutarch. Platonici.
quæst. 7.
- Terram anima & sensu præditā, de stel-
larum animis: mundum, sphaeras, stel-
las, sentire ac preces audire, Cæli. 1. 19.
- De anima mundi & cœlestiū, iuxta tra-
ditiones poëtarum & philosophorū,
Corn. Agrippa 2. 55. Idem confir-
matur ratione, Agrippa 2. 56.
- Quod anima mundi ac cœlestes animæ
sint rationales, ac mentem participan-
tes diuinam, Idem 2. 57.
- De uita mundi quædam, Marsil. Fic. in
Apologia sua.
- Quid sit lumen in corpore mundi, Mar-
sil. Fic. 2. 101.
- De mundi partibus omnibus, Vincen-
tius Belluac.
- De mundi partibus præcipuis, Beda in
primo libro de temporum ratione &
natura rerum.
- Quæ mundi dexteræ, quæ læuæ partes,
Plutarch. de Placit. 2. 10.
- Quæ sint in mundo antica & postica, de-
xtra & sinistra, sursum & deorsum,
declaratur Lucani locus, & Ouidij al-
ter, Cælius 1. 10.
- De numero causarum mūdi secundum
uarias sententias: & quod humanus
animus non hæc, sed diuina perspe-
ctare debet, Seneca lib. 8. epist. 66.
- Vtrum possit esse corpus extra mundū:

quod si cōcedatur, utrum possit à nobis uideri, Cælius Rhodig.

Mundi colores tres, Cælius 1. 21.

Ordinatissimus mūdi motus ad certum finem prouidentia diuina dirigitur, Marsil. Fic. 2. 3.

Quo pacto mundus sit congeries maiorum, & terra improbitatis prouincia, quum multi deum esse mundum dicant, & Moyse quoque ac sanctæ literæ miris efferant laudibus, Cælius 1. 2.

Simulacra duo nobis esse ppositita, mundum & Christum; mundum esse tanquam remp. & Dei templum, Cælius 2. 1.

Cur mundus hic uniuersus Dei uocetur templum, Macrobius in Somn. 1. 14.

Per mundum uisibilem, phantasticum, & intelligibilem, itur in tertium cœlum, Marsilius Fic. 2. 42.

Res ueræ sunt in mundo inuisibili, in mundo uero uisibili sunt umbræ rerum, Marsilius Fic. 6. 67.

De primo motore, & primi cœli motu, & utrum mundus sit effectus, Helias Hebræus Creteñ.

¶ De mundi creatione & duratione.

Homini causa omnia esse à Deo quodammodo producta, Cælius 1. 3.

Vide principium Geneseos in Veteri Testamen.

Trinitas creatoris in nouem creaturarum trinitatibus reperitur, Marsilius Fic. 2. 50.

Multa à noua terra creata monstra, quæ augescere non potuerint, multaque animantium genera interisse, Lucretius lib. 5.

De mundi creatione sententiæ philosophorum, Aug. Steuchus.

De rerum corporearū creatione, Aug. Steuchus.

Mens tertium cœlum attingit dum considerat Deum in creaturis, creaturas in Deo, Deū in seipso, Marsilius Fic. 2. 49.

Vide initium libri Philonis de mundo. Inferiora omnia, herbas, arbores, animalia, è terra primum genita, Lucretius libro 5.

APPENDIX ad Titulum VII.
de metallis.

EX Ge. Agricolaë nomenclaturis, ubi ille Latinis uel Græcis Germanica metallorum & lapidum nomina apposuit, nos lapidum tantum uocabula & terrarum alphabeti ordine hic adijciemus, ne quid chartæ hic uacet, tum propter rerū cognitionem, tum ut ex hoc quasi indice studiosi omnia copiosius ex libris ipsius petant.

Achates, *Achat*. Vide Ponticæ.

Adamas, *demut/diemant*.

Aëtites, *Adlerstein*. Vide Grædes.

Alana terra, *Gäler bolus*.

Alectorix, *Kappaunsteine*.

Alumen, *Allaun/alet*.

Amethystus, *ein orientischer amethyst*.

Amiantus, *Federwys/pliant/salaman-der haar*. Barbari uocant amentum amarum.

Ammochrysos, *Strägold oder Katzen-Ammonites Ragenstein*. (gold.)

Ampelitis, *Steinkolen*.

Argilla, *Thañ*.

Armenium, *Blaw schifer grün*.

Asterios, *Wese*. Vide Eristalis, & Opa-

Astroites, *Sigstein*. (lus.)

Belemnites, *Alpschoss*; Saxonū lingua *alfeßcht*.

Beli oculus, *Belokel*.

Beryllus, *Bzyl*.

Brontia, *Soñerstein/wätterstein/groß Krottenstein*. Vide Ceraunia.

Cadmia fossilis, lapis calaminaris, uulgo, *Calmei*.

Cadmia metallica, *Kobelt*.

Cadmia fornacum, *Witlere vnd obere ofenbruche*: sicut diphryges, *vndere ofenbruche/sunderlich da man Kupfer macht*.

Camentum, *Maurstein*.

Ceruleum, *Lasur*.

Ceruleum factitiū, *Gemein lasur vnd altramarin*.

Calx, *Kalch*.

Carbunculus amethystizon, *Rubyn*. Vide Lychnis.

Carbunculus candidus, *Ballas*.

Carbunculus ruber paruus, *Spinel*.

Carbunculus carchedonius, *Granat*. Carbun-

- Carbunculus alabandicus, **Almandin.**
 Carbunculus Troezenius, **Almandin.**
 Ceraunia, **Ser glatte donnerstein/oder der glatte wasserstein/oder der glatte groß krottenstein.** Vide Brontia, & chelonitides.
 Chelidonia, **Schwalbensteine.**
 Chelonitides, **Kleine krottensteine,** uide Ceraunia.
 Chrysoberyllus, **Ein chrysolithos:**
 Chrysolithus, **Ein iacint.**
 Cimolia, uulgo terra saponaria. Hanc isdem nominibus appellant Germani, quibus aliorum colorum terras fulionum. Vide in Terris.
 Cos, **Wegstein.**
 Cotricula, **Goldstein.**
 Creta, **Kreide.** Est & uiridis, & nigra. Vide Pnigitis.
 Crystallus, **Crystall, Straalstein.** Vide Pangoius.
 Crystallus luteo citri colore fulgens, **Citrin.**
 Crystalli duæ conglutinatae & cinnabrinæ, **Ein Weilendisch duplex.**
 Ctenites, **Kampffstein.**
 Cyanon, **Lasur.**
 Cyanos, **Sapphyr.** Vide Ostracias, & Sapphirus.
 Cyanos mas, **Ein blauer sapphyr.**
 Foemina, **Ein wysser sapphyr.**
 Diphryges, uide Cadmia.
 Encrinos, **Lilgenstein.**
 Enhydros, **Schwetterstein.**
 Enostos, **Knochenstein.**
 Enorchis, **Rodenstein.**
 Eristalis, **Wese.** Germani hoc suo uocabulo plures gemmas nominant, Vide Asterios, opalus, pæderos.
 Gagates, **Schwarzer agatstein/oder aidstein.** Vide lapis Obsidianus.
 Gangitis, Idem.
 Galactites, **Wilkstein.**
 Gæodes, **Adlerstein.** Nam Germani nõ distinguunt ab aëtite, ut nec Græci omnes distinxerunt.
 Galena, lapis plumbarius, **Glanz vnd pleiertz.**
 Galena inanis, **Blende.** Vide plübago.
 Glarea, **Steinbruche.**
 Glossopetra nigricas, **Naterzunglein.**
 Gypsum, **Gips oder spartalk.**
- Hæmatites, **Blutstein.** Vide schistos.
 Halinitrum, **Salpeter.**
 Hieracites, **Habichtstein.**
 Hyacinth, **Ein Ethiopischer/Weissnischer/oder Behemischer amethyst.**
 Iaspis, **Jaspis.**
 Iaspis borea, **Turckis.**
 Lapis bituminosus, **Bergwechlichter**
 Lapis Iudaicus, **Judenstein.** (stein.
 Lapis Obsidianus uel Thracius, idem qui Gagates.
 Lapis plumbarius: uide Galena.
 Lapis specularis, **Unser frauwen eyß/spat.** Quibusdam Talchum: uide Magnetis. Italis lumen de scaiola, Vide Marmor.
 Lapilli nigri ex quibus conflatur plumbum candidum, **Zwitter.**
 Lateres, **Ziegel.**
 Lithargyrum, **Glett.**
 Lychnis, **Ein gilbichter rubin.** Vide Carbunculus amethystizon.
 Magnes, **Siegelstein/magnet.**
 Magnetis & mica, **Silberweyß/Kagensilber/glimmer/talk.** Vide Lapis specular.
 Marga, medulla saxi, **Mergel.**
 Marga in saxi inclusa, **Steinmarck:** Si liquida fuerit, **Fliessende steinmarck.**
 Marmor, **Warmelstein.**
 Marmor in metallis repertum, **Spat.** Vide Lapis specularis.
 Marmor alabastrites, **Alabaster.**
 Melitites, **Honigstein.**
 Mica: uide Magnetis.
 Molybdana, idem quod Galena.
 Molochites, **Ein molochit.**
 Murrhina, **Chalcedonius.** Vide Onyx.
 Myites, **Muschelstein.** (gäl.
 Ochra natua siue sil, **Berggäl/ochra.**
 Ochra factitia siue plumbaria, **Pleygäl.**
 Ollæ effossæ, **Erdröpfte.**
 Ombria, idem quod brontia.
 Onyx, **Onychel vnd auch Chalcedonius.** Vide Murrhina.
 Opalus, **Wese.** Vide Asterios & Eristalis, & pæderos.
 Ostracias altera, **Luxsapphyr.**
 Ostracites, **Topffstein.**
 Pæantis, gemonis, **Gammenhü/specstein,** aëtites candidus,

DE PHYSIC. APPEND. AD TITVL. VII.

- Pæderos, **Wese**. Vide Opalus & Eristalis.
- Pangonius, **Ein zwölffeggechter crystal**.
- Plumbago metallica, **Bleiertz / pleischweiß**. Vide Galena.
- Plumbago fornacum, **Herdpley**.
- Plumbarius lapis: uide Galena.
- Pnigitis, **Schwarz Kreid**.
- Ponticæ **nennet man auch Achaten**.
- Prasius, **Pras**.
- Pumex, **Pimß / oder Kraustein**. Quamquam etiam lapides ex saxo arenario facti, quibus affricamus pedes, appellantur **Kraustein**.
- Pyrites, **Kiß / martistein** (à marchasita detorto uocabulo) cuius permultæ iuxta colores differentia sunt.
- Recrementum metalli, **Schlacken**.
- Rubrica fabrilis natia, **Bergrotel / rörelstein**. Factitia, **Kottel**.
- Sabulum, **Griß**.
- Sal, **Salz**. Sal fossilis pellucens, **Salgemma**. Sal ammoniacus, **Salarmoniac**.
- Sandafros, **Ein iacint darinn vil funcken leuchtend**.
- Sapphirus, **Ein goldsapphyr**. Vide Cyanos.
- Sarda, **Carneol**.
- Sardonyx, partim **Carneol** / partim **Saxum**, **Werckstücke**. (nychel.
- Saxū arenariū, **Sandstein / rogenstein**.
- Saxum molare, **Mülstein**, duorum generum.
- Saxi alterū genus, **Werckstein / schlemstein**.
- Saxum fissile, **Schifer**.
- Saxum calcarium, **Kalchstein**.
- Schistos, **Blirstein**. Nam Germani non distinguunt eum ab hæmatite.
- Sil: uide Ochra natia.
- Silex, **Hornstein / sheürstein**.
- Smaragdus, **Smarag oder smaral**.
- Smiris, **Smirgel**.
- Spongites, lapis spongiæ, **Schwamstein**.
- Strombites, **Schnäckenstein**.
- Succus lapidescens, **Steinsafft**.
- Terminus, **Lochstein**.
- Terra lutosa, **Lette**. Inuenitur autē candida, cinerea, nigra, lutea, cærulea, uiridis.
- Terra sicca cinerea, **Greus**: Nigra, **Schwerze**: Lutea, **Gilbe**: Purpurea, **Braune**.
- Terra fullonum, **Ful erd**: ut nomen partim ex Latino duxerit: **Wascherde / waschelet / seifferde / seiffgang**. Vide Cimolia.
- Terra figuralis, argilla, **Thän**.
- Theamedes, **Sas teil des magneten dz das eysen von sich blest**.
- Topazius, **Topas**.
- Tophus, **Toffstein / topstein**.
- Thracius lapis, **Schwarzer aidstein**. Vide Gagates.
- Tripela terra aspera, **Tripel**.
- Trochites, **Spangen / rederstein**.
- Vmbilici marini uulgo, **Weerbonen**.

DE PHYSICIS FINIS.